DOTA

SUB RAPORTUL

INSTREINAREI

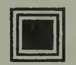
DE

JOAN J. JONESCU

DOCTOR IN DREPT

FOST MAGISTRAT, AVOCAT

OFIȚER AL COROANEI ROMANIEI

BÂRLAD

TIPOGRAFIA SI LEGĂTORIA DE CĂRȚI CONST. D. LUPAȘCU

1913

DOTA

SUB RAPORTUL
INSTREINAREI

DE

JOAN J. JONESCU
DOCTOR IN DREPT
FOST MAGISTRAT, AVOCAT
OFIŢER AL COROANEI ROMANIEI
DEPUTAT

BÂRLAD

TIPOGRAFIA SI LEGĂTORIA DE CĂRŢI CONST. D. LUPAŞCU
1913

Memoriei tatălui meu închin modesta mea lucrare.

Iubirea mea și cuvinte adânci de mulțumire soției mele, care tot timpul m'a îndemnat la muncă pentru pregătirea acestei lucrări.

PREFAŢA

Concepând întocmirea acestei lucrări, am voit încă de la început a da o desvoltare cât mai mare subiectului ce'mi propusesem să tratez. Voința mea purcedea din dorința de a înzestra literatura juridică românească cu o carte care să servească la consultațiuni pentru un profesionist, scutindu-l astfel a căuta singur în toate lucrările de drept, chestiunile privitoare la dotă sub raportul înstreinărei. Numeroasele citate ce am făcut în cursul acestei lucrări și cari sunt opera cinstită a unei munci încordate de consultare și verificare, — sunt atât în scopul de a-i da autoritatea necesară cât și o întreagă îndrumare la isvoarele înseși, interesatului cititor în această modestă carte.

Punând la temelia acestei lucrări, pe lângă cunoștințele teoretice, dar și experiența profesiunei de magistrat și avocat în decurs de patrusprezece ani, eu m'am silit, pe cât cu putință, a înfațișa o lucrare de credință si utilă. Intru cât voi fi reușit, se va vedea din primirea ce colegii mei, magistrați şi avocați, i-o vor face.

Joan J. Jonescu

INALIENABILITATEA IMOBILELOR DOTALE

Principiu, Rațiunea lui.

1. Principiul consacrat de legiuitorul codului nostru civil, ca și acel consacrat de legiuitorul codului Napoleon, în privința imobilelor supuse regimului dotal, este: inalienabilitatea. El se găsește, formal, înscris în art. 1248 cod. civil (art. 1554 fr.) care zice: Principiul este inalienabilitatea dotei imobiliare

Art. 1248. *Nici bărbatul, nici femeea, nici amândoi împreună nu pot, în timpul căsătoriei, a înstrăina, nici a ipoteca imobilul dotal, afară de cazurile prevăzute prin art. 1249* [1], *1250, 1252, 1253, 1254, (civ. 1255 urm c. com. 16)* și formează caracterul distinctiv al regimului dotal. In raportul său la Tribunat, Duveyrier (Rapport au Tribunat. Fenet. v. XIII pag. 756) zicea: «*Cette inalienabilité forme le caractère dis-*«*tinctif du régime dotal; c'est par elle qu'il développe ses plus* «*grands avantages; c'est par l'impossibilité absolue d'aliénr* «*le fonds dotal que la pratique du régime qui établit cette*

[1] Trimeterea la art. 1249 c. civ. este, de sigur, greșită, căci art. 1249 se ocupă de dota mobiliară.

«impossibilité attache la conservation des biens, l'assurance «des hérédités directes, la fortune des enfants, la prospérité «des familles et le lustre social.»

Principiul inalienabilităței imobilelor dotale este punctul de reazim și garanția, că un alt principiu, în materie de dotă și anume restituirea ei, în cas de desfacere a căsătoriei, va avea o aplicațiune reală și eficace,[1] iar în timpul căsătoriei, că va servi în adevăr și efectiv spre a ajuta pe bărbat să susțină sarcinile familiei (art. 1233 cod civ).

Rațiunea principiului este de ordine familială și socială.

2. Rațiunea acestui principiu stă în desvoltarea familiei și deci a societăței, privind la organizarea și conservarea ei, în mod mai restrâns, zic, mai restrâns, pentru că inalienabilitatea dotei imobiliare constitue, în acelaș timp o derogare de la principiul circulațiunei bunurilor și deci aduce o atingere însemnată interesului social, în genere, considerat din punct de vedere economic, al libertăței transacțiunilor.

Critica principiului.

Principiul inalienabilităței satisfăcând un interes de ordine morală și socială, pe deoparte, prin rolul său netăgăduit de conservațiune, contrazice, pe de altă parte și în acelaș timp, interese transacționale evidente; iar prin sancțiunea legală a violărei lui, care este anularea actelor consimțite, conduce, adesea la situațiuni inechitabile, face ruina terțiilor lipsiți, cele mai multe ori, de un recurs eficace în despăgubire și înfățișează astfel un caracter contra moralei și dreptului natural, la care numai adequate cerințele sociale ale vremei, trebue să producă dreptul positiv. Considerațiuni de felul acestor din urmă au determinat pe Marcadé în tratatul său : Explication

---

[1] Demangeat, Cours élémentaire de droit romain tome I, pag. 611 și nota 3 ; Baudry Le Courtois-Surville, Traité théorique et pratique de droit civil, Du contrat de mariage ed. III, vol. 18 tome III, pag. 314, no. 1654.

théorique et pratique du code Napoléon, vol. 6 pag. 45, asupra art. 1554 fr. (1248 rom.) să rostească o adevărată filipică contra principiului inalienabilităţei. După ce-l numeşte exotic, împrumutat de la alte moravuri şi strein de spiritul legislaţiei naţionale,[1] adaogă : «*principe funeste* «*qui sacrifie à l'esprit étroit et obstiné de conservation abso-*«*lue et quand même, toute idée de progrès, toute augmenta-*«*tion du patrimoine, l'avenir de la famille, l'aisance du mé-*«*nage, l'intérêt des tiers, la bonne foi dans les conventions,* «*et fait naître à lui seul prés du tiers, des procès qui re-*«*tentissent dans nos tribunaux... etc.*». Este, de sigur, mult adevăr în spusele lui Marcadé, căci în timpurile noastre de materialism şi comercialisare, inalienabilitatea imobilelor dotale apare sub un aspect retrograd, ca un anacronism ; ea însă este încă necesară, căci la adăpostul unei astfel de disposiţiuni, femeea dotală îşi poate păstra liniştea căsniciei, fiind apărată contra propriei sale slăbiciuni, în faţa influenţei bărbatului, care în tendinţa lui de speculaţiune, ar putea compromite dota, ale cărei venituri, trebuesc să fie afectate numai la împlinirea sarcinilor căsătoreşti : «*Ne sexus muliebris fragilitas in perni-*«*ciem substantiae earum converteretur*»[2], sau după cum zice Labbé[3] : «*C'est parce que, en fait, une femme qui a confi-*«*ance en son mari ou qui ne veut pas troubler la paix de* «*son intérieur, aliène, promet, s'oblige, sous la seule inspi-*«*ration de son mari. C'est parce qu'on a voulu que la femme* «*ne fut pas victime de sa confiance ou de sa faiblesse. Voilà* «*porquoi le fonds dotal a été déclaré inaliénable;*» iar Da-

[1] In Franţa, în ţările de drept cutumiar, n'a existat regimul dotal.

[2] Institute, pr. *Quibus alienare licet vel non.*

[3] Revue critique de législation et de jurisprudence, an 1856 pag. 5.

niel de Folleville[1] vorbind de inalienabilitatea dotei în separaţia de patrimoniu o numeşte : «*cette épave dernière,* «*déstinée à assurer la subsistance de la famille et l'établis*«*sement des enfants*».

La romani inalienabilitatea era de ordine pu-

La Romani, principiul inalienabilităţei dotei se rezema pe o raţiune de stat, căci urmăria să faciliteze prin păstrarea ei, căsătoriile subsequente sau de al douilea şi astfel să contribue la consolidarea statului, care luase aşa de mare extensiune sub August :

«*Reipublicae interest mulieres dotes salvas habere, prop*«*ter quas nubere possint*[2] sau în Digeste[3] Lg. 1, l. 24, t. 3, unde se spune :

«*Dotium causa semper et ubique praecipua est : nam et* «*publicè interest, dotes mulieribus conservari, cum dotatas esse* «*foeminas ad subolem procreandam replendamque liberis ci*«*vitatem maximè sit necessarium*».

Origina principiului inalienabilităţei

Origina inalienabilităţei e în dreptul roman.

3. Origina principiului inalienabilităţei fondului dotal se află în dreptul roman, unde însuşi regimul dotal îşi are isvorul. De aci, a trecut în ţările vechei Franţe, de drept scris, de unde apoi a trecut în codul Napoleon la 1804, după ce se făcuse o încercare în proectul primitiv de a se suprima regimul dotal, supunându-se numai bunurile zise dotale la excluderea din comunitate şi oprindu-se orice stipulaţie de inalienabilitate, cu toate că proectul anului al VIII-lea păstra acest din urmă drept. După vii protestări însă, din partea ţărilor de miază zi, de drept

---

[1] Revue pratique t. 39, an 1875, p. 199.

[2] Lg. 2, Dig. *De jure dotium*, lib. 23 tit. 2.

[3] *Soluto matrimonio dos quemadmodum petatur.* Pomponius lib. 15 ad Sabinum.

scris, contra acestei tendințe de înlăturare a regimului dotal, el a fost primit definitiv în codul civil francez, înserându-se capitolul III la contractul de mariage, păstrându-se totuși regimul cutumelor ca regim de drept comun[1]. Din codul Napoleon, la 1865 a trecut în codul nostru civil, reglementat astfel cum se vede în titlul IV, capitolul II.

În dreptul nostru anterior.

Regimul dotal și principiul inalienabilităței existaŭ și în dreptul nostru anterior codului civil. în codul Calimach, (art. 1610 lit. d) și în codul Caragea.[2]

Inalienabilitatea fondului dotal în dreptul roman

Inalienabilitatea în dreptul roman; căsătoria cu manus.

4. La romani, când căsătoriile se făceau cu *manus* care avea de efect aducerea femeei sub puterea bărbatului și eșirea ei de sub puterea părintească, în baza agnațiunei — care nu permitea, ca aceași persoană, să aparțină în acelaș timp la două familii deosebite — se înțelege, că proprietatea bunurilor aduse de ea la căsătorie, să treacă la barbat, care este *pater familias* și în această calitate, singur și exclusiv, are dreptul de administrație și de disposiție[3]. Soția este *loco filiae* și în cas de a supravețui barbatului, are un drept de moștenire

[1] Fenet, t. II, p. 326, art. 123 și t. XIII, p. 520, 521, art. 133-138; Planiol, v. III, p. 257, n. 1523; Marcadé, v. 6, p. 16; Baudry-Surville, t. III, p. 148, n 1543.

[2] Alexandresco. Comentariile dreptului civil, vol. 8, pag. 238.

[3] Lg. 1, Dig. lib. 23, tit. 3: «*Dotis causa perpetua est; (et)* «*cum voto ejus, qui dat, ita contrahitur, ut semper apud maritum sit.*» Ciceron în Topice, no. 4, afirmă că, tot ce aduce femeea soțului prin conventio in manum, constitue dotă; «*Quum mulier viro in ma*-«*ritum convenit, omnia quae mulieris fuerunt, viri fiunt dotis nomine*». V. și Fragm. Vatican. paragr. 115. Demangeat v. 1 pag. 610 și nota 1; Accarias, Précis de droit romain vol. 1, pag. 771, nota 1.

împreună cu copiii în patrimoniul acestuia, iar în cas de predeces al ei, bărbatul păstrează averea, copiii rămânând în sarcina lui.

In casul căsătoriei fără manus In ambele casuri bărbatul este dominus dotis.

In casul când femeea se căsătoria fără *manus*, ceea ce era mai rar în primele timpuri ale dreptului roman și mai frequent în urmă — când moravurile mai pierdură din rigiditatea lor și bărbații se căsătoriau ademeniți adesea de zestrele mari ce li se oferiau, tot bărbatul este considerat proprietar al dotei, *dominus dotis,* fie că dota era profectiție, fie că era adventiție sau receptiție, dacă se constituia prin *datio*, iar femeea nu era de cât o creditoare privilegiată.[1] Când dota se constituia prin *dictio* sau *promissio*, acestea conferiau bărbatului numai un drept de creanță, dându-i acțiunile: *condictio (pentru dictio dotis)* și *actio ex stipulatu* sau *condictio certi* (*pentru promissio dotis*) spre a urmări dobândirea dotei.[2]

Bărbatul este proprietar quiritar sau bonitar?

In casul când căsătoria se făcea fără *manus* și dota se constituia prin *datio* chiar (*datio dotis* este transmiterea imediată a proprietăței dotei la bărbat prin *mancipatio* sau *in jure cessio*), este controversată chestia de a se ști, dacă bărbatul este proprietarul *quiritar* al averei dotale sau numai *bonitar*[3]. Controversa are importanță, căci acțiunea în revendicare aparține numai aceluia care este proprietar *ex jure Quiritium*. Ori care ar fi caracte-

---

[1] De Savigny, System. t. II, paragr. 72, i. c; Vangerow, t. I, paragr. 218 Lehrb., Anm. I; Mainz, Cours de dr. romain, t. III, paragr. 395; Alban d'Hauthuile, Du régime dotal chez les romains (Rev. de législ. t. VII, p. 204 și urm. Windscheid, t. II, parag. 496 nota 3; Bodin, Plan du cours de dr. Romain t. II, p. 107.

[2] Ruben de Couder, Dr. romain, vol. I, pag. 219 și nota 2.

[3] Marcadé, vol. 6, pag. 32, 33.

rul proprietăței bărbatului[1] el este în totdeauna considerat proprietarul dotei de textele privitoare la dotă. In această calitate de proprietar al dotei și înainte de legea *Julia de adulteriis et fundo dotali*, dată sub August, bărbatul putea să o înstrăineze sau să o ipoteceze, după voia sa. Dota însă este, eventual, restituibilă. In caz de divorț sau predeces al bărbatului, dota revine femeei pentru a-i servi la altă căsătorie: «*propter quas nubere possint*». Când însă căsătoria se desface prin predecesul femeei, atunci trebue să distingem două epoci. înainte de Justinian și sub Justinian.

In prima epocă, dota adventiție (adică care emană de la femee sau dela un terțiu) nu se restitue; ea rămâne câștigată soțului, care este proprietar, în regulă generală: «*lucro mariti cedit dos*». Sunt însă două excepțiuni și anume: 1) când dota este profectiție (constituită de tatăl sau ascendentul femeei), ea se restitue constituitorului: «*Ne et filiae amissae, et pecuniae damnum sentiret*[2] și 2) când dota este receptiție (constituită de femee sau de un altul cu clausă de restituire), atunci ea este restituibilă erezilor femeei san constituitorului și însăși femeei în caz de divorț: «*Divortio facto, siquidem sui juris sit mulier, ipsa ha-«bet rei uxoriae actionem, id est dotis repetitionem.*[3]

Barbatul putea opera asupra dotei restituibile, rețineri: *propter liberos, mores, impensas, res donatas, res amotas.*[4] Reținerile ce se puteau opera asupra dotei.

---

[1] I. Moradini, Constituirea dotei, tesă de licență, pag. 30. Gaius numește pe bărbat *dominus praedii dotalis*. Paul îl consideră proprietar *in bonis* și zice că în socotirea cënsului necesar pentru serviciile municipale nu poate conta dota; iar Ulpian îi dă bărbatului acțiunea în revendicare deși îi tăgăduește proprietatea integrală (ci i-o acordă numai pe jumătate) a tesaurului găsit în fondul dotal.

[2] Pomponius, Dig. Lg. 6. lib. 23, tit. 11 și Ulpian, Frag. VI, paragr. 4.

[3] Ulpian, Reg. lib. tit. 6, paragr. 6.

[4] Ulpian, Reg. lib. tit. 6, paragr. 9.

Sub Justinian dota se presumă restituibilă.

In a doua epocă, sub Justinian, orice constituire de dotă este, presupus, făcută cu stipulaţiune de restituire, astfel că, bărbatul nu o mai poate reţine de cât în cas de stipulaţiune expresă în acest sens: «*Rei uxoriae itaque* «*actione sub-lata, sancimus. omnes dotes per ex stipulatu ac*-«*tionem exigi, sive scripta fuerit stipulatio, sive non: ut in*-«*telligatur re ipsa stipulatio esse subsecuta*[1]». Dota nu mai are o destinaţie perpetuă, ci temporară; bărbatul se foloseşte de fructe şi restitue capitalul dotal în bani sau în natură, după cum dota consistă în obiecte consumptibile prin primul us, ori a fost estimată, sau din potrivă, consistă din obiecte certe şi neestimate.

Oprirea înstrăinărei dotei sub legea Julia.

In privinţa imobilelor, legea *Julia de adulteriis et fundo dotali*, dată sub August, opria pe bărbat a înstreina imobilele dotale fără consimţimântul femeei şi opria ipoteca chiar când era consimţită de femee. Imobilele estimate prin actul dotal, pot fi înstrăinate de bărbat, fără consimţimântul femeei. Femeea are acţiunea de revendicare contra achisitorului, care a dobândit un imobil dotal de la bărbat fără consimţimântul său. Legea Julia nu se aplica în provincii, ci numai la fondurile italice[2]. Este controversată chestiunea de a se şti, dacă prohibiţiunea ipotecei asupra imobilelor dotale. derivă din însăşi legea Julia, cum afirmă, formal, Justinian (v. nota 1), sau din potrivă, resultă din senatus consultul Veleian, în care cas, ipoteca consimţită asupra fondului dotal n'ar fi nulă în totdeauna, ci numai atunci când ea ar constitui o

---

[1] Codice, lib. V, tit. XIII, pr.

[2] Totuşi Gaius, com. II paragr. 63, se îndoeşte: «*quod qui*-«*dem jus utrum ad italica tantum praedia, an etiam ad provincialia* «*pertineat, dubitatur*».

intercessio[1] din partea femeei, în interesul altuia.

Sub legea Julia, femeea are un privilegiu personal pentru dota sa, oposabil creditorilor chirografari, dar primat de ipoteci.

Privilegiul femeei sub legea Julia.

Justinian a modificat sistemul legei Julia, interzicând ipoteca asupra fondurilor dotale chiar atunci când e consimţită de femee, ca şi înstreinarea şi extinde aceste prohibiţiuni şi la bunurile provinciale[2]: «*Sed et ne consensu* «*mulieris hypothecae ejus minuantur, necessarium est, et in* «*hac parte mulieribus subvenire : hoc tantummodo addito, ut* «*fundum dotalem non solum hypothecae titulo dare, nec con-*«*sentiente muliere, maritus possit, sed nec alienare: ne fragi-*«*litate naturae suae in repentinam deducatur inopiam*; şi mai jos : «*Placet itaque nobis eandem observationem non* «*tantum in italicis fundis, sed etiam in provincialibus ex-*«*tendi*».

Modificările sub Justinian

Prin o constituţie din anul 523 *(Lg. 30, Cod. De jure dotium)* Justinian dă femeei o ipotecă privilegiată asupra tuturor bunurilor bărbatului chiar şi asupra acelor aduse de ea în dotă. Revocarea înstrăinărilor, femeea le urmăreşte printr'o acţiune *in rem*. Această constituţie, Justinian o modifică printr'o alta din anul 530, prin care estinde zisa ipotecă privilegiată a femeei, asupra tuturor bunurilor bărbatului în viitor, ipoteca având rang din ziua facerei căsătoriei. In anul 531 Kal. Decembrie 5, Justinian dă femeei preferinţa asupra creditorilor ipotecari anteriori căsătoriei :[3] «*Et hoc cum in personalibus sta-*

Ipoteca privilegiată sub Justinian.

---

[1] Demangeat, op. cit. pag. 611 şi nota 2 şi *La condition du fonds dotal en droit romain* pag. 209 şi urm ; Didier Pailhé et Tartari, cours de droit romain, vol. I, ed. III pag. 262 ; Accarias, op. cit. t. I, no. 314, pag. 780 şi urm. Gaius şi Paul nu vorbesc nimic de o prohibiţiune a ipotecei.

[2] Lg. 1, Cod, De ref uxor, act. 5, 13, paragr. 15.

[3] Cod. Quib potiores in pig. hab. Lg. 12.

«*tuerant actionibus si hypothecam respiciebant, illico justitiae* «*vigorem relaxabant et senioribus hypothecis novas mulierum* «*hypothecas, si habebant actiones expellebant*».

Casul când inalienabilitatea exista înainte de căsătorie.

Inalienabilitatea fondului dotal exista și dinainte de căsătorie, când ea se făcea cu logodnă și după desfacerea căsătoriei până în momentul restituirei, de fapt. a fondului;[1] ea cuprindea și desmembrămintele proprietăței, ca servituțile active, la care nu se poate renunța sau pasive, care nu se pot constitui.

Ce anume înstrăinări nu atinge inalienabilitatea dotală.

Inalienabilitatea fondurilor dotale nu atinge înstreinările *per universitatem: (adrogațiunea)*, nici pe cele forțate: *(cautio damni infecti, actio comuni dividundo*[2].

Mobilele dotale sunt sau nu inalienabile? Controversă)

Este controversată chestiunea de a se ști, dacă mobilele dotale sunt sau nu alienabile sub Justinian. Cei mai mulți autori susțin, că sunt alienabile[3] cu toată părerea contrară a lui Labbé (De la dot, p. 941). Astfel bărbatul poate manumite sclavul dotal, fără consimțimântul femeei[4]; poate face novație, acceptilație, descărcând pe debitor,[5] remitere de datorie,[6] etc. Totuși în cas de insolvabilitate a bărbatului, femeea poate revendica de la

---

[1] Demangeat, op. cit. pag. 612; Papinian *Lg. 12, lib. 23, tit. V și Lg. 5. Cod. De bon. quaenu lib. VI 61;* Sub Justinian, când dota se restituia înaintea disoluției căsătoriei din cauza sărăciei bărbatului, continua a rămâne inalienabilă până la desfacerea căsătoriei. *Lg. 29, Cod. De jure dotium;* Accarias, op. cit. pag. 781 nota 3; v. *L. L. 5 și 6 De fundo dotali.*

[2] Paul, Lg. 1, paragr. 1; Ulpian Lg. 2, Dig. De fund. dot. și Lg. 2, Cod. De fund. dot; Demangeat, vol. I, p. 612; Accarias, op. cit. p. 782.

[3] Mainz, op. cit. t. III, paragr. 496, nota 42; Appléton, *Résumé du cours de dr. romain*, t. II, p. 188; De Savigny, t. II p. 82, și t. IV. p. 308; Dalloz Rép. Contrat de mariage no. 3414.

[4] Lg. 3. paragr. 2, Dig. De suis et legit. hered.

[5] L. L. 35, 36, De jure dot. Dig.

[6] L. 66 paragr, 6, Dig. Soluto matrimonio.

terții deținători averea mobilă înstrăinată de soț, fie că insolvabilitatea acestuia era contemporană înstrăinărei, fie că era posterioară.[1] Femeea nu poate înstrăina averea sa mobiliară. (Vezi nota 5 Tessier ibidem).

Inalienabilitatea dotei imobiliare în dreptul vechiu francez

5. Principiul inalienabilităței dotei a trecut din dreptul roman la țările de drept scris din sudul Franței. In aceste țări însă, n'a trecut inalienabilitatea lui Justinian, ci acea a legei Julia din codicele lui Teodosian și Alaric. Cutuma Tulusei pare a fi atribuit bărbatului proprietatea dotei, deși faptul e contestat de Masuer[2] care susține că bunurile dotale aparțin femeei. Bărbatul nu putea vinde fără consimțimântul femeei și se cerea încă, ca acest consimțimânt să fie întărit printr'un jurământ al părinților sau al femeei.

Inalienabilitatea în dreptul vechiu francez în țările de drept scris.

Alte cutume ca cele din Bordeaux, Normandia, Auvergne și de la Marche prevedeau în mod expres inalienabilitatea dotei imobiliare și orice jurământ dat, că nu se va ataca o înstrăinare făcută, era nul.[3]

In Bearn se aplica, de asemenea, principiul inalienabilităței legei Julia. Bărbatul este administratorul și usufructuarul dotei, pe care nu o poate înstrăina sau ipoteca, fără concursul femeei. Aci prohibițiunea lui Justinian n'a putut pătrunde. Femeea nu poate testa fără consimțimântul soțului său.[4]

---

[1] L. 30, Cod. De jure dot. Tessier, De la dot. nota 449 et Questions sur la dot, no. 84-89; Troplong no. 3204; Dalloz, Rép. loc. cit. pag. 77, n. 3414.

[2] Glasson, *Historie du droit et des institutions de la France*, vol. VII pag. 391.

[3] Baudry-Surville op. cit. t, III pag. 317.

[4] Glasson, op. cit. v. VII, pag. 392.

In Normandia

In Normandia, la început, dota nu se putea înstrăina de soţ şi consimţimântul femeei la vânzare, nu o valida. Se admitea totuşi, că mai în urmă, femeea putea renunţa la acţiunea în nulitatea vânzărei. Mai târziu, s'a admis de valabil jurământul femeei, că va respecta vânzarea.[1] In cele din urmă, s'a admis, că bărbatul poate înstrăina cu consimţimântul femeei, care are dreptul la o acţiune de reîntrebuinţare (remploi) contra soţului şi o acţiune subsidiară contra terţiilor achisitori, cari pot, la rândul lor, să oprească anularea înstrăinărei, oferind o îndemnisare egală cu valoarea fondului înstrăinat din timpul morţei bărbatului.[2] Tot în Normandia, art. 511 al cutumei cuprindea, că banii dotali sunt a se considera imobile între soţi, dar nu şi faţă de terţii. Totuşi, banii dotali nu se considerau imobile de cât numai când dota era constituită de către tată, mamă, fraţi şi alţii, iar nu şi atunci când şi-o constituia femeia singură, ca produs al economiilor sale, în care cas, ea o putea şi înstrăina.[3]

Inalienabilitatea nu se aplică la înstrăinările necesare.

In ţările de drept scris, unde exista inalienabilitatea, ea nu se întindea la înstrăinările necesare, sau cari nu prejudiciau femeei, sau cari erau în interesul ei. Art. 3, capitolul 14 al cutumei d'Auvergne pare a spune aceasta: «*Le mari ou la femme conjointement ou séparément, constant* «*le mariage, ne peuvent vendre, aliéner, permuter ou autre*-«*ment disposer des biens dotaux de la dite femme, au pré*-«*judice d'icelle. Et sont telles dispositions nulles et de nul* «*effet et valeur et ne sont validées par serment.*[4] Tot astfel dispunea şi cutuma de la Marche.

---

[1] Baudry-Surville, op. cit. t. III, no. 316.

[2] Dalloz, Rép. op. cit. no. 3413; Baudry-Surville op. cit. t. III no. 1654 p. 317; Troplong, no. 3218.

[3] Dalloz, Rep. op. cit. no. 3417.

[4] Troplong, no. 3216; Dalloz. Rép. no. 3409

Unele țări de drept scris nu aveau principiul inalienabilității. Ludovic al XIV prin edictul său din 16 Aprilie 1864, după atestările notabile ale oficerilor din scaunele de Lyon, Montbrison, Villefranche și Macon, a hotărât, că legea Julia nu se va aplica în Maconnais, Lyonnais, Forez și Beaujolais, ca fiind contrară obișnuințelor acestor țări. Aci, femeea putea înstrăina dota. [1]

Țările în care inalienabilitatea nu se aplica.

In aceste din urmă țări, ca și în cele cari țineau de parlamentul Parisului, dota mobiliară era inalienabilă și insesizabilă, chiar după desfacerea căsătoriei. In celelalte țări dispozițiunile în privința averei mobiliare corporale și incorporale, variau, unele admițând inalienabilitatea, altele nu. In Savoia, inalienabilitatea era generală pentru mobile și imobile.[2]

Legile intermediare și transitorii cari au precedat redactarea codului Napoleon, n'au schimbat nimic, în ce privește inalienabilitatea, la dispozițiunile cutumelor și a jurisprudențelor stabilite. [3]

Ce au făcut legile precursorii codului civil

Inalienabilitatea fondului dotal în codul Napoleon

6. In primul proect al codului Napoleon, articolul 138, conținea alienabilitatea dotei și nulitatea ori cărei stipulațiuni de inalienabilitate. Berlier susținea proiectul în exposeul făcut la Consiliul de stat. Portalis și Cambacérès au combătut propunerea, arătând că, suprimându se inalienabilitatea, regimul dotal ar fi complect denaturat. Cu toate că art. 138 a mai fost sprijinit de Treilhard, totuși el a fost înlocuit cu actualul articol 1554. După propunerea lui Berlier însă, s'a permis, ca să se poată stipula în contractul dotal, alienabilitatea.[4]

Inalienabilitatea dotei consacrată ca principiu cu posibilitatea stipulărei instrăinărei.

---

[1] Baudry-Surville, op. cit. t. III, pag. 317; Dalloz, Rép. op. cit. no. 3412; Troplong n. 3215.

[2] Dalloz Rép. op, cit. no. 3415 și autoritățile citate acolo.

[3] Dalloz Rép. op. cit. no. 3418.

[4] Dalloz. Rép. ibidem, no. 3419.

Inalienabilitatea în dreptul român vechiu

Inalienabilitatea era cunoscută.

7. In țările noastre, în vechime, atât în Muntenia cât și în Moldova, era cunoscută zestrea și principiul inalienabilității.

În codul Matei Basarab.

8. Astfel glava 265 din Pravila lui Matei Basarab pare a prevede ne-înstreinarea.

În pravilniceasca condică

9. Pravilniceasca condică a lui Alexandru Ion Ipsilante[1] care s'a aplicat în Muntenia de la 1780-1817 și care este întocmită, precum se spune în chiar introducerea acestei legi, după vechile pravile (probabil după acele a lui Matei Basarab și Vasile Lupu care și ele își au obârșia în dreptul roman bizantin), obiceiurile pământului și povețile Domnului, deși în titlul pentru zestre, nu are nici un articol care să prevadă, expres, inalienabilitatea zestrei, totuși aceasta pare a rezulta din economia legei. Astfel, toate articolele acestui capitol prevăd măsuri și formalități pentru constatarea quantumului zestrei care este restituibilă femeei sau moștenitorilor ei; nemișcătoarele nu se prețuesc, cea ce însemnează, că se restituesc în natură (art. 1). Soția rămâne proprietara zestrei, căci pierderea ei în casuri fortuite, o privește (art. 7). In cas de prețuire a zestrei și catastihire în termen a averei bărbatului, când acesta predeceda, lucrurile de zestre ce nu se aflau în ființă, se restitue în bani (art. 2, 3. 8). După art. 3 din acest codice, se pare, că prețuirea lucrurilor mișcătoare, nu strămuta proprietatea la bărbat: «*ci muerea sau moștenitorii ei să-și iea numai câte lucruri* «*de ale zestrei se vor găsi din cele mișcătoare ce hotărâm* «*mai sus, să se prețuiască.*» In considerare, că pravila aceasta este inspirată din obiceiurile pământului și din

[1] Ea a fost decretată în al 6-lea an al primei domnii, adică la 1780.

pravilele vechi, cari aveau de principiu inalienabilitatea; că prevede formal, restituirea în natură a zestrei; că complimentul necesar al oricărei restituiri, mai ales ne garantată prin vre-un privilegiu sau ipotecă asupra averei bărbatului, este numai neînstreinarea, credem, că acesta era și principiul acestei pravile.

In codul Caragea.

10. In codul Caragea, partea III, capitolul XVI, art. 32, se prevede formal, principiul inalienabilităţei zestrei cu oarecare excepţiuni însă, în casuri anume determinate (art. 33, 34, 35). Iată cum se rostește art. 32:

«*Nici barbatul, nici muerea nu pot să vândă zestrea sau* «*să o zălogească sau numai să o dăruiască, afară numai...* «*(art. 33, 34, 35)*.

Din generalitatea textului reese, că și dota mobiliară este inalienabilă.

In codul lui Andronache Donici.

11. Codul lui Andronache Donici, care este o colecţie prescurtată din Basilicale (legile împărătești) și care s'a aplicat în Moldova de la 1814-1817, în capitolul XXXIII, Despre zestre, paragraful 25, se rostește astfel:

«*Zestrea și darurile cele de înaintea nunţei, nu poate* «*bărbatul a le înstrăina, nici de va primi însăși femeea măcar și de multe ori, pentru că se socotește, că primirea ei* «*au fost de frica bărbatului; asemenea și femeea trăind cu* «*bărbatul ei earăși din ale zestrei sale când va înstreina, se* «*socotește a fi prin îndemnarea și amăgirea bărbatului și prin* «*amândouă chipurile înstreinarea zestrei este oprită din pra-* «*vilă* «*și nu are nici un temeiu, nici se ţine în seamă, fără* «*numai...*[1] și apoi urmează casurile excepţionale în care este permisă înstrăinarea.

Asemănări și deosebiri de dreptul roman.

Acest articol, se vede că aplică prohibiţiunea înstreinărei care era edictată și de Justinian, în dreptul roman, admiţând însă unele excepţiuni cari erau necunoscute la romani, ca de ex. permisiunea înstreinărei cu

[1] Cod. gen. Hamangiu, cod. Andr. Donici, pag. 50.

clausă de reîntrebuințare și altele. Dispozițiunile legei și motivele chiar sunt luate direct din *legea unică, Codice, c. V, tit. VIII, § 15, De rei uxoriae ; V. și Institute, pr. Quibus, alienare licet vel non.*

In codul Calimach.

12. Codul Calimach aplicat în Moldova de la anul 1817—1822 în capitolul XXXII, Despre zestre, art. 1641 și 1639 al. d. oprește pe femee și bărbat a înstrăina zestrea. Art. 1639 : «*Dar este și dator bărbatul : (lit. d.)* «*nu are voe să o înstreineze și să o pue amanet* [1] și art. 1641 : «*In vremea căsătoriei, nu poate femeea să pretindă și* «*să cheltuiască sau să înstreineze zestrea ei, afară numai* «*pentru următoarele pricini...*» *etc.*

Asemănări cu dreptul roman.

Și în acest codice, se observă aproape aceleași dispozițiuni de garanție date femeei pentru restituirea dotei ca și în dreptul roman.

Sub Regulamentul organic.

13. Sub regulamentele organice ale Moldovei și Munteniei, ființând tot dispozițiunile vechilor legiuiri Caragea și Calimach, tot inalienabilitátea era principiul în materie de zestre [2].

Inalienabilitatea în dreptul civil

Caracterul ei

Care este caracterul inalienabilității ; indisponibilitatea bunurilor sau in-

24. Inalienabilitatea fondurilor dotale având de consecință indisponibilitatea și insezisabilitatea lor, s'a pus chestiunea de a se ști, care este caracterul acestei inalienabilități. Unii autori susțin, că bunurile constituite dotă

[1] Este vorba de zestrea cea nepreţeluită.

[2] Vezi în «Codu Judeciar» a lui Scarlat Pastia, editat de Teodor Codrescu, colecția partea II-a la pag. 713, no. 94, o circulară a Ministerului Dreptăței din 19 Septembrie 1846 no. 5675, pentru regula ce trebue a se păzi la întărirea de vechilimele din partea femeilor pentru înstreinarea de fonduri de zestre și la pag. 781, no. 124, colect. partea II, un ofis circ. din 5 Iulie 1847, no. 110 prin care se oprește pe femei de a-și înstreina zestrile, cât se află căsătorite.

sunt lovite de o indisponibilitate reală, că ele sunt scoase din comerț, cât timp păstrează caracterul dotalității. «*Ce* «*n'est pas, zice Demolombe, l'incapacité de s'obliger qui en-* «*gendre l'inaliénabilité; c'est, au contraire, l'inaliénabilité qui* «*engendre l'incapacité de s'obliger... d'où cette conséquence* «*qu'il faudra que le bien ait été à une époque, à un mo-* «*ment quelconque, inaliénable dans les mains de la femme,* «*pour que les obligations contractées par elle ne puissent pas* «*l'atteindre.*» Demolombe recunoaște totuși, că slăbiciunea și neexperiența femeei motivează această inalienabilitate.[1] capacitatea specială a femeei (controversă)

Alții autori susțin și această părere o cred mai întemeiată, că inalienabilitatea dotală resultă din incapacitatea specială a femeei, care nu poate obliga, în timpul căsătoriei, bunurile sale dotale destinate numai la susținerea sarcinilor căsătoriei. Iată cum se exprimă Planiol op. cit. t. III, no. 1524, asupra acestei chestiuni: «*L'indis-* «*ponibilité d'un bien ne peut jamais s'expliquer que par l'interdiction* «*faite à son propriétaire d'aliéner; c'est une incapacité frappant une* «*personne. Dire: le bien dotal ne peut pas être aliéné, c'est dire* «*que son propriétaire a perdu le droit d'en disposer; cela ne* «*peut pas signifier autre chose, et ceux qui croient y voir une autre* «*idée sont dupes d'une simple transposition de mots dans la phrase;* «*seules les personnes peuvent ou ne peuvent pas agir; leurs biens sont* «*toujours le sujet passif de leurs actes; quand un bien ne peut pas* «*etre aliéné, c'est que son propriétaire ne peut pas en disposer*[2]

[1] Revue de législation, 1835, p. 282, urm.; Sirey, 1835, 2, 567; Aubry et Rau, op. cit. v. V, § 538 și nota 31; Mongin, Revue critique, an. 1886, t. 15 pag. 92 și 170; Laurent, v. XXIII, no. 495 și 501· Eyquem, Le régime dotal, no. 365 urm. Codul italian pare a admite acest sistem, întru cât prin art. 1407, paragraful ultim, hotărăște că după desfacerea căsătoriei se poate urmări bunurile (imobile) ale femeei pentru obligațiuni contractate de ea în timpul căsătoriei.

[2] Colmet de Santerre, t. VI, p. 497, no. 232 bis I; T. Huc, v. IX, no. 446, p. 527; Baudry-Surville, op. cit. t. III, no. 1666, p. 338 urm., Cass. fr. 13 Fev. 1884, Dalloz périodique, 1884, 1, 325 Alexandresco, v. 8, p. 239; Guillouard, IV, n. 1836, 1900; Depinay, *Régime dotal*, p. 199 urm. Thiry, III, 515; v. Curtea Bucu-

Se obiectează, că această teorie face pe femee capabilă pentru înstreinarea bunurilor parafernale și incapabilă pentru bunurile dotale, ceea ce ar constitui o contradicție. Se răspunde, că incapacitatea nu ține de cât la considerația destinației bunurilor și în folosul femeei, a cărei capacitate abstractă rămâne necontestată.[1] De asemeni, este neexact a se zice, că bărbatul însuși este lovit de oarecare incapacitate atunci când nu poate înstreina usufructul legal al bunurilor dotale, căci în aceiași situație sunt și părinții, usufructuari legali ai averei minorilor copii, fără a se putea spune, că sunt incapabili. Atât numai, că aceste venituri au o destinațiune specială, hotărâtă de lege, după intenția presumată a părților și chiar conformă voinței lor din moment ce se supun, căsătorindu-se, regimului dotal; ele sunt drepturi personale, cari țin la o anume calitate.[2]

Inalienabilitatea dotală nu mai este azi de ordine publică

15. Inalienabilitatea bunurilor dotale motivându-se astăzi numai de considerațiuni de ordine familială, restrânsă, fiind în interesul femeei care este astfel abstrasă influenței bărbatului și în interesul copiilor, se înțelege, că nu mai are un caracter de ordine publică, cum era la romani: «*Interest reipublicae mulieres dotes salvas habere, propter quas nubere possint,*» ci este de ordine pur privată și deci

---

rești, s. I. Cr. judiciar, no. 21, 1903. Susținerea lui Troplong, că bunurile dotale sunt scoase din comerț este inadmisibilă, căci ar urma în acest cas, să fie imprescriptibile; ori după art. 1878 cod. civ., imobilul deși dotal, în timpul separației de patrimoniu este totuși prescriptibil. Troplong, IV, no. 3312, 3317 și urm. V. încă Labbé, Revue critique, 1856 t. 9, p. 1 și urm.; Bertauld, *Questions pratiques et doctrinales*, t. 1, no. 656; Gide, *De la condition privée de la femme*, p. 449 și urm. Deloynes, Revue critique, 1882, t. 11, p. 541 și urm. Jouitou, I, no. 56; Valette, Mélanges de dr. de urisp. et de légis. t. 1 p. 514 și urm. Dal. Rép. suppl. Contrat de mariage no. 1229,

[1] Dalloz, Rép. op. cit. no. 3445.

[2] Baudry Surville, op. cit. t. III, no. 1666 și 1668,

nulitatea resultând din nerespectarea principiului nu va fi absolută, ci numai relativă.

16. După cum se va admite unul sau altul din aceste două sisteme asupra caracterului inalienabilităței, resultă și consecințe diferite, în privința modului de a se resolva și explica unele chestiuni. Consecințe din caracterul inalienabilităței.

17. 1) Astfel se decide, în genere, că înstreinarea imobilelor dotale, făcută în timpul căsătoriei și deci nulă, nu devine valabilă prin faptul desfacerei căsătoriei și deci a pierderei caracterului de dotalitate, căci atunci scopul inalienabilităței n'ar mai fi atins.[1] In sistemul inalienabilităței motivat de incapacitatea femeei, soluția este foarte logică, căci o convenție consimțită de un incapabil, nu devine validă prin faptul eșirei din incapacitate a acestuia. In sistemul indisponibilităței reale a bunurilor dotale însă, nu se explică cum încetând căsătoria dotală și deci indisponibilitatea, bunurile să rămână totuși indisponibile. Ce devine instrăinarea imobilelor dotale după desfacerea căsătoriei.

2) De asemeni, bunurile dotale insezisabile, în timpul căsătoriei, pentru datorii constatate în acest timp, rămân tot astfel și după desfacerea căsătoriei. Mai mult încă, prețul resultat din vânzarea unui asemenea bun dotal, este și el nesezisabil, chiar după desfacerea căsătoriei, căci prețul represintă bunul dotal și este ca și dânsul nesezisabil. *«Având în vedere, zice Curtea din București, s. I, la «13 Decembrie 1902*[1]*, că, deși după desfacerea căsătoriei efectele do-* Imobilele dotale sunt sezisabile după desfacerea căsătoriei?

[1] Alexandresco, vol, 8, pag. 240, 241 ; Aubry et Rau, t. V, § 538, text și nota 13; Colmet de Santerre, t. VI, n. 226 bis VI; Jouitou, I, 166 ; Guillouard, IV, n. 1876; Laurent, XXIII, n. 551; Marcadé, VI, art. 1554, no. VII ; T. Huc, IX, n 446; C. București, s. II, n. 216 93, Curier Jud. 1894, no. 4 și Cr. Jud. 1903, no. 21; Cr. Jud. 1892, n. 3; C. Craiova, Dreptul, 1893, no. 40, Pand. périod. 1886, 2,58.

[2] Cr. Jud. no. 21, 1903; Trib. Dorohoi, Dr. 1894, no. 2; C. Buc. s. II, no. 216, 1893; Cr. Jud, 1894, no. 4; Cass. r. s. I, no 90, 1882, Bul. 1882, pag. 299; Alexandresco, v. 8 p. 241 și nota 1.

«talităței încetează și prin urmare, imobilul devine alienabil, cu toate «acestea efectele deja produse subsistă și în viitor; — că, unul din a- «ceste efecte este, că femeea deși obligată, ea însă nu este ținută să «îndeplinească îndatoririle sale cu imobilul dotal, care n'a putut servi «ca gaj creditorilor săi, ci numai cu celelalte bunuri mobile sau imo- «bile, presente sau viitoare ; altfel s'ar valida o înstrăinare indirectă «consimțită la o epocă când înstreinarea directă a imobilului era for- «mal oprită ; că de aci rezultă că, la desfacerea căsătoriei, femeea «are dreptul să-și primească imobilul care a fost dotal, liber de orice «sarcină, și prin urmare și de obligațiunile ce dânsa a contractat în «timpul căsătoriei ; având în vedere că nici veniturile imobilului dotal «nu pot fi urmărite, după desfacerea căsătoriei, pentru plata datorii- «lor anterioare, contractate de femee... și aceste venituri, nu pot fi «urmărite nici în parte... etc».

Obligațiile ce nasc din delicte sunt executabile asupra dotei, inalienabile altfel.

19. 3) Obligațiunile ce nasc în persoana femeei dotale în timpul căsătoriei din delictele și quasi-delictele sale se pot executa asupra bunurilor sale dotale, ceea ce explică, că bunurile nu sunt indisponibile sau scoase din comerciu.

Creditorii chirografari anteriori căsătoriei pot executa dota inalienabilă.

20.—4) Creditorii chirografari ai femeei, anteriori căsătoriei, se decide, în genere, că pot urmări bunurile imobile ce femeea își constitue dotă și cari erau gajul datoriei lor, ceia ce nu s'ar explica în teoria indisponibilităței bunurilor dotale, după care ar urma, ca să nu se poată urmări, numai prin faptul constituirei lor în dotă.

Acțiunea in nulitatea înstrăinărei este relativă.

21.—5) In sistemul acelora, cari admit inalienabilitatea ca o consecință a incapacităței speciale a femeei dotale, acțiunea în nulitate acordată de art. 1255 cod. civ. este relativă și ca atare, acordată numai soțului, soției și moștenitorilor acesteia, de către cari numai, în urma desfacerei căsătoriei pot fi ratificate înstrăinările consimțite în timpul căsătoriei și deci anulabile. In celalt sistem, unii susțin nulitatea absolută a înstrăinărilor.[1]

---

[1] Mongin, Rev. critique, 1886, p. 170.

Prescripţie

22.—6) Prescripţiunea va fi de asemenea, deosebită în ce priveşte data începerei ei şi durata în ambele sisteme.

Inalienabilitatea dotală e de statul personal sau real? (controversă)

23.—7) Inalienabilitatea bunurilor dotale relevând de la incapacitatea femeei ar urma, să fie de statut personal şi deci o femee căsătorită în ţara sa, care permite înstreinarea, ar putea înstreina imobilele dotale ce ar avea în România şi pe care şi le-ar fi constituit dotă, deşi la noi imobilele dotale sunt inalienabile şi vice-versa.[1] In sistemul indisponibilităţei reale a bunurilor dotale, se pare, că ele ar fi de statut real.[2]

O altă părere susţine că inalienabilitatea bunurilor dotale n'ar fi chestiune nici de statut personal nici real, ci pur şi simplu de autonomia soţilor, cari pot căsătorindu-se, să stipuleze sau nu înstreinarea.[3] Prefer acest din urmă sistem pentru motivul că, inalienabilitatea nefiind nici de ordine publică, nici de esenţa regimului dotal, ci numai de natura lui, soţii pot rămâne sub acest regim deşi ar stipula alienabilitatea imobilelor dotale într'o ţară unde inalienabilitatea este de principiu, şi a le înstrăina chiar dacă ele sunt situate într'o ţară unde imobilele dotale sunt indis-

---

[1] Weiss, Dr. international privé, v. III, p. 557, urm.; T. Huc, IX, no. 509, 510; Demangeat sur Foelix, I, p. 208 nota a şi p. 124 nota b; Alexandresco v. 8, p. 142; v. şi nota 1 cu autorităţile citate.

[2] Foelix, Traité de droit international privé IV-ème éd. p. 124; Cass. fr. Dal. P. 1825, 1, 311; C. Paris, 15 Mars 1831; Sirey, 31, 2,237; Cas. fr. Dal. P. 56, 1, 9; Sir. 57, 1, 247; Dal. P. 57, 1, 102; Dall. P. 31, 2, 112; Iată cum stabileşte principiul această penultimă decisie: La loi qui interdit une espèce de convention par rapport à une classe de biens seulement, afin d'en assurer la conservation dans la même famille, constitue un statut réel, qui ne frappe dès lors, que les biens situés dans le pays soumis à cette législation. v. încă Journ, gén de M. Dalloz, II-eme éd. Lois no. 412 şi urm.

[3] Baudry-Surville, op. cit. t. III, no. 1668, pag. 317; Brocher *Cours de dr. intern*, II, ch. V, no. 187; Demolombe op. cit. I. no. 85 şi 86; Aubry et Rau, op. cit. I, § 31 şi nota 20; Despagnet, *Précis de dr. intern-privé*, éd. III, no. 333.

ponibile. Aceasta însemnează că convențiunile matrimoniale, ca orice convențiuni de interes privat, rezidă pe principiul libertăței convențiunilor, întru cât nu interesează ordinea publică. Dispozițiunile art. 2 cod. civ. care prevede că «numai imobilele aflătoare în cuprinsul teri-«toriului României sunt supuse legilor române, chiar «când ele se posedă de străini» — trebuesc aplicate numai atunci când măsurile de dispozițiune ce s'ar lua asupra acestor imobile ar lovi principiile de ordine publică consacrate de legea situațiunei lor.

Art. 5 și 7 din proectul de convențiune dela a 4-a conferință dela Haga din 1904, dintre Franța, Rusia, Germania, Austria Ungaria, Belgia. România, Danemarca, Elveția Spania, Italia, Olanda, Portugalia, Japonia, Suedia. Norvegia dispun astfel: Art. 5, al. 1: «*Validitatea intrinsecă a unui* «*contract de căsătorie și efectele sale sunt guvernate de le*-«*gea națională a bărbatului în momentul celebrărei căsăto*-«*riei sau dacă a fost încheiat (conclu) în cursul căsătoriei*, «*de legea națională a soților din momentul contractului.*» Art. 7 din proect spune: «Dispozițiunile presentei con-«vențiuni nu sunt aplicabile imobilelor aflate, prin legea lor de situațiune. sub un regim funciar special»[1].

Aplicabilitatea inalienabilităței imobilelor dotale

Dispozițiuni cu titlu oneros oprite

Oprirea înstrăinărei imobilelor dotale pentru ambii soți.

24.—Articolul 1248 cod civil (1554 fr.) zice: «Nici «bărbatul, nici femeea, nici amândoi împreună nu pot, «în timpul căsătoriei, a înstrăina nici a ipoteca imobilul «dotal... etc». De acest text trebue apropiată dispoziția art. 16, paragr. ultim cod, com.: «Bunurile dotale nu

[1] Luat din Baudry-Surville, op. cit. III p. 348.

«vor putea fi ipotecate sau înstrăinate de cât în casurile «și după formele prevăzute de cod. civil. (Art. 7 fr., art. 14 cod. com. italian).

Am văzut supra pag. 10 și urm. origina acestei inalienabilități și modul cum a parvenit până la noi.

Când legiuitorul spune că, bărbatul nu poate înstrăina imobilul dotal, spune un lucru de prisos, căci este știut, că el nu este proprietarul imobilului dotal, cum era în dreptul roman, *dominus dotis* și deci ne-având proprietatea, este natural să n'aibă nici puterea de a dispune de lucrul altuia. Legiuitorul însă spunând că, bărbatul nu poate înstreina .. etc.», pe deoparte, opune noua dispozițiune vechei dispozițiuni din dreptul roman și pe de altă parte, ca mijloc de exprimare, spunând: «nici bărbatul, nici femeea, nici amândoi împreună nu pot înstrăina...etc., pare a evidenția mai bine că, urmărește a opri înstreinarea imobilului dotal pentru toți cei supuși regimului dotal, decretând astfel un principiu general în materie de dotă.

De altfel, deși art. 1248 c. civ. este copiat din codul francez și nu din legile noastre tradiționale, găsim și în codul lui Andronache Donici (capitolul XXXIII, § 25) și în codul Caragea (capit. XVI, art. 32) și în codul Calimach (capit. XXXII, art. 1639 lit. d) întrebuințată aceiași expresiune, că,: «barbatul nu poate înstreina» expresiune necorectă, căci în toate aceste legiuiri, tot femeea rămânea proprietara zestrei. (V. cod, Caragea, cap. XVI, zestre, art. 10 și cod. Calimach, cap. XXXII, Despre zeste, art. 1637, 1639).

25. Femeea nu poate înstreina imobilul dotal singură, deși este proprietară, căci este lovită de incapacitatea generală, de a nu putea face nimic fără autorizația maritală (art. 199, 201, 206, 207 cod. civ.); nu-l

Femeea singură nu poate înstrăina imobilele dotale.

poate înstreina nici autorizată de soţ din cauza incapacităţei speciale la care o supune art. 1248 c. civ. şi nici ambii soţii împreună, nu-l pot înstreina, tot pentru acest din urmă motiv.

Nulităţi cu caractere distincte.

După cum înfrângându-se acest principiu şi înstrăinându-se imobilul dotal, de soţ numai, de soţie neautorizată de soţ, de soţie autorizată de soţ sau de ambii soţi împreună, vom avea şi acţiuni de nulitatea înstreinărei cu caractere distincte pentru fiecare caz.

Imobilele dotale nu se pot nici ipoteca.

26. Textul art 1248 c. civ. cuprinde că, soţii împreună sau fiecare din ei nu pot nici ipoteca imobilele dotale. Nu este inutilă şi fără însemnătate această specificare a legiuitorului în privinţa ipotecei, căci ipoteca deşi este mai puţin de cât o înstrăinare, totuşi poate avea efecte mai riguroase de cât aceasta, căci poate conduce la înstrăinări forţate, pe cale de urmărire, cu preţuri cari, de multe ori, abia acopere valoarea ipotecei şi este departe de a representa equivalentul real al valoarei imobilului. Soţii amăgiţi de speranţa, că ar putea plăti în curând, ar consimţi mai uşor o ipotecă de cât o înstrăinare, iar neputinţa de a plăti la termen i-ar desamăgi odată cu pierderea imobilului. Legiuitorul într'un spirit de protecţiune, condus de aceste consideraţiuni a prohibit şi ipoteca asupra imobilelor dotale[1], atât convenţională cât şi judiciară.

Femeea comerciantă supusă la aceiaşi prohibiţiune.

27. Femeea comerciantă a cărei capacitate este mai extinsă, este totuşi în privinţa bunurilor dotale, supusă la aceleaşi restricţiuni stabilite de codul civil (v. art. 16 c. com.)

Ce se înţelege prin imobile dotale.

28. Expresiunea «imobile dotale» fiind generică, ea

[1] V. în dr. roman. De rei uxoriae, Cod. lib. V, tit. XIII paragr. XV.

cuprinde în ce priveşte inalienabilitatea, atât pe cele corporale cât şi pe cele incorporale[1].

29. Inalienabilitatea începe, de sigur, de atunci, de când începe dota, iar dota începe din momentul celebrărei căsătoriei şi nu din momentul alcătuirei contractului de căsătorie. Jurisprudenţa francesă «admite că dota există în caracterul său propriu din ziua contractului[2] deşi *«a considerat aproape în totdeauna că bunurile «dotale devin inalienabile, nu din ziua semnărei contractului ci numai de la data căsătoriei*[3]». De când începe inalienabilitatea.

30. Când legea opreşte înstreinarea imobilelor dotale, aceasta trebue înţeles în sensul că. toate modurile de înstreinare, directe sau indirecte, cu titlu oneros sau gratuit, totală sau parţială, sunt oprite.

31 Astfel, vânzarea, fie că este făcută cu pact de răscumpărare, fie că este pură şi simplă, este oprită şi în casul dintâi, fie că deghisează, fie că nu deghisează un contract pignorativ.[4] Vânzarea e oprită.

32. Orice alte convenţiuni similare cu vânzarea, de asemeni, sunt oprite, ca: datio in solutum şi aportul de imobile într'o societate civilă sau comercială[5]. Datio in solutum, aportul, oprite.

---

[1] Aubry et Rau, v. V paragr. 537, pag. 557, 558; Dal Rép. suppl. Contrat de mariage no, 1228.

[2] Planiol, op. cit. t. III, no. 833; Cass. fr, 18 Déc. 1878, Dal, P. 79, 1, 441

[3] Planiol op. cit. t. III, no. 1526 si 1599; C. Rouen 10 Janv. 1867, Dal. suppl. t. IV, p. 237 note 1; Alexandresco, volumul 8, pag. 247,

[4] Aubry et Rau, op. cit. V, paragr. 537 p. 558 şi nota 3; Guillouard, IV, no. 1848; Baudry-Surville op. cit. III, no. 1656; Alexandresco, v. 8, pag. 243; Dal. Rép. Contrat de mariage, no. 1242,

[5] Baudry-Surville, ibidem.

Schimbul e permis

33. Schimbul însă, din consideraţiuni de utilitate şi ţinând seamă că, nu diminuează patrimoniul dotal imobiliar prin aceea că, unui imobil îi va lua locul un alt imobil, este permis de lege, deşi numai în condiţiunile stricte ale art. 1254 cod. civil.

Constituiri de drepturi reale oprite.

34. Sunt oprite asemenea, orice constituiri de drepturi reale, ca: servitutea, ipoteca, antichresa,[1] stipulaţia unui drept de retenţiune asupra imobilului dotal, transacţiunea, desistarea având de obiect şi efect, pierderea vre unui imobil dotal, sau drept asupra lui, mărturisirea şi compromisul, în orice mod şi cu orice titlu ar fi acestea făcute.

Servitutea activă şi pasivă oprite, cu excepţia celor resultând din situaţia locurilor.

35. In ce priveşte *servituţile,* de sigur, că prohibiţiunea constituirei lor, în mod pasiv asupra fondului dotal sau a pierderei vre-unui drept activ existent în favoarea fondului dotal, prin faptul soţilor, se referă la servituţile convenţionale, iar nu la cele care derivă din situaţiunea locurilor sau din lege.[2] Astfel, servituţile privitoare la zidul sau la şanţul comun între vecini, la casul când se poate înălţa un contra-zid, la privirea asu-

[1] Antichresa este un drept real; v. Alexandresco, v. 8 pag. 245, nota 1; Aubry et Rau, V. paragr. 537, pag. 559 nota 8 şi 9; Baudry et Loynes. Nantiss. Priv. et Hyp. t, 1, no. 172; Baudry-Surville, III, 1661; Duranton, XV, 535; Guillouard, IV, 1857; T. Huc, IX, 447: Nacu. III, p. 82; Rodière et Pont, III, 1764; Odier, III, 1247; Troplong, Nantiss 519; Cas. fr. 22 Nov. 1841, Sirey, 42 1, 48; C. Paris, 26 Fev. 1903, Dal. P. 1903, 2, 96; Cass. rom. Dr. 1903, no. 23. Pand. fr. II, 9481, 9503, Dal. Rép. op. cit. no. 3451 şi suppl. no. 1242 şi 1243.

[2] v. autorităţile din nota 1 şi Alexandresco v. 8 pag. 243; Pardessus, Des servitudes, II, 249: Odier, III, 1246; Guillouard, IV, 1847; T. Huc, IX, 448; Troplong, IV, 3285, Planiol, III, 1527; Pand. belges, t. XXXII, Dot. no. 285,

pra proprietăței vecinului, la scurgerea streșinilor, la drumul de trecere (art. 589 cod. civ. urm. și 578 urm. c. civ.) pot afecta uu imobil dotal. In jurisprudență chestiunea 'a presentat cu privire la servitutea de trecere în cas de teren înfundat. Nici bărbatul, nici femeea n'ar putea consimți la stabilirea unei astfel de servituți, dacă ea s'ar putea stabili asupra unui alt fond de cât acel dotal[1], cu alte cuvinte dacă n'ar fi absolut necesar și inevitabil a se stabili asupra fondului dotal și în tot cazul, să resulte din lege sau din situațiunea locurilor și nici de cum din convenția părților. Regularea servituților de trecere, de irigație și altele asemănătoare, prin analogie cu expropierea pentru causă de utilitate publică, trebuește făcută prin justiție, deși legea nu prevede. Indemnitatea cuvenită pentru constituirea servituței s'ar putea numai regula de către soții dotali.[2]

36. In ce privește *transacțiunea*, ea nu se permite asupra bunurilor dotale, căci nu se poate concepe o transacțiune fără capacitatea de a dispune de obiectul asupra căruia trebue să poarte transacția (art. 1706 c. civ. 2045 fr.) Transacția, așa dar, fiind asemănată de lege, chiar cu înstrăinarea, intră în prohibițiunea edictată de art, 1248 c. civ.[3] Cu toate acestea, nu ni se pare neîntemeiată părerea lui Marcadé, împărtășită și de jurisprudența franceză, că de câte ori transacțiunea de făcut n'ar constitui «*qu'un acte d'excellente administiation, fort avantageux,*

Transacțiunea oprită.

[1] Cass. fr. 17 Juin 1863, Dal. P. 1864, 1, 140; Sirey, 63, 1, 160; Laurent, XXIII, no. 497.

[2] Baudry et Surville, op. cit. t. III, no. 1661, pag. 331; Dal. Rép. Contrat de mariage no. 3729.

[3] Aubry et Rau v. V, paragr. 537, pag. 558; Alexandresco, v. 8, pag. 244; Baudry-Surville, III, no. 1656, pag. 322; Massé, et Vergé sur Zahariae, IV, paragr. 670, p. 230; Nacu, III, p. 83, Planiol, III, no. 1527, Tessier, I, p. 367, nota 566, Odier, III, 1247.

«et où il serait impossible d'apercevoir ancune aliénation de «la dot, le mari peut transiger»;[1] *«Alienare non videtur qui «transigit rem retinendo.»*

Rodière et Pont, v. III, 1856 au, propus, ca femeea dotală să poată transige, însă cu garanţia formalităţilor cerute pentru minori, cea ce este inadmisibil, căci legea nu prevede nicăeri aceasta. Formalităţile prevăzute de art. 413 c. civ. sunt restrictive, fiind excepţionale pentru incapabilii de altă natură (minori, interzişi) şi deosebit de aceasta nu poate adăoga la casurile de înstrăinare prevăzute de art. 1253 cod. civil.

Compromisul oprit.

37. *Compromisul* prin faptul că cuprinde în el o tranzacţiune, căci de la el depinde alegerea arbitrilor cari vor judeca şi tranşa pricina, este asemenea prohibit cu privire la imobilele dotale.[2] (v. art. 340 urm. pr. civ.)

Desistare de la instanţă permisă şi de la acţiune oprită.

38. *Desistarea* de la instanţă când prin aceasta dreptul imobiliar dotal nu este periclitat prin împlinirea vreunei prescripţii sau a unei decăderi împotriva sa, este permisă, Nu este tot astfel însă cu desistarea de la acţiune care este o renunţare la însuşi dreptul.[3]

Aquisare, mărturisire, jurământ oprite.

39. *Aquiesarea* într'o acţiune privitoare la un imobil dotal, mărturisirea şi jurământul nu sunt permise, căci ele pot conduce indirect la înstreinarea imobilelor dotale, mai ales că pretează foarte uşor la conivenţă şi fraudă.[4]

---

[1] Compară Troplong IV, 3127; v. Dal. Rép. op. cit. no. 3484, 3485 şi 3486 şi nota 1.

[2] Aubry et Rau, V. § 537 p. 558 text şi nota 5; Alexandresco, v. 8, pag. 244 şi nota 4; Nacu III, p. 83; Planiol III, n. 1527; Rodiére et Pont, III, 1858; Troplong, IV, 3115; Baudry-Surville, III, 1657, p. 320; Guillouard, IV, 1850; Rép. Dal. op. cit. no. 3487; v. jurispr. fr. din Aubry-Rau loc. cit.

[3] Dal. Rp. op. cit. no. 3489.

[4] Aubry et Rau, v. V § 537, p. 559 text şi notele 11 şi 12; Baudry-Surville, III, n. 1657: Nacu, III, p. 83; Dal. Rép. op. cit. 3488,

40. Emfiteosa (besmanul), care în dreptul roman este un drept real derivând din ager vectigalis,[1] care păstrează acelaş caracter în vechiul drept frances[2] şi chiar în actualul, după unii autori,[3] care are acelaş caracter şi în dreptul nostru tradiţional, în codul lui Andronache Donici, codul Calimach şi Caragea, care urmează să aibă acelaş caracter şi azi în dreptul civil,[4] deşi legiuitorul se exprimă greşit în art. 1415 c. civ. când întrebuinţează cuvântul «locaţiuni ereditare cunoscute sub nume de emfiteosă, căci alta era în codul Calimach năimelele pe moşteniri şi alta emfiteosa[5]—este, de asemeni, prohibită asupra bunurilor dotale.[6] Emfiteosa oprită.

41. In Franţa, o lege din 1902 Iunie 25, prin art. 2 alin. 3 statuează că: «*Le mari pourra donner à bail* «*emphytéotique les immeubles dotaux avec le consentement* «*de la femme et l'autorisation de justice.*» Cu toată existenţa acestui text, în Franţa, se discută chestia, dacă o închiriere pe termen lung, neemfiteuticară, este permisă asupra bunurilor dotale şi dacă o închiriere chiar emfiteuticară, după separaţia de patrimoniu, poate fi constituită de femee ca proprietară şi administratoare a averei dotale. Baudry-Surville răspunde negativ la ambele chestiuni.[7] Bail emphytéotique permis în Franţa

[1] Accarias, op. cit. 283 bis a; G. Tocilescu «Etude historique et juridique sur l'emphytéose, Thèse p. doctorat, 1883, pag. 10 urm. şi 21; Alexandresco, v. IX, partea I-a p. 372 şi 377 urm.

[2] Baudry-Surville op. cit. III 1662.

[3] Alexandresco, vol. IX, partea I, p. 380 şi nota 2 şi autorităţile citate acolo.

[4] Alexandresco, v. IX, p. 404, 417 şi nota 2, p. 438 şi nota 3. Cass rom. Bul. 1884, p. 115; Dr. 1884, no. 24.

[5] Alexandrescu, ibidem, pag. 398 nota 1 şi 408.

[6] Dal. Rép. Contrat de mariage, no. 3451 şi Dal. Rép. suppl. Contrat de mariage, no. 1243.

[7] Baudry et Surville, III, no 1662.

Constituire de usufruct şi habitaţiune oprită.

42. Este oprit, asemenea, constituirea vreunui drept de usufruct şi habitaţiune asupra fondurilor dotale sau renunţarea la ele dacă sunt dotale, căci deşi au caractere personale, însă constituesc drepturi imobiliare.[1]

Femeea nu poate înstrăina dreptul de usufruct, nici bărbatul (controversă).

43. Femeea dotală nu poate înstreina, în nici un chip, dreptul de usufruct asupra bunurilor dotale sau fructele dotale, căci nu este ea proprietara lor. In ce priveşte pe soţul dotal însă, se distinge în doctrină şi jurisprudenţă între dreptul însuşi de folosinţă asupra bunurilor dotale şi fructe. De sigur şi dreptul însuşi la fructe şi fructele dotale, în basa art. 1242, 1243 cod. civil, aparţin bărbatului, sunt proprietatea sa, însă în anumite condiţiuni şi pentru anumit scop. El nu este un usufructuar ordinar, deşi se aseamănă în multe privinţi cu acesta. Astfel usufructul dotal atribuit soţului în calitate de şef al asociaţiunei conjugale şi cu destinaţinnea hotărâtă de a-l ajuta să suporte sarcinele căsătoriei: întreţinerea femeei şi a copiilor şi educaţia acestora, îi este concedată sub condiţiunea îndeplinirei acestei îndatoriri, sancţionată la cas de ne-urmare, cu dreptul femeei la a cere şi obţine separarea de patrimoniu şi deci pierderea dreptului de usufruct al soţului. Aşa dar, dreptul de usufruct dotal fiind eminamente personal şi inseparabil calităţei de soţ, nu se poate ceda, ipoteca şi nici urmări. Colmet de Santerre susţine că, usufructul legal al soţului dotal este dota însăşi, deşi proprietatea lucrurilor certe rămâne femeei şi desmembrământul, dreptul de usufruct, este concedat bărbatului, căci definiţia dotei este (art. 1233 c. civ. r. 1540 fr.): averea ce se aduce bărbatului spre a-l ajuta să susţină sarcinile căsătoriei. Or, nu s'ar putea susţine, că usufructul bunurilor dotale nu este averea care să susţină sarcinile căsătoriei; ba, este dimpotrivă, singura

[1] Dall. Rép. suppl. op. cit. no. 1243.

avere dotală, care se poate înstreina, consuma, spre susținerea lor, căci proprietatea nudă, nu aduce nimic și este absolut inalienabilă și inconsumptibilă. După acest autor, art. 1248 (1554 fr.) c. civ. când zice că, bărbatul nu poate înstreina și ipoteca singur imobilul dotal, s'ar referi la dreptul lui de usufruct asupra dotei, care este un drept real și proprietatea sa, singurul lucru care ar putea face obiectul unei asemenea vânzări din partea lui, iar nici de cum la însuși imobilul dotal, care este proprietatea femeei și pe care el, deci, nu-l poate aliena.

Consequent acestui principiu, Colmet de Santerre susține că, nici fructele nepercepute, (viitoare) nu se pot înstrăina de soțul dotal, nici în tot, nici în parte, adică nici surplusul peste acoperirea sarcinilor căsătoriei, căci întreaga dotă este inalienabilă conform art. 1248 c. civ, care nu face nici o distincțiune[1].

Laurent și Jouitou admit din potrivă, că se poate cessiona chiar dreptul de usufruct în sine independent de fructe, căci orice drept se poate ceda, dacă nu este oprit de lege. Articolul 1233 cod. civ. nu regulează chestiunea destinațiunei dotei, iar art. 1248 c. civ. oprește înstreinarea imobilului dotal, iar nu a usufructului averei dotale. Aceași argumentație o păstrează acești autori pentru a decide în acelaș sens și în ce privește fructele dotale nepercepute (viitoare).[2] Bărbatul ar excede dreptul său numai în casul înstrăinărei prin anticipație. După separația de bunuri sau desfacerea căsătoriei, Laurent admite că, creditorii femeei anteriori acestor evenimente deși din timpul căsătoriei, ar putea urmări veniturile bunurilor foaste dotale, în totalitate.

---

[1] Colmet de Santerre sur Demante, VI, 226 bis IX.

[2] Laurent, XXIII, no. 483, 484; Jouitou, op. cit. no. 32, urm. Cmpr. Planiol, III, no. 1519.

Fructele dotale percepute se pot instreina de bărbat.

44. Nu există nici o discuție asupra fructelor dotale percepute deja de bărbat, căci acestea intrând și confundându-se în patrimoniul său cu bunurile lui proprii sunt la libera și întreaga lui disposițiune.[1] Ele deci, se pot înstreina de bărbat, cum va voi, prin afectare la plată de datorii proprii sau oricum altfel, quit ca femeea nemulțumită de felul acestor moduri de înstreinări, care ar lipsi-o de cele necesare, să ceară separațiunea de patrimoniu.

Dreptul de usufruct în sine nu se poate înstreina de soțul dotal.

45. De asemeni, în ce privește dreptul însuși de usufruct, ca drept ideal, afară de părerea deosebită ce se susține de Laurent și Jouitou, doctrina și jurisprudența se acordă a susține în unanimitate, că el nu se poate înstreina în nici un chip, adică nici ceda, nici ipoteca și nici urmări. El este inalienabil ca și imobilul de la care relevează și la care ține în mod intim. Înstrăinarea lui ar reduce imobilul dotal la o complectă imposibilitate de a servi la sarcinile căsătorești și ar merge direct contra scopului mărturisit al dotei prin art. 1233 cod. civil.[2]

[1] Aubry et Rau, V, paragr. 535, p. 554 text și nota 34; Colmet de Santerre, VI, 226 bis IX și toți autorii; Baudry-Surville op. cit. III, no. 1689, p. 389; Alexandresco, v. 8, p. 230; Rodière et Pont, III, 1765; Th. Huc, IX, 434, p. 510; Guillouard, IV, 1819. Trib. Iași, Cr. Jud. 1902, no. 81.

[2] Aubry et Rau, V, paragr. 535 p. 553 text și nota 32; Alexandresco, v. 8, p. 229; Baudry, III, 382, 2; Baudry-Surville, III, 1690; Colmet de Santerre, VI, 226 bis IX; Garsonnet, Tr. procéd. t. III, paragr. 545; Guillouard, IV, 1817; T. Huc, IX 434; Marcadé, art. 1554, no. IV; Odier, III, 1169; Planiol, III, 1518; Rodière et Pont, III, 1714; Tessier, I, p. 363; Toullier, XIV, 137; Pand. fr. Mariage no. 9279; C. Bruxelles 26 Juillet 1888. Pasicrisie belge, 1889, II, 5; Fr. Laurent supplém. par L. Siville, t. VI, pag. 294, lit. D.

46. In ce priveşte fructele ne-percepute, naturale sau civile şi cele viitoare, majoritatea autorilor şi jurisprudenţa francesă şi română, decid că, cea ce prisoseşte peste trebuinţele căsătoriei, apreciate, în mod suveran de instanţele judecătoreşti, se poate ceda sau înstreina şi urmări.[1]

Fructele ne-percepute se pot înstreina pentru prisosul lor numai pentru trebuinţele căsătoriei. Cele trei sisteme.

De sigur, această înstreinare limitată a fructelor dotale nepercepute sau viitoare o poate face numai bărbatul în calitatea sa de proprietar al lor în timpul căsătoriei, femeea neavând dreptul de a o face în acest timp de cât în casul când este separată de bunuri. Femeea separată de patrimoniu, având folosinţa fructelor dotale, le-ar putea ea, de astă dată înstrăina, însă tot în măsura arătată mai sus, adică numai surplusul peste sarcinile căsătoriei.[2] In ambele aceste casuri, bărbatul în timpul căsătoriei şi femeea separată de bunuri, dacă ar fi făcut vre-o cesiune totală a fructelor nepercepute sau a veniturilor viitoare, cum aceste fructe şi venituri sunt inalienabile în parte — în măsura apreciată de justiţie — prin voinţa legei şi inalienabilitatea este creată în interesul lor, ar putea cere şi obţine nulitatea cesiunei lor, pentru partea cât s'ar aprecia de justiţie ca absolut necesară şi indispensabilă trebuinţelor căsătoreşti.[3]

[1] Vezi autorii din nota precedentă şi C. Bucureşti s. I 30 Noemb. 1884, Dr. no. 7, 1884-1885; Trib. Vaslui, Dr. no. 11, 1888; Trib. Ilfov, s. not. Dr. no. 24, 1889; Cass rom. Bul. 1900 p. 79 şi Cr. jud. 1900, no. 13; Trib. Ilfov şi Iaşi, Cr. jud. 1902, no. 81; Cass. fr. Dal. P. 1891, 1, 486; D. P. 902, 1, 191; C. Grenoble, Dal. P. 98, 2, 477; Cass. fr. 14 Août 1883, Sirey, 86, 1, 37; Dal. P. 84. 1, 334.

[2] Aubry et Rau, V, paragr. 539, p. 619 şi nota 10; Rodière et Pont, III, 1765; Troplong, II, 1441 şi 1442; C. Rouen, 15 Avril 1869, Sirey, 70, 2, 149.

[3] Aubry et Rau, V, paragr. 535, p. 554 nota 34; Curtea din Bucureşti s. III-a printr'o hotărâre recentă, 29 Ianuar 1911, Cr. jud. no. 62/911 a decis că chiar neseparată de patrimoniu, femeea

Teoria aceasta asupra fructelor dotale neperceputc şi viitoare, care admite alienabilitatea lor în parte, împacă principiul destinaţiunei bunurilor dotale ţinând de inalienabilitatea lor şi principiul proprietăţei atribuit bărbatului asupra usufructului acelor bunuri. In adevăr, în părerea lui Laurent şi Jouitou, nu se ţine seamă de raţiunea care a motivat dispoziţiunea inalienabilităţei bunurilor dotale. Această raţiune n'a fost exclusivă de conservarea dotei, ca să se poată restitui femeei la ocasiune; ci, mai ales. a fost spre a servi de temei şi mijloc de trai pentru familia ce se înjghebează, susţinută pe fondul de avere ce compune dota. Articolul 1233 cod. civ. este formal. Care ar mai fi folosul inalienabilităţei bunurilor dotale, dacă usufructul s'ar putea înstrăina în întregime de un soţ risipitor şi viţios şi care ar fi situaţiunea unei femei, care dintr'un scrupul de conştiinţă deosebit sau din consideraţiuni particulare pentru situaţia bărbatului său n'ar voi să recurgă la separaţia de bunuri? Nu este de admis ca un text de lege sau un principiu ca acel al proprietătei bărbatului asupra usufructului dotal, să se interpreteze în contra intenţiunei şi raţiunei mărturisită a legiuitorului. Se înţelege însă, cesibilitatea sau posibilitatea de urmărire a prisosului acestui usufruct peste trebuinţele căsătoriei, căci el este destinat a mări averea particulară a soţului şi deci poate dispune de el sau să serve de gaj creditorilor săi personali. «*Après tout*» zice Baudry-Surville[1], *les revenus sont «faits pour être dépensés; Toutefois, il serait dangereux qu'ils*

în timpul căsătoriei are interes a se opune la urmărirea ce un creditor personal al ei ar face-o prin proprire de veniturile dotale, de oarece ele, deşi proprietatea soţului usufructuar, servesc înainte de toate la satisfacerea sarcinilor căsătoriei».

[1] Op. cit., no. 1690, pag. 392.

«fussent dilapidés par le mari ou absorbés par ses créanciers «au point que, pour procurer des aliments à la famille, le «tribunal dût autoriser l'aliénation du fonds dotal (art. 1253 «r. 1558 fr.) C'est de la combinaison de ces deux idées que «la jurisprudence s'est inspirée.»

47. Este de observat că, dintre aceste trei sisteme asupra inalienabilităței dreptului de usufruct și a fructelor dotale nepercepute și viitoare, acel care răspunde mai bine rațiunei și destinațiunei dotei, este acel susținut de Colmet de Santerre, iar acel care răspunde cel mai puțin acestor considerațiuni este sistemul alienabilităței susținut de Laurent și Jouitou. Sistemul lui Colmet de Santerre face din usufructul dotal o proprietate condițională a bărbatului, o proprietate supusă la o sarcină imperios obligatorie, a îndeplinirei îndatoririlor căsătoriei și mai mult, o dependință oare-cum din însuși imobilul dotal, pe care soțul nu o poate înstreina cum nu poate înstreina nici pe acest din urmă.

Sistemul jurisprudenței este preferabil.

48. Este necontestat în doctrină și jurisprudență, că dreptul de folosință al soțului dotal nu este un adevărat drept de usufruct, de care se deosebește din mai multe punte de vedere, al constituirei, duratei, modului de achiziție a fructelor, a răspunderei cheltuelelor pentru ameliorări aduse lucrului, a incesibilităței, etc.[1] Comparând art. 1242 cod. civ. cu art. 1243 acelaș cod și totdeauna raportând la ele, dispozițiunile art. 1233 cod. civ., constatăm că art. 1243 supune pe bărbat la toate obligațiunile unui usufructuar cu excepția arătată în art. 1244 c. civ., de a nu da cauțiune pentru averea mobilă; dar nici art. 1243, nici art. 1242 și nici un altul nu spune că, bărbatul are și toate drepturile unui usufructuar, cea ce conduce a zice, că soțul dotal este un usu-

Dreptul de usufruct al soțului e un drept sui generis.

[1] Planiol, III, no. 1516, 1517, 1518.

fructuar *sui generis* sau mai bine un mandatar, un administrator, cu puteri simțitor restrânse, nu ca ale unui adevărat proprietar.

Sistemul jurisprudenței residă pe considerații de fapt.

49. Sistemul jurisprudenței și majorității autorilor, cari admit dreptul parțial de înstreinare a fructelor dotale residă mai mult pe o distincțiune, în fapt, a cea ce trece peste necesitățile familiare de cea ce nu trece și nu se reazimă pe considerațiuni de drept. El caută să împace conflictul ce produce principiul inalienabilității eficace a bunurilor dotale cu principiul proprietății veniturilor atribuit soțului dotal și care se degajează și ține din și la calitatea sa de șef și conducător al tovărășiei conjugale așezat astfel de lege.[1]

Creditorii cari pot urmări usufrnctul dotal.

50. Este neîndoios, că creditorii soților a căror drept de creanță ar avea de causă sau motiv juridic satisfacerea sarcinilor unei familii dotale, ca întreținerea soților, a copiilor, educația acestora etc. pot urmări fără discuțiune veniturile dotale cari sunt anume afectate pentru asemenea întrebuințare. Și în acest cas însă, măsura în care s'ar putea urmări aceste venituri este a se determina tot de justiție, după deducerea sumelor necesare sarcinilor căsătoriei

Când femeea poate percepe fructele dotale.

51. Femeea ar putea în basa contractului său dotal (v. art. 1242 c. civ.) sau a unui mandat dat ei de bărbat, să perceapă ea fructele dotale. In ambele aceste casuri, întrebuințând veniturile la destinația lor legală, ele urmează a fi în mâna ei tot așa de inalienabile ca și în mâna bărbatului, căci rațiunea întreținerei familiei este identică. Economiile realizate de femee din manipularea acestor venituri, rămân de sigur ale femeei, fără caracter dotal și deci alienabile și urmăribile.[2]

---

[1] C. Paris, 14 Fév. și 30 Août 1832, Sir. 32, 2, 296; Dal. P. 34, 2, 196.

[2] C. Poitiers, 14 Fév. 1883, Dal. P. 85, 2, 145; Th. Huc, IX no. 435.

52. Concesiunea deschiderei unei cariere sau a unei mine asupra fondului dotal este prohibită, conf. art. 1248 cod. civ. căci ar constitui o înstreinare parțială a fondului.[1]

Deschiderea de carieră pe fondul dotal oprită.

53. Soții n'ar putea tăia și exploata pădurea mare după un fond dotal în folosul lor, dacă ea înainte de căsătorie nu se tăia în mod periodic și regulat și aceasta, cu atât mai mult atunci când prin contractul dotal s'ar prevedea obligațiunea consemnărei prețului resultat din vânzarea ei.[2]

Exploatarea unei păduri mari oprită.

54. După cum o femee nu poate constitui o ipotecă asupra imobilelor sale dotale, tot astfel nu poate renunța la ipotecile sale dotale sau la inscripțiunile ipotecare legale luate asupra averei bărbatului, fie în favoarea acestuia, fie în favoarea creditorilor lui sau a vreunui terțiu; nu poate conceda acestora nici cesiunea priorității rangului ipotecei sale, în mod direct sau indirect, prin renunțarea la ordinea colocărei sale în tabloul format asupra prețului imobilului vândut și aceasta chiar în casul când femeea ar fi separată de bunuri,—căci toate aceste ar avea de efect pierderea dotei sau micșorarea ei și în tot casul împiedecarea restituirei ei în mod integral, la ocasiune[3] (v. și art. 1760 cod. civ.) Asemenea renunțări nu s'ar putea face în mod valabil de cât numai când ele ar fi permise prin contractul de căsătorie sau dacă ar intra în prevederile și s'ar face cu formele cerute de art. 1250, 1253 c. civ.

Femeea nu poate renunța la ipoteci dotale sau la inscripțiunile ipotecare legale.

---

[1] Planiol, III, 1527; Dall. Rép. no. 3153; C. Amiens 30 Nov. 1837 și 19 Janv. 1904; Dal. P. 905, 2. 35.

[2] Trib. Ilfov, s, II-a, no. 114, 1886, Dr. 85/86, no. 52; Comp. C. București s. I, no. 216/1882; Dr. 1881/82, no. 79; în Cristescu cod. adn. p. 697 nota 3 și p. 704 nota 9.

[3] T. Huc. IX, no. 447, pag. 529; Planiol, III, no. 1629 Dal. Rép. op. cit. no. 3455.

«Considerând, zice Curtea noastră de Casaţie s. I-a, că este de «esenţa regimului dotal de a asigura conservarea dotei femeei; că, în «acest scop, legiuitorul după ce în art. 1248 cod. civ. declară inalie-«nabilă averea dotală, prevăzută în acel articol, recunoaşte, în art. «1281 cod. civ. femeei, dreptul de a lua o ipotecă asupra imobilelor «bărbatului pentru dota sa alienabilă şi edictează, sub pedeapsă de «nulitate că. femeea nu poate în nici un cas de a renunţa la această «ipotecă; că din termenii generali în care este conceput acest articol, «resultă că, femeea nu numai că nu poate conveni a nu lua o ipo-«tecă în averea mobiliară a bărbatului, dar nici după ce a luat-o, a «renunţa la dânsa; că afară de aceasta, a lăsa femeei facultatea de «a putea renunţa la ipoteca ce a luat-o şi pe care legiuitorul a pri-«vit-o ca garanţie a conservărei dotei, ar fi a merge contra scopului «ce legiuitorul a avut când a admis regimul dotal ca convenţiune ma-«trimonială;

«Considerând că, din termenii art. 1760 cod. civ. care declară «că femeea nu poate renunţa nici într'un cas în favoarea bărbatului «său la inscripţiunile luate, nu se poate deduce că dânsa poate re-«nunţa în orice cas în favoarea unui al treilea, fie la ipoteca sa, fie, «ca în speţă, la inscripţiunea luată, căci din momentul ce citatul arti-«col 1271 cod. civ. ridică femeei facultatea de a renunţa la ipoteca «sa şi dar şi la inscripţiunea ce ar putea să o facă să aibă efect, «urmează că această ipotecă, ca şi inscripţiunea ei, sunt privite de «legiuitor ca incesibile şi deci, nu pot face obiectul unei renunţări de «cât în casurile când legea derogă de la principiul inalienabilităţei.[1]

Curtea de Casaţie s. I-a şi la 1904 Iunie 22 având a se pronunţa asupra unei asemenea chestiuni decide în acelaş sens, trăgând încă un argument, spre a stabili că nu se poate renunţa la ipoteca legală nici în favoarea unui al treilea, din comparaţia art. 1760 c. civ. şi 1814 c. civ. rom. cu art. 71 din legea ipotecară belgiană.[2]

---

[1] Cass. rom. s. I-a; Dr. no. 79, 1902; Cass. s. I-a 19 Noemb. 1901 Dr. no. 8, 1902 care casează o decisie a Curţei de Iaşi din 16 Jan. 1901; v. şi această decisie ibidem pag. 66; Cas. s. I, no. 316, 1884; B. p. 763; C. Bucureşti, s. III no. 30, 1884; Dr. no. 37, 1883/1884. Cod. adn. Cristescu art. 1281 c. civ. nota 1 şi sub art. 1760 c. civ.

[2] Cass. r. s. I, Dr. no. 71, 1905.

Tribunalul Iaşi s. I-a, prin sentinţa de la 7 Octombrie 1906 consacră aceleaşi principii şi d. Alexandresco care adnotează această hotărâre, recunoaşte că acestea sunt adevăratele principii.[1]

55. Nu se poate consimţi de către bărbat şi nici chiar cu concursul femeei, închirieri şi arendări în contra dispoziţiunilor art. 1268 cod. civ., adică pe timp mai îndelungat de cinci ani şi cari să fie obligatorii pentru femee în casul separaţiunei de patrimoniu sau a desfacerei căsătoriei pentru mai mult de termenul de cinci ani sau a unui period cincinal următor, în care se află părţile la epoca separaţiunei sau a desfacerei căsătoriei. Nu se poate face nici reînoirea unor asemenea contracte înaintea expirărei vechiului contract cu mai mult de doi ani pentru imobile rurale şi cu un an pentru case. Incheerile de contracte contra acestor dispoziţiuni se consideră ca acte de înstrăinare deghizată şi sunt fără efect, reductibile sau anulabile din partea femeei şi moştenitorilor ei, căci nulitatea aceasta este relativă.[2]

Inchirieri şi arendări peste termenele prevăzute la art. 1268 c. civ. oprite.

56. Potrivit art. 16 din codul comercial: «Femeea «comerciantă poate, fără autorisaţiunea soţului său a sta «în judecată şi a se obliga pentru tot ce priveşte co-«merciul său».

Femeea comerciantă nu poate înstreina imobilele dotale decât conf. codului civil.

«Ea poate pentru acest sfârşit a ipoteca şi înstrăina «toată averea sa fără consimţimântul soţului»

«Cu toate acestea, bunurile dotale nu vor putea fi «ipotecate sau înstreinate de cât în casurile şi după for-«mele prevăzute de codicele civil.»

---

[1] Dr. 1906, no. 68, pag. 540.

[2] Guillouard, IV, 1775; Alexandresco, v. 8, pag. 208 şi 380; Odier, III, 1247; Rodière et Pont, III, 1764 şi 1782; Dall. Rép., no. 3452; Pand. fr. mariage II, 9117 urm.

Se aplică, prin urmare, femeei comerciante, fără distincție, acelaș principiu de inalienabilitate a imobilelor dotale, fie în casul când era comerciantă la data căsătoriei, fie în casul când a devenit mai în urmă. Ea poate obliga bunurile sale parafernale și a le înstreina chiar fără consimțimântul soțului, prin derogare de la art. 199 cod. civil, și a sta în judecată pentru pricini privitoare la comerciul său, de asemeni fără autorisarea soțului prin derogare de la art. 197 cod. civil, iar în ce privește imobilele dotale este asemănată în totul femeei necomerciante.[1]

Dreptul de retenţiune oprit (controversă).

57. In ce priveşte dreptul de retenţiune, se ştie, mai întâi, că este controversată chestiunea, dacă el se acordă numai în casurile unde legea îl prevede anume, sau dacă din contra el este admisibil de câte ori există *debitum cum re junctum*, adică de câte ori între creanța și datoria (obligația) deținătorului lucrului există o corelațiune. In ipotesa celei din urmă păreri primită de Curtea noastră de Casațiune,[2] se pune chestiunea, asupra unui imobil dotal inalienabil, dacă s'ar putea exercita de un deținător care ar avea un drept de creanță în contra femeei dotale, în legătură cu imobilul, dreptul de retențiune? Părerile sunt împărțite; unii autori și parte din jurisprudență admit, că se poate exercita dreptul de retenţiune de câte ori terţiul deținător n'a cunoscut caracterul dotal inalienabil al imobilului.[3] Alți autori însă și în genere jurisprudența francesă împărtășesc părerea contrară pe care o sprijină pe inalienabilitatea dotei.

---

[1] Nacu, III, p. 85; Dal. Rép. no. 3449 și Dal. Rép. suppl. no. 1248; C. Rennes, Dal. P. 81, 2. 210.

[2] Cas. rom. B. 1881, pag. 520; Bul. 1889, pag. 157.

[3] Duranton, IV, no. 382; Nicolas, «Etude sur le droit de rétention,» 158; Rodière et Pont, III, 1877; Tessier, II, p. 94 nota 779; Toullier, VII, partea II, 234. Cas. Neapoli, Sirey, 97, 4, 33.

Curtea de Casație francesă în decisia sa din 4 Juillet 1849 [1] zice: «*Ce droit est tout à fait inconciliable avec le* «*régime dotal. Dès que la loi veut qu'on rende le bien, elle* «*ne peut pas permettre de retenir par un motif quelconque, même* «*sur le motif de répétition de sommes qui ne peuvent consti-* «*tuer que des créances ordinaires régies uniquement par le* «*droit commun.*» Hotărând astfel, Casația francesă a sfărâmat o hotărâre a curței din Rennes, care admisese dreptul de retențiune asupra imobilului dotal,

Cred că se impune această din urmă soluțiune, mai ales dacă se admite, că dreptul de retențiune este un drept real. Dacă imobilul dotal nu poate fi supus la exercițiul dreptului de retențiune prin convențiuni directe, adică stipulându-se acest drept, — căci ar fi să se lovească în inalienabilitatea lui — desigur, că resultatul va fi acelaș și în casul când dreptul de retențiune s'ar pretinde numai ca o urmare a unei obligațiuni contractată de femee și din care numai pe cale de consecință în asigurarea executărei acelei obligațiuni, s'ar cere. Se decide în acelaş sens şi în casul când dreptul de retenţiune s'ar pretinde pentru un fapt al unui terțiu, nu al femeei, cum ar fi de ex. la quasi-contracte, în casul ameliorărilor făcute de cineva fără ştirea femeei asupra unuia sau mai multor imobile dotale. In adevăr, nu este admisibil,

---

[1] Dal. P. 1849, I, 330; v. încă Cas. fr. 3 Fév. 1845, Dal. P. 45, 1, 150; C. Riom, 12 Août, 1844, D. P. 45, 2, 150; Cass. 12 Mai 1840, D. P. 40, 1, 225; C. Limoges, D. P. 40, 2, 218 și C. Toulouse 22 Déc. 1834, D. P. 35, 2, 87; Aubry et Rau, V, paragr. 537, p. 569 text și nota 44; Baudry et de Loynes, Nantissement, I, no. 242; Duvergier, t. XIV, no. 234 nota a; Guillouard, IV, 1924 1925; Jouitou, op. cit. t. I, no. 222; Massé et Vergé, t. IV, paragr. 670 și nota 18; Glasson, Du droit de rétention, p. 72, 73; Odier III, 1355; Planiol, III, 1535; Troplong, IV, 3533, 3555; Pand. belges, XXXII, Dot, no. 510; Pand. fr. Mariage, no. 10946; Dal. Rép. suppl. Contrat de mariage, no. 1401.

ca să se permită pe o cale piezişă şi neindicată de lege, în materie de dotă, constituiri de drepturi cari să atingă inalienabilitatea şi scopul acestei inalienabilităţi a imobilelor dotale. Femeea n'ar avea de cât să ceară justiţiei conf. art. 1253 cod. civ. să i se permită o ipotecă asupra unui imobil dotal pentru facerea de reparaţiuni mari sau constituirea unui drept de retenţie pentru acelaş motiv. In acest cas, ştirbirea inalienabilităţei imobilului dotal este autorizată de lege şi ar fi a se face cu privigherea justiţiei, care are a vedea, dacă e necesară reparaţiunea ce se pretinde că trebue făcută sau nu şi dacă deci trebueşte încuviinţată sau nu cererea de ipotecă sau constituire de alt drept real. A lăsa însă la bunul plac al unui terţiu să aprecieze, dacă e nevoe sau nu de reparaţiuni la un imobil dotal şi a face astfel să depindă de dânsul inalienabilitatea unui imobil dotal, este a compromite situaţiunea soţilor, fără voia lor, în contra intereselor lor, poate şi în contra legei. Ar preta apoi, foarte uşor la fraudă un asemenea sistem. Pentru a se sustrage inalienabilităţei un imobil dotal, soţii de coniventă cu un al treilea, ar putea consimţi la retenţiunea prin judecată a imobilului dotal, cea ce ar fi o înstreinare deghizată.

Dreptul de retenţie este permis în casul urmăririi imobilelor dotale pentru delictele femeei.

58. Se decide însă, că de câte ori imobilul dotal deşi inalienabil se poate urmări, cum este casul când femeea este supusă la obligaţiuni resultând din delictele sau quasi-delictele sale, el se poate şi reţine căci dreptul de retenţiune este el însuşi o urmărire necomplectă.[1] El residă pe excepţiunea de dol din dreptul roman de unde este luat.

[1] Baudry-Surville op cit. III, no. 1681, pag. 375.

Dispoziţiuni cu titlu gratuit, oprite

59. Am văzut până acum, că soţii nu pot înstreina imobilele dotale prin acte cu titlu oneros nici direct, nici indirect sau deghisat. Ei nu pot înstreina imobilele dotale, nici cu titlu gratuit, căci a dărui este mai grav de cât a vinde sau a schimba. A dărui înseamnează a pierde, a te dispensa de un bun, fără nici un equivalent, fără nici o compensaţiune apreciabilă, materialmente. De sigur, că prohibiţiunea de a dărui, care se aplică fondurilor dotale, se va aplica şi usufructului dotal, ca drept în sine şi chiar şi fructelor dotale naturale sau civile, nepercepute şi viitoare, după distincţiunile ce am văzut la prohibiţiunea înstreinărei lor cu titlu oneros (v. supra pag. 34 şi urm.) căci singure aceste fructe dă valoare fondurilor dotale prin acea că consumptibilitatea lor serveşte la întreţinerea sarcinilor căsătoriei. (art. 1233 c.civ.) Instrăinările de imobile dotale cu titlu gratuit sunt oprite.

Darurile între soţi

60. Se discută, în doctrină, dacă soţia ar putea dărui imobilul său dotal, bărbatului ei, în timpul căsătoriei. Donaţiunile între soţi sunt permise? (controversă)

Unii autori [1] trăgând un argument principal din revocabilitatea *ad nutum* a acestor donaţiuni şi deci a asemănărei lor cu dispoziţiunile testamentare de cari femeea poate usa în ce priveşte fondurile sale dotale, ad-

[1] Aubry et Rau, op. cit. V, paragr. 537, p. 559 text şi nota 15; Duranton, t. XV, no. 534; Guillouard, IV, no. 1869; Tessier, I, nota 515, pag. 315, 316 şi Tr. de la dot, no. 11, 59, 311; Rodière et Pont, III, 1769; Troplong, t. IV, no. 2647 şi 3273; Pand. fr. Mariage, II, no. 9610; Cas. fr. 1 Dec. 1824, Sirey, 25, 1, 135; C. Riom, 5 Déc. 1825, Sir. 27, 2, 45. C. Caen, 8 Mai 1866, Dalloz, Pér. 1867, 2, 161. Dal. Rép. suppl. contrat de mariage, no. 1248. Dal. Rép. contrat de mariage, no. 3464.

mit că femeea poate face asemenea acte de înstreinare. La obiecţiunea ce se face, că bărbatul dăruit ar putea înstrăina mai departe imobilele dotale şi deci a lipsi familia de venitul zestrei, atât de necesar întreţinerei soţilor şi copiilor, se răspunde, că din moment ce donaţiunea este revocabilă şi înstrăinarea consimţită de bărbat pe basa acestei donaţiuni care este singurul său titlu de proprietate, va trebui să-i urmeze soarta şi deci bunurile ar intra din nou în proprietatea femeei prin efectul principiului: «*resoluto jure dantis, resolvitur jus accipientis*,» Acelaş lucru, se susţine, ar putea face femeea şi în casul când bărbatul dăruit, fără a vinde imobilul dotal dăruit lui de femee, i-ar compromite venitul prin cesiuni sau l-ar expune la urmăriri.

Aubry et Rau cari susţin această părere şi zic, că această propoziţiune ar fi incontestabilă, în principiu, atunci chiar când ar fi vorba de o donaţiune de bunuri presente, fac totuşi remarca situaţiunei grave şi iremediabile ce s'ar crea femeei şi familiei în casul când, după o asemenea dăruire, femeea ar pierde raţiunea şi s'ar găsi, de fapt, în imposibilitate de a exercita dreptul de revocaţiune şi nimeni altul nu l-ar putea exercita în numele ei şi pentru ea «*En effet, le mari se trouvant saisi* «*par l'effet même de la donation faite à son profit, des biens* «*présents qui en forme l'objet, rien n'empêcherait qu'il en* «*disposât et que ses créanciers ne les saisissent. Il pourrait* «*en résulter que la famille fut privée de fruits ou de reve-* «*nus dont la jouissance lui serait devenue indispensable*.» In acest cas, autorii citaţi cred, că însuşi bărbatul în timpul căsătoriei şi după desfacerea căsătoriei, tutorele femeei, ar fi autorisaţi să ceară în mod provizoriu şi conservator, remiterea în mâna lor a fructelor şi veni-

turilor până la concurența trebuințelor familiei. [1]

Alții autori [2] și părerea acestora o împărtășim și noi, susțin d'impotrivă, că donațiunile între soți, deși revocabile, constituind niște adevărate donațiuni între vii, cuprind o înstreinare imediată, când este vorba de bunuri presente, conferitoare de drepturi, *hic et nunc*, asupra soțului dăruit, care, la rândul său, poate constitui drepturi asupra lor în favoarea terțiilor. Aceste drepturi, deși revocabile, nu vor fi totuși mai puține piedici la îndeplinirea scopului pe care legiuitorul l-a avut în vedere decretând inalienabilitatea imobilelor dotale. In cealaltă părere, expusă mai sus, am văzut deja situațiunea gravă ce s'ar crea femeei dotale și familiei sale, în casul când ea s'ar afla într'o imposibilitate de fapt, de a cere revocarea unei asemenea donațiuni compromisă în mâna bărbatului dăruit.

Donațiunea în favoarea barbatului de bunuri presente și viitoare oprită.

61. Prohibițiunea se aplică și în casul când femeia constituindu-și dotă bunurile presente și viitoare, ar dispune prin dar în favoarea bărbatului de bunurile viitoare sau, cumulativ, de bunurile presente și viitoare, căci asemenea donațiuni deși pot face, în genere, obiectul donațiunilor între soți,[3] totuși când e vorba de imobile dotale, urmează a se aplica principiul inalienabilităței. Motivul acestei prohibițiuni stă în caracterul ce au de adevărate donațiuni, cari cuprind în ele o înstrăinare ale cărei efecte sunt numai amânate, de oarece bărbatul donatar va fi învestit, de plin drept, din ziua donațiunei de

[1] Aubry et Rau loc. cit. nota 15; v. Guillouard loc. cit.

[2] Nacu, op. cit. III, p. 84, 85; Baudry-Lacantinerie, t. III, no. 1240 éd. 6-a. Colmet de Santerre, VI, 226 bis V; Demolombe XXIII, 464, pag. 492; Jouitou, op. cit. 129; Laurent, XV, 337; T. Huc., VI, 470; v. Ioan I. Ionescu, *Donațiunile între soți*, tesă pentru licență, pag. 78; Pand. belges, XXXII, Dot. no. 287 și Pand. fr. Donat no. 12300.

[3] Ioan I. Ionescu, op. cit. p. 79.

drepturile eventuale,[1] conferite lui printr'ânsa, fără să mai aibă nevoie a le cere la realisarea lor, adică în momentul morţei femeei donatoare[2] (sau şi în momentul când femeea dăruitoare a dobândit proprietatea bunului ce nu-l avea în momentul donaţiunei, după convenţiune). Astfel donaţiunea care n'a fost revocată de femeea donatoare, retroagează în privinţa efectelor ei, în momentul facerei, cel puţin cu referire la bunurile presente, la cas de opţiune, într'o donaţiune cumulativă de bunuri presente şi viitoare.[3]

Partaj de ascendent oprit prin donaţiune şi permis prin testament.

62. *Partajul de ascendent* este de asemenea prohibit în ce priveşte imobilele dotale sub forma donaţiunilor între vii (v. art. 795 c. civ.) căci ar constitui o înstreinare făcută în timpul căsătoriei, afară numai dacă el n'ar fi făcut conform cerinţelor art. 1250 c. civ., pentru căpătuirea tuturor copiilor sau dacă n'ar fi îngăduit formal prin contractul de constituirea dotei.

Prin testament însă, s'ar putea face un asemenea partaj pentru motivul că, în acest cas, el nu produce efecte de cât după moartea ascendentului, când deci bu-

---

[1] Alexandresco, v. IV. pag. 766; Arntz, II, 2286; Baudry-Lacantinerie, II, 745; Colmet de Santerre-Demante, t. IV, 256 bis 2; Demolombe, v. XXIII, 309; Mourlon, II, 980; Thiry, II, 527; T. Huc, VI no. 458; Dall. Rép, suppl. Disp. entre vifs no. 559. Cpr. Aubry et Rau, v. VI, paragr. 739 p. 263, nota 54; Laurent, XV, no. 223 urm. v. Petrescu, Donaţiuni, II, p. 93 urm.

[2] Alexandresco, v. IV, p. 795; Aubry et Rau, VI, paragr. 744 p. 288 text şi nota 7; Demolombe, XXIII, 461; Laurent, XV, 336 şi 368; Troplong, IV, 2660; Toullier III, part. I-a, 921.

[3] Alexandresco, v. IV, p. 774; Arntz, II, 2293; Thiry II, 529. In ce priveşte donaţiunea de bunuri viitoare, sau instituţia contractuală, este controversată chestia de a se şti, dacă ea conferă donatarului, în momentul donaţiunei un drept de proprietate sub condiţiune sau numai o simplă espectativă. v. Alexandresco v. IV, p. 766 şi pag. 779 unde se pare că contrazice cele spuse la pag. 766, declarând că donatarul este a se considera ca un proprietar sub condiţie suspensivă.

nurile încetează de a fi dotale și apoi o împărțeală prin testament este revocabilă ca însăși testamentul ce o cuprinde, în tot timpul vieței ascendentului testator.[1]

63. Instituția contractuală ca și donațiunea cumulativă de bunuri viitoare, sunt asemenea prohibite, căci ele transmit drepturi irevocabile asupra instituitului, împiedecând pe donator a dispune cu titlu gratuit de bunurile sale (art. 933 c. civ, al. 2), cea ce ar constitui o atingere gravă la dreptul de proprietate și disposiție a femeei dotale, mai ales când ea ar avea copii înaintea instituției contractuale, căci ar împiedeca-o a-i dărui în scop de căpătuire, conform art. 1250 c. civ. și apoi scopul dotei nu este numai de a folosi femeei și copiilor *hic et nunc,* ci de a le folosi și în viitor, servind la înlesnirea lor.[2]

Instituția contractuală oprită.

Dispositiuni cu titlu oneros sau gratuit, directe sau indirecte cărora inalienabilitatea imobilelor dotale nu se aplică

64. Oricât de riguros ar fi principiul inalienabilității imobilelor dotale, sunt însă casuri când el cedează

Casuri când inalienabilitatea imobilelor

[1] Aubry et Rau, V, paragr. 537, p. 558 text și nota 6; Alexandrescu, v. 8 p. 244 și nota 5; Guillouard, IV, no. 1851; T. Huc, IX, 447; Planiol, III, 1527; Baudry et Surville, III, 1665; C. Riom, Dal. P. 90, 2, 327; C. Agen, Sir. 57, 2, 193; Dal. P. 58, 2, 106; Cas. fr. Sir. 64, 1, 174; Dal. P. 64, 1, 209; Eyquem, op. cit. no. 228.

[2] Aubry et Rau, V, paragr. 537, p. 558 și nota 7; Alexandresco, v. 8, pag. 244 și nota 6; Planiol, III, 1527; Baudry et Surville, III, 1664; T. Huc, IX, 447; Rodière et Pont, III, 1769; Guillouard, IV, 1852; Demolombe, XXIII, 284; Laurent, XV, 284; Eyquem, no. 229; Dal. Rép. op. cit. no. 3466, 3467; C. Nîmes, Sir, 34, 2, 276; C. Agen, Sir. 68, 2, 73; Dal. P. 68, 2, 154; C. Grenoble, Sir. 75, 2, 323; Dal. P. 78, 2, 27; C. Poitiers, Sir, 76, 2, 291; Dal. P. 78, 1, 32; Cas. fr. Sir. 77, 1, 252; Dal. P. 78, 1, 32; C. Rouen, Sir. 82, 2, 41; Cas. fr. 87, Sir. 87, 1, 320. Contră: Roussilhe, t. I, pag. 394; Grenier, Donations, t. 2, p. 49; Duranton, t. IX, p. 724; Guilhon, t. 2, p. 371; Tessier, t. 1, note 507; Troplong, IV, 3272; Jouitou, I, 130; C. Bordeaux Dal. P. 72, 2, 5.

dolet nu sae aplică.

la unele dispoziţiuni din consideraţiuni, fie de ordine publică, fie de ordine legală, particulară, şi în asemenea casuri imobilele dotale devin alienabile.

Autoritatea lucrului judecat înfrânge inalienabilitatea dotală.

65. Autoritatea lucrului judecat. Astfel, admiţând că, resultat al unui proces privitor la un imobil dotal, s'a obţinut revendicarea acestui imobil de către un terţiu şi hotărârea care admite aceasta — dată fără fraudă — a rămas definitivă şi are deci autoritatea lucrului judecat, ne găsim în faţa unui mod de înstreinare, de pierdere a imobilului dotal, contra căruia, nici un mod de a lucra nu mai există. Inalienabilitatea imobilelor dotale nu poate aduce atingere drepturilor câştigate ale terţiilor, care ar resulta dintr'o hotărâre având puterea lucrului judecat. Ea constitue un fine de neprimire care interesează ordinea publică, întru cât împiedică contrarietateade hotărâri şi asigură curmarea desăvârşită, în interes social, a unei pricini. Se presupune, bine înţeles, că hotărârea din care resultă autoritatea de lucru judecat a fost dată în mod regulat, cu paza tuturor formelor şi nu este obţinută prin simulaţiune sau colusiunea bărbatului sau a soţilor cu terţiul câştigător. Hotărârea definitivă care ar fi intervenit asupra unui imobil dotal, cu necunoaşterea caracterului dotalităţei imobilului, dacă este regulată în formă, nu poate avea mai puţin, în timpul căsătoriei, autoritatea lucrului judecat.[1] Este de observat, că mai în totdeauna, de câte ori un imobil dotal ese din proprietatea soţiei dotale, ca urmare a unui proces de revendicare, basa acţiunei de revendicare, adică dreptul în sine a trebuit să fie preexistent, cel puţin în germene, dota-

---

[1] Aubry et Rau. V. paragr. 537, pag. 561 text şi nota 19; Cas. fr. 26 Nov. 1822, Sirey, 49, 1, 641; V. C. Grenoble 19 Nov. 1831, Sir. 32, 2, 557; Dal. P. 32, 2, 80. C, Riom, 4 Fév. 1843, Sir. 43, 2, 186. v. Baudry-Surville, op. cit. III, no. 1658, Guillouard, IV, no. 1851. Eyquem op. cit. (Régime dotal) no. 258.

lităţei imobilului, şi deci inalienabilităţei; astfel că. în toate aceste casuri, nu este propriu a se zice, că autoritatea lucrului judecat aduce atingere inalienabilităţei dotale, ci din contra, inalienabilitatea dotală nu poate înfrânge autoritatea lucrului judecat care consacră drepturi anterioare inalienabilităţei dotale.

66. Chestiunea autorităţei lucrului judecat se pune mai des cu ocasiunea urmăririlor exercitate asupra imobilelor dotale şi anume este a se şti: 1) care este autoritatea ordonanţei de adjudecare (jugement d'adjudication) în asemenea cas; şi 2) când trebue opusă, în cursul urmărirei, excepţiunea dotalităţei imobilului şi deci a inalienabilităţei.

Autoritatea lucrului judecat în urmăriri asupra imobilelor dotale.

Asupra primei chestiuni, se decide, că ordonanţa de adjudecare rămasă definitivă este inatacabilă prin orice acţiune care s'ar sprijini pe dotalitatea imobilului vândut.[1] Se presupune, că femeea dotală a fost representată în instanţă de urmărire şi a avut posibilitatea de a opune, conform art. 525 proced. civilă îndreptările sale, pe calea unei oposiţiuni regulate şi introdusă în termen. Este a se observa, cu această ocasiune, că ordonanţele de adjudecare, nici în Franţa, nici la noi, nu sunt adevărate hotărâri judecătoreşti, mai ales când nu tranşează contestaţiuni între părţile cari figurează în urmărire, ci sunt mai mult nişte acte judecătoreşti constatatoare a formelor vânzărei făcută prin intermediul justiţiei.[2] Cu toate acestea, ea are definitivă autoritate între părţile faţă de care are loc, dacă este rămasă definitivă, judecătoreşte vorbind, întocmai ca şi o hotărâre executorie.

---

[1] Baudry-Surville, III, 1658; Cass. fr. 21 Mai 1883; Sirey, 85 1, 493 şi nota.

[2] Boitard-Colmet Daage, Léçons de procédure, II, no. 961 pag. 456 şi 457; Cas. rom. 19 Mai 1899, Buletin, 1899, pag. 718 Trib. Tutova sub preşidenţia d-lui V. Bălăşescu după conclusiunile mele. Sentinţa no. 233 din 4 Iunie 1909 dosar no. $1117/_{903}$.

In casul când urmărirea a fost dirigeată contra bărbatului[1] și cu această ocasiune, au fost cuprinse în urmărire imobile dotale, proprietatea femeei, dacă bărbatul n'a făcut oposițiune în temeiul calității lui de mandatar legal, conform art. 1242 cod. civ. și în termenul prevăzut de art. 525 proced. civilă, femeea poate pe calea unei acțiuni în revendicare care are caracterul unei acțiuni în distracțiune, după adjudecare, să reclame imobilele sale dotale vândute. Curtea din Bordeaux prin decisia din 29 Juillet 1857[2] stabilește principiul:

«*La femme*[3] *dont les immeubles dotaux ont été compris* «*dans une saisie pratiquée contre son mari, est recevable à* «*les revendiquer après l'adjudication.*» In Franța, chestiunea este mai dificilă din pricina art. 728, 729 și 739 cod. proc. civ. fr. cari nu lămuresc așa de bine ce fel de întimpinări și nulități se pot face și opune în cursul instanței de urmărire. Articolul 728 procedura civilă franceză vorbește de nulități de formă și de fond și probabil este, că dotalitatea unui imobil urmărit constitue o excepțiune de fond, care trebue ridicată în termenele prevăzute de art. 728, 729 pr. civ. fr. Cu toate acestea,

---

[1] Urmărirea imobilului dotal ar trebui, în regulă generală și în mod legal să fie dirijată contra femeei, căci ea este proprietara bunului urmărit. Vânzarea publică nu este de cât tot o vânzare, în care vânzătoare e tot femeea ca proprietară, atât numai că ea se face prin mijlocirea justiției. Bărbatul trebue pus în causă numai întru cât are acțiunile dotale și îndatorirea a apăra pe femee. El însă n'ar putea figura singur în urmărire, căci dreptul său de usufruct, nu este un drept real, ca la usufructul ordinar, nu constitue un desmembrământ de proprietate, ci este un drept eminamente personal și care ține numai la calitatea lui de soț dotal (v. Baudry-Surville op. cit. III, no. 1672, pag. 350; Aubry et Rau V, paragr. 535 p. 549 nota 14; Guillouard IV, 1791; Laurent XXIII, 477; Rodière et Pont, III, 1761; Dal. Rép. Contrat de mariage, no. 3395 și Dal. Rép. suppl. contr. de mar. no. 1192.

[2] Dalloz Périodique, 1857, 2, 216.

[3] Este vorba aci de femeea separată de bunuri, căci altminteri bărbatul are toate acțiunile dotale.

în casul judecat prin sus citata hotărâre, Curtea a decis mai departe : «*içi ne s'applique pas la déchéance prononcée par les art. 729, 739 pr. civ. fr. lesquels ne concernent* **que le débiteur saisi, et non les tiers** «*dont lec immeubles ont été saisis et adjugés en même temps* «*que les siens...car le jugement d'adjudication* (art. 717 pr. civ. fr. este vechiul nostru articol 565 pr. civ. şi conrespunde cu noul art. 565 pr. civ. cu oarecari modificări) «*n'a pu transmettre à l'adjudicataire d'autres droits à la* «*propriété, que ceux appartenant au saisi.*»

In Franţa de altfel, jurisprudenţa a variat mult asupra acestui punct, când admiţând dreptul femeei de a revendica imobilul dotal expropriat, dacă nu propusese excepţiunea inalienabilităţei în termenele stabilite de art. 733, 735 c. pr. civ. fr. devenite mai în urmă art. 728, 729 pr. civ. fr. când neadmiţându l.[1] Inainte de 1841, Jurisprudenţa admitea femeei acţiunea de revendicare, dacă nu propusese în termenele prevăzute de art. 733, 735 nulităţile de procedură de care vorbeau aceste articole. După această dată, când art. 728, 729 au luat locul art. 733, 735 şi în ele se vorbeau şi de nulităţile de fond, s'a decis, că toate aceste nulităţi suferă forclusiunile edictate. Femeea nu mai poate revendica.[2] Erau însă şi hotărâri contrare, cum este a Curţei de Bordeaux, citată mai

[1] v. Dalloz. Rép, Vente publ. d'immeubl. no. 1220, 1⁰; 1222 3⁰; 1222, 5⁰; 1221 1⁰ şi Contrat de mariage n. 3838; v. Jurisprudenţele citate acolo.

[2] Cas. fr. Sirey, 1850, 1, 497; Dal. Pér. 50, 1, 273; C. Caen, Sir, 50, 2, 135; Dal. Pér. 50, 2, 83; Sir. 5 , 2, 54; Dal. Pér, 51, 2, 87; C. Riom, Sir, 51, 2, 54; Dal. Pér, 52, 2, 5; Sir. 53, 2, 247 Dal. Pér. 53, 2, 197; C. Riom, Sir. 61, 2, 139; Cas. fr. Sir. 62, 1, 17; Dal. P. 61, 1, 380; C. Toulouse 53, 2, 153; Dal. Per. 53, 2, 44; C. Limoges, Sir. 53, 2, 646; Dal. Pér. 53, 2, 37; C. Montpellier, Sir. 61, 2, 392; Cas. fr. Sir. 62, 1, 179; Dal. Pér. 62, 1, 17; C. Agen, Sir. 62, 2, 176; Dal. Pér. 62, 2, 36; C. Grenoble, Sir. 63, 2, 12; Dal. Pér, 63, 2, 174; Cas. fr. Sir. 67, 1. 400; Dal. Pér, 67 1, 209.

sus și altele între care acea a Curței de Poitiers, 20 Juillet 1852, care zicea: *«que le principe de la conserva-«tion de la dot, reflète la sainteté du mariage et de la pro-«priété et qu'il faut le fortifier et non l'affaiblir.»* După 1861 Jurisprudența franceză s'a fixat în sensul că, dacă femeea a fost bine representată în instanța de urmărire, nu mai poate revendica nimic, căci ar fi să se vatăme interesele terțiilor. Casația francesă prin decisia din 4 Janvier 1867[2] zice: *«Cette déchéance, fondée sur un intérêt «publique d'ordre supérieur, est opposable à toute personne «qui a été partie dans une procédure de saisie, dans le ju-«gement d'adjudication et spécialement à la partie saisie, fût-«elle mariée sous le régime dotal»;* iar la 24 Mars 1875,[3] zice: *«Cette déchéance, comme toutes les forclusions resul-«tant du silence et de l'inaction de la partie dans le temps «qui lui avait été donné pour agir, fondée sur un intérêt pu-«blic d'ordre superieur, produit contre la partie saisie des o-«bligations que son consentement seul le plus formel aurait «été, dans certains cas, impuissant à créer.»*

La noi, nefiind admis sistemul purgei complecte, ci numai parțial, în privința privilegiilor și ipotecilor, ce grevau imobilul urmărit, se impune aceiași soluțiune ca în Franța înainte de 1861, dacă femeea n'a figurat în urmărirea, care s'a dirijat contra bărbatului și asupra imobilelor dotale. Femeea adică va putea revendica. (V. art. 565 și 568 pr. civ.) Adjudecatarul n'are mai multe drepturi ca debitorul vândut și poate fi evins după adjude-

[1] Trib. d'Olaron, Sir. 49, 2, 305; Dal. Pér, 50, 2, 81; C. Pau Sir. 50, 2, 129; Dal. Pèr. 50, 2, 81; C. Agen, S. 52, 2, 365; Dal Pér. 52, 2, 88; C. Poitiers, S. 52, 2, 619; Dal. Pèr. 53, 2, 217; C. Agen, Sir. 61, 2, 227, Dal. Pèr. 61, 2, 37.

[2] Sirey, 67, 1, 400, Dal. Pèr. 67, 1, 210.

[3] Sirey, 95, 1, 493 sub 21 Mai 1883. v. încă Cas. fr. Sir. 70,1 285; Dal. Pér. 72, 1,85; Dal. Pèr. 71, 1, 51. v. Eyquem, op. cit. no. 256.

care. In adevăr, este de observat, la noi, cu ocasiunea discuţiunei în senat asupra art. 565 pr. civ. dintre d-nii George Cantilli, care cerca purga complectă şi d. Dissescu, Ministru de Justiţie, care sprijinea sistemul de azi, acel consacrat de jurisprudenţă sub vechea procedură, d-sa zicea : «*Apoi, D-voastră ştiţi, că în ţara noastră temelia societăţei constituite este căsătoria şi cea ce a păstrat familia este aşezământul dotal. Ei bine, de câtiva anì încoace viaţa socială este în aşa condiţiuni, este un fel de aprindere a minţei ca să ducă o viaţă peste mijloacele de care dispun şi fac toate combinaţiunile de a înstreina averea dotală*».

«*De comună înţelegere cu bărbatul şi femeea a-i pune imobilul dotal în vânzare şi nici odată nu s'ar mai putea revendica.*»

«*Ei bine, credeţi D voastră, că acesta este un pericol mic: să lăsăm putinţa, cu deosebire, în familiile cari au averi mai însemnate, ca în loc să recurgă la sistemul separaţiunei de patrimoniu, care ştiţi d-voastră în ce situaţiune este, să ne găsim cu pericolul, că imobilele dotale se vând? Deja, astăzi, multe din zestrele femeilor sunt puse la Cassa de depuneri şi consemnaţiuni şi ele se înstreinează pe cale de poprire*».

«*Creditorul cere poprirea sumei ce-i este datorită de bărbat şi de femee, nu vine nimeni să se opună şi să afirme că e vorba de dotă—deşi dotalitatea, credem că, se poate invoca de judecată—judecătorul nu ştie că banii sunt dotali şi admite poprirea*»

Mai departe, la discuţia articolului 568 proced. civ. pe când d-nii Cantilli, Marghiloman şi Arion cereau o forclusiune, o decădere de drept pentru acei ce ar avea drepturi asupra unui imobil urmărit şi adjudecat, după trecerea de cinci ani de la executarea ordonanţei de ad-

judecare prin punerea în pesesiune făcută de portărei, iar acelaş Domn Ministru admitea o prescripţiune l beratorie, întemeiată totuşi pe just titlu şi posesiune din partea adjudecatarului — cum s'a şi admis — d-sa zicea: «*Bine înţeles, însă, cum am spus şi mai sus, că în privinţa* «*averilor dotale, această prescripţie rămâne sub rânduelile* «*codului civil.*[1]

Resultă din toate acestea, în mod evident, că la noi, legiuitorul deşi recunoaşte ordonanţelor de adjudecare autoritate de lucru judecat, nu a admis totuşi purga complectă, ca efect al adjudecărei, tocmai din solicitudine pentru imobilele dotale care astfel s'ar putea pierde prin surprindere sau colusiune. S'a lăsat deci cale deschisă bărbatului ca mandatar legal al femeei sau femeei separată de patrimoniu, ori după desfacerea căsătoriei, ca să intervină printr'o acţiune de revendicare, dacă n'a intervenit pe cale de oposiţiune (contestaţiune) în cursul instanţei de urmărire şi a distrage astfel din bunurile adjudecate pe acele dotale, cari nu se puteau urmări, ca fiind inalienabile.

Prescripţia specială a art. 568 pr. civ. curge în contra averilor dotale după rânduelile codului civil.

67. Prescripţia specială stabilită de art. 568 proced. civilă va curge în contra averilor dotale.[2] Ea însă e supusă rânduelilor codului civil, cea ce însemnează că, este suspendată conform art. 1878 cod. civil şi următorii în contra imobilelor dotale inalienabile, pe cât timp ţine căsătoria, dacă n'a început a curge înainte de casătorie; că va curge după separaţiunea de patrimoniu şi din acest moment sau din momentul desfacerei căsătoriei, vericare ar fi epoca în care a început posesiunea; că în fine, este redusă la cinci ani, conform art. 568 proced. civilă, în privinţa adjudecatarului.

[1] V. Procedura civilă de Cesărescu, Alexandrescu, Mironescu, Expunerea de motive pagina CCLXVI şi CCLXXI.
[2] Proc. civ. Cezărescu etc. pag. 389, Desbateri parlamentare.

Nu s'ar putea crede, un moment, ca această prescripțiune să curgă contra femeei măritate, cât timp ține căsătoria și nu e separată de bunuri, în privința imobilelor sale dotale inalienabile, căci atunci ar fi să zicem că, s'a modificat printr'o lege de procedură o dispoziţiune de fond, de drept civil, și aceasta, fără să se spună expres, căci în art. 568 al. 2 pr. civ. nu se vede nimic în privința imobilelor dotale. Apoi, nu este admisibil a se crede, că legiuitorul care arată atâta solicitudine pentru imobilele dotale, în cât nu admite nici purga complectă, tocmai spre a nu se atinge *«de acest așezământ care a păstrat familia,»* la art. 568 pr. civ, să fi uitat cea ce zisese la art. 565 pr. civ, și să le fi declarat astfel alienabile prin prescripțiune în contra principiului caracteristic al dotei. Din potrivă, grija legiuitorului de dotalitate, pe care crede, că judecătorul o poate invoca din oficiu; faptul că se referă sub art. 568 pr. civ. la «cele ce am spus mai sus», adică la cele ce spusese sub art. 565 pr. civ. și faptul că supune prescripțiunea pentru imobilele dotale rânduelilor codului civil, cari ocrotesc și apără dota, dovedesc cu suficiență că, legiuitorul a înțeles să aplice prescripția specială a art. 568 pr. civ. la imobilele dotale, însă numai în timpul când ele sunt prescriptibile după codul civil, micșurându-i astfel durata și în parte, caracterul.

68, Am discutat până acum în ipotesa, că femeei care lucrează prin acțiunea de revendicare, după adjudecațiune, nu i se poate opune vre-o autoritate de lucru judecat derivând din ordonanța de adjudecare, adică în casul când urmărirea a fost dirijată contra bărbatului și cuprindea *pe nedrept* și imobilele dotale, iar bărbatul n'a făcut opoziţiune conform art, 525 proced. civilă, în calitate de soț dotal. In ipotesa însă, că femeea a fost

Când urmărirea se dirigează contra femeei asupra bunurilor dotale.

urmărită asupra bunurilor sale dotale și n'a opus dotalitatea,[1] conform art. 525 pr. civ, sau opunând-o, a fost respinsă sau în casul că, bărbatul representând pe femee într'o contestație potrivit citatului articol, a fost respins și nu s'a făcut recurs contra hotărârei de respingere odată cu ordonanța de adjudecare, cum prevede art. 533 pr. c v., atunci ordonanța de adjudecare având autoritate de lucru judecat, față cu femeea, cu privire la imobilul dotal vândut, femeea va vedea perdut imobilul său cu toată inalienabilitatea lui prevăzută în contractul de căsătorie. Inalienabilitatea imobiliară dotală este astfel înfrântă de principiul lucrului judecat, *quae pro veritate habetur.* *

Tablourile de ordine a creditorilor și distribuția prețului au asemenea autoritate de lucru judecat.

69. Autoritate de lucru judecat au și tablourile de ordine a creditorilor sau de distribuția prețului imobilului dotal vândut, când ele sunt rămase definitive și închise, aceasta față de orice reclamațiuni s'ar face pe temeiul dotalităței imobilului a cărui preț s'a atribuit sau distribuit, judecătorește, creditorilor (v. art. 587 pr. civ.)[2]

Obligațiunea de a raporta

Imobilele dotale sunt raportabile.

70. Femeia, în timpul căsătoriei, ne putând înstreina direct imobilele sale dotale, nu le poate înstrăina nici indirect prin obligațiuni la care ar consimți de bună voe.

---

[1] Curtea noastră de Casație a decis, că chiar femeea în timpul căsătoriei, poate face o asemenea contestațiune, întru cât e vorba de o acțiune cu caracter conservator al averei sale dotale. Cass. s. II Bul. 1900, pag. 1046 și 1366; Cr. judiciar 1900 no. 63; V. și C. Riom. Dalloz-Repertoire, Contrat de mariage, no, 3324, nota 1. Contră d-l Alexandresco v. 8, pag. 216, 217; C. București Cr. jud. 1797, no. 19. V. în sensul Casației noastre, Aubry et Rau V, paragr. 538, pag. 610 și 611 note 19, 20, 21 și toate jurisprudențele citate.

[2] Baudry-Surville, op. cit. III, no. 1658, pag. 325.

* vezi supră pagina 52 și urm.

Sunt însă obligațiuni la cari deși femeea consimte de bună voe și au de efect alienabilitatea imobilelor dotale, totuși nu se poate zice, că nu sunt permise, când din potrivă, ele sunt formal orânduite de lege și în atare caz, inalienabilitatea imobilelor dotale pliează în fața legei care o circumscrie. Astfel, obligațiunea de a raporta ce o are fiul și descedentele la succesiunea ascedentului său, cu toate că n'ar fi de ordine publică, nu este mai puțin obligatorie prin lege și fără distincțiune, pentru toți acei cari vin la succesiune, fie pur și simplu, fie sub beneficiu de inventar. (art. 751 cod. civil). In acest înțeles, inalienabilitatea unui imobil constituit dotă unei fice, nu este de cât relativă și condițională; relativă, căci ea nu există față de comoștenitorii ficei dotate cu privire la raport, și condițională întru cât fiica înzestrată renunță la succesiune, în care caz, urmează a păstra dota (darul) în limitele cotității disponibile, fără a o putea cumula cu reserva sa.

«*Attenduque*, zice *Curtea din Agen, la 27 Juillet 1865*[1]), *le* «*régime dotal est une exception à la regle générale qui permet à* «*chacun de disposer librement de ses biens; qu'un immeuble ne peut* «*en conséquence être déclaré dotal et inaliénable hors des cas expre-* «*ssément détérminés par la loi. Attendu que, par leur contrat de ma-* «*riage, les epoux Fontable ont déclaré adopter le régime dotal; que* «*par cette stipulation les immeubles donnés à la future epouse par ses* «*pére et mère ont été frappés de dotalité et sont devenus inaliénables;* «*mais que cette donation faite en avancement d'hoirie, était de plein* «*droit soumise à la condition du rapport qui pouvait avoir pour* «*effet de résoudre le droit de propriété transmis à la femme Fontable* «*en faisant rentrer les immeubles donnés dans la masse de la suc-* «*cession des donateurs; que la dotalité imprimée à ces immeubles par* «*le contrat de mariage était nécessairement subordonnée à la condition* «*qui affectait la propriété de la donataire; qu'elle a continué sansdoute* «*de subsister sur la portion des immeubles dotaux que le partage a* «*fait tomber dans le lot de la femme Fontable, puisque les effets*

[1] Dalloz. Per. 1865, 2, 173 și nota 1.

«du rapport se trouvent effacés par cette atribution; mais qu'elle a dû «évidemment s'évanouir avec le droit de propriété de la donataire sur «la portion de ces mêmes immeubles que le partage a fait passer «dans le lot de ces deux soeurs».

Guillouard crede că imobilele dotate nu sunt raportabile

Guillouard[1] crede că, fica înzestrată cu imobile nu trebue să raporteze aceste imobile, căci prin raport se înstreinează şi dacă o femee poate cu autorisaţia soţului său, ca să primească o moştenire (art. 687 cod. civil), apoi ea nu poate cu aceeaşi autorisaţie să instreineze un fond dotal.

Lucrul s'ar putea putea întâmpla în ipoteza când, de ex.: constituitorul zestrei, ascendent, a murit lăsând o moştenire de 80.000 lei şi patru moştenitori, între cari şi o fică înzestrată cu un imobil valorând 40.000 lei, în momentul morţei lui de cujus. Fica acceptând succesiunea şi deci raportând imobilul, va participa la o masă de 120.000 lei, şi va lua un sfert, adică, 30.000 lei sau cea ce însemnează că, va avea mai puţin cu zece mii lei decât valora imobilul său dotal. In exemplul nostru, rezultatul ar fi acelaş pentru fica înzestrată, dacă chiar ar renunţa la succesiune, căci în acest caz, dânsa n'ar putea reţine darul de cât în limitele cotităţei disponibile care—când sunt trei sau mai mulţi copii—ar fi de un sfert, adică de 30.000 lei, ea neputând de altă parte cumula reserva cu cotitatea disponibilă, (căci nu există rezervă fără erede rezervatar, şi erede reservatar fără a fi erede; ori, renunţătorul nu este erede conf. art. 696 cod. civ). Aşa dar, chiar în cazul când fiica dotată ar renunţa la succesiunea constituitorului dotei sale, ascendent, încă ar fi supusă la o acţiune în reducţiune faţă de comoştenitorii (fictivi) săi, pentru 10.000 lei, cu atât

[1] Op. cit. IV, No 1863.

adică cu cât ar fi atacată rezerva acestora, socotită, după deducțiunea făcută din masa succesorală, fictiv formată, a cotității disponibile.

Critica teoriei lui Guillouard.

Obiecțiunea lui Guillouard nu este întemeiată, căci precum am văzut, că reesă din decizia Curței din Agen, citată, dota și deci inalienabilitatea ei este constituită încă de la început sub condițiunea tacită a supunerei ei la obligațiunile legale de raport și reducțiune și n'ar sta în putința femeei înzestrate astfel, ca să se sustragă de la acele obligațiuni. Nu s'ar putea argumenta mai cu succes, nici dacă s'ar spune, că cel puțin, în privința barbatului, dota imobiliară n'ar fi raportabilă, căci ar avea de efect micșorarea venitului dotal, care este proprietatea lui, sau că dota are un caracter oneros față de barbat și se știe, că instreinările oneroase făcute de cujus nu sunt raportabile, nici fictiv chiar.

La acestea, se răspunde, că soțul dotal a primit cu toate sarcinile aferente între cari obligațiunea legală, tacită a raportului și a reducțiunei și apoi dota este întotdeauna o liberalitate în raport cu donatorul care a dat-o ficei sale, singură obligată la raport.[1]

Consecințele sistemului lui Guillouard.

In sistemul lui Guillouard, femeea neraportând imobilul dotal,—a cărui valoare, presupunem, este, în toate cazurile, la moartea constitutorului dotei, mai mare de cât porțiunea ei ereditară, (ce i se cuvine, dacă se raportă fictiv valoarea imobilului pentru a se putea calcula

[1] Pothier, Des donations entre vifs, No. 220. Alexandresco, v.IV p. 330; Demolombe, t. XIX, p. 350 No. 318; Laurent, XII, No. 65, p. 102; Troplong, t, I, p. 326, No. 958; t, II, No. 899 și t, IV, No. 2500; Pand. fr., Donations, I, 1766; Vernet, Traite de la quotité disponible, p. 427; Trézel, Restriction à la libérté de disposer, p. 502; Cass. fr. Dal. Pér. 1856, 1, 145 și 1856, 1, 67; (autorii din urmă, citați după Laurent supplément par L-Siville t. IV, pag. 61 litera C.) V și cas. r. s. I-a No. 4631/872, Bul. 1872 p. 358; Cas. s. I-a, No. 140[79, Bul. 1879 p. 396; Cas. s. I-a No. 141[90, Bul. 1890 pag. 428 luate din Cod, adn. Cristescu, notelele 4 și 6 sub art. 751 c civ.

cota,—ar urma să aibă următoarele situațiuni: 1) sau să fie considerată numai prin faptul singur al dotalităței, că este dăruită cu dispensă de raport pentru cea ce întrece porțiunea sa ereditară—cea ce ar fi contrar dispozițiunilor articolului 846 cod. civil și art. 751 c. civ., cari cer, ca dispensa de raport să fie expresă, ori, după doctrină și jurisprundență, să resulte neîndoios din clausele contractului de dotă; 2) sau să fie considerată ca un erede renunțător, cu toate că acceptă succesiunea, în cazul când imobilul dotal mai mare în valoare ca porțiunea ei ereditară (cota) n'ar fi totuși mai mare ca cotitatea disponibilă a lui de cujus, constituitorul dotei. Pentru a înțelege mai bine, să luăm un exemplu. A. constituitorului dotei lasă cinci copii între cari o fică înzestrată cu un imobil care valoarează, în momentul morței lui 30.000 lei și o avere de 70.000 lei, bine-înțeles afară de dota ficei. Cotitatea sa disponibilă, în acest caz, este de lei 25.000. Dacă fica dotată venind la moștenirea lui A., n'ar raporta imobilul său dotal, din considerațiune, că nu poate, nu-i este permis a-și instreina dota sa, sau a o micșora, atunci ea ar avea în plus peste partea sa ereditară regulată, suma de 10.000 lei, căci după socoteală, în mod legal făcută, calculând fictiv valoarea imobilului în succesiune, totalul succesiunei ar fi de 100.000 lei, care împărțit la cinci moștenitori, dă ca parte fiecăruia 20.000 lei. In acest caz, fica dotată ar avea drept partea sa din averea ascendentului, 20.000 lei plus 10000 lei care ar trebui considerați ca fiindu-i dați din cotitatea disponibilă a lui de cujus, și aceasta, numai prin simplu fapt al dotalităței, deși în actul dotal n'ar fi nici o vorbă cu privire la vre o dispensă de raport.

Să considerăm acum acelaș exemplu cu modificarea numai, că valoarea imobilului dat ficei ca dotă, este, în momentul morței lui de cujus de 25.000 lei și

că averea rămasă, afară de aceasta, este de 75.000 lei. Dacă fiica vine la succesiune şi totuşi n'ar raporta imobilul — în teoria lui Guillouard — atunci ea ar reţine tocmai valoarea întreagă a cotităţei disponibile a lui de cujus, adică s'ar afla în situaţia eredelui care renunţă la succesiune (v. art. 752 cod. civil). Ea ar avea, în acest caz, cu 5000 lei mai mult peste cea ce i s'ar cuveni, în mod regulat, din succesiune, dacă adică raportează imobilul dotal sau valoarea lui.

Că dota este raportabilă, la noi, nici nu mai poate fi îndoială, mai ales că, avem şi text categoric, art. 758 c. civ. care spune: «*Coeredele este dator a raporta acea* «*ce părintele a cheltuit cu dânsul*, **dotându-l** *procurân*«*du-i vre-o carieră sau plătindu-i datoriile.*» In codul frances, în articolul corespunzător, 851 c. civ. fr., lipseşte cuvântul «*dotându-l*» pe care legiuitorul nostru, probabil l-a luat din codul italian din art. 1007, unde există, de asemeni. Mai departe, atât art. 761, cât şi art. 1282 cod. civil. nu mai lasă nici o îndoială asupra raportabilităţei dotei. In adevăr, art. 761 c. civ. prevede casul când zestrea a fost plătită bărbatului fără asigurări suficiente, în care caz, decide, că femeea raportează numai acţiunea în contra bărbatului — cea ce, în treacăt fie zis, şi după cum observă Laurent, v. XXIII, 557, în realitate, este a nu raporta nimic, mai ales când bărbatul este insolvabil. Art. 1282 c. civ. prevede în aliniatul I casul când bărbatul era deja nesolvabil la data căsătoriei sau nu avea o artă sau o profesiune şi în acest cas, soluţia raportărei dotei este aceiaşi ca şi în casul articolului 761, adică femeea raportează către comoştenitorii săi acţiunea eventuală contra soţului; iar în aliniatul II prevede casul când nesolvabilitatea bărbatului a survenit în timpul căsătoriei şi când la data căsătoriei avea o artă sau o

Raportabilitatea dotei la noi.

meserie şi în acest cas textul decide, că raportul dotei făcut în mod fictiv priveşte exclusiv pe femee, cu alte cuvinte pierderea dotei îi este numai ei imputabilă, ca una ce a putut să iea şi n'a luat garanţii de conservarea dotei, ex. o cauţiune sau inscripţie ipotecară legală.[1]

Raportul dotei în dreptul roman

71. Raportul dotei exista şi în dreptul roman. Lg. 1, pr. Digeste, lib. XXXVII, titlul VII, De dotis collatione, prevede formal acest lucru; Ulpian lib. 40, ad Edictum zice: «*Quamquam ita demum ad collationem dotis praetor* «*cogat filiam, si petat bonorum possessionem; attamen et si* «*non petat, conferre debebit, si modo se bonis paternis mis-* «*ceat; et hoc divus Pius Ulpio Adriano rescripsit, etiam eam* «*quae non petierit bonorum possessionem ad collationem do-* «*tis per arbitrum familiae erciscundae posse compelli.*» Tot astfel şi Lg. I, Pr. Codice lib. VI, Titlul XX, novella 18 cap. 6: «*Ex testamento, et ab intestato cessat dotis, et àli-* «*orm datorum collatio. ita demum si parens hoc designavit,* «*expressim: aliis quae de collatione dicta sunt, suum robur* «*obtinentibus.*» V. şi Lg. XII Cod. lib. VI, titl. XX şi Lg. XVII eodem loeo.

Raportul dotei în vechile noastre legiuiri.

72. In vechile noastre legiuiri, în unele era admis raportul dotei, iar în altele nu. Astfel în pravila lui Matei Basarab glava 277, raportul era admis; Codul lui Andronache Donici admite asemenea raportul (sinisfora) pentru fete, însă numai în casul când succedau ab intestat, fără testament (diată). Art. 6, cap. XXXIX, zice: «Ori cu diată ori fără diată, scrie pravila că este slobod a se face sinisfora. Insă în pământul Moldovei s'a obicinuit când părinţii lasă dieată rânduind averea lor după a lor bună-voinţă, atuncea fetele ce au eşit cu zestruri mai de înainte, nu puteau ca să facă cerere de

[1] Art. 761 şi 1282 c. civ. au origina în novela 97, cap. 6. Cod. lib. VI, titl. XX, Lg. 5.

sinisfora iar de nu lăsa dieta, atuncea era slobod a se face sinisfora.»

73. In codul Ipsilanti, art. 1, Despre moşteniri şi în codul Caragea, art. 17 lit. c. partea IV, capit. 3, fetele nu raportau zestrea lor, mai ales că ele trebuind a fi înzestrate de fraţii lor, nu veneau la moştenire în concurenţă cu fraţii. In codul Ipsilante.

74. In codul Calimach, art. 1010 lit. g. şi art. 1013 de asemeni, fetele nu puteau pretinde şi nici nu făceau raportul zestrei lor, în deosebire de codul Austriac care admitea raportul zestrei (art. 788, 790). In codul Calimach.

75. Rămânând bine stabilit că dota în dreptul nostru se raportează, ea se va raporta în natură sau prin luare în mai puţin, după distincţiunile art. 765, 768 urm. şi 773 codul civil. Cum se raportă dota.

76. Când este a se raporta sumi de bani, se decide, că ele nu pot fi reclamate şi urmărite asupra imobilelor dotale ale femeei, cari nu pot nici să fie date în plata sumelor datorite. Se înţelege, că imobilele dotale, de care este vorba aci, nu sunt primite în dotă de la ascendentul la care urmează a se raporta sumele de bani, [1] ci au altă provenienţă. Raportul de bani este executabil asupra imobilelor dotale?

77. In jurisprudenţa franceză, cu ocasia necesităţei raportărei dotei în natură, s'a presentat chestiunea dacă prin efectul împărţirei prin tragere de loturi, imobilul dotal căzând în lotul altui comoştenitor, şi deci astfel încetând de a mai fi dotal, ar căpăta caracterul dotalităţei un alt imobil din succesiune care ar cădea în lotul fiicei înzestrate. Decisia ce am citit mai sus, pag. 61 a Curţei din Agen, spune că, acest nou imobil căzut în lotul femeei, nu devine dotal, căci dotalitatea a încetat o- Imobilul venit prin partaj femeei în locul altuia dotal raportat devine dotal? (controversă).

[1] Baudry-Surville, op, cit. III, no. 1659 pag. 327.

dată cu facerea raportului. iar art. 1254 c. civ. (art. 1559 fr.) nu are nici o aplicațiune în casul acesta, pe care nu l-ar prevede. Curtea din Montpellier însă, prin o decisie din 11 Nov. 1836 [1] a decis contrarul și părerea ei pare a fi împărtășită și de alții.[2]

Reductibilitatea dotei

Este dota reductibilă în codul frances?

78. In dreptul frances, nu există îndoială, că dota este supusă la reducțiune față de moștenitorii femeei, în casul când ea întrece reserva acestora. căci art. 1090 o spune expres.

Dar, la noi?

79. La noi, chestiunea este discutată. Unii pretind, că nu este admisă reducțiunea dotei, căci legiuitorul nostru n'a reprodus dispozițiunea din art. 1090 frances, cea ce ar dovedi voința sa de a inova și deroga. Apoi, dota are un caracter oneros față de bărbat, care n'ar trebui să sufere dintr'o obligațiune a femeei și în fine, art. 855 cod. civ. rom. se deosebește, de asemeni de articolul corespunzător frances, 930, căci pe când acesta declară oposabilă subachisitorilor cu orice titlu, acțiunea în reducțiune (pe basa principiului resoluto jure dantis...) la noi art. 855 stabilește că, donatarul rămâne obligat numai la restituirea excedentului peste partea disponibilă, iar înstreinările făcute rămân în ființă.[3] Jurisprudența noastră în acord cu doctrina francesă, decid însă, cu drept cuvânt, că acțiunea în reducțiune atinge și zestrea

[1] Dalloz Périodique 1837, 2, 31.

[2] Dal. Pér. 1865, 2, 173 nota 1. V. și Dal. Rép. Contrat de mariage no. 3239 și no. 3721; v. Revue judiciare du midi (1-re année p-re part. p. 449.

[3] Dim. C. Popescu în Dreptul no. 35 din 1884; Gr. G. Păucescu, Obligațiuni v. I, p. 432, no. 415 V. asemeni D. Alexandresco, v. IV, p. 364 ediția I. Trib. Teleorman Cr. jud. 1896 no. 1. v. și Dr. 1897 no. 61.

ca orice donațiune în genere.[1] Din moment ce principiul în materie de succesiune este egalitatea de loturi cu singura excepțiune foarte restrictivă a cotităței disponibile, care numai poate schimba puțin acea egalitate; din moment ce raportul dotei este formal admis de legiuitorul nostru, tocmai pentru a satisface la acel principiu, ar fi un non sens, să se decidă că, reducțiunea să nu fie admisă și cu atât mai mult, cu cât, aci, se poate atinge porțiunea de rezervă a moștenitorilor, cari încă din dreptul roman se socoteau oarecum proprietari pe dânsa încă din timpul vieței lui de cujus: «*quodamodo* «*domini existimantur.*» Faptul că, legiuitorul nostru n'a reprodus art. 1090 din codul civil frances, nu însemnează dorința lui de a deroga, ci de a nu reproduce un text de prisos, căci dispozițiunea lui resultă, de necesitate, din principiul egalităței loturilor în materie de partaj și exemplul de aplicabilitate: raportul dotei Nu este exact nici argumentul ce se trage din aceea, că contractul dotal are un caracter oneros față de bărbat, căci chiar așa dacă este, totuși soțul a trebuit să știe, din momentul căsătoriei, obligațiunea legală ce apasă asupra dotalităței în interesul comoștenitorilor femeei sale și în respectul principiului egalităței de drepturi la moștenire. Argumentul ce se trage apoi din diferența de text a art. 855 c. civ. rom. de art. 930 fr., iarăși nu ni se pare convingătoare. In adevăr, dacă sub-achisitorii nu suferă resolvarea actelor lor din pricina exercițiului acțiunei în reducțiune, aceasta este pentru că, bunurile odată eșite, de bună credință, din mâna femeei supusă la reducțiune,

[1] C. București, Dr. 1885 No. 42; Laurent, XII, 355; XV, 295 XVI, 452 și XXI, 159; Demolombe XXIII, 257 și XXV, 212; Petrescu, Testamente, p. 203; Pothier, Donations, no. 220. V. și Dr. 1897 no. 77; Cr. Jud. 1898, no. 1 și no. 5; Cr. jud. 1900, no. 24 și Dreptul 1904 no. 36.

legiuitorul a înțeles, să ocrotească interesele terțiilor în patrimoniul cărora a intrat deja aceste bunuri, din considerațiuni economice și de protecțiune pentru dânșii, cari de cele mai multe ori, n'au nimic a'și imputa. Nu se poate susține însă, că atunci când bunurile există în natură, în mâna femeei dotale, ele să nu fie supuse reducțiunei, căci legiuitorul nu distinge și nu scutește de reducțiune pe donatar, nici chiar atunci când a înstreinat bunul dăruit înaintea morței lui de cujus, ci numai îl supune a plăti excedentul peste partea disponibilă în bani. (art. 855 cod. civ.) Conclusia ce se trage din art. 855 c. civ., în sistemul opus, este forțată și nelogică, căci dintr'o dispoziție de favoare și de protecțiune pentru terții, nu se poate crea mai departe o favoare pentru femeea dotală, ca comoștenitoare; lipsesc elementele de raționament pentru a duce la această conclusiune. Este și nejuridic apoi, căci dispozițiunile de favoare cari fac excepție de la o regulă comună, nu se pot întinde prin analogie, mai ales când nu există nici identitate de rațiune. Unde s'ar ajunge, în fine, cu acest sistem, când un părinte ar trece ca zestre unei fiice a sa, toată averea lui, iar ceilalți frați, frați cu dânsa, să nu poată cere reducțiunea!! Ar fi o desmoștenire indirectă pe care legiuitorul, este absurd să se susțină, că a voit s'o încuviințeze.

Curtea de apel din Iași a fost chemată de curând a se pronunța asupra acestei chestiuni, sesisată de un apel contra unei sentințe a Trib. Fălciu, dată de un singur dn. judecător, care a admis sistemul nereductibilităței dotei. Curtea de apel a reformat această hotărâre din care, pentru documentare, transcrim următoarele considerente :[1]

---

[1] C. Iași, Dr. 1910 no. 57; contră Trib. Fălciu ibidem.

«Considerând că sunt declarate reductibile, fără nici o discuţiune «toate liberalităţile între vii sau prin testament, când trec peste partea «disponibilă... etc».

«că oricare ar fi scopul înzestrărei, nu este mai puţin adevărat «că ascendentul constituitor nu primeşte nimic în schimbul bunurilor ce «transmite în patrimoniul fiicei înzestrate etc. Inzestrarea e mai mult «considerată ca un avans făcut asupra moştenirei, de acea nu e re- «vocabilă pentru survenire de copii sau pentru ingratitudine conf. art. «831 c. civ.;»

«că, dacă legiuitorul a făcut responsabil pe constituitorul dotei «de evicţiune şi de viţiile obiectelor constituite zestre, din aceasta nu «se poate trage conclusia, că dota n'ar fi o liberalitate, căci lipsa a- «cestei responsabilităţi nu este de esenţa donaţiunei etc.»

«Considerând că reducţiunea are de scop salvarea şi conserva- «rea legitimei moştenitorilor reservatari şi garantarea lor în contra «tuturor actelor de liberalitate săvârşite de defunct, indiferent de cali- «tatea persoanelor avantajate şi prin urmare acţiunea în reducţiune se «exercită de o potrivă în contra străinilor ca şi a rudelor, cea ce re- «sultă şi din cuprinsul articolelor 770 cod. civ., art. 851, cod. civ. şi «art. 772 acelaş cod, unde nu se face nici o deosebire între erezii ce «au renunţat la succesiune, erezii acceptanţi, erezii cu sau fără dis- «pensă de raport sau streini. A crea un privilegiu în favoarea fetelor «înzestrate de ascendent de a reţine întreaga zestre, în cas de renun- «ţare este a stabili pe cale lăturalnică, dreptul ascendentului de a des- «moşteni pe ceilalţi copii sau nepoţi, este de a desfiinţa cu totul dis- «posiţiunile tutelare stabilite prin articolul 841 cod. civil;

«Considerând că din suprimarea art. 1090 cod. fr. nu se poate «deduce că legiuitorul a considerat înzestrările făcute de ascendent ca «un act cu titlu oneros, căci acest text era inutil faţă cu disposiţiunile «precise ale art. 847 cod. civil, că toate liberalităţile fie făcute prin «acte între vii, fie făcute prin testament sunt reductibile când depăşesc «porţiunea disponibilă.»

«Că, chiar dacă s'ar considera înzestrarea ascendentului ca în- «deplinirea unei obligaţiuni naturale, încă nu resultă de nicăeri, că ea «ar fi un act cu titlu oneros, aceasta o afirmă nu numai toţi auto- «rii, cari pretind că înzestrarea e o obligaţiune naturală întemeindu-se «pe cuprinsul art. 186 cod. civ., dar şi codul Calimach, care pe deo- «parte prin art. 1623 pune îndatorire tatălui şi bunicului de a înzes- «tra pe fiică sau nepoată, iar pe de altă parte, prin art. 1002 con-

«sideră zestrea sau darul nuntesc ca un avans asupra moştenirei so-«cotindu-l în legitima moştenitorului;»

«că motivul intim ce determină pe cineva de a face o liberali-«tate, nu schimbă firea actului transformându-l dintr'un act cu titlu «gratuit în altul cu titlu oneros...» etc.

Dota e reductibilă în dreptul roman.

80. In dreptul roman, dota era de asemeni supusă acţiunei în reducţiune. Aceasta resultă atât din Lg. 8 pr. în fine. De inofficiosis donationibus lib. III. titl. XXIX cât şi din Lg. 1, lib. III, titl. XXX, De inofficiosis dotibus unde se zice: *«ut ad exemplum inofficiosi testamenti «adversus dotem immodicam exercendae actionis copia tribuatur et filiis conquerentibus emolumenta debita conferantur.»*

Quid în codul Andronache Donici?

81. In dreptul nostru vechiu, în codul lui Andronache Donici, art. 14, capitolul 35, prevede asemenea reducţiunea dotei: *«Dacă zestrea ce va rândui tatăl prin diată «fiicei sale, cum şi daniile lăsate prin diată, nu sunt ana-«legisite ca să rămâe legiuita parte moştenitorilor celor după «lege chemaţi, se porneşte jalobă şi se strică diata.»*

Quid în codul Calimach?

82. In codul Calimach, nu este admisă acţiunea în reducţiune în privinţa fiicei înzestrate, cu toate că este reglementată această acţiune în ce priveşte pe ceilalţi moştenitori; (art. 1282—1285). Aceasta provine, probabil din faptul că, legiuitorul Calimach a considerat înzestrarea fetei ca o obligaţiune legală ce apasă asupra părinţilor şi fraţilor şi ca atare, ar eşi din rândul celorlalte donaţiuni. Curtea de Casaţie spune aceasta într'un considerent: *«că codul Calimach, în vederea obligaţiunei im-«puse tatălui prin art. 1623, de a înzestra pe fiica sa după «rangul şi starea lui, a privit această înzestrare ca executa-«rea unei obligaţiuni legale şi dar n'a pus-o în categoria ce-«lorlalte donaţiuni, care să fie reductibile în cas când ea ar «covârşi cotitatea disponibilă...*[1]

---

[1] Dr. 1890, no. 1 şi Buletin Cas. s. 1-a, 1889, p. 915.

Partajul

83. Având acum în vedere dispoziţiunile generale ale art. 728 cod. civil, după care, «*nimeni nu poate fi* «*obligat a rămâne în indivisiune şi un coerede poate ori-când* «*cere împărţeala succesiunei, chiar când ar exista convenţiuni* «*sau prohibiţiuni contrarii.*» Dacă ţinem seama, că la basa acestui principiu, ca şi la acel al raportului şi reducţiunei, despre care am vorbit, stă raţiunea naturală: de a se da fiecăruia ce este al său şi din moment ce se admite că fiecare rudă în acelaş grad cu alţii, are şi drepturi egale cu aceştia în averea aceluia pe care îl moştenesc, e uşor să înţelegem, că principiul inalienabilităţei dotei va trebui să cedeze la necesitatea eşirei din indiviziune. Dota este supusă la partaj.

84. Dacă nu este nici o discuţiune asupra împărţelei care se face prin justiţie, cu licitaţiune publică, când mai ales, sunt bunuri cari nu se pot împărţi, comod, în natură, căci acest cas este anume prevăzut şi regulat de lege prin art. 1253 cod. civil, este discuţiune însă, asupra chestiunei de a se şti, dacă femeea dotală, majoră[1] poate, cu autorisaţiunea soţului ei,[2] să participe la un Femeea dotală poate face partaj voluntar? (controversă)

---

[1] Pentru femeile minore, se aplică art, 730 al. 2 şi 747 c. civ.

[2] Bărbatul deşi are acţiunile dotale ale femeei, nu poate face împărţeala voluntară şi nici reclama sau sta în judecată pentru femee, ca soţ dotal numai, fără o procură din partea ei. Femeea singură, ca proprietară, are dreptul a figura în acţiunile de partaj. Barbatul n'ar putea lua parte de cât în partajele de venituri întru cât este usufructuar dotal· Laurent XXIII, no. 476; Aubry et Rau, V, paragr. 535 text şi notele 12 şi 13; Alexandresco, v. 8, p. 215; Colmet de Santerre, VI, 221, bis IV; Baudry III, 375; Baudry et Wahl, Successions, II, 2927; Baudry et Surville, op. cit. III, 1625; Demolombe, XV, 584; Dutruc, Partage de succession, 290; Guillouard, IV, 1787; T. Huc, IX, 439; Planiol, III, 1514; Rodière et Pont, III, 1761; Marcadé III, 288; Contra: Troplong, IV, 3108; Benoit, Tr. de la dot, I, 117, p. 143.

partaj voluntar cu coerezii săi sau cu terții la o massă de bunuri la care să intre și averea dotală.

In părerea acelora cari susțin, că acest partaj nu este permis, se obiectează, că cuprinde într'ànsul o înstreinare. In adevăr, se zice, dispozițiunile art. 786 cod. civil (883 fr.) nu trebue luate ad literam și nici să i se dea o extindere pe care n'o comportă. Deși el statornicește că, «fiecare erede este presumat, că a moștenit singur și imediat la moartea lui de cujus, toate bunurile cari compun partea sa, sau ceia ce i-a venit la licitațiune și că n'a fost nici odată proprietar pe celelalte bunuri ale succesiunei» — totuși este a se observa, că legiuitorul a înscris acest principiu în vedere, că unii din erezi să nu constituiască în favoarea terțiilor drepturi valabile, în timpul indivisiunei, care mai în urmă să apese asupra porțiunilor ce ar cădea în lotul celorlalți coerezi; că însă, nu se poate contesta, că împărțeala cuprinde o renunțare la dreptul pe care un erede îl are asupra bunurilor ce cad în lotul altuia, pentru a'și întregi și individualisa, în schimb, drepturile sale exclusive asupra bunurilor ce cade în lotul său; că aceasta este așa de adevărat, în cea ce privește pe erezi sau pe comuniști între ei, în cât articolul care succede imediat la art. 786 adică art. 787 c. civ. (884 fr.) supune pe erezi la obligațiunea de garanție unul față de altul pentru evicțiune cea ce n'ar avea loc de cât atunci când, actul juridic la care se aplică, ar cuprinde o înstrăinare. (Vânzare, schimb, datio in solutum etc.) Se întreabă, cum se poate obliga femeea cu autorizația soțului la asemenea garanție și să răspundă cu averea căzută în lotul său, cu drepturile sale dotale — presupunând că femeea și-a constituit dotă partea sa indivisă dintr'o succesiune sau avere oarecare — fără concursul justiției? Nu este de

temut influenţa bărbatului, care ar putea face, ca în averea dotală ce ar compune lotul femeei, să cadă mai mult avere mobilă, titluri de valoare etc. cari sunt lesne alienabile şi astfel să compromită averea ? Se zice încă că dacă legiuitorul frances la 1804 când redija titlul succesiunilor n'a prevăzut prin art. 730 cod. civ. al. 2 (819 fr. şi 747 c. civ. (838 fr.) printre incapabilii de a participa la partajul voluntar şi pe femeile dotale, este pentru că legiuitorul atunci era fixat în sensul de a nu admite în cod inalienabilitatea dotei şi chiar a fost prezentat titlul contractelor de căsătorie în aceste dispoziţiuni (art. 138 din proectul presentat în şedinţa din 6 vènt. an. 12[1]), că dacă mai în urmă s'a admis principiul inalienabilităţei dotei repausând pe incapacitatea femeei, creându-se astfel alţi incapabili să fie asimilaţi şi supuşi în ce priveşte împărţeala, aceloraşi dispoziţiuni ca şi ceilalţi, cu atât mai mult cu cât aceste dispoziţiuni cari prevăd intervenirea justiţiei şi licitaţiunea sunt măsuri de protecţiune pentru aceşti incapabili.[2]

Duranton şi Marcadé[3] admit, ca femeea dotală autorisată de soţ, să poată face partajul voluntar când este vorba de imobile determinate. nu-l admit însă în materie de succesiune. Pentru casul întâiu. ei raţionează pe baza principiului că partajul este declarativ de proprietate şi nu cuprinde deci o înstreinare; pentru casul al doilea se referă la jurisprudenţe.

Alţi autori şi părerea acestora o credem întemeiată

[1] Locré, t. XIII. p. 144.

[2] In sensul acestei păreri sunt ; Lacoste et Raffet, consultation, Sirey, 36, 2, 324 în notă; Rodière et Pont, III. 1857; Seriziat, op. cit. no. 169; Tessier, I, p. 112, nota 626; Dutruc, Partage des succ. No. 26;

[3] Duranton, XV, 506 şi VII, 127; Marcadé, VI, art. 1549, no. 3 şi art. 1558. no. 5.

admit că, femeea dotală autorisată de soț, poate lua parte la un partaj voluntar, pentru a'și lichida porțiunea sa, de câte ori este în indivisiune cu alții, fie resultat al unei comunități (societăți) fie din succesiune.[1] Se argumentează, în acest sistem, pe basa articolului 730, al. 1 cod. civ., care prevede formal, că erezii presenți și majori se pot împărți între dânșii, oricum ar voi, *fără îndeplinirea vreunei formalități*. Apoi, acelaş articol, alin. 2 precum şi art. 747 cod. civil, nu prevăd printre incapabilii de a face împărțirea voluntară și pe femeile dotale. Argumentul ce se invoacă, în Franța, că legiuitorul frances a voit să suprime inalienabilitatea dotei și de acea neprevăzând o nouă categorie de incapabili, pe femeile dotale, nu le-a supus la aceleaşi formalități, în această materie, ca pe minori şi interzişi, — la noi nici nu are valoare, căci la noi, zestrea și inalienabilitatea ei, sunt de tradițiune. Articolul 786 c. civ (883 fr.) este, de altminteri, categoric. El consacră părerea că partajul este o simplă lichidare, o chestiune de socoteli și nimic mai mult. Erezii nu țin nimic unul de la altul, dreptul lor emană de la defunct, direct și averea ce li se cuvine după lichidare și socoteli, tot astfel. Este natural, ca în indivisiune, toți coerezii să fie coproprietari pe fiecare parte din avere, căci ei toți represintă pe autor și succesiunea întreagă, care face o masă unică ; din moment însă ce este admis principiul împărțelei astfel încât fiecare

[1] Aubry et Rau, V, paragr. 537, p. 560 și nota 16; Alexandresco, v. 8, p. 246; Baudry-Surville, op. cit. III, no. 1660; Demolombe, XV, 606; Guillouard, IV, 1865; T. Huc. IX, 447; Jouitou, I. 119. Planiol, III, 1528; Dalloz, Rép. Contrat de mariage, no. 3471 Demante, t. III, no. 146 bis IV; Dal. Rép. suppl. Contrat de mariage no. 1195 și 1251; V. și jurisprudențele Curților din Franța citate aci și în Aubry et Rau loc. indic. nota 16 și Pand. fr. II. no, 9560.

erede să aibă de o potrivă, unul cu altul, din averea defunctului de la care ține dreptul, ei, între ei, n'au a'și da sau a'și lua nimic, în realitatea lucrurilor. Obligațiunea de garanție ține la egalitatea sau proporționalitatea loturilor residând pe egalitatea sau proporționalitatea drepturilor. Obligațiunea de garanție este consacrată de legiuitor tocmai pentru a asigura această egalitate, care nu exista la epoca alcătuirei codului civil sub regimul feodal. Nu este logic și nici juridic a se adăoga la un regim de excepțiune, — în ce privește circulațiunea bunurilor — ca acel dotal, dispozițiuni de forme, tot mai restrictive fără un anume text de lege. Articolul 1253 c. civ. rom. (1558 fr.) care prevede casul unui imobil în indivisiune din care o parte este dotală, imobil care nu se poate împărți comod în natură, statuează asupra unui cas de excepțiune și se explică prin aceea, că aci fatalmente imobilul trebuește înstreinat spre a putea avea loc eșirea din indivisiune. Ori, fiind vorba de înstreinare, în adevăratul înțeles al cuvântului, mai ales când la amatori se pot presenta terții cari să-l cumpere legiuitorul a intervenit hotărând licitație publică ca o garanție, că vânzarea se va face cu paza tuturor formelor legale, că pe imobilul indivis se va lua un preț real și nepătat de vre-o conivență sau fraudă, că în fine, prețul resultat se va împărți deopotrivă între comoștenitori și fără jicnire pentru drepturile femeei dotale, sub ochii justiției. Legiuitorul hotărând astfel. este consequent cu rațiunea pe care residă și inalienabilitatea dotei imobiliare prevăzută de art. 1248 c. civ., căci intervine în casurile când o absolută necesitate se arăta și derogă de la dânsul, însă stabilind toate măsurile de protecțiune, Cum am mai spus însă, aci este vorba de o adevărată înstrăinare. Imprejurarea că, legiuitorul limitează inter-

venirea justiției și a licitațiunei numai la acest cas, este o dovadă, că n'a înțeles a o face aplicabilă și la partajul de mai multe imobile și altă avere, care se poate face în natură și unde nu poate fi vorba de nici o înstreinare.

Părerea lui Troplong.

Troplong, t. IV, no. 3115, zice că, n'ar trebui totuși, ca fondul dotal să fie înlocuit, într'un partaj amiabil, voluntar, cu avere mobiliară, care este alienabilă căci în acest cas, partajul ar equivala cu o vânzare care nu este permisă.[1]

Se dispune, asemenea, că quantumul dotal trebuește respectat, cu ocasiunea unui partaj voluntar.[2] *salvâ dote.*

Transacțiunea în partaj

Femeea dotală poate transige într'un partaj?

85. Se admite încă, în jurisprudență, că femeea dotală ar putea și să transigă într'o împărțeală care ar pune capăt stărei de indivisiune; însă, o transacțiune care ar recunoaște de valabil un testament nul pentru vicii de forme și relativ la o succesiune care cuprinde, în parte, imobile, este nulă.[3]

Compromisul în materie de partaj

Femeea dotală poate face partaj prin încheerea unui compromis? In Franța.

86. Inaintea instanțelor judecătorești (francese) a venit chestiunea de a se ști dacă fiindu-i permis femeei dotale a face partaj voluntar și transacție asupra partajului, ar putea să-l facă și prin încheerea unui compromis care să institue anume arbitri pentru facerea lui.

---

[1] Dal. Rép. op. cit. no. 3474. Sincholle, Inaliénabilité de la dot, no. 220 și urm; Guillouard, IV, 1867; Dal. Rép. suppl. no. 1196.

[2] Dal. Rép. ibidem no. 3475.

[3] Dalloz. Rép. op. cit. no. 3479 și 3480 nota 1.

În Franța, chestiunea este controversată. Unele Curți de apel au hotărât, că nu se poate face compromis, de oarece art. 1004 c. pr. civ. fr. oprește compromisul asupra oricăror contestațiuni care trebue supuse ministerului public printre care intră și cea privitoare la dotă.[1] Aceasta e părerea care predomină în în Franța. Cassația din 17 Décembre 1849 resonează atât pe motivul tras din art. 1004 c. pr. fr. și 83 pr. civ., cât și pe motivul că femeea dotală s'ar priva de dreptul de a merge la justiție în cas când prin hotărârea dată de arbitri i s'ar părea că i s'a pus dota în pericol. Iată acest din urmă considerent al Cassației · «*Attendu que quand même, comme «le dit l'arrêt, la sentence arbitrale ne réglerait qu'un par«tage, la prohibition d'aliéner le bien dotal, ne s'entendant «pas du partaje, parce que nul n'est tenu de rester dans l'in«division, la femme a le droit d'y procéder à l'amiable ou «avec les formes judiciaires; mais elle est empêchée par les «deux articles précités, de confier cette opération à des arbi«tres, parce que dans cette hypothèse, à la différence de la «première, elle se priverait de la libérté de recourir à la jus«tice si ses intérêts lui paraissaient mis en périi. D'où il «suit qu'en déclarant valables le compromis et la sentence «arbitrale à laquelle le compromis a servi de base, l'arrêt at«taqué a violé les textes de lois ci-dessus rappelés*»

Este și părerea contrară, adică, că femeea dotală ar putea face compromis și deci partaj prin arbitri, rămasă însă isolată.[2]

[1] Troplong, IV, no. 3115; C. Pau, 26 Mars 1836, C. Nimes, 26 Fev. 1812; Lyon, 20 Août, 1828; Bordeaux, 21 Mai 1832; C. Nimes, 9 Nov. 1849, D. P. 52, 2, 180; Cas. fr. 29 Janv. 1858; 18 Mai 1841; 17 Dec. 1849, Dal. Per. 50, 1, 13. V. pentru toate aceste Dalloz Rép. 3482 și Dal. Rèp. Arbitrage no. 232 233, 234.

[2] C. Bordeaux, 11 Fév. 1836; 3 Déc. 1840; C. Toulouse, 30 Avril 1824; v. Dal. Rép. op. cit. no. 3841 și nota 2.

Quid la noi?

87. La noi, unde pentru femeile dotale nu există obligațiunea supunerei sau comunicărei afacerilor ce le privesc, ministerului public și nu le este formal oprit compromisul; față și cu articolul 340 care oprește arbitrajul numai în casul când e oprită și transacția, și dacă se admite că, femeea dotală cu ocasia unui partaj poate transige cu autorisarea soțului, ar urma ca și compromisul să fie admisibil.[1] Credem însă, că compromisul nu este permis femeei dotale, la un partaj, pentru că cuprinde decăderi grave și riscuri pentru dânsa. In adevăr, în casul art. 344 pr. civilă, dacă pricina s'ar găsi în cercetarea unei Curți de apel, *judecata arbitrilor va fi în totdeauna definitivă*, adică fără drept de recurs; prin identitate de rațiune trebue decis acelaș lucru și în casul când pricina ar fi pendentă înaintea tribunalului, ca instanță de apel. Apoi, arbitrii ar putea judeca nu numai după lege, ci «*pot fi îndrituiți a judeca numai după «cugetul și chibzuința lor*» (art. 255 pr. civ.) — cea ce pretează la arbitrar. Ar putea fi un arbitraj arbitrar! In fine, art. 361 pr. civ. ridică hotărârilor arbitrilor dreptul de oposiție. Solicitudinea ce legiuitorul a arătat totdeauna averilor dotale și mai ales când este vorba de imobile, nu putea autorisa atâtea riscuri pentru femeea dotală. Cu atât mai vârtos, credem că, compromisul acesta special nu este îngăduit femeei dotale. cu cât am tăgăduit și putința oricărui compromis în genere și a transacțiunei de câte ori ar fi vorba să cuprindă acte de disposițiune (v. supra pag. 33, 34).

Femeea dotală pentru o parte indivisă dintr'un imo-

88. Este de observat, că, dacă pentru eșire din indivisiune, o femee care are ca dotă, o parte indivisă dintr'un imobil, cumpără la licitație întreg imobilul, acesta

[1] V. și Alexandresco, v. 8, p. 246 în nota 2.

nu devine dotal pentru tot, ci numai pentru partea indivisă, neputând să se modifice contractul dotal în timpul căsătoriei. bil dotal.

89. Când femeea înzestrată este minoră, ea nu poate face un partaj voluntar din causa minorităței sale. Atunci partajul este posibil, însă se va face numai prin justiție, conform art. 747, 748, 749 cod. civ. combinate cu art. 409 c. civ. Femeea va fi asistată în justiție de tutorele său autorisat de consiliul de familie (art. 409 c. civ). Dacă sunt mai mulți minori cu interese contrarii la împărțeală, se va da fiecărui minor câte un tutore ad-hoc (art. 747 c. civ). Dacă averea de împărțit nu se poate împărți comod în natură, se va vinde prin licitațiune publică înaintea tribunalului competent (al locului deschiderei succesiunei, unde se judecă de obicei acțiunea, sau al locului situațiunei imobilului de împărțit) cu formele prescrise pentru înstreinarea bunurilor minorilor, streinii fiind întotdeauna admiși să liciteze (art. 748 c. civ.) Se vor observa și îndeplini toate aceste forme, numai în casul când contractul dotal al femeei minore, nu spune nimic în privința împărțelei.

Cum se face partajul unei averi în care intră averea dotală când femeea este minoră.

Dacă însă, femeea la constituirea dotei sale, a fost asistată în regulă și va fi prevăzut în act, că soțul său să poată procede la un partaj amiabil asupra bunurilor unei succesiuni la care ea ar avea drept, partajul ce s'ar face în urmă de bărbat ar fi valabil și oposabil femeei dotale. Acelaș lucru se decide, asupra oricărui mod de a se fi făcut partajul, în natură sau prin vânzare.[1]

Renunțarea la succesiune

90. Femeea care și-a constituit dotă bunurile sale presente și viitoare, poate, cu autorisațiunea soțului său, să renunțe la un legat sau la o succesiune ce se deschide

Femeea dotală poate renunța la succesiune?

---

[1] Dal. Pér. 1847, 1, 225; Cas. fr. Dal. Rep. op. cit. no. 3483

în timpul căsătoriei, dacă i se pare desavantajoasă, fără să se poată zice, că a renunțat la o parte din dotă sau că'și micșorează astfel dota. Principiul inalienabilităței dotei cedează principiului înscris în art. 686 cod. civil, după care: «*Nimeni nu este obligat de a face acceptarea unei moșteniri ce i se* «*cuvine*». *Nemini invito heres*. Obligația de a primi o moștenire pe lângă, că ar aduce atingere libertăței individuale de a acționa în măsura interesului, dar ar lovi chiar în inalienabilitatea dotei, căci sunt succesiuni oneroase care pot expune pe moștenitori la datorii peste puterile succesiunei; și chiar în cas de acceptare sub beneficiu de inventar, încă expun la cheltueli și situațiuni dificile fără un folos real, adese ori. Articolul 696 cod. civil stabilind principiul, că eredele care renunță este considerat, că n'a fost nici odată erede, conduce, în speța noastră, la conclusiunea că, femeea dotală care a făcut o asemenea renunțare, n'a adus nici o atingere dotei sale, căci n'a putut înstreina nimic la care să fi avut vre-un drept, neavând nici odată calitate.[1] Aceași soluție era și în vechiul drept frances.[2]

---

[1] Alexandresco, v. 8 pag. 246; Baudry-Surville, op. cit. III, pag. 330, no. 1660 în fine; Jouitou, I, 180; Bellot de Minières, IV, no. 1417. Dal. Rép. op. cit. no. 3470 și Dal. Rép. supl. no. 1244. Pand. fr. II, 9598. In practica lucrurilor, mai nici odată o femee dotală, ca oricine, în genere, nu renunță la o succesiune avantajoasă, când adică activul întrece pasivul. Când aceasta însă se va întâmpla, credința noastră este că, renunțarea la o calitate ce i-ar consacra drepturi patrimoniale positive, evidente, ar constitui pentru femeea care și-a constituit în dotă orice bunuri presente și viitoare, o înstreinare sau o micșorare a averei dotale, căci ea constituindu-și în dotă eventualitatea mărirei patrimoniului dotal, când această eventualitate survine, a renunța la dânsa este a micșora patrimoniul dotal.

[2] Furgole Des testaments cap. X, sect. II, no. 76.

Expropiere pentru utilitate publică

91. Principiul inalienabilităţei imobilelor dotale cedează, asemenea. de câte ori este vorba de o expropiere de utilitate publică. Este şi logic şi drept acest lucru căci inalienabilitatea dotei satisface şi răspunde numai la interese de ordine particulară şi interesul particular trebue subordonat interesului general. Astfel, prin «*causă de* «*utilitate publică urmând a înţelege numai comunicaţiunea* «(*drumurile*), *salubritatea publică precum şi lucrările de apărarea ţărei* (art. 19 alin. 3 din Constituţie,) în toate aceste casuri, imobilele dotale pot fi expropiate «*însă după o dreaptă şi prealabilă despăgubire*» (art. 19 alin. 2 Constituţie.) Articolul 16 din legea de expropiere pentru causă de utilitate publică din 20 Oct. 1864 cu modificările din anul 1900 prevede anume, că în cas de expropieri de bunuri dotale, tribunalul va asculta pe representantul acestei averi, adică pe soţul dotal şi pe soţia separată de patrimoniu, conclusiunile ministerului public şi apoi va hotărî asupra expropierei, regulând totdeodată şi măsurile de conservaţiune prescrise de dreptul comun (sau de actul dotal) în privinţa transacţiunilor de acest fel de averi. Preţul se va statornici de către juriul indicat la titlul V, capitolul II, al acestei legi şi se va depune (v. şi art. 63 al legei) la casa de consemnaţiuni. Nu poate fi îndoială, că acest preţ este dotal ca şi imobilul dotal pe care îl representă şi imobilele care s'ar cumpara mai în urmă cu aceşti bani să devină dotali, conform dispoziţiunilor finale ale articolului 1253 cod. civil, care urmează a se aplica prin analogie, fiind vorba aci de o înstrăinare ordonată de lege şi forţată.[1]

Imobilul dotal poate fi expropiat pentru causă de utilitate publică?

[1] Aubry et Rau V, paragr. 537, p. 561 text şi nota 18; Alexandresco, v. 8 p. 246 şi 162 şi nota 4; Benech, op. cit. 121, 123; Baudry-Surville, III, no. 1663; Guillouard, IV, 1870 şi 1736; T. Huc, IX, 484; Jonitou, I, 73; Nacu, III, p. 85, 86; Planiol, III, 1566 şi 1495; Rodière et Pont, III, 1819 şi 1820; Cas. fr. Dal. Pér. 46, I, 225.

Privilegii (oare-cari)

Imobilele dotale pot fi afectate de unele privilegii.

92. Sunt încă unele drepturi reale, cari pot afecta imobilele dotale, fără a li se putea opune principiul inalienabilităței Astfel, sunt unele privilegii, de ex: privilegiul vânzătorului, privilegiul coschimbistului pentru garantarea sultei de împărțeală sau privilegiul constructorului care a îndeplinit formalitățile cerute de art. 1737 alin. 4 și 1742 cod. civil.

Privilegiul vânzătorului.

93. Se poate întâmpla, în executarea unei dispozițiuni dintr'un act dotal care prevede alienabilitatea unui imobil cu clausă de reîntrebuințare, ca vânzându-se imobilul dotal, să nu se găsească un altul exact de aceiași valoare, ci unul de o valoare ceva mai mare, al cărui preț s'ar acoperi astfel numai în parte cu valoarea imobilului dotal vândut, iar pentru rest ar rămâne asigurat cu privilegiul vânzătorului în acest imobil luat în reîntrebuințare. Ei bine, în acest caz, cea ce asigură pe vânzătorul imobilului dat în reîntrebuințare de plata restului său de preț este, de sigur, întreg acest imobil, care este afectat cu privilegiul vânzătorului. Nu se poate invoca în contra acestui privilegiu, inalienabilitatea resultând din dotalitatea, fie chiar parțială, a acestui imobil, plătit în parte, cu bani proveniți din vinderea imobilului dotal (constituit dotă), căci privilegiul este și el indivisibil ca și ipoteca și apoi dreptul proprietarului de a fi plătit, integral, de prețul imobilului a cărui întreagă proprietate o transmite femeei în reîntrebuințarea altui imobil dotal, este independent de orice stipulațiuni dotale și preexistent dotalităței ce afectează imobilul dat în reîntrebuințare. Acest imobil nu devine dotal decât atunci când intră în patrimoniul femeei, în proprietatea ei; Ori, în proprietatea ei, nu poate intra *întreg și neștirbit*, de

cât după ce este și integral plătit către vânzător.[1] El poate fi urmărit și vândut pe baza privilegiului de care este grevat.

94. Aceleași identice considerațiuni sunt spre a decide, la fel, și în casul privilegiului ce poate avea coschimbistul care dă în reîntrebuințare pentru un imobil dotal de o valoare dată, un alt imobil al său, (care va deveni dotal în mâna femeei cu care schimbă) de o valoare mai mare de cât acea a imobilului, proprietatea femeei,—în ce privește diferența de valoare (sulta) cu care acest al doilea imobil întrece pe cel dintăi și care trebue plătită în bani.[2] Acelaș privilegiu trebue să existe și în casul când sulta ce se datorește de femeea dotală este resultatul unui partaj în natură, când imobilele nu pot fi egale în valoare, sau când partajul se face prin vânzarea la licitație publică și femeea cumpără imobilul, neputând a-l achita în intregime. Curtea din Limoges,[3] prin decisiunea din 16 Juin 1860 consacră aceste principii astfel, (în fine): «*que le partage n'ayant d'autre objet* «*que de détérminer la part de propriété de chacun des co-* «*partageants dans la chose commune, la femme dotale y con-* «*tracte par rapport aux biens qui en forme la matière, les* «*mêmes obligations que si elle était mariée sous tout autre* «*régime ; que si ses autres biens dotaux provenant d'une ori-* «*gine différente et étrangers au partage, ne peuvent à cause* «*de leur inaliénabilité absolue être régulièrement affectés à* «*l'exécution de ses engagements, il n'en reste pas moins vrai*

Privilegiul coschimbistului.

[1] C. Rouen, 8 Août, 1894, Sirey, 95, 2, 245; C. Nimes, 11 Janvier, 1882, Sirey 82, 2, 137; C. Aix, 20 Jauv. 1894, Sirey, 94 2, 286; Cas. fr. 18 Nov. 1895, Sirey, 97, 1, 65; Cas. fr. 31 Juill. 1900, Sirey 1901, 1, 385; Dal. Pér., 1901, 1, 327; Vigie, Rév. crit. 1897, p. 493 urm. Charmont, Rév. crit. 1901, p. 78 urm. luate după Baudry-Surville op. cit. III, no. 1680 pag. 373 nota 1; Planiol III, no. 1527.

[2] Planiol, III, no. 1527.

[3] Dal. Pér. 1860, 2, 71; Sirey, 1861, 2, 330.

«que les choses mêmes dont l'indivision a cessé et qui lui «sont échues doivent répondre dans ses mains de l'exécution «du partage ou de la licitation, et qu'elle n'a pu se rendre «personnellement adjudicataire qu' à la charge d'acquitter le «prix ou la soulte; Attendu que les immeubles licités ont été «ainsi soumis, en faveur de M-me Rébeyratte, au privilège, «de copartageant et que ce privilège régulièrement conservé, «au moins comme hypothèque, par une inscription, doit au«jourd'hui produire son effet tant pour le principal que pour «les intérêts de la créance; etc.»

In nota 2, pag. 71, Dalloz (loco cit) găseşte că, *«cette décision est conforme aux principes et à l'équité.»*

Curtea din Montpellier prin decisia din 23 Janv. 1895 [1] motivează în mod și mai clar rațiunea existenței acestui privilegiu. Iată cum se exprimă curtea: *«Attendu «qu'à la différence des créanciers ordinaires lorsqu'ils ne tien«nent leur droit que de la femme, le vendeur ou le copar«tageant est investi d'un droit antérieur à la dotalité, puis«qu'il procède de la calité de propriétaire ou de copropri鬫taire de l'immeuble, avant que celui-ci ne soit entré dans «le patrimoine de la femme...»* Tot această decisiune constată că soluțiunea de mai sus, este aplicabilă și în materie de vânzare cu stipulațiune de reîntrebuințare, în materie de partaj voluntar și mai ales partaj prin licitațiune.

Quid în casul vânzărei unui zid comun sau a unui trup de pământ încorporat prin construcțiuni la un imobil dotal?

95. Prin aplicațiunea acelorași principii, Baudry-Surville[2], crede, că se poate prevala de privilegiul vânzătorului și vânzătorul neplătit al unei porțiuni de pământ încorporat prin construcțiuni la un imobil dotal, astfel ca să nu se mai poată detașa fără stricăciuni mari, sau vân-

---

[1] Sirey, 95, 2, 179. v. încă Guillouard, IV, no. 2047; Planiol III, no. 1527; C. Riom, 12 Juill. 1901; Sirey, 902, 2, 36.

[2] Op. cit., III, no. 1680. pag. 374.

zătorul unui zid comun care a vândut partea sa indivisă.

96. Mai departe, tot prin identitate de rațiune, credem că, trebuesc asemănate casurilor precedente și a admite acelaș privilegiu și pentru casul când în plata unui capital dotal se dă un imobil ce are a deveni dotal, care însă e mai mare în valoare de cât capitalul datorit. Proprietarul imobilului ar urma să aibă privilegiul vânzătorului pentru restul valoarei imobilului neplătit.

Quid în casul unei datio in solutum?

Se înțelege, că în toate aceste casuri în care se admite existența unui privilegiu valabil asupra imobilelor dotale, ele să fie și eficace, adică să poată fi executate asupra acestor imobile.

97. In ce privește arhitecții și lucrătorii care construesc și fac îmbunătățiri asupra unui imobil dotal, având grijă a se conforma cerințelor art. 1737 alin 4 cod. civil, și 1742 acelaș cod, relativ la formalitatea înscripțiunilor Proceselor-verbale dresate de experți, se decide, că ei conservă privilegiul pentru valoarea lucrărei lor asupra imobilelor dotale.[1] Se argumentează prin analogia ce presintă acest cas cu acela al încorporărei la imobilul dotal a unui teren neplătit pe care în urmă s'a făcut construcțiuni sau cu acela a vânzărei dreptului de comunitate asupra unui zid comun despărțitor (v. supra, și pag. 32) Planiol[2] susține că aceste privilegii sunt create de lege, din oficiu, pentru garantarea drepturilor acestor creditori speciali și dotalitatea nu le aduce atingere. Soluția este, de sigur, în spiritul chiar al art. 1253 alin. 4 cod. civ., căci dacă legea admite înstreinarea imobilelor dotale cu permisiunea justiției și prin licitație

Privilegiul constructorilor și architecților.

1) Dalloz, Rép. op. cit. No. 3680; Cas. fr. 18 Janvier 1822 v. nota în Dalloz, R.—
2) Planiol, op. cit. III No. 1527.

spre a face reparaţiuni mari, ne-aparate pentru conservarea imobilelor dotale, este logic a admite cea ce este mai puţin, grevarea unui imobil dotal de un privilegiu în favoarea unui arhitect sau lucrător care aduce o îmbunătăţire necesară şi o plus-valută imobilului, fără de a-'l înstreina; Aceasta, cu atât mai mult, cu cât, în casul ori-cărei reparaţiuni de asemenea natură, privilegiul nu isvorăşte din voinţa femeei dotale, ci direct, din lege, care îl impune pe basa unui principiu de equitate, iar inalienabilitatea dotală nu poate merge până acolo in cât, fără prevederi formale, să lovească în alte principii pe basa cărora, garanţii speciale sunt acordate, unei categorii de creditori, tocmai din consideraţiuni deosebite şi tot aşa de importante ca şi acele cari au inspirat legiuitorului interesul pentru dotalitate.

Quasi-contracte (Gestiunea de afaceri)

Imobilele dotale se pot obliga prin quasi-contracte?

98. In ce priveşte înbunătăţirile şi construcţiunile făcute asupra imobilelor dotale, făcute de bărbat sau de terţii, se discuta altă dată, în Franţa, mai întâi dacă îmbunătăţirile şi reparaţiunile făcute trebuiau să fie consimţite de femee său de bărbat cu procura femeei, ori de bărbat singur ca mandatar legal, şi apoi, efectele acestor comande asupra bunurilor dotale în aceste casuri. Se decidea, că barbatul, ca mandatar, nu putea angaja pe femee asupra bunurilor sale dotale prin îmbunătăţiri comandate asupra acestor bunuri cu mai mult de cât dacă ea însăşi ar fi comandat direct[1] Se decidea, de asemeni, că în cas de comandă şi lucrări angajate de bărbat fără autorisarea femeei, ea nu era obli-

[1]) C. Bordeaux, 17 Juin 1874. Sirey, 75, 2, 132; Dal. Pér. 75, 2, 118.—

gată de cât la quantumul plus-valutei, sau cea ce însemnează: consecința directă a principiului, că nimeni nu se poate îmbogăți pe nedrept în dauna altuia. In acest cas însă, obligațiunea nu se poate executa, precum se decide, de altfel și azi, asupra imobilului dotal,[1] ci numai asupra averei parafernale a femeei.

Reparații făcute imobilelor dotale de bărbat sau de terții.

Este de observat, că în casul reparațiunilor și îmbunătățirilor făcute asupra imobilelor dotale, fie de către barbat, fie de către terții, toate aceste construcțiuni și îmbunătățiri devin dotale ca și imobilul la care se aplică. Ele devin proprietatea exclusivă a femeei, cu îndatorirea restituirilor bănești apreciate. Autorul construcțiunilor sau îmbunătățirilor nu conservă asupra lor nici vre-un drept de proprietate distinct și nici vre-unul de coproprietate. îndivis, cu femeea. Aceasta este consecința principiilor accesiunei: «*Omne quod solo inaedificatur, solo cedit*», »sau *accessorium cedit principali*» (v. art. 494 cod. civ.) și ține în parte și la principiul înalienabilităței dotei imobiliare. Nu s'ar putea obiecta, că în această teorie, dota ar putea fi augmentată în timpul căsătoriei, indirect și că ast-fel s'ar viola art. 1236 cod. civil, căci nu acesta este sensul și spiritul art. 1236 cod. civil (1543 fr.) care înțelege să oprească numai convențiunile adiționale, posterioare celebrărei căsătoriei, făcute prin acordul soților astfel în cât să dea unui lucru (imobil parafernal, de exemplu), caracterul de dotalitate pe care altfel nu 'l-ar fi avut, și sustrăgând în acest mod de la gajul terțiilor cu cari soții contractează, averea pe care în mod legitim ei au putut conta. Aci e vorba de operațiuni cari pot ridica valoarea unui imobil

[1] Cas. fr. 14 Févr. 1843, Sirey, 43, 1, 193: Dal. Pér. 43, 1, 137; Dal Rép. op. cit. no. 3354 pag. 66 și 67 unde este reprodusă hotărârea cu pledoarii.

dotal, care rămâne acelaş, în definitiv, fie prin efectul unei bune administraţiuni, când bărbatul este acel care le face şi la care, ca administrator şi usufructuar legal este interesat, căci îi măreşte veniturile sale, fie prin efectul unui quasi-contract cum este casul unui terţiu constructor de bună credinţă, fie în fine, chiar când este resultatul unei învoeli directe dintre femee şi un terţiu pentru reparaţiuni necesare sau chiar îmbunătăţiri reclamate de o necesitate raţională.

Quid în casul când femeea convine cu un terţiu?

De sigur însă, că în cas când femeea convine cu un terţiu la facerea de îmbunătăţiri sau adaose de valori exagerate sau de natură a avea caracterul unei imobilisări de însemnat capital parafernal la un imobil dotal, va fi greu a se susţine, că aceste adaose disproporţionate faţă cu valoarea primă a imobilului, să se considere dotale. Iată cum Curtea de Casaţie francesă prin decisia sa din 14 Février 1843,[1] stabileşte principiile de mai sus, după pledoarii strălucite, pentru şi contra ale avocaţilor Bonjean şi Fichet: «*Attendu que les améliorations ne constituant pas une propriété distincte de l'immeuble amélioré, cet immeuble ne peut perdre en partie son caractère de dotalité et être à la fois dotal et paraphernal; qu'il ne resulte pas des améliorations une augmentation de dot pendant le mariage; puisque c'est toujours le même immeuble qui a été compris dans la constitution dotale, et que la femme devra tenir compte d'une récompense à son mari pour les dites améliorations; etc....*»

Cum trebue apreciată acţiunea în restituire?

99. Totuşi, acţiunea în restituire la care ar fi supusă femeea în limitele îmbogăţirei sale, *quatenus locupletior facta sit*, trebue apreciată sever şi restrictiv de

[1]) Dalloz, Rép. op. cit. no. 8354 nota 2, pag. 64-67. Pledoariile advocaţilor reproduse în această notă este o podoabă măreaţă de erudiţiune juridică.

judecată, pentru a nu conduce astfel, în mod indicat, la înstreinarea averei dotale a femeei la care s'a făcut acele adaose sau îmbunătățiri, în cazul când, s'ar decide că, restituțiunile acestea se pot esecuta asupra bunurilor dotale,[1] cea ce este controversat în jurisprudență.

Dispozițiuni permise asupra imobilelor dotale

100. Am văzut până acum, că nu este permisă înstreinarea imobilelor dotale de către soție, soț sau ambii împreună, prin acte oneroase sau gratuite și nici prin acte deghisite sau indirecte. Când însă este vorba de dispozițiuni testamentare se admite, generalmente și fără discuțiune, că asemenea dispozițiuni, femeea le poate face asupra imobilelor sale dotale.[2] Motivul ce se dă este că, testamentele urmează a-și produce efectele după ce dotalitatea a încetat, știut fiind că, ea încetează la moartea soției dotale, prin desfacerea căsătoriei. Atunci numai testamentul urmează să aibă putere, dacă este valabil din punct de vedere al formelor și a altor condițiuni de

Prin unele dispozițiuni se pot înstreina imobilele dotale; ex.: testamente.

[1] Baudry-Surville op. cit. III no. 1685 pag. 380; Cpr. Labbé în Sirey, 1886, 1-6 col. III, în fine; p. 7, col. I, în fine, col. II-a, la început. V. și Planiol, III, 1603 și 1610. Jouitou, I, no. 150. C. Agen, 26 Janv. 1833; Sirey, 35, 2, 159; C. Caen 20 Julll. 1867, Sirey, 67, 2, 261; C. Bordeaux, 17, Juin 1874, Sirey, 75, 2, 132; Vezi Aubry et Rau, V, §. 538 text și nota 31; Bellot des Minières, no. 1033; Guillouard IV, 1860 și 1861; T. Huc. IX 448; Rodière et Pont, III, 1823; Tessier, I, p. 466; Troplong, IV, 3332; Pand. belges, 32, Dot, no. 426 urm. Pand. fr. II, 9544 urm. Dal. Rép. op. cit. no. 3744 urm. și Dal. Rép. suppl. no. 1360. V. Nacu, III, p. 86.

[2] Aubry et Rau, V, parag. 537 text și nota, 14-15; Alexandresco, v. 8. p. 244 nota 2; Arntz, III, no. 898; Baudry, III, no. 1656, 1664; Baudry et Surville, III. no. 1656; Colmet de Santerre, VI, 226 bis V; Duranton, XV, n. 536; Guillouard, IV, 1868; T. Huc. IX, 447; Jouitou, I, 126; Laurent, 23, 498; Massé et Vergé, IV, parag. 670, nota 11, p. 231; Odier, III, 1257; Planiol. III, 1528; Rodière et Pont, III, 1769; Thiry, III, 515; Tropolng, IV, 3310; Sincholle, op. cit. no. 188; Pand. belges, 32, Dot, 285; Pand. fr. II, no. 9603; Dal. Rép. op. cit. no. 3464 și Rép. Dal. suppl. no. 1246.

fond (v. art. 806. 807, urm. 856 urm. cod. civil). Expresiunea aceasta, că dotalitatea încetează prin desfacerea căsătoriei, prin moartea unuia din soţi sau prin divorţ, trebueşte înţeleasă în chip relativ şi restrâns, adică numai în ce priveşte obligaţiunile femeei, în viitor. In ce priveşte obligaţiunile consimţite de femee, în timpul căsătoriei, pe când ea este incapabilă a se obliga, ştim deja, că ele nu se pot executa nici după desfacerea căsătoriei asupra imobilelor foaste dotale, cu alte cuvinte, nu pot duce la înstreinarea acestor imobile, din cauză că nu se poate da curs obligaţiunilor anulabile pentru incapacitate, dacă femeea sau urmaşii ei nu vor să le ratifice, după încetarea căsătoriei, care ridică femeei starea de incapacitate. Motivarea permisiunei disposiţiunilor testamentare ce ar face o femee asupra imobilelor sale dotale, pe consideraţiunea că acele disposiţiuni urmează a-şi produce efectele numai după ce dota încetează de a avea destinaţiunea sa, nu pare îndestulător şi nici exact, căci inalienabilitatea dotei nu 'şi are raţiunea numai în satisfacerea intereselor exclusive ale femeei dotale, ci şi în acel al familiei, al copiilor ce ies din căsătorie şi cari pot să aibă interese vitale de existenţă şi de creştere, în a găsi pe urma mamei lor o avere cât mai îndestulătoare. De altfel, aceasta este raţiunea exactă pentru care nu se admite, după moartea femeei dotale, urmăriri asupra imobilelor foaste în dotă, pentru obligaţiunile ei din timpul căsătoriei.[3]

Prin delicte şi quasi-delicte.

101. Instreinarea imobilelor dotale mai este admisă şi în cazul când ea este urmarea obligaţiunilor ce femeea dotală iea prin delictele şi quasi-delictele sale, căci este de principiu, că frauda şi dolul, presumat în toate delic-

[3] Eyquem op. cit. no. 227.

tele, nu folosește incapabililor.[4] In acest caz, cel mai adesea ori, înstreinarea imobilelor dotale are loc pe cale de executare, care n'ar putea atinge însă, dreptul de usufruct al bărbatului, dacă nu e coautor sau complice, ci numai nuda proprietate.[5] Când vom trata insezisabilitatea imobilelor dotale, și casurile speciale de urmărire, vom vedea mai pe larg această chestiune cu toate distincțiunile ce comportă.

Cât timp durează inalienabilitatea

102. Am văzut supra pagina 31 când începe inalienabilitatea. Am zis, că ea începe odată cu dota, care și dânsa capătă ființă din momentul celebrărei căsătoriei. Părerea această găsește un sprijin în art. 1253 al. 4, care prevăzând cazul înstreinărei imobilelor dotale pentru plata datoriilor anterioare ale femeei sau constituitorului dotei, zice: «când acele datorii au *dată ante-*

Cât timp durează inalienabilitatea dotei imobiliare ?

[4] Alexandresco, v. 8, pag 80, 245 și 260, 261; Aubry et Rau, V, parag. 538 p. 607; Arntz, III, 898; Baudry, III, 384; Baudry, et Surville, III, 1678; Benoit, II, no. 254; Colmet de Santerre, VI, 226 bis 8; Bellot des Minières. Contr. de mariage, IV p. 99; Coulon, Quest. de dr. II, p. 512; Duranton. XV, 533; Deschamps, Le dol et la faute des incapables. (Th. Paris 1889); Guillouard, IV, 1864, 1937, 2096 urm. Th. Huc, IX, 446, 448; II, 247; VIII, 421; Jouitou, I, 149; Nacu, III, p. 86; Marcadé, VI, art. 1556 no. 2; Massé et Vergé, IV, parag. 670, nota 30 p. 237; Labbé, Bulletin bibliographique. S. 1888 p. 17 și nota; Planiol, III, 1604 urm; Rodière et Pont, III, 1822; Sériziat, no. 132; Sincholle no. 228; Sourdat, Tr. de la résponsabilité, I, no. 172; Troplong, IV, 3316; Taulier, V. p. 314; Toullier, XIV, no. 347.—V. Totuși Odier III, 1251 și Tessier, Dot. I, p. 154. text și nota 675.—Jurisprudența română. Vezi Dr. 1892 no. 62 și Cr. jud. 1892 no. 3. Pentru jurisprudența franceză vezi nomolul din Baudry-Surville loc. cit. nota 1 pag. 365 și din Fr. Laurent par. L. Siville, v. VI, pag. 333, no. 327 sub litera C; Pand. belges, t. 32, Dot. no. 420, 421; Pand. fr. Mariage no. 11220 urm. Dal. Rép. op. cit. 3731-3737 și Dal. Rép. Contr. de mariage no. 1353 și urm.

[5] Alexandresco loc. cit. nota 4 pag. 246. Cas. fr. Sirey, 902, 1, 32; Dal. Pér. 901, 1, 524.

rioară căsătoriei», în deosebire de textul francez care zice: «*date certaine antérieure au contrat de mariage*».

Cu toată expresiunea clară și netedă a textului, nu lipsesc totuși și păreri opuse. Astfel d. I. C. Apostol crede că, inalienabilitatea începe în momentul contractului de căsătorie [1]) Cu toată această părere contrară, la noi, se admite aproape indiscutabil, că inalienabilitatea imobilelor dotale începe din momentul căsătoriei,[2] și aceasta pentru următoarele motive: Mai întâi, textul art. 1253 al. 4 c. civ. este precis și nu se admite interpretări și considerațiuni asupra chipului cum ar fi trebuit să facă legiuitorul. Admițând că ar fi fost mai bine și mai util ca legiuitorul să fi pus ca punct de plecare al inalienabilității dotei imobiliare, contractul de căsătorie, căci în acest cas, s'ar fi oprit pe femeea care și-a constituit dotă de a o înstrăina în tot sau în parte până în momentul celebrărei căsătoriei, sau de a contracta obligațiuni care să angajeze acea avere, totuși, din moment ce legiuito-

[1] In Alexandresco v. 8 p. 299 nota 1.

[2] Chestiunea este controversată în Franța, căci sunt autori cari susțin că, inalienabilitatea trebue să înceapă în momentul căsătoriei, care numai dă confirmare și putere actului matrimonial. V. în acest sens: Bellot des Minières, Régime dotal, II, 1512, p. 46 BoileuxComment sur le cod. Nap. V, art. 1558, p. 447 éd. 6-a; Delvincourt sur l'art. 1558 și Contrat de mariage IV, p. 132 urm. par Bellot des Minières Cubain. Dr. des femmes, 395, p. 246; Lyon Caen, nota în Sirey, 79, 2, 75; C. Ronen, Sirey, 67, 2, 109 și Dal. Rép. suppl. op. cit. no. 1320 nota 1; C. Caen, Dal. Pér, 90. 2, 137; Cass. fr. Dal. Pér 92, 1, 53; Sirey, 93, 1, 294. Totuși însă în Franța, părerea care prevalează este că, inalienabilitatea începe din momentul contractractului de căsătorie. v. Aubry et Rau, V, paragr. 537, text și nota 120 și paragr. 538 text și notele 3 și 4; Baudry-Surville, III, no. 1676 b; Colmet de Santerre, VI, no. 230 bis 2 și 3; Guillouard, IV, 2032, 2071; T.Huc, IX, n. 473; Jouitou, I, 259; Laurent, 23, no. 527. 548; Marcadé, VI, art. 1558, no. 2; Duranton, XV, 514; Odier III, 1292; Planiol, III, 1599; Rodiere et Pont, II, 517; Tessier, op. cit. I, 421; Sériziat, op. cit. 167; Troplong, IV, 3468; C. Montpellier. Dal. Per. 30, 2, 151. V. Rép. Dal. no. 3668 și Dal. Rép. suppl. no. 1320

rul n'a făcut acest lucru, ba din potrivă, a spus clar, altfel, discuţiune nu mai poate încape, textul este suveran şi trebue luat aşa cum este. In al doilea loc, este şi logic să fie aşa, căci contractul bănesc de căsătorie care regulează raporturile dintre soţi cu privire la averea ce se aduce în dotă, nu are valoare de cât prin căsătoria care trebue să urmeze. Dacă căsătoria nu se face, contractul matrimonial este fără nici o valoare afară numai dacă nu cuprinde obligaţiuni şi stipulaţiuni independente de orice căsătorie între contractanţi. Dar dacă căsătoria este evenimentul care dă astfel putere stipulaţiunilor din contractul matrimonial, căci el stabileşte raporturile de soţi între părţile cari contractează, până aci străini, nu se poate admite, ca această putere să se atribue contractului şi pentru timpul când contractanţii nu erau soţi şi deci numai făceau o convenţiune asupra aşezărei lor viitoare ce trebuia să resulte din căsătorie.[1]

Urmează, invederat, din cele de mai sus spuse, că datoriile resultând din contractul de căsătorie, se vor considera anterioare căsătoriei şi deci pot motiva înstreinarea imobilelor dotale în timpul căsătoriei.[2]

Aşa dar, femeea, constituitoare a dotei, va putea până în momentul căsătoriei înstreina, ipoteca sau gaja averea constituită dotă. Dacă constituitorul dotei este un altul de cât femeea, soluţia nu mai este aceeaşi în privinţa posibilităţei de înstreinare a averei date în dotă, căci darurile sunt irevocabile şi constituitorul dotei n'ar putea să revoace această donaţiune fără consimţimântul celorlalte părţi contractante.

[1] Alexandresco, v: 8, p: 300.

[2] Alexandresco v. 8. p. 301; Guillouard, IV, no. 2033; Jouitou, I, 260; C. Riom 7 Dec. 1859 şi în recurs. Cas. fr. 20 Août 1861, Dal, Pér. 61. 1, 380; Pand. fr. Mariage II, 10561. Rép. Dal. suppl. op. cit. no. 1321,

Inalienabilitatea dotei imobiliare durează în tot timpul căsătoriei în vederea căreia o dotă se şi constitue. Femeea, nici într'un cas altul afară de casurile speciale arătate de lege (art. 1250, 1253, 1253 cod. civ.) sau afară de casul când şi-a reservat prin contractul dotal vre-o modalitate de înstrăinare (art. 1252 cod. civ.) nu poate înstrăina, afecta sau angaja imobilele sale dotale.

Obligaţiunile femeei din timpul căsătoriei sunt valabile, în principiu.

103. Obligaţiunele femeei din timpul căsătoriei sunt valabile[1] în principiu, dacă sunt consimţite cu autorisarea soţului sau a justiţiei; ele însă nu se pot executa asupra bunurilor dotale, nici în timpul căsătoriei şi nici chiar după desfacerea căsătoriei, căci inalienabilitatea dotei, după cum ştim, este stabilită nu numai în interesul femeei, ci şi al familiei. Acele obligaţiuni s'ar putea însă executa asupra oricărei alte averi parafernale a femeei, dobândită de dânsa, fie în timpul căsătoriei, fie după desfacerea ei. Executarea a astfel de obligaţiuni asupra bunurilor ne-dotale ale femeei, se poate face atât în contra ei, în timpul sau după desfacerea căsătoriei ori separarea de bunuri cât şi în contra moştenitorilor ei de orice fel. Mai mult încă, dacă femeea murind, n'ar lăsa de cât bunuri dotale şi obligaţiuni din timpul căsătoriei, iar succesorii săi ar accepta moştenirea ei pur şi simplu, ei ar fi ţinuţi să răspundă cu bunurile lor proprii de obligaţiunile femeei, neexecutabile altfel asupra bunurilor foaste dotale.

Femeea dotală poate fi condamnată

104 Consecinţă a principiului că femeea se poate obliga valabil în timpul căsătoriei, însă neputând a se

[1] Aubry et Rau, V, paragr. 534, p. 536, paragr. 538, p. 616; Baudry-Surville, III, no. 1686; Benoît, De la dot, I, no. 194; Demolombe, Revue de législ. 1835, I, p. 282 urm. Duranton, XV, n 511; Guillouard, IV, 2099; T. Huc, IX, 448.

executa acele obligațiuni asupra averei sale dotale inalienabile este, că ea va putea fi condamnată în judecată pentru obligațiunile contractate. și i se va putea comunica ori-ce somațiune, care n'ar constitui un act de executare asupra dotei sale inalienabile. În timpul căsătoriei dar nu executată.

105. Separațiunea de patrimonii intervenită între soți nu întrerupe și nici face să înceteze inalienabilitatea imobilelor dotale, căci ea conferă femeei numai un drept de administrațiune și folosință a averei sale care își păstrează caracterul de dotalitate. In adevăr, căsătoria nu încetează de a exista între soți prin faptul separațiunei averilor lor și nici regimul dotal care este încheiat pentru durata întregei căsătorii, știut fiind, că nu se pot, nici într'un mod, direct sau indirect, modifica convențiunile matrimoniale odată stabilite între soți. (art. 1228, 1229, 1236 cod. civ). Articolul 1265 cod. civ. (1449 fr.) este o inadvertență a legiuitorului nostru, care l'a importat de la francezi de la regimul comunității, unde are rațiunea de a fi; el ar avea rațiune la noi numai întru atât întru cât regulează o chestiune de capacitate, specificând,că femeea incapabilă până aci, fără autorisarea soțului de a se obliga în limitele unor acte de administrațiune, dobândește de aci în colo această capacitate, iar în ce privește actele de dispozițiune pe care legea sau contractul dotal i le îngădue, ea nu le va putea totuși face de cât cu autorisarea soțului, sau în cas de refus al acestuia, cu autorisarea justiției.[1] Ar fi și curios de altă parte, ca separațiunea de patrimonii care are rațiunea sa în asigurarea dotei, ce s'ar găsi espusă prin desordinea daraverilor bărbatului, administratorul legal al ei, să meargă în contra scopului pentru ca- Separațiunea de patrimoniu nu suprimă inalienabilitatea imobilelor dotale.

[1]) Baudry-Survile, III, 1864, pag. 690.—Alexandresco, v. 8. p. 248.—

re a fost creată, să dévină, adică, un mijloc eficace, autorisat de lege și pus la îndămâna barbatului de a cărui influență, femeea este presupusă că sufere în totdeauna, spre a se înstreina și pierde. In vederea asigurărei femeei și a familiei, *propter fragilitatem sexûs*, legiuitorul a prevăzut inalienabilitatea imobilelor dotale prin articolul 1247 cod. civil, *«în tot timpul căsătoriei.»* Nici nu este admisibil, ca legiuitorul prin articolul 1265 cod. civil, care este sub acelaș capitol cu articolul 1248 C. civ., să fi adus o modificare care să echivaleze cu desființarea principiului din acest articol 1247 c. civ., principiu, care a trecut în legislația noastră, ca și în acea francesă, în mod tradițional din dreptul roman, aproape în întregime, cu foarte neînsemnate modificări.[1] Separațiunea de patrimonii apoi, nu este alt-ceva de cât o restituire anticipată a zestrei, pricinuită de reaua administrare a soțului sau de starea lui de insolvabilitate, care ar fi de natură să compromită dota femeei.[2]

Doctrina și jurisprudența română și franceză, în imensă majoritate sunt de această părere,[3] care se gă-

[1]) De jure dotium Lg. 29. Codice, 5, 12, V. art. 1621 Cod. Calimah și art. 37, cap. 16 partea III-a C. Caragea.—

[2]) Planiol. III, no. 1623;

[3]) Alexandresco, v. 8 p. 248 urm.—Apostol, op. cit. p. 147 urm; Cuculi, Dr. 1872, no. 16; B. M. Misir în Dr. 1876, no. 9 și 10. Tăzlăoanu, Dr. din 1896 no. 5; Nacu, III, 134; V. și Cas. rom. Bul. s. I-a 1884, p. 519; Bul. s. I-a 1885, p. 727; Bulet. 1891, p. 300; Bulet s. I-a 1898 p. 376.—C. București, Focșani, Trib. Ilfov, Putna, în Dreptul 1884, no. 61; Dr. 1882, no. 29 și 74; Dr. 1885; no. 70 și 74; Dr. 1889, no. 8; Dr. 1896, no. 11, Dr. 1897, no. 67. Dr. 1898 no. 30; Cr. judiciar 1898, no. 13; Cr. jud. 1901, no. 85;—Aubry et Rau, V, §. 539 pag. 618; Benoît, I, 319 ,p. 465; Baudry-Lacantinerie, III, no. 1864; Baudry-Surville, III no. 1864; Colmet de Santerre, VI, 235 bis I; Cubain Dr. des femmes, 476; Duranton, XV, no. 520; Dutruc, Séparation de biens, no. 415; Guillouard, IV, 1877 și 2110; T Huc, IX, 447; Laurent, XXIII, no. 555; Marcadé, VI, art. 1554 no. V; Odier, III, 1263; Planiol, III 1623, 1624, 1625; Rodière et Pont, III, 1770, 2196; Seriziat. op. cit. 133; Sincholle

seşte formal consacrată de codul italian în articolul 1424.

Când sfârşeşte inalienabilitatea dotei imobiliare.

106. Inalienabilitatea dotei imobiliare sfârşeşte odată cu desfacerea căsătoriei, în acest înţeles, că orice acte de înstrăinare consimţite de femee din momentul acesta înainte sunt valabile. Toate obligaţiunile contractate de femee de la acest timp sunt valabile şi executorii asupra imobilelor ce au fost mai înainte dotale. Chiar obligaţiunile şi înstrăinările consimţite asupra bunurilor dotale, din timpul căsătoriei, pot fi ratificate de femee după desfacerea căsătoriei, adică după ce starea de incapacitate a ei a încetat, căci stăpână absolută asupra averei sale, ea poate dispune de dânsa după voia şi interesele sale. Femeea însă, numai dacă voeşte, poate face această ratificare, căci dacă nu voeşte, inalienabilitatea imobilelor ei foaste dotale, continuă a persista în folosul ei şi a moştenitorilor ei, pentru toate obligaţiunile consimţite de dânsa în timpul căsătoriei, adică când era incapabilă a angaja bunurile sale dotale. In acest înţeles, se zice, că prin desfacerea căsătoriei inalienabilitatea dotei imobiliare sfârşeşte, însă numai pentru viitor. (v. supra pag. 96 urm.)

---

op. cit. no. 248; Tessier, I, p. 301; Troplong, IV, no. 3598; Thiry, III, 520: Vazeille, Mariage, II, 320 p. 55; Vigié IIII, no. 585; Valette, Mélanges I, p. 10 nota 1. Dal. Rép. op. cit. no. 3499 şi Dal. Rép. suppl. no. 1261; Cas. fr. Dal Pér, 27, 1, 43; D. P. 30, 1, 373; C. Paris, Dal. Pér, 1898, **2**, 464, Contra: Cas. rom. Bul. 1878 p. 7; C. Bucureşti, Dreptul no. 1 din 1876; Trib. Brăila, Dr. 1884 no. 43; Trib Ilfov. Dr. 1897 no. 67, Dr. 1881 no. 16; Toullier, VII partea II-a, 253.

Nesesisabilitatea imobilelor dotale

107. Imobilele dotale fiind inalienabile și această inalienabilitate fiind aceiași în casul când ea are loc, direct, prin acte de înstreinare, vânzare etc. sau, indirect, prin contractare de obligațiuni a căror consecință ar fi urmărirea sau vânzarea silită, este evident, că ele sunt scoase din bunurile cari alcătuesc gajul creditorilor, cu alte cuvinte, principiul că «oricine este obligat «personal este ținut a de a împlini îndatoririle sale cu «toate bunurile sale mobile și imobile, prezente și viitoare.» (art. 1718 c. civ.), suferă o însemnată abatere, în ce privește imobilele dotale.

Imobilele dotale nu pot fi urmărite în timpul căsătoriei.

108. Pentru obligațiuni contractate de soț (barbat), fondurile dotale nu se pot urmări pe motivul simplu, că barbatul n'a putut să le oblige, nefiind proprietar al lor. In cazul acesta, avem tocmai aplicațiunea principiului din art. 1718, per à contrario, care este exactă. Când însă imobilul dotal este trecut în proprietatea bărbatului în virtutea unei clauze exprese din contractul dotal, el nefiind incapabil de a se obliga, nu este incapabil nici de a obliga imobilul devenit proprietatea lui, și deci îl poate înstreina, afecta cu ipotecă, sau va putea fi urmărit asupra-i pentru datorii contractate de dânsul.[1]

Barbatul nu se poate obliga asupra bunurilor dotale decât dacă au trecut în proprietatea lui.

[1] Alexandresco, vol. 8, pag. 202.

Femeea dotală nu poate angaja bunurile dotale.

109. In ce priveşte pe femeea dotală autorizată de soţ, sau ambii soţi, împreună, in cazul că proprietatea imobilelor este numai a femeei, ea nu se poate, nici într'un chip, obliga valabil în timpul căsătoriei, spre a putea permite o urmărire a imobilelor dotale. Astfel nu poate să se oblige chirografar sau ipotecar, nu poate nici ratifica vre-o obligaţie consimţită înainte de căsătorie, căci îi lipseşte capacitatea.[1]

Femeea dotală nu poate fi urmărită asupra bunurilor dotale nici după desfacerea căsătoriei şi nici erezii săi.

110. Această urmărire nu se va putea face asupra imobilelor ce au fost dotale, nici după ce dotalitatea a încetat prin desfacerea căsătoriei, căci, precum am mai spus suprà pag. 99 pe deoparte ar fi să se dea valoare şi putere astfel unor obligaţiuni nule din începutul lor, din pricina incapacităţei speciale a femeei care s'a obligat, iar pe de altă parte, se ştie, inalienabilitatea imobilelor dotale este prevăzută şi în interesul familiei, a copiilor femeei dotale.[2] Nu se pot urmări în întregul lor,

---

[1] Baudry-Surville, op. cit. III, no. 1677 pag. 364; Arntz, III, no. 898 şi 904; Aubry et Rau, op. cit. V. paragr. 537, pag. 566; Baudry-Lacantinerie, III, no. 1677, 1806, 1747; Demante et Colmet de Santerre, VI, no. 226 bis VII şi 232 bis, XXII; Fuzier-Herman Rép. Dot. no. 2521 urm; Guillouard, IV, 1842, 1906, 1907 2073; T. Huc, IX, 489; Jouitou, I, 214; Laurent, XXIII, 550 şi 510; Pand. fr. Mariage, II, 9464 şi 10836; Dal. Rép. op. cit. no. 3445-3449 şi Dal. Rép. suppl. op. cit. no. 1238 şi 1383; Cass. fr. 10 Décembre 1867, Sirey, 68, 1, 121; Dal. Pér. 67, 1, 475; C. Limoges 28 Janvier 1879, Sirey, 79, 2, 232; Dal. Pér. 1880, 2, 255. V. jurisprudenţele francese din Rép. Dal. suppl. no. 1328 şi Fr. Laurent par L. Siville, T. VI, no. 327, A, pag. 332.

[2] Arntz, III, 898 şi 904; Aubry et Rau, V, paragr. 538, p. 609 şi note 13 şi 14; Benoît, t. II, p. 250; Bellot des Minières, IV p. 94; Duranton, XV, p.532; Guillouard, IV, 1876; Jouitou, I, 166 Laurent, XXIII, 551; Labbé. Rev. crit. 1851 p. 1 urm., Marcadé, VI, art. 1554, no. 7; Massé et Vergé, IV, paragr. 670 nota 32; Oder, III, 1248; Rodière et Pont, III, 1767; Seriziat, no. 142; Sinchole, De l'inalien. de la dot. no. 262 urm. Tessier, I, p. 62; Pand. fr. II, 9637. 11095; Dal. Rép. op. cit. 3537 şi Dal. Rép. suppl. no. 1271 v. şi jurisprudenţele citate aci; Cas. rom. Dr. 1888 no. 55. Bul. 88 p. 583. Contra: Delvincourt, III, p. 340; Toullier, XIV, no. 333 urm. Troplong IV, 3312.

nici veniturile imobilului fost dotal.[1] (v. suprà p. 37 urm.)

Aceasta resultă suficient din art. 1255 cod. civ., care acordă și moștenitorilor femeei mijloacele de nulitate pe care le acordă ei însăși, în contra obligațiunilor contractate de dânsa, în timpul căsătoriei. Aceiași imposibilitate de executare asupra imobilelor dotale există chiar în casul când prin contractul de căsătorie s'a stipulat înstreinarea lor, căci în materie dotală, interpretarea contractului este restrictivă și în interesul femeei și a familiei sale. Ori, înstreinarea benevolă ce și-a stipulat femeea prin contractul de căsătorie nu însemnează permiterea executărei ei, în mod silit, asupra imobilelor dotale.[2] Nu este urmăribil nici prețul resultat din vânzarea unor asemenea imobile căci, el represintă imobilul. De asemeni, s'a decis, că după desfacerea căsătoriei, nu se poate urmări nici imobilul fost proprietate a bărbatului, care la restituirea dotei femeei, i s'ar fi dat acesteia în plata dotei sale mobiliare (bănești) inalienabilă. Creditorii n'ar putea urmări de cât surplusul peste valoarea dotei femeei. representată acum prin acest imobil, altfel n'ar avea interes.[3] (v. suprà, pag. 25, 26).

Nu fără dificultate s'a ajuns la această soluțiune, care este astăzi aproape unanimă, adică, că nu se pot

---

[1] Aubry et Rau, V, paragr. 538, pag. 608 nota 16 și paragr. 539, pag. 623 și nota 20. V. și jurisprudențele citate.

[2] Laurent, t. XXIII, paragr. 517, 551; Alexandresco, VIII, pag. 260; Eyquem, pag. 119, op, cit.; Arntz, III, 898, 901 și 904 ; Aubry et Rau, V, paragr. 537, nota 13 și pag. 576 și nota 65 ; Baudry-Lacantinerie, III, 1747; Duranton; XV, 489; Fuzier-Herman, Rép. Dot. no. 1419, urm.; Guillouard, IV, 1948 și 2080; T. Huc, IX, no. 462; Jouitou, I, 166; Odier. III, 1248; Planiol, III, 1588; Rodière et Pont, III, 1783; Pand. fr. II, 9713. Contra: Troplong, IV, no. 3397.

[3] V. Planiol, III, no. 1591; C. Grenoble, 4 Mars 1868 ; Dal. pér. 69, 2, 1. Sirey, 68, 2, 207.

urmări imobilele foaste constituite dotă, după desfacerea căsătoriei, pentru obligaţiuni contractate de femee în timpul căsătoriei. S'a zis, în adevăr, că dacă căsătoria este desfăcută, apoi dispare odată cu aceasta şi inalienabilitatea dotei, că bunurile urmează a redeveni ca şi cele parafernale gajul creditorilor faţă de cari femeea, în principiu, s'a putut obliga valabil în timpul căsătoriei; că, mai departe, aceste bunuri trebuesc să poată fi urmărite în plata datoriilor femeei din timpul căsătoriei precum răspund şi pot fi urmărite bunurile erezilor femeei, cari i-au acceptat succesiunea pur şi simplu. A excepta de la urmărire aceste bunuri, în casul arătat, s'a zis, ar fi «une inconcevable extension de la dotalité.» (C. Paris, 13 Mars 1821, Sirey, C. N. 1821, 2, 382.)[1] Această soluţiune duce în adevăr, la consecinţe de multe ori curioase şi adesea nedrepte chiar, căci ce s'ar putea spune în situaţia următoare: Un creditor al femeei din timpul căsătoriei, pentru o sumă însemnată, dată în împrejurări de reală necesitate pentru femee, privind după desfacerea căsătoriei, cum averea ei este urmărită de alţi creditori posteriori desfacerei căsătoriei, pentru creanţe cine ştie cum căpătate şi îndestulându-se de dânsele, iar el care a făcut bine şi a aşteptat cu riscuri, desfacerea căsătoriei şi încetarea dotalităţei, să mai aştepte încă până ce întâmplarea va da femeei, debitoarea lui, bunuri parafernale spre a le urmări sau un gând milostiv de a-i plăti ceva din datorie.

Situaţia apare şi mai evident nedreaptă în cazul când presupunând, că femeea a murit, urmărirea unui

---

[1] Eyquem, op. cit. pag. 119; v. şi C. Toulouse, 29 Nov. 1834; Sirey, 35, 2, 462 şi C. Riom, 2 Janvier 1840; Sirey, 40, 2, 298; Contra acestei păreri, adică pentru neurmăribilitatea imobilelor foaste dotale, după desfacerea căsătoriei, v. suprà pag. 101 şi autorii din nota 1.

creditor din timpul căsătoriei se dirigează contra erezilor săi cari au moştenit averea imobiliară, foastă dotală a mamei lor și asupra acestei averi. In adevăr, asupra unei asemenea urmăriri, erezii femeei urmând să aibă aceleaşi drepturi ca și mama lor, ei vor putea anula urmărirea pe motivul nulităței obligaţiunei consimţită de autoarea lor în timpul căsătoriei. Şi dacă este curios a se vedea anulată astfel o urmărire asupra unor bunuri carî au incetat a fi dotale, cari nu mai pot păstra de cât doar amintirea de dotalitate în mâna copiilor, moştenitori ai unei femei foastă dotală, este și mai curios a se admite că pentru aceleaşi datorii ale mamei lor, ei să poată fi urmăriți în bunurile lor proprii, dacă au acceptat succesiunea pur şi simplu, ca și când bunurile foaste dotale ce le vin de la mama lor ar fi mai puţin ale lor ca bunurile lor proprii.

Curtea din Caen a decis în mai multe rânduri, că erezii femeei dotale pot fi urmăriți asupra bunurilor foaste dotale, dacă au acceptat succesiunea pur și simplu, de către creditorii autoarei lor din timpul căsătoriei. Se argumentează în sensul, că prin adițiunea eredităței, patrimoniul eredelui se confundă cu acel al succesiunei și bunurile răspund toate de datoriile, care prin succesiune acum devin ale eredelui.[1]

Curtea din Toulouse a decis în acelaş fel ca și Curtea din Caen.[2]

Iată cum Tribunalul civil din Aubusson prin sentința din 20 Mai 1846 consacră teoria expusă : *Attendu «qu'au décès de cette dernière (la femme dotale), ses enfants «ont accepté sa succesion purement et simplement sans avoir*

---

[1] C. Caen 10 Janvier 1842, Sirey, 42, 2, 209; 11 Août 1843 Sirey, 47, 1, 201 și Caen 24 Décembre 1839, S. 40, 2, 133; S. 42, 2, 209.

[2] 26 Mai 1843, Sirey, 47, 1, 194.

«recours à l'acceptation sous bénéfice d'inventaire et sans «s'abriter sous cette acceptation modifiée; Attendu qu'ainsi «les biens qu'ils ont recueillis de leur mère et les leurs pro- «pres se sont confondus sans distinction pour ne plus faire «en leurs mains qu'une seule et même nature de biens par- «faitements libres ; Attendu qu'en succédant purement et sim- «plement à leur mère, ils se sont fait ses représentants ac- «tivement comme passivement et ont assumé la responsabi- «bilité des obligations qu'elle avait pu légalement et équita- «blement souscrite ; qu'ils sont dès lors tenus de tout ses «engajements; Attendu que cette doctrine, appliquée plusieurs «fois dèja par les cours royales et notamment par les cours «de Toulouse et Caen a été sanctionnée par la cour suprême «à diverses reprises aussi...etc.

Această sentinţă a tribunalului Aubusson atacată cu recurs în Cassaţie asupra concluziunilor D-lui M. Delapalme, avocat général, pentru violarea art. 802, 877, 1560, fr. sau 713, 780, 1255 r. a fost cassată. Iată cum «se exprimă Cassaţia: *Attendu qu'aux termes de l'ar.t 1560 «fr. (1255 r.), si la femme aliène le fond dotal, ses héritiers «peuvent faire révoquer l'aliénation après la dissolution du «mariage, qu'il suit de là que les héritiers ont le droit de «s'oposer à ce que les obligations contractées par la femme «dotale, pendant le mariage, soient executées sur les biens «dotaux qu'elle possedait allors; Que ce droit est accordé aux «héritiers en général, et sans distinction entre les héritiers «purs et simples, et les héritiers bénéficiaires, et qu'il n'est «pas permis de distinguer où la loi ne distingue pas;—Que «si l'héritier pur et simple est tenu de payer les dettes de «la succesion, il n'est tenu que de la même manière et sur «les mémes biens que son auteur, dont il est la continua- «tion;—Que si l'adition pur et simple a pour effet de con- «fondre les biens de l'héredité avec les biens personnels de*

«l'héritier et d'obliger celui-ci au payem ‹ des dettes sur tous «les biens aussi confondus, sans distinction néanmoins les «biens dotaux, frappés d'inaliénabilité par leur nature et par «la volonté de la loi ne sont pas compris dans cete confusion; «que l'héritier les recueille affranchis des obligations de la «femme dotale, comme ils étaient entre les mains de celle-ci, et *«qu'à cet égard il n'y a pas de différence entre l'héritier pur et «simple et l'héritier bénéficiaire»* etc.[1] Iar aceiaşi Cameră a Curţei de Casaţie prin Decizia din 4 Noembre 1855, statorniceşte, că erezii femeei dotale sunt ţinuţi a plăti datoriile autoarei lor cu bunurile lor personale şi nu cu bunurile foaste dotale. Curtea recunoscând, că angajamentele femeei dotale sunt făcute sub condiţia implicită de a nu se putea executa asupra bunurilor dotale în mâna erezilor săi, ca şi în mâna ei proprie, iar de altă parte recunoscând totuşi valabilitatea acestor ale ei angajamente, zice: *«Qu'ainsi les héritiers qui ont accepté pu«rement et simplement sa succession, sont tenus personnelle«ment et indéfiniment de l'acquittement des dits engagements «sur leurs propres biens antres que les biens provenant de la «dite succession avec le caractère de la dotalité.*[2]

Părerea Curţei de Cassaţie franceză este azi aproape generalmente admisă[3]. v. suprà pag. 103 nota 2 To-

[1] 30 Août, 1847; Dal. pér. 1847, 1, 293; V. 16, Déc, 1847; D. p. 47, 1, 17; Paris, 7 Mars, 1851; Sir. 51, 2, 289; Dal. P. 52, 2, 195; Cass: 18 Août 1869; Sir. 70, 1, 69; Dal. p. 69; 1, 461.

[2] Sirey, 56, 1 455; Dal. 55, 1, 437;

[3] Baudry—Surville, III, pag. 384; v. autorii şi jurisprudenţele citate la pag. 102 nota 1 V. încă Devilleneuve, nota în Sirey, 47, 1, 193; Guillouard, IV, no. 2081; Régnault, Rev. critique. 1896, p. 434 urm. C. Limoges, 18 Juin 1808, Sirey, cod. nap; 1808, 2. 402; Riom. 2. Fév, 1810, S. C. N. 1810, 2. 197; Trib. Paris, Sir. C. N. 1822, 2, 10; 1822, 2, 120; 1823, 2, 183; Cas. fr. Sirey, 28, 1, 163; C. Caen, 8 Déc. 1828; S. 28, 2, 167; Cas. S. 32, 1, 333; C. Paris, S. 35, 2. 372; C. Caen, Sir. 40, 2, 132; C. Paris, 1851, Sir. 51, 2, 289; C. Bordeaux, Sir. 65, 2, 334; Cass. fr. 18 Août, 1869, Sir. 70, 1, 69, luate din Eyquem op. cit no. 119 şi Baudry-Surville loc. cit. nota 2.

tuşi unii autori, ca Troplong,[1] împărtăşesc părerea contrară.

Deşi, precum se vede din decizia Cassaţiei franceze din 30 August 1847 citată, s'ar părea că, n'ar fi necesar a se distinge între erezii beneficiari şi cei pur şi simplu ai femeei dotale, căci şi unii şi alţii nu pot fi urmăriţi asupra imobilelor foaste dotale de către creditorii femeei din timpul căsătoriei, totuşi, în fapt, este bine şi prudent, ca erezii chiar acceptând succesiunea femeei dotale pur şi simplu, să dreseze inventar de averea rămasă pe urma ei: S'ar putea astfel dovedi în orice moment, care anume din averea lăsată este parafernală şi care dotală. Aceasta este mai ales necesar, de câte ori femeea nu a avut constituită dota sa în mod universal sau cu titlu universal, ci numai în mod particular. In adevăr, în cazul constituirei dotei din toate bunurile prezente şi viitoare, tot ce va lăsa femeea la moartea ei fiind dotal şi deci nesupus urmărirei, în mâna erezilor de către creditorii din timpul căsătoriei, nefacerea inventarului nu poate face dificultate; d'impotrivă însă, în cazul constituirei dotei cu titlu particular, este bine a se face inventarul, pentru a se preciza astfel care este averea parafernală lăsată de femee şi deci urmăribilă, şi care este acea dotală, neurmăribilă.[2]

Preţul unui imobil dotal vândut poate fi urmărit de creditori ?

111. Este de asemenea controversată chestiunea de a se şti, dacă vânzându-se licitativ imobilul fost dotal, aflat în mâna succesorilor femeei, de către creditorii personali ai erezilor, sau creditori ai femeei posteriori desfacerei căsătoriei, din preţul rezutat se pot plăti şi creditorii femeei dotale din timpul căsătoriei.

---

[1] Op. cit. IV, 3313.

[2] Baudry-Surville, op. cit. III, no. 1686, pag. 285.

Curtea din Douai prin decizia din 27 Juillet 1853[1] pare a decide, că obligațiunile consimțite de femeea dotală în timpul căsătoriei nu se pot executa după disoluția căsătoriei asupra prețului rezultat din vânzarea imobilelor dotale, căci prețul reprezintă imobilele vândute (vezi nota 2 pag. 252 partea 2 din Dalloz périodique 1856), deși D-l Eyquem[2] în tratatul său susține că, Curtea din Douai și Trib. din Avesnes n'au prejudecat această chestie. Curtea din Paris prin decizia din 9 Juin 1856[3] decide, că prețul rezultat din imobilele dotale vândute în împrejurările arătate, poate fi urmărit de creditorii femeei dotale din timpul căsătoriei. Iată cum motivează Curtea părerea sa:

«*Considérant, en effet, que lorsque le mariage est dissous, le* «*mari mort, et la femme décédée sans postérité, les motifs sur lesquels* «*est fondée l'inaliénabilité du fond dotal ne subsiste plus,et qu'on ne* «*pourrait sans offenser l'esprit du législateur, étendre aux prix des* «*immeubles dotaux, quand ils sont vendus par le légataire universel,* «*des immunités qui n'ont été établies que pour les immeubles eux mêmes* «*et dans l'intérêt de la famille. Que le résultat de ce système serait de* «*subsister à un privilège exorbitant un privilège nouveau, qui n'est point* «*écrit dans la loi, d'admettre hors les cas déterminés des subrogations de* «*choses, d'affranchir enfin l'héritier institué des obligations inhérentes au* «*legs universel. Quesi cet héritier dans le cas même où il a pris la succes*-«*sion sous bénéfice d'inventaire, est autorisé à s'approprier les biens* «*mobiliers et immobilers que la loi a, par des considérations d'ordre* «*et d'intérêt public, déclarés insaisissables, il est naturel que l'effet* «*disparaisse avec la cause, et que, du moment — où par sa volonté,* «*les biens se sont convertis en argent, il soit privé des avantages que* «*comportait la nature privilégiée de ces biens.*»

Să se observe însă, că în această părere a Curței din Paris, speța presintă o nuanță deosebită prin acea, că aci, moștenitorii femeei sunt legatari, erezii instituiți,

[1] Sirey, 54, 2, 181; Dal. Pér. 54, 2, 234.
[2] Op. cit. pag. 123,
[3] Sirey, 56, 2, 330; Dalloz, pér. 56, 2, 232.

şi nu copii sau moştenitori de sânge. Ori, noi am văzut, că inalienabilitatea dotei imobiliare este statornicită în interesul femeei dotale şi a familiei sale, deci a copiilor sau moştenitorilor ei de sânge cari constituesc familia. A putut deci această decisie să îmbrăţişeze părerea pe care o motivează cu toată îngrijirea şi energia, din pricină, că în speţa judecată lipsea raţiunea chiar a inalienabilităţei dotei, pe când din potrivă lucrurile ar fi fost, poate altfel, dacă moştenitorii nu erau instituiţi ci de sânge.

Sunt însă şi deciziuni care admit şi moştenitorilor legatari streini, nu de sânge, aceleaşi drepturi, în ce priveşte neurmărirea bunurilor de moştenire foaste dotale, ca şi moştenitorilor de sânge. Se cere însă o condiţiune ca ei să fie succesori universali sau cu titlu universal pentru ca să poată astfel representa în toate drepturile ei pe femeea dotală.[1]

In toate cazurile, nu trebue să ne surprindă adesea unele curiozităţi la care poate duce interpretările şi aplicarea chiar a unui principiu de drept. Din moment ce acel principiu satisface raţiunei pentru care a fost consacrată în formulă de drept obligatorie, vom analiza la speţă, dacă acea raţiune există şi îl vom aplica fără şovăire.

In teoria discutată, nu se poate de loc înţelege distincţia care se face între imobilul însuşi şi preţul rezultat din vânzarea lui. Sau imobilul însuşi se poate urmări şi preţul lui încassa de către creditorii femeei dotale din timpul căsătoriei, după ce căsătoria a încetat (căci în toate cazurile de vânzare silită, imobilul se trans-

---

[1] V. C. Caen, 17 Juillet 1869, sous Cass. Sirey, 73. 1, 356; C. Paris, 22 Mars 1892; D. P. 92, 2. 496, Baudry-Surville, op. cit. III, no. 1687.

formă, se lichidează în bani) și în aceiaș ordine de idei, aceiași creditori pot urmări și prețul imobilului urmărit de alți creditori personali ai heredelui—cea ce nouă, ni se pare a fi tot una,—sau dacă creditorii anteriori desfacerei căsătoriei nu pot ei însuși urmări imobilul, pentru ca din preț să se îndestuleze de sumele datorite, pentru care motiv ar putea veni de-a gata să se îndestuleze din prețul, rezultat al urmărirei făcută de alții?

Admitem, fără hezitare, că nici prețul imobilului fost dotal urmărit de creditorii eredelui femeei dotale sau chiar vândut benevol de erede, nu poate servi la acoperirea creanțelor creditorilor femeei dotale din timpul căsătoriei, dacă heredele nu voește aceasta:—*Dura lex sed lex.*—Legiuitorul a dat o sancțiune energică și usturătoare pentru acei cari abuzând—cel mai adesea—de situația grea a soților dotali, îi îndatorează în favoarea lor prin obligațiuni ce speră să le execute asupra bunurilor dotale la desfacerea căsătoriei.

112. Se poate întâmpla, ca femeea să aibă în proprietate un imobil, care pentru o poarte să fie dotal și deci inalienabil și insesisabil, iar pentru o parte să fie parafernal și deci sesisabil. Aceasta s'ar putea întâmpla presupunând că tatăl și mama, coproprietari prin indiviziune al unui imobil, numai unul din ei constitue dotă fiicei lor și îi dă partea indiviză din acel imobil, iar mai târziu murind și cellalt părinte, cealaltă parte indiviză îi revine fiicei prin moștenire. Chestiunea este, în acest caz, vor putea creditorii femeei din timpul căsătoriei urmări partea parafernală indiviză din imobilul femeei și în ce mod? Speța s'a prezentat în jurisprudență și se admite că, dacă imobilul este susceptibil a fi împărțit spre a se deosebi partea dotală de partea parafernală, se va procede întâi la această diviziune spre a se putea urmări în urmă porțiunea parafernală. Dispozițiunea aceasta ar

Quid în casul când imobilul este dotal și parte parafernal?

găsi un argument de analogie în art. 1825 c. civ. (2205 fr.)[1] Impărțeala s'ar putea face și prin bună învoială, fără judecată.[2] Când însă, imobilul parte dotal, parte parafernal nu se poate divide în natură, Curtea din Pau prin decizia din 12 Août 1868[3] a decis, că creditorii prin forța lucrurilor trebuesc admiși a scoate în vânzare întregul imobil și să se despăgubească de creanțele lor din partea de preț care reprezintă cotitatea parafernală din imobilul vândut, iar pentru partea de preț care reprezită dotalitatea, se va face, probabil, în interesul femeei, o întrebuințare prin plasarea în alt imobil care va deveni dotal, afară numai dacă actul dotal al femeei nu s'ar explica, cumva, prevăzând și un plasament în bonuri, ipoteci sau depozite la Consemnațiuni. Curtea din Pau dând această deciziune, argumentează prin analogie din art. 1253 al. 5 c. civ. (1558 al. 6 fr.) care permite diviziunea în urma licitațiunei în cazurile art. 728 și 1388 c. civ., adică în materie de partaj succesoral și comunitate (proprietate comuna). Curiozitatea, în cazul nostru, ar sta numai în faptul că o singură persoană, un singur proprietar, femeea, este în indiviziune cu ea însăși. Aceasta provine din cauza întrunirei pe capul ei a ambelor calității de proprietară dotală și parafernală. Curtea din Pau admițând soluțiunea de mai sus, argumentează astfel :

«*Autrement, il faudrait aller jusqu'à cette conséquence exorbitan-*

---

[1] Aubry et Rau, V. Paragr. 538, pag. 616; C. Riom, 5 Février 1834; Journ. Pal. 1842, 2, 123; C. Rouen, 8 Août 1850; Sirey, 51, 2, 704; Dal. 52, 2, 171.

[2] Baudry-Surville, op. cit. III, no. 1728 și nota 2 și no. 1660.

[3] Sirey, 68, 2. 299; Dal. Pér. 68. 2, 221; v. și nota 1 din Dal. Pér; v. și Aubry et Rau, V. Paragr. 538, pag. 616 text și nota 39; Guillouard, op: cit. IV, No. 2100; Baudry-Surville, op, cit. III, No. 1688.

«te d'empêcher l'exercice du droit des créanciers sur la partie non dotale «d'un immeuble, impartageable par cela seul que cet immeuble serait affecté «de dotalité pour une quote-part, si minime qu'elle fût; Que ce serait «étendre les effets du régime dotal à des biens qui n'y sont pas sou- «mis et appliquer le principe de l'inaliénabilité de la dot à une chose «reconnue paraphernale; Qu'en principe, sans doute, l'immeuble dotal «est inaliénable, hors les cas d'aliénation prévus par la loi; mais que «si cet immeuble n'est pas en entier dotal; s'il est pour partie para- «phernal et, en même temps, impartageable; si, d'un autre côté, il de- «vient nécessaire de séparer des droits indivis quelconques appartenant «à la femme dotale et à des tiers sur cet immeuble, la vente, qui est «l'unique moyen d'arriver à ce resultat, se justifie par un motif su- «périeur à l'intérêt de la dot, par l'intérêt même des choses et l'im- «possibilité de faire cesser autrement une indivision de droits et d'int- «térêts dans laquelle un principe d'ordre public veut que les parties «ne soient pas contraintes de demeurer; Que le Parag. 1 et 6 de l'art. «1558. C. Nap. ne sont qu'une application de cette régle de raison, et «qu'ils lui donnent une consacration légale, même à l'égard de la femme «dotale; que cet article indique, en outre, pour un cas analogue, s'il «n'est identique, le moyen de concilier les droits rivaux de la femme «et des tiers: c'est la vente judiciaire et l'emploi de la portion du prix «qui représente la dot.»

Deşi se tăgădueşte că, în acest cas, am fi în faţa unei indiviziuni propriu zise, totuşi nu se arată un alt mijloc eficace de a eşi din această delicată situaţiune. Chestiunea însă, ar deveni cu desăvârşire greu de rezolvat în cazul când partea dotală din imobil ar fi cu mult superioară părţei parafernale, care ar reprezenta numai o mică parte. Este îndoială în această ipoteză, că s'ar putea aplica deciziunea Curţei din Pau citată.

Creditorii femeei posteriori desfacerei căsătoriei pot urmări bunurile foaste dotale.

113. Am vorbit până acum de drepturile pe cari le au, de a urmări bunurile dotale, creditorii femeei dotale din timpul căsătoriei. In ce priveşte pe creditorii femeei, după desfacerea căsătoriei, şi deci încetarea dotalităţei, este evident că, ei au plenitudinea dreptului de urmărire întru cât au contractat cu o femee perfect capabilă şi

neîmpiedecată de vre-o consideraţiune legală de a-şi angaja averea sa.

Quid pentru creditorii anriori căsătoriei?

114. Să vedem acum cari sunt drepturile ce pot avea asupra imobilelor dotale creditorii anteriori căsătoriei.

In Franța se face distincțiunea, după cum obligațiunile consimțite de femee sunt petrecute înaintea contractului de căsătorie, sau în intervalul de la contractul de căsătorie și până la celebrarea căsătoriei soţilor. Aceiaşi distincțiune s'ar putea face și la noi, ea însă nu presintă atâta importanță mai ales dacă, precum am văzut supra pag. 31,93 urm. se admite că inalienabilitatea dotei imobiliare începe din momentul căsătoriei și nu din momentul contractului de căsătoriei. Pentru că însă s'ar putea susține și această din urmă părere, ne vom ocupa și noi de distincţiunile ce se fac în doctrina francesă.

A. — In prima ipoteză, când adică obligaţiunea consimțită de femee este anterioară contractului de căsătorie, distingem obligaţiunile ipotecare sau privilegiate de cele chirografare.

Când creanțele sunt privilegiate sau ipotecare.

115. a) In cazul obligaţiunilor ipotecare sau privilegiate, acestea constituind nişte drepturi reale cari grevează imobilul ce se constituie mai în urmă dotă, femeea sau bărbatul, sau ambii, nu pot, prin faptul contractului de căsătorie, să aducă nici un fel de atingere sarcinei ce apasă imobilul. Dacă ea este valabil constituită din punct de vedere a capacităţei femeei și a formelor, ea continuă a'și produce efectele sale deși imobilul se constituie dotă, căci faţă de creditor dotalitatea imobilului este îngreuiată de această sarcină preexistentă oposabilă soției care a constituit-o și soțul posesor sau detentor al imobilului devenit dotal [1]

[1] Alexandresco v. VIII, p. 251; Baudry-Surville op. cit. no. 1672; Aubry et Rau. V, § 538 p. 607; Duranton, XV, no. 512; Guillouard, IV, 2074; T; Huc, IX, 473; Marcadé, VI. art. 1558, no. 3; Planiol, III, 1596; Troplong, IV, 3460 și 3462; Toullier, VIV no. 207, 208;

Urmărirea imobilului pentru neîndeplinirea obligațiunei în modul și la termenele convenite se va face în mod normal și obișnuit ca orice altă urmărire.

Curtea de Apel din București prin decisia sa din . ——————— ————[1] zice, că creditorul ipotecar anterior contractului de căsătorie urmărind imobilul devenit dotal și putând deveni adjudecatarul său, femeea dotală nu-l va putea revendica pe motivul dotalităței ; ea va putea însă să-l purgheze de ipotecă din moment ce este încunoștiințată de urmărirea ce se face.

Femeea dotală ar putea purga imobilul de ipotecă.

Urmărirea se face în persoana femeei, care este proprietara imobilului și deci are calitatea și dreptul a sta și figura la vânzarea silită. Soțul dotal va fi citat în instanța de urmărire pentru autorizare. El nu se va cita ca detentor sau posesor al imobilului pe baza vre-unui drept propriu, căci n'are nici unul. In calitate de soț dotal, deține precar pentru femee, iar ca uzufructuar legal el n'a putut dobândi drepturi care să înfrângă sau să se poată opune cumva, la drepturile anterioare ale creditorului ipotecar sau privilegiat. Uzufructul său nu este propriu zis un adevărat uzufruct (vezi și supra pag. 34) el este un fel numai de uzufruct, nu este un drept real, ci un drept eminamente personal și atribuit exclusiv calităței de soț și deci cap al tovărășiei conjugale, în interesul căreia spre a putea merge bine, cu unitate de direcțiune, legea i-a dat puterea de conducere, de administrare. Fructele dotale îi pot aparține atâta timp cât le dă destinațiunea legală, întreținerea sarcinelor căsătoriei, putând să i se ia din mână prin separația de patrimonii, din moment ce abusează de dreptul mărginit ce-i este conferit. El nu va avea deci calitate a propune purga imobilului de sarcina ce-l apasă, decât ca man-

In persoana cui se face urmărirea?

[1] Dreptul, 1888, no. 29 pag.

datar al femeei sale dotale. Vânzându-se licitativ imobilul, barbatul nu va putea păstra nici un drept asupra folosinței lui, căci dreptul său, am arătat, nu constituie un desmembrământ al proprietăței, nu e real și chiar așa dacă ar fi — cea ce nu e — încă ar fi posterior creditorului urmăritor. Dreptul de urmărire deci al creditorului poartă asupra plinei proprietăți a imobilului.

Femeea n'are nevoie de autorisare specială în urmărire.

Nu sunt formalități speciale de îndeplinit de cât acele comune pentru toți deținătorii, în genere, și femeea n'are nevoie de o autorizare specială pentru a fi pusă în urmărire.

De unde resultă dreptul de urmărire al creditorului privilegiat ?

Dreptul de urmărire al creditorului privilegiat sau ipotecar asupra unui imobil devenit în urmă dotal, rezultă mai ales din art. 1790 (2166 fr.) c. civ., cum și din art. 1718, care în cazul arătat are aplicațiune.

Quid în casul când creditorul ipotecar nu se poate îndestula din imobilul special afectat?

Ce s'ar întâmpla în cazul când creditorul ipotecar urmărind și vânzând, licitativ, imobilul grevat, acum dotal, nu se va îndestula de întreaga creanță ?

Pentru restul rămas neacoperit, el va putea să se îndestuleze din altă avere dotală, fie în cazul constituirei dotei de către femee, fie de către alții ? Nu s'ar putea opune creditorului, că întru cât garanția creanței lui a fost specială și deci limitată, culpa este a lui, că nu a luat o garanție îndestulătoare atunci când a putut s'o facă și deci să sufere consecințele greșalei sale ? De altă parte, nu pare drept și inequitabil să nu se poată îndestula de creanța sa atunci când femeea ar avea suficienta avere dotală ? Intru cât pentru restul pentru care rămâne neacoperit creditorul ipotecar urmează să fie considerat ca un creditor chirografar, față de celelalte bunuri, credem că, soluția va fi după distincțiunile ce se fac pentru drepturile acestor fel de creditori anteriori căsătoriei ori contractului de căsătorie asupra averei dotale.

De sigur, că în cazul acesta special, dacă femeea debitoare ar avea bunuri parafernale, nici o îndoială n'ar putea fi, că creditorul pentru restul de creanţă rămas neacoperit. va putea urmări bunurile parafernale ale femeei conform art. 1718 c. civ. şi 1828 acelaş cod.

116. b) In casul că obligaţiunile femeei sunt chirografare şi anterioare contractului de căsătorie. distingem în ce priveşte drepturile de urmărire a creditorilor asupra imobilelor devenite dotale ale femeei, după cum dota este constituită femeei, de alţii, rude sau streini, sau şi-a constituit-o singură. Quid când creanţele anterioare sunt chirografare?

117. d) In casul că imobilele au fost constituite dotă femeei de alţii, rude sau streini, se decide, în genere, că creditorii nu vor putea exercita dreptul de urmărire asupra acestor imobile, cari nefiind în patrimoniul debitoarei lor în momentul încheerei obligaţiunei, ei n'au putut conta pe ele spre a se îndestula de creanţa lor; că deşi este adevărat, că conform art. 1719 cod. civil toată averea presentă şi viitoare este gajul creditorilor, totuşi aceste imobile nici odată n'au intrat în patrimoniul femeei cu totul libere şi la absoluta sa discreţiune, căci n'a depins de dânsa să facă aceasta. Dota (imobilele) i s'a constituit de alţii şi în modul cum aceştia au voit şi din moment ce dânşii au impus imobilele date în dotă la rigoarea inalienabilităţei, nu aparţine femeei şi nici creditorilor ei şi nici chiar constituitorului dotei să modifice de aci în colo contractul de căsătorie spre a face acele imobile alienabile şi urmăribile. Femeea de la început le-a primit cu condiţia inalienabilităţei şi astfel este datoare să le păstreze în interesul sarcinilor căsătoriei şi a familiei. Creditorii femeei nu pot avea nici ei drepturi mai întinse de cât are însăşi debitoarea lor, Pentru dânşii imobilele astfel dotale, neputând fi o sanc- Când dota s'a constituit de rude sau streini ea nu se poate urmări.

țiune eficace dreptului lor de creanță, căci acest drept nu se poate exercita asupra lor, sunt exceptate din gajul lor, derogând la art. 1718 c. civ.[1] Ei s'au putut aștepta, ca femeea, care personal n'avea avere, dar avea rude sau streini de care să fie înzestrată, să fie dotată cu condiția inalienabilității, fără distincțiune pentru orice bunuri, prezente sau viitoare. Credem, că dacă dotalitatea ar înceta prin desfacerea căsătoriei, zișii creditori tot n'ar putea exercita dreptul lor de urmărire asupra imobilelor foaste dotale, căci deși dreptul lor este dobândit anterior contractului de căsătorie, când femeea majoră și capabilă s'a putut obliga, valabil, totuși trebue să considerăm că inalienabilitatea dotei a fost întocmită și în interesul familiei, adică nu numai a femeei ci și a urmașilor săi. De altfel, în fapt, se va examina în totdeauna care a fost intențiunea constituitorului dotei. Când în actul dotal nu va fi făcută nici o explicație și nici o rezervă, vom decide, că nu e loc de urmărire, chiar când constituirea dotei este universală sau cu titlu universal.

Când însă în acest cas dota se poate urmări.

118. Imobilele dotale constituite femeei de alții, rude sau streini, vor putea fi urmărite însă, chiar în timpul căsătoriei de către creditorii săi chirografari anteriori contractului de căsătorie, în cazul când acest contract prevede anume acest lucru, sau în casul când datoria este o sarcină a dotei, a cărei constituire este făcută în

[1] Alexandresco, VIII, pag. 251; Baudry-Surville, op. cit 1674 pag. 356; Aubry et Rau, V, Paragr. 538, pag. 604; Arntz, III, 904; Colmet de Santerre, VI, 230 bis IV; Guillouard, IV, 2079; T. Huc, IX, 476; Laurent, V, 23, 549; Marcadé, VI, art. 1558, no. 3; Planiol, III, 1601, 1602; Toullier, op. cit. XIV, no. 209; Pand. fr. II, 11070. Contra: Duranton, XV, 513; Tessier, I, pag. 325. Delvincourt, III, pag. 387; C. Bordeaux, 29 Août 1855; Sirey, 56, 2, 679; Dal. Pér. 57, 2, 52.

mod universal sau cu titlu universal.[1] Se înțelege acest drept de urmărire în cazul dintâi, când contractul dotal se explică asupra lui și îl acordă expres sau implicit, căci aceasta este voința constituitorului; iar celalt caz, el se explică prin aceea că, patrimoniul întreg, sau parte din el, jumătate sau un sfert, trecând în dota femeei, trece nu numai activ ci și pasiv, în proporțiune. In aceste casuri, femeea, n'ar putea invoca inalienabilitatea imobilelor sale dotale pentru a le scuti de la urmărirea creditorilor anteriori căsătoriei, căci aceste imobile, ca și întreagă dota sa, au intrat în patrimoniul său afectate încă de la început de obligațiunea de a despăgubi din valoarea lor datoriile anterioare.

Părerea unor autori că în casul citat dota s'ar putea urmări totdeauna.

119. Unii autori[2] și unele jurisprudențe, cari însă au rămas izolați în părerea lor, au susținut că, bunurile dotale imobile constituite femeei, de către rude sau streini, s'ar putea urmări în toate casurile de către creditorii chirografari ai femeei, anteriori contractului căsătoriei, pentru motivul că inalienabilitatea dotei n'ar fi întocmită de cât în vederea obligațiunilor viitoare ale femeei, petrecute în timpul căsătoriei, când se presupune că ea a suferit influența bărbatului; că art. 1718 cod. civ. urmează să aibă toată puterea lui de aplicațiune, mai ales că femeea în momentul obligațiunei ei era liberă și capabilă și deci a contractat valabil.

Iată cum se exprimă Curtea din Bordeaux I-re ch, prin decisia sa din 29 Août 1855:[3] «*Attendu que les époux «Bec, qui ont fait saisir l'immeuble dotal de la dame Reing-*

---

[1] Baudry-Surville, op. cit. 1674, pag. 355; Cas fr. 12 Mars 1861; Sirey, 61, 1, 529.

[2] Duranton, op. cit. XV, no. 513; Tessier, op. cit. I, pag. 325; Delvincourt, op. cit. III, pag, 337.

[3] Dal. P. 57, 2, 52; v. și Dal. Pér. 45, 2, 38.

«nault, sont créanciers de cette dernière en vertu d'un contrat «de mariage ; Attendu qu-aux termes de l'art. 1558 C. Nap. (1253 r.) l'immeuble dotal peut être aliéné par les époux «avec la permission de la justice pour payer les dettes de la «femme, lorsqu'elles ont une date certaine antérieure au con- «trat de mariage· Attendu que cette faculté n'est donnée aux «époux qu'afin qu'ils puissent aller au-devant de l'action des «créanciers et prévenir, par une vente volontaire, les incon- «vénients d'une vente forcée : qu'elle implique donc le droit «qu'ont les créanciers anterieurs au mariage de saisir et faire «vendre l'immeuble dotal; que ce droit n'est qu'une consé- «quence du principe posé dans les art. 2092 (1718 r.) et «2093 [1719 r.] et peut être exercé sans autorisation préalable «de justice du moment que la femme est en demeure dē se «libérer; Attendu qu'il importe peu que l'immeuble saisi par «les époux Bec ait été constitué à la Reignault par un tiers «qu'aux termes de l'art. 2092, quiconque s'est obligé per- «sonnellement est tenu de remplir cet engagement non seu- «lement avec ses biens présents, mais aussi sur ses biens à «venir; qu'ainsi, au moment où l'immeuble est entré dans «le patrimoine de la femme par la donation qui lui en a «été faite dans son contrat de mariage, il est devenu le gage «des créanciers antérieurs; qu'à la vérité, la stipulation que «les époux se mariaient sous le régime dotal l'a immediate- «ment ateint et frappé d'inaliénabilité, mais que cette stipu- «lation ne concerne que l'avenlr, et ne protège les biens de «la femme que contre les engajements qu'elle contracte dans «le cours du mariage, parce qu'on suppose quelle a subi «l'influence maritale; qu'elle ne peut s'en couvrir vis-à-vis «de créanciers avec lesquels elle a contracté dans la pleine «liberté de sa personne et de ses droits; Que le raisonnement «que l'on a fait à l'égard de l'immeuble donnée en contrat «de mariage s'appliquerait tout aussi bien à tous ceux qui

«*échoit à la femme postérieurement ; en sorte qu'il suffirait «qu'elle se constituât tous ses biens à venir, pour les soustrai-«re à l'action des créanciers antérieurs, proposition qui ne «soutient pas l'examen ; Attendu, en ce qui concerne les droits «du mari, que la constitution de dot n'importe point aliéna-«tion en sa faveur; qu'aux termes de l'art. 1549 c. nap. «(1242 r.). elle lui attribue seulement l'administration des bi-«ens dotaux; qu'il n'en jouit donc qu'à la place de la fem-«me et parce que les fruits qu'ils produisent sont destinés à «supporter les charges du mariage; que, s'il a le droit d'en «poursuivre les débiteurs et détenteurs, de recevoir le rem-«boursement des capitaux, c'est toujours en calité d'adminis-«trateur et en vertu d'un mandat légal qui lui confère pen-«dant le mariage, en ce qui concerne des biens dotaux, l'e-«xercice des actions qui compète à la femme ; Qu'il n'a pas «donc un droit distinct du droit de celle-çi, qui, opère en sa «faveur un démembrement de la propriété, et fasse obstacle «à l'action des créanciers antérieurs au mariage; que c'est à «lui de s'informer de la condition de celle à laquelle il s'u-«nit ; qu'il serait immoral et contraire aux intérêts de la fem-«me qu'il pût jouir de ses biens au détriment des créanciers «dont ils sont le gage et les renvoyer sur la nue propriété ; «Que l'on ne saurait tirer argument de l'art. 1555 c. nap. «(1251 rom), d'après lequel la femme ne peut avec permis-«sion de justice, donner ses biens dotaux pour l'établisse-«ment des enfants d'un premier mariage qu'en réservant la «jouissance à son mari, parce que, les enfants n'ont, du vi-«vant de leur mère, aucun droit à ses biens ; qu'elle ne peut «donc les en gratifier au préjudice du mari à qui elle les a «apportés pour soutenir les charges du deuxième mariage ; «mais qu'il en est autrement des créanciers dont ses biens «étaient le gage avant que la jouissance en fût confiée au «mari; qu'à moins que la femme ne se soit réservé des pa-*

«raphernaux, ce qui n'a pas eu lieu dans l'espéce, elle n'est «censée les avoir apportés que sous la déduction des dettes; «qu'aussi l'art. 1558, en autorisant la vente de l'immeuble «dotal pour le payement des dettes antérieures au contrat du «mariage, ne réserve pas, comme le fait l'art. 1555, la jouis-«sance du mari».

Critica sistemului.

Am citat înadins și aproape în întregime această hotărâre, mai ales în ce privește considerațiunile de drept, pentru că ea desvoltă în mod complect toate argumentele acestei păreri. Oricât de seducătoare ar părea aceste argumente, ele se îndepărtează de rațiunea pentru care a fost întocmită inalienabilitatea dotei și deci nesesisabilitatea ei, pe care nu o satisface absolut, din moment ce nu-i dă eficacitate de cât pentru obligațiunile viitoare. Apoi, această interpretare n'ar corespunde în majoritatea cazurilor, intențiunei pe care a avut-o constituitorul zestrei la facerea contractului de căsătorie, căci este absurd a se susține că, constituitorul știind, că femeea ar avea datorii și voind să se căsătorească, să-i facă totuși un contract dotal care să rămână numai o hârtie scrisă, fără nici o valoare, din moment ce creditorii femeei ar putea înhăța pe dată și absoarbe întreagă această avere. Pentru ce atunci înzestrătorul n'ar plăti direct pe creditori în loc de a mai constitui o dotă femeei de care ea și familia nu s'ar putea folosi? Este imoral, ca femeea a cărei menire naturală este să devină mamă de familie, și o mamă bună, care să poată da o creștere bună copiilor săi, și pentru care scop. în totdeauna, primește o dotă de la o rudă binevoitoare, să poată să-și îndeplinească această nobilă menire la adăpostul neurmărirei ajutorului ce i s'a dat sub forma aceasta de dotă? Și este, din potrivă, moral, ca acei creditori cari au împrumutat-o pentru că, cel mai adesea, au avut de prisos

să poată să-i sfărâme viața casnică și familia reducând-o la mizerie, prin urmăririle pe cari Curtea de Bordeaux le autoriză cu atâta risipă de argumente, cari după noi, au un singur defect și este de ajuns ca să le facă netrebnice și anume acela, că nu rezonează în intențiunea și rațiunea legiuitorului?

Iată atâtea considerațiuni pentru cari mă raliez la prima părere. (v. suprà pag. 118 și nota 1)

120. b') In ipoteza că, obligațiunile femeei sunt chirografare și anterioare contractului de căsătorie, iar dota și-a constituit-o însăși femeea din imobilele ce avea deja în momentul contractului de căsătorie. In această ipoteză, se distinge asemenea, după cum constituirea dotei este făcută în mod universal sau cu titlu universal, sau este făcută dimpotrivă pentru anumite imobile determinate, cu titlu particular. In casul când însăși femeea își constitue dota.

121. a'') In primul din aceste două cazuri, când femeea și-a constituit dotă toate imobilele prezente, sau prezente și viitoare, constituirea fiind cu caracter universal, se decide, că creditorii chirografari anteriori contractului de căsătorie, pot urmări pentru creanțele lor imobilele dotale în timpul casătoriei argumentându-se astfel: universalitatea de bunuri ce femea aduce în dotă bărbatului său, la căsătorie, comportă tot activul ca și pasivul, *non sunt bona, nisi deducto aere alieno.* Bărbatul nu s'ar putea plânge, că urmărindu-se imobilul dotal, este lipsit el însuși de venitul lui la care are drept în calitate de usufructuar legal, căci însuși dreptul său de folosință era de la început afectat la plata acestor datorii; el va fi ținut ca un usufructuar la plata lor, adică plătind dobânzile datoriilor femeei din venitul imobilelor dotale [1], cari fac gajul acestor creditori. Femeea n'a putut Dota se constitue în mod universal sau cu titlu universal.

[1] V. art. 552 c. civ.

prin faptul ei propriu să se facă insolvabilă în dauna creditorilor săi, cari vor urmări plina proprietate a imobilelor dotale.[1]

Aceiaşi soluţiune era admisă şi in vechiul drept francez [2] şi chiar în dreptul roman.[3]

Iată cum se exprimă textul din Digeste:

«Mulier bona omnia sua in dotem dedit; quaero an maritus, «quasi heres oneribus respondere cogatur? Paulus respondit, eum, qui-«dem qui, tota ex repromissione dotis bona mulieris retinuit, a credi-«toribus ejus convenire non posse: sed non plus esse in promissione «bonorum quam quod superest, deducto aere alieno».

Iar Roussilhe, pentru vechiul drept francez, se exprimă ast-fel (loc. cit.):

«Si le mari rapporte son contrat de mariage, lisons nous dans «ce passage, et que tous les biens de sa femme soient dotaux, on peut «le contraindre, en son nom au payement de la dette de la femme, «parcé qu'au moyen d'une pareille constitution, le mari devient le maî-«tre des biens de sa femme, lesquels ne peuvent passer en ses mains «qu'avec les dettes et charges auxquelles ils sont sujets; il faut donc «qu'il les acquitte, nam bona non dicuntur nisi deducto aere alieno. «C'est ce qui a été jugé par arrêt du Parlement de Provence rapporté «par Boniface, qui ordonne que le mari, saisi de la dot de sa femme, «serait executé sur ses propres biens pour les dettes qui étaient pro-«pres à elle».[4]

Se admite aceiaşi soluţiune şi în cazul când creditorii chirografari anteriori contractului de căsătorie, urmăresc imobilele dotale (constituite în mod universal sau cu titlu universal) după desfacerea căsătoriei.[5]

---

[1] Baudry-Surville, op. cit. No. 1673, pag. 351· Alexandresco, VIII, pag. 252; Guillouard, IV, No. 2074; Marcadé, VI, art. 1558, No. III: Lyon-Caen, nota în Sirey, 79, 2, 65; Planiol, III, 1596; Pand. fr. 11080. V. totuşi T. Huc, IX No. 474.

[2] Roussilhe, Tr. de la Dot. édit. Socase, No. 359, pag. 263.

[3] L. 72, Dig. De jure dotium, cartea XXIII, titl. III.

[4] Citaţia este luată din Baudry-Surville, op. cit. III, No. 1673 pag. 351 nota 2.

[5] Alexandresco, VIII, pag. 252; Baudry-Surville, op. cit. III, No. 1673, v. Cas. fr. 28 Janvier 1891; Sirey, 93, 1, 294; Dal. Pér. 92, 1, 53.

122. b") In ipoteza creditorilor chirografari anteriori contractului de căsătorie și în cazul că femeea își constituie singură în dotă, imobile determinate din cele ce avea la facerea contractului, chestiunea este controversată și se susține trei sisteme. Dota se constitue cu titlu particular

1. Intr'un sistem se pretinde că, creditorii n'au nici un drept de urmărire asupra acestor imobile, căci ei nu pot avea mai multe drepturi de cât debitoarea lor; ori, însăși femeea debitoare nu le poate înstreina. Creditorii urmează situațiunei debitoarei lor și n'ar putea exercita o urmărire de cât contra bunurilor ei parafernale, iar asupra imobilelor dotale numai când s'ar ataca mai întâi la actul dotal, ca făcut în frauda lor, prin mijlocul acțiunei pauliane.[1] Primul sistem: Creditorii n'au nici un drept de urmărire.

2. In al doilea sistem, cu totul opus celui d'intâi, se pretinde că, creditorii de cari vorbim pot urmări plina proprietate a acestor imobile dotale. Se argumentează din art. 1718 cod. civ. și din acea că, usufructul legal al barbatului, n'ar constitui un drept real deosebit, un desmembrământ al proprietății imobilului dotal urmărit.[2] Jurisprudența franceză a variat și dânsa asupra acestei chestiuni. Curtea din Montpellier prin decizia din 6 Martie 1844 [3] pare a admite această părere, pe care o menține apoi prin o altă decizie din 13 Noembre 1878,[4] autorizând formal dreptul de urmărire al creditorilor asupra plinei proprietăți, deși prin decizia din 14 Noembre 1844 zisese: *«la convention matrimoniale par laquelle la dite «dame s'est constitué en dot cet immeuble est un contrat à titre one-* Al doilea sistem: Creditorii pot urmări plina proprietate.

[1] Marcadé, VI, art. 1558, No. 3; Jouitou, op. cit. No. 162; Apostol, op. cit. pag. 110.

[2] Sériziat, op. cit. No. 167, T. Huc, IX, 474; 475; Baudry-Surville, op. cit. III pag. 352; Taulier, V, p. 312 Baudry este de această părere, III, No. 1673 și 1679; Toullier, XIV no. 207; Cpr. Planiol, III, 1597.

[3] Sirey, 45, 2, 11; Dal. P. 45, 2, 38.

[4] Sirey, 79, 2, 65; Dal. P. 79, 2, 217.

«reux qui a conféré, au sieur de Monclar (barbatul), un titre efficace, "en vertu duquel il a le droit d'exiger de jouir de l'immeuble pendant la durée du mariage.» [1] Curtea de Casaţie franceză asupra recursului făcut la decizia Curţei din Montpellier din 6 Martie 1844 confirmă modul de a vedea al acestei curţi din hotărârea de la 14 Noembre 1844 citată. In consideraţiunile pe cari le-am citat, ale hotărârei Curţei din Bordeaux din 29 August 1885 (v. supra pag. 120 urm.) se vede, de altă parte, că această Curte împărtăşea părerea, că creditorii de cari vorbim pot urmări plina proprietate a imobilelor dotale argumentând şi determinând felul uzufructului ce are soţul dotal.

Al treilea sistem: se poate urmări numai nuda proprietate.

3. Intr'un al treilea sistem intermediar între cele două, se susţine, că creditorii vorbiţi, pot urmări imobilele dotale, în timpul căsătoriei, numai în ce priveşte nuda proprietate, dreptul de folosinţă al barbatului rămânând neatins. Această soluţie ar împăca dispoziţiunile art. 1718 c. civ., menţinând în gajul creditorilor imobilele dotale, cu dreptul de folosinţă legală concedat bărbatului prin actul dotal, care ar avea caracterul unui act oneros faţă de dânsul.

Acest sistem este susţinut de majoritatea autorilor [2]

---

[1] Sirey, 49, 1, 481. Citaţia luată din Baudry-Surville op. cit. III, No. 1673, pag. 352; După această hotărâre delasarea imobilului s'ar putea face numai după desfacerea căsătoriei, cea ce presupune că n'ar împedica ca urmărirea, vânzarea imobilului în ce priveşte nuda proprietate, să se facă în timpul căsătoriei.

[2] Aubry et Rau v. V, §. 538 pag. 606 tex şi note 7 şi 8; Alexandresco, VIII, pag. 253; Arntz. III, 904; Colmet de Santerre, VI, 230 bis II; Delvincourt, T. III, pag. 337; Guillouard, IV, 2077; Laurent, XXIII, 568; Massé et Vergé, IV, parag. 671, nota 1, pag. 292; Marinier, Rev. prat. 1859, pag. 282 urm. Lyon Caen in Sirey, 1879, 2, 65; Tessier, I. pag. 425; Odier, III, 1294; Troplong, IV, 3461 şi urm, Prudhon, Usufruit No. 1892; Pand. belges, T. XXXII, Dot, No. 618; Pand. fr. II, 11083; Dal. Rép. op. cit. No. 3673 şi Dal. Rép. suppl. No. 1323; Cpr. Rodière et Pont, III, 1800 şi 1801.

Duranton op. cit. T. XV, No. 512 admite sistemul al doilea sau al treilea făcând distincţiunea după cum soţul în momentul căsătoriei avea sau nu cunoştinţă de datoriile femeei. In cazul întâi, când soţul ar fi avut cunoştinţă de datoriile femeei, el autoriză urmărirea imobilelor dotale în plină proprietate, argumentând că soţul ştia de la început la ce s'a obligat făcând căsătoria; în cazul al doilea, el admite numai urmărirea nudei proprietăţi, fără a atinge dreptul de folosinţă al soţului.

Pentru a executa urmărirea, creditorii n'au nevoe a obţine nici o autorizare pentru femeea dotală. O asemenea autorizare este necesară femeei numai când ea însăşi cere vânzarea de la Tribunal în scopul plăţei datoriilor sale anterioare (V. art. 1253 c. civ.)[1]

123. Cum se poate stabili acum anterioritatea creanţei acestor creditori chirografari? De sigur, prin data creanţelor. Această dată deşi legiuitorul nostru nu specifică că, trebue să fie certă (v. art. 1253 al. 3 c. civ.), precum face legiutorul francez prin articolul. 1558 al, 4, totuşi nu mai încape nici o îndoială, că trebue să fie certă. Altfel, soţia ar putea, în mod indirect, să faca alienabilă dota sa, emiţând obligaţiuni în timpul căsătoriei şi punându-le o dată anterioară căsătoriei. Este probabil, că legiuitorul nostru, din eroare, să fi omis acest cuvânt: «certă», când a copiat textul corespunzător francez, sau scriitorul să fi făcut o greşală la scris.

Cum se stabileşte anterioritatea creanţei chirografare.

Certitudinea datei fiind de toată necesitatea, căci priveşte, direct, la inalienabilitatea dotei în vederea asigurărei căreia şi este cerută, ea va trebui să se constate, de rigoare, după cerinţele art. 1182 cod. civ.[2] cre-

[1] Duranton, op. cit. T. XV, No. 512; Alexandresco, VIII, pag. 253; Aubry et Rau, parag. 538, pag. 607; Odier, III, 1294; Troplong, IV, 3462; Pand. fr. II, 11085.

[2] **Baudry-Surville, op. cit. III, No. 1675, pag. 357;**

ditorul fiind considerat ca un terţiu din acest punct de vedere al datei, în mod nedistinct, atât faţă de femeea debitoare, ca nudă proprietară a imobilului a cărui urmărire se vizează, cât şi faţă de soţ, ca proprietar al folosinţei imobilului dotal și indiferent de faptul, dacă ar fi sau nu atins în acest drept al său prin urmărirea ce s'ar purcede.

Raţiunea cerinţei unei date certe şi modul de dovadă.

Legiuitorul a voit, conform art. 1182, c. civ. pretinzând ca certitudinea datei să fie stabilită, să ocrotească pe femee contra creditorilor, a soţului și contra ei însăși. Se derogă astfel, din punct de vedere al credinţei datei, la art. 1176 cod. civ. după care actele intervenite între părţi în mod privat, şi recunoscute de acei cărora se opun, fac deplină credinţă între ele de cuprinsul lor ca și actele autentice și această derogare se explică numai prin marele interes pe care legiuitorul a voit să arate, că-l are pentru inalienabilitatea dotei.[1]

Dacă însá este vorba de o obligaţiune a cărei valoare nu trece de una sută cincizeci de lei vechi sau de o obligaţie comercială, nu mai poate fi pretenţiune a se dovedi data certă conform art. 1182 c. civ., căci, dovada unor asemenea obligaţiuni însăși se poate face cu martori, presumpţiuni etc. Art. 1182 c. civ., nu se poate aplica în materie comercială unde sunt alte principii pentru dovedirea obligaţiunilor cu acest caracter. A pretinde mai mult este a face, cea ce legea însăși nu cere.

Se va putea dar, în aceste cazuri, face dovada obligaţiilor, şi a datei lor cu martori şi presumpţiuni, putându-se face, în acelaş mod, proba contrarie.[2]

---

[1] Baudry-Surville, op. cit. III, No. 1675 ; Alexandresco, VIII, pag. 297 ; Guillouard, IV, 2034 ; Jouitou I, 260 ; Marinier. Rev. pratique. T. 8 an. 1857, p. 281; Pand. fr. Mariage, II 10569 urm. Contra : Troplong, IV, 3467.

[2] Alexandresco, VIII, pag. 298 în notă ; Guillouard, IV. 2035 Jouitou, I. 261 ; Troplong. IV, 3466 · Aubry et Rau. V. § 537, p. 590, Pand. fr. Mariage, II, 10572. Baudry-Surville op. cit. III, No. 1675, pag. 357. Cas. fr. Dal. Pér, 30, 1, 176, C. Aix, Sirey, 66, 2, 53. Cpr. Dal. Rép. suppl. No. 1319.

Când legea pretinde pentru dovada unei obligațiuni sau a datei sale un act scris, iar pentru certitudinea datei, îndeplinirea vre-unuia din mijloacele arătate la art. 1182 c. civ. răspunsul la interogator al barbatului, sau al femeei, sau chiar al amândurora, credem, că n'ar putea înlocui actul scris și îndeplinirea cerinței legei,[1] când mai ales este vorba, ca acest răspuns să aducă atingere inalienabilității dotei. (Art. 1248 c. civ.) supra pag.32 bis.

Interogatorul soților dotali poate servi a dovedi data certa?

In ce privește averea parafernală a femeei, ea sub raportul certitudinei datei reintră în dreptul comun și art. 1176 c. civ. îi este aplicabil.

Quid pentru averea parafernală?

Pentru a se putea face o urmărire asupra unui imobil dotal de un creditor chirografar al femeei, anterior contractului de căsătorie, nu este necesar, ca creanța să fie autentică și executorie din acest moment.[2] Cea ce cere legea este, ca datoria să fie anterioară căsătoriei sau contractului de căsătorie. Ea însă poate să fie constatată și prin un act sub semnătură privată, cu data certă, și poate deveni executorie și după căsătorie sau contractul de căsătorie.[3] (V. art. 1253 al. 3).

Creanța executabilă nu se cere să fi fost executorie înaintea contractului de căsătorie.

124. B. Am discutat până acum in ipoteza că creditorii chirografari ai femeei au dată certă anterioară contractului de căsătorie. Ce se întâmplă cu creditorii chirografari ai femeei a căror creanță a luat naștere în intervalul de la contractul de căsătorie până la celebrarea căsătoriei? Vor putea ei să urmărească creanța lor asupra imobilelor ce femeea își constituise deja dotă prin contractul de căsătorie, sau din potrivă vor fi asemănați cu creditorii femeei din timpul căsătoriei și li se va re-

Când creanțele sunt posterioare contractului de căsătorie dar anterioare căsătoriei.

[1] Baudry-Surville op. cit. III, No. 1675, pag. 357.

[2] Curtea din Pau prin Decizia din 18 Mai 1863 pretindea aceasta, Sirey, 64, 2, 139; Dal. Per. 63, 2, 129.

[3] Guillouard, IV, 2034; C. Montpellier; Sirey, 79, 2, 65; Dal. pér. 79, 2, 217; Pand. fr. II, 10574.

fuza dreptul de urmărire? Cu alte cuvinte, de când începe inalienabilitatea dotei imobiliare: din momentul contractului de căsătoriei sau numai din momentul celebrărei căsătoriei? La noi, am arătat suprà pag. 31 că această chestiune nu merită osteneala unei contriverse din pricină că, legiuitorul nostru care avea cunoştinţă de controversa din dreptul francez, a tranşat-o în sensul că inalienabilitatea dotei imobiliare începe din momentul celebrărei căsătoriei şi nu a contractului de căsătorie. Textul art. 1253 al. III, c. civ., care servă a stabili principiul în această materie, prin extensiune de la cazul ce anume prevede şi la cazul vânzărilor silite pornite de creditorii femeei, în acelaş scop în care legiuitorul admite şi vânzarea benevolă a femeei prin licitaţie şi cu autorizarea justiţiei, este clar şi neîndoios.

O părere deosebită.

De oarece şi la noi s'a ivit o părere[1] care susţine că, inalienabilitatea dotei imobiliare ar începe de la data contractului de căsătorie, să rezumăm argumentele pe cari se sprijină această părere. In primul loc se argumentează prin analogie, zicându-se, că dacă constituitorul zestrei este un terţiu, acesta din momentul constituirei dotei nu mai poate reveni spre a înstreina bunurile date în dotă, sau spre a le greva de datorii, şi acelaş lucru ar trebui să se decidă şi despre femeea, ea însăşi înzestrătoarea sa.[2]

Critica acestei păreri.

Acest argument ni se pare fără valoare, dacă considerăm diferenţele ce există între o speţă şi cealaltă. In adevăr, în cazul constituirei dotei de către un terţiu, se înţelege ca aceasta să nu mai poată reveni şi înstreina lucrurile date în dotă, căci dota este şi ea o donaţiune, care ca toate donaţiunile este irevocabilă; proprietatea

[1] I. C. Apostol, op. cit. pag. 111.
[2] Jouitou, op. cit. 259.

bunurilor dăruite femeei, este strămutată la dânsa din momentul donațiunei, iar față de terții, din momentul transcrierei actului, în registrul de transcripțiuni al tribunalului, deși toate acestea, sub condițiunea suspensivă a efectuărei căsătoriei și a amânărei efectului ce va să producă în raporturile dintre femee și soț, din acest moment. Când constituitorul dotei este un terțiu, între acesta și femeea dotală intervine un contract cu titlu gratuit, sinalagmatic, care desbracă pe donator din acest moment de bunurile dăruite, și în mod irevocabil, dacă condiția suspensivă, a efectuărei căsătoriei cu persoana în vederea cărei femeea e dotată, se îndeplinește. Și în această materie, condiția suspensivă operează ca în celelalte, cu efect retroactiv, (art. 1015 c. civ.) atât în privința perfectărei raportului de obligațiuni, cât și a conferirei dreptului real, al strămutărei proprietăței desăvârșite. Această proprietate dobândită femeei dotale prin efect retroactiv, înaintea căsătoriei, este însă din acest moment inalienabilă, prin voința constituitorului care o dă în dotă, femeei, numai sub această condițiune.

Raporturile dintre femeea dotată și barbat, în ce privește drepturile lor respective asupra bunurilor dotale, de sigur, că încep și se aranjează din momentul căsătoriei.

In cazul când femeea însăși își constituie dotă, nu mai există între ea și viitorul soț un contract gratuit, care s'o despoae eventual din momentul contractului de averea constituită dotă, în mod irevocabil, ca în cazul precedent. Aci femeea contractează cu viitorul soț, în mod oneros, printr'un act care deși valabil, în formă, din momentul facerei lui (presupunând că e făcut cu îndeplinirea tuturor cerințelor legei), nu are putere și efect de cât din momentul căsătoriei. Până în acest moment,

nu există autoritatea maritală a se exercita asupra ei şi deci nici incapacitate generală de a se obliga ca femee liberă şi majoră; nu există nici incapacitate specială dotală, căci nu poate exista dota înainte de căsătorie. In această privință art. 1232 c. civ. (1399 fr.) este formal când zice: *Regimul căsătoriei, fie legal, fie convențional, în«cepe din ziua celebrărei căsătoriei înaintea oficerului stărei civile: etc.»*

In al doilea loc, se mai susține prima părere, obiectându-se că: Femeea ar putea modifica singură contractul de căsătorie, în intervalul de la facerea lui la celebrarea căsătoriei, instreinând sau afectând cu sarcini averea deja constituită dotă, lucru la care se opune art. 1299 c. civ. (1296 fr.)[1] Acest articol nu spune nimic privitor la aceasta, căci legiuitorul edictându-l, a înțeles să arăte mijlocul şi formele în cari trebuesc consacrate schimbările aduse la convențiunea dotală ce va obliga pe părți în căsătorie; el n'a înțeles câtuşi de puțin să ridice femeei capacitatea sau atributele proprietăței averei ce-şi constituise dotă, din moment ce a redijat un act matrimonial. Viitorul soț va trebui să fie foarte diligent şi să cerceteze registrele Tribunalului înainte de a efectua căsătoria, spre a se convinge, dacă dota ce femeea şi-a constituit prin act a rămas neatinsă. Nefăcând acest lucru, va avea să 'şi impute negligența. In caz de dol sau fraudă, probabil, că va putea exercita acțiunea pauliană potrivit principiului că, frauda conrupe totul *(Fraus omnia corrumpit)*. In teoria pe care o combatem, rezultatul ar fi însă mult mai dezastruos pentru terții cu cari femeea ar contracta asupra imobilelor ce şi-ar fi con-

[1] Duranton, op. cit. XV, No. 514; C. Montpellier, 7 Janvier 1830; Sirey, 30, 2, 69.

stituit deja dotă, dacă le-a ascuns convenița dotală, iar ei au tratat cu dânsa ingnorând acest fapt,[1]

In Franța, se invoacă încă ca argumente contra primei păreri: că expresiunea «contrat de mariage» din codul francez este amfibologică; ea vrea să zică *«mariage»* ast-fel după cum resultă și din articolul 2194 fr. care întrebuințează acelaș termen *«contrat de mariage»* cu înțeles de «mariage». Se invoacă încă publicitatea ce rezultă din legea din 10 Juillet 1850, care obligă a se face mențiunea contractului de căsătorie în actul de celebrarea căsătoriei, cea ce onstitue o prevenire pentru terții de incapacitatea specială ce se crează femeei prin căsătoria sa cu dotă. Această publicație n'ar avea rost în ipoteza că dotalitatea ar începe înaintea căsătoriei. In fine se mai invoacă art. 1409 și 1410 de la comunitatea legală. cari nu sunt reproduse și aplicabile la noi. Această părere este sprijinită și de o numeroasă jurisprudență franceză.[2]

125. Am văzut până acum care este consecința, în ce privește sesisabilitatea imobilelor dotale, a obligațiunilor directe consimțite de femee, fie înaintea căsătoriei, fie după căsătorie. Am văzut asemenea (v. supra pag 89. și consecința obligațiunilor indirecte asupra bunurilor do-

Obligațiunile indirecte ale femeei dotale pot duce la urmărirei dotei imobiliare¿

[1] Cpr. Baudry-Surville, op. cit. III, No. 1676; v. și Planiol, op. cit. III, No. 1599. In sensul acesta în Franța vezi: Boileux, Comment. sur le code nap. V, pag. 447; Bellot de Minières, Régime dotal, II, No. 1512, pag. 461 și Contrat de mariage IV, pag. 132; Cubain, Droit des femmes, No. 395; Delvincourt, III, pag. 57 nota 8; Toullier, XIV, No. 340; V. și suprà pag. 94 nota 2; Cu toate acestea părerea care predomină, în Franța, este că imobilele dotale devin inalienabile și nesesisabile din momentul contractului de căsătorie (actului dotal). V. autorii citați în nota 2 pag, 94 suprà.

[2] C. Montpellier, 13 Janvier 1878; Sirey, 79, 2, 65; Dal. Pér. 79, 2, 217; C. Pau 18 Mai 1862; Sirey, 64, 2, 139; Dal. Pér. 63, 2, 179; Sirey, 52, 1, 94; Dal. Pér. 52, 1, 267; Sirey, 56, 2. 679; Dal. Pér. 57, 2, 52; Sirey, 61, 1, 145; Sirey, 45, 2, 11; Dal. Pér. 45, 2, 38; Cas. fr. 93, 1, 294; Dal. Pér. 92, 1, 53; C. Rouen și Caen, Sirey, 67. 2, 109 și Rép. Dal. suppl. Contr. mar, no. 1320 nota 1; Dal. Pér. 90. 2, 137.

tale imobile și rezultând pentru femee din quasi-contractele sale, considerând construcțiunile și ameliorațiunile făcute de barbat sau de terții asupra bunurilor dotale.

Am văzut că constructorul care a făcut aceste construcțiuni sau îmbunătățiri, nu are asupra imobilelor dotale vre-un drept de urmărire, căci îmbunătățirile devin dotale și deci proprietatea femeei în virtutea dreptului de accesiune, el are numai o acțiune în restituire în marginile plus-valutei imobilului dotal, la care s'au adăogat construcțiunile sau îmbunătățirile. Femeea nu se poate obliga asupra bunurilor sale dotale prin faptul unui terțiu deși gestiunea ar purta chiar asupra acestor bunuri, căci ea nu se poate obliga asupra lor de cât cu autorizarea justiției.[1] Vezi asemenea supra pag. 87, 88, 89 și pag. 85 în ce privește sulta derivând din împărțeală și privilegiile architecțiilor și înterprinzătorilor. In ce privește dreptul de retențiune ce ar putea pretinde creditorii în asemenea cazuri, vezi supra pag. 44.

Să remarcăm cu această ocasiune, că dacă femeea dotală, a gerat ea afacerile cuiva, gestiunea sa constitue niște fapte voluntare din partea ei, și care nu poate, în acest chip, să oblige imobilele sale dotale,[2] către stăpân sau către terții, deși contractează cu această ocaziune, obligațiuni valabile către dânsul.

Quid în caz de dol?

Se exceptează cazul când femeea întrebuințând dol sau fraudă, a adus prejudicii stăpânului pentru care a gerat afacerile, sau terțiilor.

---

[1] Aubry et Rau, paragr. 538, pag. 614, text și nota 31; v. și suprà pag. la Dr. de retențiune; Troplong, IV, 3332; Tessier, I, 446 urm. V. totuși Seriziat, No 132. Ea nu poate fi obligată indirect la mai mult de cât s'ar putea obliga direct prin contract; Ori, prin contract, direct, ea nu poate angaja imobilele sale dotale.

[2] Baudry-Surville, op. cit. III, No. 1682; Planiol, op cit. III, No. 1610; Cas. fr. 3 Mai, 1893; Dal. Pér 93. 1. 349; Sirey, 93, 1, 365; Guillouard, T. IV, No. 1860; Cpr. Jouitou, op. cit. No. 150.

126. Dacă femeea dotală gerând afacerile altuia n'a putut obliga către acesta imobilele sale dotale, în regulă generală, nu mai încape nici o îndoială, că convenţiunile incheiate de dânsa pentru stăpân cu *terţii*, produce obligaţiuni valabile între el şi aceştia.

Femeea dotală poate obliga pe un altul? Gestiune de afaceri.

Femeea dotală ca gerantă se obligă şi rămâne obligată faţă de stăpânul pentru care a gerat şi este executabilă asupra bunurilor sale *parafernale* pentru ven tu-rile încassate, fructele culese sau pagubele pricinuite stăpânului, căci deşi dotală, ea nu este incapabilă de a obliga bunurile sale parafernale. Nu mai încape îndoială, că stăpânul a cărui afaceri au fost bine gerate, este valabil obligat către femeea dotală a o îndemniza de obligaţiunile ce ea personal a contractat în interesul gestiunei, cum şi de toate cheltuelile utile şi necesarii. El n'ar putea nici într'un caz să-i opună incapacitatea ei, dacă chiar ar fi lucrat fără autorizarea soţului, nulităţile resultând diin incapacitate, fiind relative.

Cum se obligă ea în acest caz?

127. In ce priveşte primirea unei succesiuni, femeea dotală o poate face, pur şi simplu, cu autorisaţiunea soţului. Comentatorii grupează acest fapt la quasi-contracte prin acea că comportă o manifestare unilaterală de voinţă.[1] Barbatul singur n'ar putea face această acceptare pentru femee, căci n'are calitatea, afară numai dacă n'ar fi autorizat de dânsa cu procură. Se ştie, că acceptarea unei succesiuni, pur şi simplu, obligă pe acceptante faţă de creditorii succesiunei, *ultra vires successionis*, adică şi asupra bunurilor lor personale. Intrebarea care se pune, în acest caz, este, femeea dotală va fi ţinută la plata acestor datorii cu bunurile sale dotale imobile? Ar putea ea fi urmărită asupra acestor bunurì. Se decide cu drept cuvânt că, nu, căci nu poate femeea do-

Femeea dotală poate primi o succesiune? La ce se obligă dânsa?

[1] Baudry et Wahl, Succ. II, edit. II, No. 1095.

tală prin faptul său voluntar atinge inalienabilitatea dotei imobiliare, afară numai dacă cu ocazia primirei succesiunei n'ar fi săvârşit vre-un delict penal sau civil, în care caz ar fi obligată pentru acest fapt.[1] Ea se va putea însă urmări asupra bunurilor culese din succesiune cum şi asupra bunurilor sale proprii, însă numai parafernale.[2]

In cazul când femeea, şi-a constituit dotă bunurile sale viitoare, între acestea intră, de sigur, succesiunile ce primeşte în timpul căsătoriei. Creditorii acestor succesiuni primite şi legatarii de orice fel, se pot îndestula urmărind imobilele în plină proprietate, şi în genere, averea din aceste succesiuni, căci creanţa şi dreptul lor emană de la defunct, înainte ca averea de succesiune să intre ca dotă în patrimoniul femeei. Ei însă nu vor putea nici într'un caz urmări cealaltă avere dotală a femeei, care nu provine din succesiunea asupra căreia sunt creditori,[3] sau au drept ca legatari, dacă au neglijat a fi plătiţi asupra acestei averi, căci faţă de cealaltă avere dotală a femeei ei, sunt consideraţi ca nişte creditori din timpul căsătoriei.

Cheltuelile de judecată sunt executabile asupra imobilelor dotale?

128. Soţul dotal figurând în deosebite acţiuni şi instanţe în exercitarea drepturilor privitoare la averea dotală, poate fi adesea condamnat la cheltueli de judecată. De sigur, că în aceste cazuri, soţul este acel care va fi urmărit asupra averei sale personale pentru toate acrste condamnaţiuni, căci el figurând în instanţă, reprezintă

---

[1] Rodière et Pont, op. cit. III, No. 1823; Baudry-Surville, op. cit. III, No. 1683.

[2] Planiol, op. cit. III. No. 1609; Aubry et Rau, op. cit. V. parag. 538 text şi nota 36. pag. 615-616; Guillouard, op. cit. IV, nota 1862 şi 2097; C. Pau, 20 Janvier. 1861; Dal. Pér. 61, 5. 166; C. Nîmes, 6 Mai 1861; Sirey, 61, 2, 369.

[3] Planiol, ibidem, C. Toulouse, 17 Mars 1851; Dal. Pér. 52, 2, 86; Sirey, 51, 2, 411. V. şi autorii citaţi în nota precedentă.

și susține drepturile sale personale de soț dotal la care este interesat. Femeea, conform art. 1242 c. civ., nici nu poate fi primită a sta în instanță. Sunt totuși situațiuni în care femeea figurează ea însăși de necesitate, de ex.: într'o acțiune de împărțeală, la o expropriere pentru cauză de utilitate publică sau în caz de expropriațiune forțată, ori o separațiune de patrimonii etc., sau după separațiunea de patrimonii în toate acțiunile dotei sale, ce-i revine în administrațiune, în toate aceste cazuri, este întrebarea, când femeea suferă condamnațiuni la cheltueli sunt ele executorii asupra bunurilor sale dotale? Se decide, în genere, că nu; ele însă sunt executorii asupra bunurilor parafernale ale femeei.[1]

Quid pentru avoué?

Cu toate acestea, pentru cazul separațiunei de bunuri, s'a admis ca avouéul poate urmări plata cuvenită sie-și pentru munca depusă și pledoaria făcută, în obținerea separației de patrimoniu a femeei dotale, asupra imobilelor sale dotale, când n'are bunuri parafernale, argumentându-se pe considerațiunea că apărarea făcută a servit la conservarea dotei sale. Să remarcăm că în acest caz, presența femeei în instanță s'a găsit necesară.

Totuși această chestiune nu este integral împărtășită de toți autorii. Aubry și Rau[2] sunt în principiu în contra admiterei acestei executări. Ei zic: «*Les engajements resultant de conventions relatives aux biens dotaux, mais passées, pendant le mariage, sans permission préalable de la justice, n'affectent pas ces biens, alors même qu'ils profitent à la dot.*» Acești autori nu acordă acțiunea și urmărirea în contra bunurilor dotale imobile, în acest caz, de cât în mod subsidiar și resultând din equitate.

---

[1] Aubry et Rau, V. paragr. 538, pag. 612; Guillouard, IV, No. 2092; Planiol, op. cit. III no, 1613; Baudry-Surville, op. cit III, no. 1684.

[2] Op. cit. paragr. 538, pag. 612, nota 27.

Iată ce susţin mai departe: «*Cette action aura pour base «une versio in rem qu'il eût été impossible de faire consta-«ter ou aprécier d'avance par le tribunal. Que si la femme «avait succombé, dans son procès, il ne resterait plus aucun «principe d'action sur les biens dotaux, pour l'avoué, qui au-«rait d'ailleurs à s'imputer de n'avoir pas exiger de provi-«sion.*» Jurisprudenţa francesă permite acţiunea şi urmărirea în acest caz, chiar când femeea a pierdut procesul.[1]

Daunele provenite din reaua credinţă a femeei dotale sunt esecutabile asupra imobilelor dotale.

129. Când femeea dotală a fost condamnată la cheltueli cu titlu de daune, provenite din reaua sa credinţă, se decide, asemenea, că există acţiune şi drept de urmărire în contra imobilelor sale dotale.[2]

Quid pentru dreptul de retenţie?

130. In ce priveşte dreptul de retenţiune asupra imobilelor sale dotale, ca o consecinţă a acţiunilor ce se pot exercita contra lor, vezi supra pag. 44, 45 urm.

Obligaţiunile legale sunt executabile asupra imobilelor dotale.

131. Sunt încă unele creanţe cari se pot executa asupra imobilelor dotale cunoscute sub numele de obligaţiuni legale Ele cuprind impositurile şi în genere, dările către stat, rezultat al unor impuneri fiscale sau condamnaţiuni judiciare, ex.: amenzi. Puterea lor de executare asupra imobilelor dotale rezultă direct din voinţa legiuitorului şi incapacitatea specială a femeei dotale nu se poate opune. In jurisprudenţă s'a aplicat acest prin-

---

[1] Cas. fr. 8 Avril 1862, Sirey, 62, 1, 1045; Cas. 5 Février 1868; Dal. Pér. 68, 1, 58; Sirey, 68, 1, 73; Planiol, III; no. 1613; Rodière et Pont, III, 1825; Troplong, IV, 3334; Dutruc, Séparation de biens no. 142; C. Toulouse, Sirey,33, 2, 484; Dal. Pér. 33, 2, 115; C. Grenoble. Sirey, 60, 2, 497; Dal, Pér. 61, 2, 164; Cas. fr. Sirey, 68. 1, 173; Dal. Pér. 68. 1, 58.

[2] Aubry et Rau, V, paragr. 538, pag, 612 şi nota 25: Tessier. no. 541; Troplong, IV, 3334. Baudry-Surville, III, no. 1684, pag. 378; Cas. fr. Sirey, 62, 1, 292; Cas. Sirey, 88, 1, 289 (nota de Labbé); Dal. Pér. 88. 1, 49; C. Agen, Sirey, 48, 2, 241; Dal. Pér. 48. 2. 19, V. şi celelalte jurisprudenţe citate în nota 25 Aubry et Rau, loc. cit. şi în nota 3 Baudry-Surville, loc. cit. Contra: Benoît, I, 190; Duranton, XV, 534; Proudhon, De l'usufruit, IV, 1779 şi 1780.

cipiu în urmărirea plăţei unei taxe la o succesiune căzută unei femei dotale.[1] Aceste impozite se urmăresc asupra imobilelor dotale în plină proprietate.[2]

Obligaţiunile ce nasc din delicte şi quasi-delicte sunt asemenea executabile asupra imobilelor dotale.

132. Un fel de obligaţiuni cari se execută, fără discuţiune, asupra femeei în ce priveşte imobilele sale dotale, chiar când aceste obligaţiuni nasc în timpul căsătoriei, sunt acele cari resultă din delictele şi quasi-delictele sale, din dolul şi frauda sa.[3] Nu este nevoe, ca fapta săvârşită de femee să constituiască un delict care să fie pedepsit de legea penală; el poate fi şi un delict civil şi mai puţin, un quasi-delict civil.[4] Această soluţiune

[1] C. Caen, 18 Juin, 1880; Sirey, 81, 2, 1; Dal. suppl. T. IV pag. 239, nota 1; Planiol, op. cit. III, no. 1612; Baudry-Surville, op. cit. III, no. 1685; Guillouard, op. cit. IV, No. 2097. Aubry et Rau, V paragr. 538, pag. 615,

[2] Aubry et Rau, ibidem, nota 33. C. Limoges. 28 Mai 1863; Sirey, 63, 2, 140.

[3] Alexandresco, VIII, pag. 245; C. Iaşi şi Bucureşti, Dr. 1892 no. 62 şi Cr. Jud. 92, no. 3; v. supra pag, 93 nota 4 pentru autori. Pentru jurisprudenţă: Cas. fr. Dal. Pér. 1884, 1, 29; Dal. Pér. 1886, 1, 11; C; Lyon, Sirey, 1888, 2, 134; C. Orleans, Dal. Pér. 79, 2, 49; Cas. fr. Dal. Pér. 1, 1886, 1, 440; C. Lyon, Sirey 1888, 2, 134; C. Pau, Dal. Pér. 1890, 2, 72; C. Grenoble. Dal. Pér. 1886, 2, 263; C. Rouen, Dal. Pér. 1892. 2, 504; Cas. fr. Sirey 1893, 1, 288; C. Amiens, Dal. Pér. 1894, 2, 208; C. Riom, Sirey, 1893, 2, 146; C. Riom, Dal. Pér. 1892, 2, 200; C. Bordeaux, Dal. Pér. 1893, 2, 517; C. Rouen, Sirey, 1882, 2, 41; Cas. fr. Dal. Pér. 1894, 1, 4 6; Dal. Pér. 1878, 1, 55; Dal. Pér. 1882, 1, 305; C. Lyon, Dal. Pér 1883, 2, 142; C. Nîmes, Dal. Pér. 79, 2, 55; C. Toulouse, Dal. Pér. 1890, 2, 343; C. Amiens, Dal. Pér. 1894, 2, 208; C. Alger, Sirey, 1899, 2, 161. Cas fr. Dal. Pér. 1880, 1, 418; Dal. Pér 1881, 1, 296; Sirey, 1886, 1. 5.

[4] Lyon. 16 Mai 1886, Sirey, 88, 2, 134; Planiol, III, no.1605; Baudry-Surville, op. cit. III, no. 1678, pag. 365; Cas. fr. Sirey, 45, 1, 513; Dal. Pér. 45, 1, 185; Cas. fr. Sirey, 47, 1, 816; Dal. Pér 47. 1, 48; Cas. fr. Sirey, 51, 1, 576; Dal. Pér. 51, 1, 183; Cas. fr. Sirey, 52, 1, 769; Dal. Pér. 52, 1, 264 şi 267; Cas. fr. Sirey, 61, 1, 983; Dal. Pér. 61, 1, 373; Cas. fr. Sirey 64, 1, 363; Dal. Pér. 64, 1, 379; Cas. fr. Sirey, 70, 1, 11; Dal. Pér. 71, 1, 237; Cas, fr. Sirey, 71, 1, 69; Dal. Pér. 70, 1, 333; Cas. fr. Sirey, 77, 1, 455; Dal. Pér. 78, 1, 55; Cas. fr. Sirey, 79, 1, 419; Dal. Pér. 80, 1, 418; Cas. fr. Sirey, 1881, 1. 351; Dal. Pér. 81, 1, 296; V. încă jurisprudenţele citate în Aubry et Rau, paragr. 538, pag. 614, nota 32 şi Baudry Surville, loc. cit. nota 1.

este tradițională, căci ea s'a menținut fără a fi încorporată în vre-un text de lege, încă din vechime și până azi.[1] Deja la romani se aplica principiul: *minor in delictis major habetur,* iar sub raportul capacității, în fapt, de sigur că minorul este mai vrednic de protecțiunea legei. Totuși, dacă legea nu-l ocrotește pe dânsul, cu atât mai puțin se cuvine să ocrotească pe femee, în asemenea împrejurări. Iată cum în dreptul vechiu frances, se exprimă Roussilhe[2]: «*Lorsque la femme commet quelque dé-*«*lit, et qu'à raison de ce, elle est condamnée à des dom-*«*mages-intérêts et à des dépenses: ces condamnations peu-*«*vent se prendre sur les biens dotaux, lesquels sont, par là* «*validement obligés, parce qu'on ne doit pas laisser les for-*«*faits impunis.*» De câte ori interesul public a venit în atingere cu interesul particular, acest din urmă, a trebuit să cedeze celui dintăi. De sigur, că este un interes de ordine morală superioară, publică, ca raporturile dintre oameni, în ce privește afacerile lor, să nu fie pătate de înșelăciuni sau manoperi, de natură a induce în eroare și a compromite astfel situațiunea celor de bună credință.

In dreptul roman.

Inalienabilitatea dotei, chiar în dreptul roman, unde era edictată într'un interes de ordine publică, încă plia înaintea celuilait principiu de ordine publică, necontestat superior: *Fraus omnia corrumpit*, sau *nemo allegans etc*. Cu

---

[1] Planiol, op. cit. III no. 1604; v. jurisprudențele citate în nota precedentă. Atât în jurisprudența veche cât și în cea nouă există dificultatea de a se precisa când există un quasi-delict și deci femeea urmează a fi ținută asupra bunurilor sale dotale și când va fi o simplă imprudență sau greșală care nu o obligă asupra acestor bunuri. V. Cass. fr. 26 Nov. 1901, Sirey, 1902, 1, 139; C. Grenoble, 19 Fév. 1901: Sirey, 1902, 2, 96; Dal. Pér. 901, 2, 367; C. Paris, 30 Déc. 1903: Dal. Pér. 1905, 2, 107.

[2] De la Dot, édit. Sacase, no. 426 luat din Baudry-Surville op. cit. III, no. 1678, nota 4.

atât mai mult în timpurile mai noui, când acest principiu al inalienabilităţei este consacrat într'un interes de ordine privată. Principiul înscris în art. 1162 c. civ. după care: minorul n'are acţiunea în rescisiune contra obligaţiunilor ce resultă din delictele sau quasi-delictele sale, se aplică neîndoios şi femeei dotale, căci există aceiaşi raţiune. Apoi este de equitate, ca, prejudiciul cauzat cuiva prin greşala sau fapta dolosivă a altuia să oblige pe acesta a l repara fără temei de excepţiuni cari ar atinge ordinea publică.

133. In genere, se decide că, femeea se angajează prin delictele şi quasi delictele sale asupra imobilelor sale dotale, numai faţă de terţii pe cari îi vatămă şi nu faţă de complicele sau complicii cu cari a săvârşit delictul.

Femeea dotală nu se obligă faţă de complicii săi asupra imobilelor dotale.

Consecinţă a răspunderei solidare a codeliquenţilor faţă de terţiul vătămat prin delict, acţiunea ce are deliquentul care a achitat obligaţiunea întegral contra femeei dotale, codeliquenta sa, nu este executorie asupra imobilelor dotale ale acesteia, cu toate că deliquentul plătitor se subrogă în drepturile victimei contra codeliquentei sale, pentru suma plătită mai mult de cât partea sa (socotită în raport cu codeliquentul său). V. art. 1052, 1053 c. civ. şi 1108 al. 3 c. civ. Motivul acestei decisiuni este, că raportul dintre codeliquenţii obligaţi solidar este de natură civilă. Iată cum se exprimă Curtea de Casaţie francesă din 11 Februarie 1865 [1] confirmând sentinţa Trib. din Pont l'Evêque din 26 Février 1862: «*Que s'il est apporté une exception à ce principe de l'ina-«liénabilité de la dot pour le cas où la femme a été con-«damnée à des dommages-intérêts à raison d'un délit ou «d'un quasi-délit, cette exception ne peut être invoquée que*

[1] Dal. Pér. 63, 1, 334; Sirey, 63, 1, 267. V. Planiol, III, 1604 în notă, Dal. Rép. suppl. contr. de mariage no. 1359.

«par celui envers qui a eu lieu le fait qui a déterminé la «condamnation à des dommages-intérêts, et non par celui qui «comme Thorel, a été l'auteur ou le complice du fait délic-«tueux; que la dette de la femme Gosset envers Thorel a «une source purement civile, puisqaelle provient de la subro-«gation qui n'est opérée par le payement intégral, de la part «de Thorel, de la somme à laquelle il avait été condamné «conjointement et solidairement avec la femme Gosset envers «le mari de celle-ci, pour cause d'adultère; qu'ainsi, à raison «d'une dette de cette nature la dot — n'est point aliénable «et Thorel n'avait pu faire procéder à la saisie-arrêt d'une «partie de cette dot contre la femme Gosset».

Quid în cas de împăcăciune a femeei dotale cu terţiul prejudiciat?

In cas de delict sau quasi-delict săvârşit de femeea dotală şi de împăcăciune făcută de femee cu partea vătămată, asupra delictului, aceasta poate executa creanţa constatată prin învoiala intervenită asupra imobilelor dotale ale femeei, căci ea residă tot pe faptul delictuos. Judecătorul va putea însă aprecia quantumul învoelei făcute asupra acestui delict şi a-l reduce în caz de exageraţiune.[1]

Apreciarea delictelor şi quasi-delictelor e de atribut judecătoresc.

134. Când acţiunea este îndreptată la judecată, va fi în totdeauna dificil a se aprecia în fapt dacă faptul este un delict sau un quasi-delict şi mai ales dacă faptul constituie un quasi-delict. In genere, pentru delictele civile, se cere intenţiunea doloasă şi întrebuinţarea de manopere frauduloase; pentru quasi-delicte, ar fi suficient o abatere de la lege întemeiată pe o neglijenţă sau o imprudenţă. In toate cazurile, este o chestiune de atribut suveran a judecătorilor a găsi. că este sau nu

[1] Guillouard, op. cit. IV, no. 2096; Baudry-Surville. III, no. 1678, pag. 366; Cas. fr. 20 Juillet, 1870; Sirey, 71, 1, 69, Dal. Pér. 70, 1, 333. Cass. 11 Fév. 1863, Sirey, 63, 1, 267. Dal. Pér. 63, 1, 334

quasi-delict, şi deci a acorda sau nu, acţiunea executorie asupra imobilelor dotale. Obişnuit, instanţele judecătoreşti, dând consideraţiuni întinse principiului inalienabilităţei imobilelor dotale, acordă rar acţiuni contra lor, pentru quasi-delicte, mai ales când lipseşte intenţiunea de a vătăma. Ca chestiune de exemple: nedeclararea incapacităţei femeei dotale sau a regimului sub care e căsătorită, spre a se putea şti situaţia juridică a bunurilor sale, în convenţiunile ce încheie cu alţii; când toate acestea nu sunt făcute cu intenţiune de a vătăma, ci din greşală şi mai ales, când verificarea faptelor s'ar putea face cu uşurinţă de partea cu care se convine, — n'ar angaja răspunderea femeei cu imobilele sale dotale. Culpa ar reveni în parte şi terţiului care are a-şi imputa neglijenţa de a fi controlat faptele şi situaţia femeei cu care a contractat.[1]

Distincţiunea făcută în doctrină şi jurisprudenţă

Doctrina şi jurisprudenţa în aprecierea acestor fapte cu caracter delictuos, face o clasificare după cum greşelele şi fraudele sunt referitoare la contracte, contractuale, sau sunt în afară de contracte, simplu delictuale şi acordă mai multă indulgenţă celor d'intăi, ca fiind mai lesne posibile, fără intenţiune de a vătăma, deosebit de consideraţiunea, că inalienabilitatea dotală a fost statornicită, în vedere, de a evita femeei obligaţiuni resultând din contracte voluntare.

[1] Baudry-Surville, III, pag. 367. Guillouard, IV, 2096. Planiol, III, 1607. Dal. Rép suppl. contrat de mariage, no. 1355, C. Toulouse, 12 Juin, 1860: Sirey, 60, 2, 545. Dal. Pér. 61, 2, 35. C. Rouen, 28 Mars 1881 Sirey, 82, 2, 41 şi în Dal. Rép. suppl. Contrat de mariage, pag. 219 nota 1. C. Lyon, 24 Mars 1882 şi 3 Février 1883. Sirey. 85, 2, 154. Dal. Pér. 83, 2, 142. C. Limoges, 5 Décembre 1883. Sirey, 85, 2, 110. Dal. Pér. 84, 2, 179. C. Bordeaux, 20 Janvier 1893, Sirey, 94, 2, 32. Dal. Pér. 93, 2, 517; C. Alger, 21 Juillet 1898; Sirey, 99, 2, 164; Dal. Pér. 99, 2. 148. C. Paris, 10 Décembre 1901. Dal. Pér. 1905, 2, 127. C. Grenoble, 19 Février, 1901. Dal Pèr. 1901, 2, 367. C. Paris 21 Avril 1896. Dal. Pér. 98 sub Cass. 1, 305.

Culpe contractuale.

135. I. Culpele contractuale sunt şi ele deosebite, după cum se comit cu ocaziunea încheerei contractelor, *în concluziune*, sau cu ocaziunea executărei lor, *în executare*.

Culpe contractuale în conclusiune.

136. a). *Culpe contractuale în concluziune.*

De cele mai multe ori, culpele contractuale consistă în nearătarea capacităţei femeei, sau în nedeclararea regimului sub care e căsătorită, sau în nedeclararea unor anume condiţiuni ale contractului matrimonial; ex: a prezenta drept parafernale, bunuri dotale, rezultat al unei confuziuni, sau vice-versa etc. Aceste culpe sau erori se săvârşesc la încheerea contractelor. Femeea poate săvârşi aceste fapte numai din simplă eroare sau neştiinţă, iar posibilitatea verificărei din partea celeilalte părţi, îi este uşoară şi la îndemână. In asemenea cazuri, se decide, cel mai adesea, că femeea nu răspunde de aceste erori în măsură de a angaja imobilele sale dotale. Ea ar putea obliga însă averea sa parafernală.[1] Dacă însă se va stabili, în fapt, că femeea dotală contractând cu terţiul, cu intenţiune de a-l păgubi, şi intrebuin-

---

[1] Planiol, op. cit. No. 1607; Baudry-Surville, op. cit. III, No. 1678, pag. 367; Dal. Rép. suppl. No. 1356. C. Lyon, 24 Mars 1882; Dal. Pér. 83, 2, 142; Sirey, 85, 2, 154; C. Limoges, 5 Décembre 1883. Dal. Pér. 84, 2, 179; Sirey, 85, 2, 110; C. Bordeaux, 20 Janvier 1893; Dal. Pér. 93, 2, 517; Sirey, 94, 2, 32; C. Paris, 21 Avril, 96; Dal. Pér, 98, sub Cass. I, 305; C. Alger, 21 Juillet, 98; Dal. Pér. 99, 2, 148; C. Grenoble, 19 Février 1901; Dal. Pér. 1901, 2, 367; C. Pau, 2 Juin, 1880; Sirey, 82, 2, 249; Dal. Pér. 81, 2, 1; C. Caen 12 Mai 1874; Dal. Pér. 75, 2, 184; Cass. 15 Juin 1864; Dal. Pér, 64, 1, 379; C. Riom, 16 Mars şi 2 Juillet 1892; Sirey, 93, 2, 146; C. Agen. 20 Décembre 1893; Sirey, 94, 2, 250; Dal. Pér. 94, 2, 92; C. Lyon, 22 Février 1867; Dal. Pér. 67, 2, 80; C. Nancy, 2 Août 1862 în Dal. Rép. suppl. op. cit. No. 1357 şi nota 1; C. Nîmes, 11 Janvier 1878; Dal. Pér. 79, 2, 55; Cas. 27 Février, 1883; Sirey, 84, 1, 185; Dal. Pér. 84, 1, 29. Cass. Sirey, 86, 1, 5; Dal. Pér. 86, 1, 11.

țând manopere dolosive, va fi ascuns, fie capacitatea sa distrugând dovezile, sau făcând imposibile cercetările în această privință, fie condiția dotală a imobilelor sale, spre a obține o ipotecă asupra lor, sau vânzându-le ca parafernale arătându-i alte imobile de cât acele cari în realitate sunt parafernale etc., în aceste cazuri, femeea va fi ținută a repara prejudiciile pricinuite cu averea sa imobiliară dotală.[1] Nu credem admisibilă părerea după care, cel care contractează cu o femee dotală, știind că e dotală, n'ar avea nici un recurs contra imobilelor sale dotale, chiar în cazul când ar fi fost amăgit prin dol și ar avea acest recurs, numai în cazul, când în afară de orice contract. ar fi fost victima unui delict.[2]

De sigur, partea care se pretinde păgubită prin greșala sau frauda femeei și reclamă acțiune în contra imobilelor sale dotale, va fi obligată să facă dovada faptelor ce pune în sarcina femeei dotale. Dovada fiind chestiune de fapte, și mai ales când se alegă frauda se poate face prin orice mijloc, înscris, martori, presumpțiuni, etc.[3] Dovada culpei invocată

S'a ivit în jurisprudență speța următoare: o femee dotală concurează la licitație asupra unui imobil, care se adjudecă asupra sa și nu depune prețul în termen; se pune din nou în vânzare în contul său; la a doua adjudecare, se vinde pe un preț mai scăzut ca cel d'întăi. Naște întrebarea, asupra diferenței de preț, pe care

---

[1] Planiol, ibidem; Cas. fr. 23 Novembre, 1852; Sirey, 52, 1, 769; Cass. fr. 4 Juillet 1877; Dal. Pér 78, 1, 55; Sirey, 77, 1, 455; Cass. 16 Février 1880; Dal. Pér. 81, 1, 296; Sirey, 81, 1, 351; Cas. 5 Fév. 1894; Dal. Pér. 94, 1, 416; Sirey, 95, 1, 21; Cass. 14 Avril 1904; Dal. Pér. 1905, 1, 181; Cas. 14 Juin 1904; Dal. Pér. 1905, 1, 185. Toate aceste reproduse după Planiol.

[2] Labbé în Sirey, Bulletin bibliografique 1888, pag. 17 după Baudry-Surville, III, No. 1678, p. 369 nota 1.

[3] Dal. Rép. suppl. contrat. de mariage No. 1358.

este obligată a o plăti creditorilor ipotecari urmăritori, cari rămân neacoperiţi în parte cu din acest al doilea preţ, va fi ţinută asupra imobilelor sale dotale? Se decide, că, nu, de câte ori, in fapt se va stabili, că fără intenţiune de a păgubi pe creditori, femeea a comis o simplă imprudenţă, crezând că va avea bani spre a depune preţul primei adjudecări făcută asupra sa Se decide, că, da, dacă din potrivă, se constată intenţiunea de a fi voit să păgubească pe creditori.[1]

Se decide în acelaş fel şi în cazul când femeea dotală cedează unui al treilea acţiuni contra barbatului său, derivând din dota sa, dar pe care în realitate nu le are.[2]

Culpe contractuale în executare.

137. b) *Culpe contractuale în execuţiune.*

Jurisprudenţa pentru culpele săvârşite de femee după încheerea contractelor, la executarea lor, se arată mult mai indulgentă faţă de femee în ce priveşte inalienabilitatea imobilelor sale dotale. şi aceasta pentru consideraţiunea, că femeea lesne ar eluda acest principiu al inalienabilităţei, opunând o rezistenţă capricioasă, nejustificată şi chiar de rea credinţă, în executarea contractelor sale, al căror obiect e străin şi departe de a angaja dota sa. S'ar ajunge în acest fel în mod indirect la înstreinarea dotei, căci cea ce n'ar putea face femeea de bună voe printr'un contract, ar putea face mai pe urmă, când contractul ar deveni exigibil. Iată pentru ce,

---

[1] Planiol ibidem; Baudry-Surville, ibidem ; Dalloz Rép. suppl. Contrat de mariage No. 1356, 2⁰; C. Limoges, 19 Janvier 1848 ; Sirey, 48, 2, 96 ; Cas. fr. 15 Juin 1864; Sirey, 64, 1, 365; Dal. Pér. 64, 1, 379 ; C. Pau, 2, Juin 1880 ; Sirey, 82, 2. 249 (nota Labbé) ; Dal. Pèr. 81, 2, 1 ; C. Agen, 1865 Février 6 ; Sirey, 65, 2, 240; Dal· Pér. 65, 2, 95; C. Riom, 16 Mars şi 2 Juin 1892; Sirey, 93, 2, 146 ; Dal. Pér. 92, 2, 200, C. Agen, 20 Décembre 1893 ; Sirey, 94, 2, 250 ; Dal. Pér. 94, 2, 92

[2] Cas. fr. 26 Novembre 1901 ; Dal. 1902, 1, 14. Planiol, III, No. 1607.

în asemenea cazuri, condamnațiunea de daune la care ar fi supusă femeea, pentru neîndeplinirea cu rea credință, chiar a obligațiunilor sale, nu se poate executa asupra imobilelor sale dotale.[1]

138. II. *Culpe și fraude în afară de contracte, simplu delictuale.* Culpe delictuale.

Când greșelile săvârșite de femeea dotală nu ține la vre-un contract, ci constituie o infracțiune la lege și prin acest fapt se aduce vătămare cuiva, independent de intențiunea de a o produce, care intențiune, în deobște este presupusă, prin însăși abaterea de la lege pe care toți sunt datori să o cunoască, se decide, în genere, că femeea angajează imobilele sale dotale față de partea vătămată. Nevoința de a se conforma legei, sau numai neglijența de a se pune de acord cu dânsa, constituie un quasi-delict de natură a da acțiune contra dotei, în principiu, inalienabile. Astfel ar fi cazul când femeea și barbatul, obligați a declara d'înaintea oficerului stărei civile cu ocazia celebrărei căsătoriei, dacă au act dotal, și în caz afirmativ, data lui și autoritatea unde a fost autentificat aceasta în scop de publicitate (art. 61 c. civ.) tăgăduesc a fi făcut vre-un asemenea act. Se decide, în acest caz, că incapacitatea femeei, ca femee dotală nu este oposabilă terțiilor, care ignorează starea ei dotală. (Baudry-Surville, III, no. 1678 pag. 369).

Nepublicarea contractului dotal când femeea devine comersantă.

Tot astfel este cazul femeei dotale, care devenind comerciantă după căsătorie, neglijează de a publica contractul dotal, în termen de o lună din ziua când a început comerțul. (art. 19 și 20 cod. comercial, 69 fr.) Iată cum se exprimă asupra acestei chestiuni Casația fran-

---

[1] Planiol, op. cit. III, No. 1607; Baudry-Surville, op. cit. III, no. 1678, pag. 368; Cas. fr. 23 Novembre 1885; Dal. Pér. 86, 1, 31. C. Toulouse, 13 Mars 1890; Dal. 90, 2, 243; Dalloz. Rép. supp.; contrat de mariage No. 1358, v. și Sirey 86, 1, 5.

ceză prin decizia din 24 Decembre 1860: [1] «*Vu l'art. 69 «c. com. Attendu que le principe de l'inaliénabilité de la dot, «rappelé à l'égard de la femme marchande publique par l'art. «7 c. com, n'empêche pas que la femme dotale ne soit res- «ponsable, même sur ses biens dotaux, de tout fait consti- «tuant, de sa part, soit un délit, soit un quasidélit; qu'aux «termes des art. 1382, 1383 c. nap., il y a quasi-délit dans «toute faute, négligence ou imprudence qui cause un dom- «mage à autrui, sans qu'il soit nécessaire d'ailleurs qu'il y «ai eu intention de nuire; Attendu, en fait, qu'il est declaré «par l'arrêt attaqué que la femme Neveu, mariée sous le ré- «gime dotal, a embrassé la profession commerciale postérieu- «rement à son mariage et qu'en contravention aux prescrip- «tions de l'art. 69 c. com., elle a negligé de faire publier «son contrat de mariage dans le mois du jour où elle avait «ouvert son commerce; qu'il est enfin constaté par le dit ar- «rêt, que cette négligence de la femme Neveu a causé un «préjudice a ses créanciers; Attendu que dans les circonstan- «ces ainsi reconnues et constatées, la négligence imputable à «la femme Neveu constitue un quasi-délit dont la cour impé- «riale l'a à bon droit déclarée responsable sur ses biens do- «taux · Rejette.*»

Curtea de Casaţie franceză confirmă astfel decizia Curţei din Limoges din 24 Mai 1860 care şi ea confirmase sentinţa Tribunalului din Guerêt din 14 Iunie 1859.[2]

---

[1] Dal. Pér. 61, 1, 373; Sirey, 61, 1, 983; v. Planiol, III, no. 1606. Dal. Rép. suppl. no. 1354, 2⁰. Cas. Sir. 170, 1, 11; Dal. Pér. 71, 1, 237; Cas. 27 Fév. 1883, Sir. 84, 1, 185 Dal. Pér. 84 11, 9; 29 Mars 1893, Sirey, 93, 1, 288; Dal. Pér 93, 1, 285.

[2] Vezi încă Planiol. op. cit. III, no. 1606; Baudry-Surville, op. cit. III, no. 1678, pag 369 şi 370; Aubry et Rau, op. cit. V. parag. 505, pag. 250, nota 15; Laurent, XXI, no. 107; Lyon Caen et Renault, Préis de Dr. comm. I. no. 246; Alauzet, Comment de code de commerce, III, no. 878; Bravard-Veyriéres et Demangeat Traité de droit comm. II, pag 7; V. şi jurisprudenţele citate în nota precedentă.

Fiind acum stabilit că femeea dotală angajează răspunderea sa asupra imobilelor dotale prin delictele și quasi-delictele sale, chestiunea care se pune, este: măsura în care aceste bunuri pot fi urmărite și vândute, spre a acoperi daunele-interese pricinuite terțiilor prin faptele sale delictuoase. Se decide, aproape în unanimitate, atât în doctrină cât și în jurisprudență, că imobilele dotale nu pot fi urmărite, de cât numai pentru nuda lor proprietate, lăsând neatinsă folosința legală a barbatului.[1] Bărbatul n'ar putea fi urmărit asupra usufructului său legal când femeea angajează imobilele dotale prin faptele sale delictuoase, de cât atunci, când ar fi stabilit, că dânsul a participat, asemenea, la frauda săvârșită de femee, sau ar fi autorizat'o fără rezervă, la a comite asemenea fapte. I se aplică, în aceste cazuri, soțului dotal principiul de drept comun, acela de a se angaja cu toate bunurile sale prin faptele ce prejudiciază altora, mai ales când ele sunt de natură delictuoasă. In afară de cazurile când barbatul este și el culpabil alături de femeea sa dotală, se înțelege, că în celelalte cazuri, numai femeea să răspundă de faptele sale personale, proprii, căci sancțiunea faptului trebue limitată numai în persoana acelui ce a săvârșit o.[2] Usufructul le-

Nu se poate urmări decât nuda proprietate.

[1] Planiol, op. cit. III, no. 1608; Baudry-Survlle, op. cit. III, no. 1679; Aubry et Rau V. parag. 538, pag. 614. v. supra pag. 93 și Dalloz Rép. no. 3737.

[2] Alexandresco, VIII, pag. 246 în notă; Rép. Dalloz, no. 3737 Cas. fr. 5 Mars 1845; Dal. Pér. 45, 1, 186; Cas. 7 Décembre 1846; Dal Pér 47, 1, 48; Cas. 23 Juillet 1851; Dal Pér. 51, 1, 183; Aceiași distincțiune se făcea și în dreptul vechiu. Așa în dreptul roman, delictul săvârșit numai de femee nu se resfrângea și asupra barbatului, care păstra usufructul întreg a bunurilor dotale (V. Lg. 3, codice, ne uxor pro marito). Tot astfel era și în țările de drept scris ale Franței, cu excepțiunea Normandiei unde condamnațiunea dată femeei se execută asupra tuturor bunurilor dotale chiar când barbatul era nevinovat. Troplong, IV, 3320-3323 Tessier, nota 675.

gal al soțului, deși accede prin natura lucrurilor la fondul dotal, întrucât nu constitue un drept real distinct, un desmembrământ al proprietăței, totuși însă, prin faptul, că în virtutea dotalităței este afectat soțului și familiei pentru întreținerea ei, deci cu un caracter personal atașat soțului, care este administratorul și capul familiei, tocmai pentru aceste considerațiuni, nu poate fi atins de obligațiunile pur personale ale femeei dotale, cari nu trebuesc să producă repercusiune de cât limitată la persoana și averea ei exclusivă. Bineînțeles, această soluție se dă numai pentru cazul când urmărirea se face în contra femeei, în timpul căsătoriei, când adică uzufructul averei sale dotale nu-i aparține, și este oarecum distinct de nuda proprietate. După desfacerea căsătoriei n'ar mai fi nici o rațiune ca uzufructul incorporat la nuda proprietate să fie scutit de urmărire. De acea se și decide, că în acest caz, el este urmăribil împreună cu nuda proprietate a imobilului fost dotal.[1] Părerea că în timpul căsătoriei numai femeea dotală, căreia singură îi sunt imputabile faptele delictuoase săvârșite, răspunde cu nuda proprietate a imobilelor sale dotale, era admisă și în vechiul drept francez.[2]

Care este măsura incapacității femeei dotale?

139. Până acum am văzut incapacitatea femeei dotale, de a angaja prin obligațiunile consimțite în timpul căsătoriei, imobilele sale dotale, cari nu se pot urmări, nici în acest timp, nici după separațiunea de patrimonii, dacă a intervenit o asemenea separațiune nici după desfacerea căsătoriei și aceasta atât în mâna femeei, cât și în mâna erezilor săi, de sânge, sau chiar instituiți, fie că aceștia au acceptat succesiunea, pur și simplu, fie sub beneficiu de inventar. Am văzut asemenea, incidental, în cursul acestei lucrări

---

[1] Aubry et Rau, V, paragr. 538, pag. 614; Planiol, op. cit. III, no 1608.

[2] Roussilhe, op. cit. no. 426 (citat de Planiol. ibidem)

că totuşi femeea nu este, în timpul căsătoriei, incapabilă de a se obliga. Intereseează să se știe în mod precis, care este măsura capacităței și incapacităței sale.

140. Femeea, din momentul căsătoriei, devine incapabilă generalmente de a se obliga fără autorizațiunea soțului său, fie că n'are avere, fie că are, și în acest din urmă caz, sub orice regim ar fi căsătorită. Ea are o capacitate restrânsă de a se obliga neautorizată de soț, în măsura însă numai a actelor de administrațiune, când are avere parafernală, și este căsătorită sub regimul separațiunei de bunuri.[1] (v. art. 1285 c. civ.) Nici un act de dispozițiune nu poate face femeea, nici într'un caz, asupra averei sale, chiar parafernală, fără autorizațiunea soțului său, cu excepția delictelor și quasi-delictelor sale. Incapacitatea generală.

141. Dacă femeea are avere și se căsătorește sub regimul dotal, ea păstrează prima incapacitate generală de a se obliga fără autorizarea soțului, și adaogă la dânsa o a doua incapacitate, specială, acea de a nu putea, nici chiar cu autorizația soțului, angaja această a sa avere. Dacă obligațiile contractate de femeea dotală în acest timp, nu sunt executorii asupra imobilelor sale dotale, ele nu sunt însă mai puțin valabile din moment ce condiția de capacitate generală a femeei este satisfăcută, adică dacă acele obligații sunt făcute de femee cu autorizația maritală.[2] Când obligațiunile femeei din timpul Incapacitatea specială.

---

[1] Alexandresco, VIII, pag. 480, și notele 1 2, 3, 4 și 481 nota 1; Aubry et Rau, V. paragr. 541, pag. 639. Guillouard, IV, 2176. Jouitou, I, 5. Marcadé, VI. art. 1574, pag. 107. Troplong, IV, 3691. Thiry, III, 527. Cas. rom. S. I-a 1889, pag. 308. Trib. Prahova, Dr. 1889, No. 3.

[2] Aubry et Rau, op. cit. V, paragr. 534, pag. 536 și paragr. 538 pag. 616. Baudry-Surville, op. cit. II[1], no. 1686, pag. 381. Benoît, de la dot, I, no. 194. Bertauld, Revue critique, 1866, XXIV, pag. 207; Duranton, XV, no. 511. Guillouard, IV, no. 2099. Th. Huc, IX, no. 448. C. Pau, 5 Mars 1833 Sirey, 33, 2, 423. C. Caen,

căsătoriei sunt făcute fără autorizația maritală, ele sunt anulabile relativ (art. 207 c. civ) și femeea le poate ratifica după desfacerea căsătoriei (art. 1900 c. civ.)

Când obligațiunile femeei dotale sunt valabile în formă și făcute cu autorizația soțului, ele nu sunt lipsite cu totul de efect, căci dacă nu se pot executa asupra averei dotale imobile, se pot însă executa asupra oricărei alte averi parafernale a femeei, ba chiar după unele instanțe judecătorești și asupra averei dotale mobile.[1] Femeea dotală poate fi chemată în judecată cu autorizația soțului și a se obține contra ei o condamnațiune valabilă, căci condamnațiunea judecătorească nu este de cât consacrarea unei obligațiuni valabile. Această condamnațiune nu se va putea însă executa asupra imobilelor dotale ale femeei. Se poate face în contra femeei astfel definitiv condamnată și orice somațiune care n'ar constitui vre-un început de executare asupra imobilelor dotale ale femeei.

Un comandament însă asupra imobilelor dotale este anulabil, căci el constituie un început de executare (v. art. 496 pr. civ.) Bunurile dobândite de femee după desfacerea căsătoriei ar putea fi urmărite pentru asemenea datorii, fie în mâna ei, fie în mâna erezilor săi Aceștia dacă nu acceptă succesiunea mamei lor sub beneficiu de inventar, ar putea fi executați și asupra bunurilor lor proprii; de acea se recomandă ca succesiunea oricărei femei dotale să i se accepte sub beneficiu de inventar.

---

14 Novembre 1866. Sirey, 67, 1, 21. Cas fr. 12 Novembre, 1879. Sirey, 80, 1, 65. Dal. Pér. 80, 1, 49. Cas. 7 Fèvrier 1881. Sirey, 82, 1, 22; Dal. Per. 81, 1, 309. Cas 24 Mars 1885. Sirey, 85, 1, 220. Dal. Pér. 85, 1, 254. Cas. 29 Juillet, 1890. Sirey, 93, 1, 521. V. supra pag. 96 și 151.

[1] Alexandresco, VIII, pag. 221 și 337. V. Jud. oc. Bârlad, Cur. Jud. 1902. no. 4.

142. Când am tratat despre inalienabilitatea directă a uzufructului legal al soţului asupra bunurilor dotale (V. supra pag. 37) am văzut, toate teoriile ce se fac asupra acestei chestiuni. Dreptul de urmărire asupra acestui uzufruct nu este de cât o dependinţă, un corolar al soluţiunilor date în acele teorii, şi prin urmare, cu privire la creditorii barbatului, el va fi admis cu sau fără distincţiuni, în unele teorii, sau nu va fi de loc admis în altele. In adevăr, după cum se va admite, că dreptul de uzufruct ce are soţul dotal, asupra imobilelor dotale este alienabil şi cesibil, ca un bun al său propriu (Laurent et Jouitou), ori din potrivă; sau după cum se va admite, că fructele dotale percepute deja de soţ, se pot înstreina, în tot sau în parte, ori nu se pot înstreina de loc (Colmet de Santerre); sau după cum se va admite iarăşi că fructele dotale *viitoare, nepercepute*, se pot înstreina în tot sau în parte, ori nu se pot înstreina; tot astfel se va decide şi în ce priveşte dreptul de urmărire a creditorilor barbatului dotal asupra dreptului de uzufruct sau asupra fructelor dotale, căci creditorii nu pot avea asupra unui lucru mai multe drepturi, de cât are însuşi debitorul lor.

Care e dreptul de urmărire asupra usufructului dotal?

143. In ce priveşte insesisabilitatea veniturilor viitoare ale imobilelor dotale, faţă de creditorii femeei, deosebim trei perioade şi anume: 1) în timpul căsătoriei şi înainte de separaţiunea de patrimonii; 2) după separaţia de patrimonii şi 3) după desfacerea căsătoriei.

Quid pentru veniturile viitoare?

144. I. In timpul căsătoriei, se ştie, că barbatul este administrator şi uzufructuar legal al bunurilor dotale; el singur are dreptul a percepe fructele şi veniturile. (art. 1242 cod. civ.) Soţia nu are nici un drept asupra acestor fructe; ea nu va putea deci a le înstreina sau a le

Veniturile dotale viitoare se pot urmări în timpul căsătoriei şi în ce cas?

greva de sarcini. Creditorii săi din timpul căsătoriei, nu vor putea avea drepturi mai mari ca dânsa, debitoarea lor. Dacă ei vor risca să facă vre-o urmărire asupra veniturilor fondurilor dotale, în convingerea că urmăresc pe femeea dotală, debitoare, în timpul căsătoriei, vor vedea anulată această urmărire la opoziţia soţului dotal, care este proprietarul fructelor dotale cu îndatorirea satisfacerei din quantumul lor a sarcinilor căsătoriei.

Cesiunea făcută de femee e valabilă?

Cesiunea ce ar face o femee dotală de prisosul veniturilor dotale viitoare, asupra necesităţilor căsătoreşti, dacă chiar s'a intâmpla ca după cessiune, şi înainte de scadenţa acelor venituri, să intervină o separaţiune de patrimoniu, n'ar fi valabilă, căci cessiunea consimţită de femee. ar emana de la o persoană incapabilă în timpul căsătoriei, de a obliga bunurile sale dotale. Cesionarul, n'ar putea deci, după separaţia de bunuri, să exercite asupra veniturilor bunurilor dotale aflate acum în administraţia şi folosinţa femeei cedente, vre-un drept de urmărire, căci femeea i-ar putea opune nulitatea cesiunei, din chiar momentul formărei, pe motivul incapacităţei sale dotale.[1]

Creditorii femeei dotale anteriori căsătoriei, pot urmări veniturile dotale?

Nici creditorii femeei dotale, anteriori căsătoriei, nu vor putea urmări veniturile dotale cari aparţin bărbatului cât timp ţine căsătoria, şi aceasta, atât în cazul când alţii, rude sau streini, au constituit dota femeei cât şi atunci când ea singură şi-a constituit-o.[2] In acest din ur-

---

[1] Baudry-Surville, op, cit. III, no. 1690. Cass. fr. 14 Août 1883. Sirey, 86, 1, 37. Dal. 84, 344. Cass. chamb. réunies. 7 Juin 1864, Sirey, 64, 1, 201.

[2] Alexandresco, VIII, pag. 255, Trib. Dorohoi, Dreptul 1891 no. 83. Cas. rom. buletin S. I-a; 1898, pag. 164. V. şi Dreptul, 1898, no. 30. Curierul judiciar, 1898, no. 16, Dreptul, 1899, no. 8. Buletin 1898, pag. 1396. Baudry-Surville, op. cit. no. 1690.

mă caz, însă, unii autori mai cer ca barbatul să fi ignorat datoriile femeeei la facerea căsătoriei.[1]

Când femeea poate ceda valabil ?

Când însă femeea conform art. 1242 al. 3 (1549 fr.) și-a rezervat prin contractul de căsătorie o parte din veniturile dotale pentru trebuințele sale personale, ea este asemănată în ce privește veniturile dotale rezervate, barbatului uzufructuar, și va putea fi urmărită asupra acestor venituri, chiar în timpul căsătoriei, în măsura apreciată de judecată, ca trecând peste necesitățile sarcinilor căsătoriei. Iată cum se exprimă Casația franceză prin decizia din 13 Janvier 1851: «*Attendu que si, en vertu* «*d'une obligation que la femme mariée sous le régime dotal* «*a souscrite pendant le mariage et avant la séparation des* «*biens prononcée, le créancier n'a pas le droit de saisir les* «*revenus dotaux après comme avant cette séparation, la rai-*«*son en est que, au jour, où la femme s'est engajée, la dis-*«*position des dits revenus, qui sous le régime dotal ordinai-*«*re sont essentiellement dévolus aux besoins du ménage et* «*à ce de la famille, appartenait non à elle même, mais à* «*son mari exclusivement; Attendu que l'empêchement dispa-*«*rait pour le créancier si, comme dans l'espèce, la femme* «*usant du droit que lui accordaient les art. 1387 et 1549* «*paragr. 3 (1223, 1242 al. 3 r.) c. civ., et, modifiant en* «*ce point une des règles du régime dotal; s'est réservée par* «*son contrat de mariage la libre disposition d'une quotité* «*déterminée des revenus de ses biens pour pourvoir à son* «*entretien personnel et à ses propres besoins. Que par une* «*telle convention, qui fait la loi des époux, la femme jouit,* «*quant à cette quotité, des pouvoirs qui appartiennent au* «*mari sur le surplus des dits revenus, et en l'administration* «*avec les mêmes conditions; qu'elle est, par conséquent, in-*

[1] V. supra pag. 127 și Duranton, op. cit. XV, no. 51.

«vestie de la faculté de s'obliger jusqu' à concurrence de la «quotité susdite, même pendant le mariage et encore qu'il «n'y ait pas séparation des biens.» [1]

Această decisie confirmă decisia Curței din Paris din 27 Février 1847, care confirmase şi ea sentința tribunalului Senei din 26 Juin 1845. (V. Dal. Pér. în Raportul Curței.)

Alte ori, instanțele judecătoreşti decid, că chiar tot venitul dotal ce femeea şi-a reservat pentru sine, poate fi urmărit de creditorii săi, când se apreciază în fapt, că celelalte venituri dotale aparținând bărbatului sunt suficiente pentru sarcina căsătoriei şi aceasta, independent de faptul dacă femeea s'a obligat împreună cu barbatul ei, conjunct sau solidar, ori s'a obligat deosebit cu autorizarea soțului.[2]

Soțul dând autorisare femeei dotale se obligă alături de dânsa?

Când femeea s'a obligat singură cu autorizarea soțului său, se decide, că soțul dotal numai prin faptul dărei autorizației, n'a înțeles a se obliga şi el însuşi asupra prisosului folosinței sale legale, adică a renunța la parte din ea, spre a o face urmăribilă de către creditorii femeei, în timpul căsătoriei, afară numai dacă datoriile n'au fost contractate în folosul bărbatului sau

---

[1] Civ. rej. 13 Janvier 1851; Sirey, 51, 1, 109; Dal. Pér. 51, 1, 85; Bordeaux, 10 Avril 1847; Sirey, 47, 2, 166; Aubry et Rau, V paragr. 538, pag. 609 text şi nota 17.

[2] Cas. fr. Req. rej. 17 Mars 1856; Sirey, 56, 1, 515; Dal. Pér. 56, 1, 130; Baudry-Surville III, no. 1691, pag. 394 crede că în casul când femeea dotală şi-a reservat parte din venituri conf. art. 1242 al. 3, c. civ., dacă această reservă n'are caracterul veniturilor ca de la un bun parafernal, atunci ea socotindu-se tot dotală, numai creditorii bărbatului ar avea dreptul să urmărească şi această porțiune, iar economiile ce s'ar realiza din această porțiune de venituri reservată femeei, ar reveni bărbatului.

chiar pentru trebuințele căsătoriei, ex.: alimente, îmbrăcăminte, educația copiilor etc.[1]

In ce privește pe creditorii barbatului, am văzut dejà suprà pag. 37 că dânșii nu pot urmări din veniturile dotale, după părerea generalmente admisă, de cât prisosul peste necesitățile căsătoriei și acestea numai în timpul căsătoriei și în acest timp numai atât cât aceste venituri legale se află la disposiția barbatului.[2] Creditorii bărbatului pot urmări și ce?

145. II. După separația de bunuri intervenită între soți, pentru a studia dreptul de urmărire a creditorilor femeei, distingem după cum creditorii sunt anteriori căsătoriei, din timpul căsătoriei însă anteriori separațiunei de patrimonii și posteriori separațiunei de patrimonii. Veniturile dotale se pot urmări după separația de patrimonii?

146. a) In ce privește pe creditorii anteriori căsătoriei, dacă ei sunt privilegiați sau ipotecari, am văzut supra pag. 114 urm. că ei pot executa, *în orice timp*, (afară numai dacă nu-i prescris dreptul) și *în mâna oricui*, plina proprietate, deci și fructele dotale ale imobilelor grevate de sarcine reale în favoarea lor. Dacă creditorii sunt chirografari ai constituitorului dotei, care e un strein sau o rudă a femeei, iar dota este constituită în mod uni- Quid pentru creditorii anteriori căsătoriei ?

---

[1] Aubry et Rau, op. cit. V paragr. 538, pag. 610 și nota 18; Cpr. Troplong, IV, 3300; Baudry-Surville, op. cit. III, no. 1690 pag. 392, 393; C. Agen, 13 Juillet 1849; Sirey, 49, 2, 367; Dal. Pér. 49, 2, 168; C. Nîmes, 26 Février 1851; Sirey, 51, 2, 413; Dal. Pér. 52, 2, 61.

[2] V. Alexandresco, VIII. pag. 229; Baudry-Surville, op. cit. III, no. 1691. Aubry et Rau, V, paragr. 535, pag. 553; Guillouard IV, 1816 urm. Marcadé, VI, art. 1554, no. IV; Baudry-Lacantinerie, III, no. 1690. Cas. fr. 14 Août 1883. Dal. Pér. 1884, 1, 334. C. Grenoble, 4 Février, 1898. Dal. Pér. 1828, 2, 477. Cas. rom. Buletin, 1900, pag. 79 și C. Judiciar, 1900, no. 13; Trib. Ilfov și Trib. Iași. C. Judiciar, 1902, no. 81. Trib. Vaslui și Ilfov, Dreptul din 1888, no. 11, 1889, no. 24. C. București, Dreptul 1876, no. 12. Trib. Tutova, 4 Octombrie 1911; Procesul soții Albu cu Banca Tutovei și W. Dulberg, nepublicată. V. Fr. Laurent, L. Siville, op. cit. VI, no. 305, pag. 294 sub D.

versal, sau cu titlu universal, vor putea asemenea urmări în mâna femeei *în ori și ce timp*, plina proprietate a imobilelor dotale, deci și fructele. Dacă creditorii sunt chirografari ai constituitorului, altul de cât femeea și dota e constituită cu titlu particular, ei nu vor putea urmări nici în timpul căsătoriei, înainte sau după separaţia de bunuri, nici după desfacerea căsătoriei, bunurile date în dotă sau veniturile lor, afară de casul când prin acţiunea pauliană le ar readuce în patrimoniul constituitorului. debitorul lor. Dacă femeea şi-a constituit dotă în mod universal, sau cu titlu universal, creditorii ei anteriori căsătoriei vor putea urmări bunurile dotale cu veniturile lor, *în orice timp în căsătorie*, înainte sau după separaţia de patrimonii, cum și după desfacerea căsătoriei; dacă dota și-a constituit-o femeea cu titlu particular, am admis (v. supra pag. 125) că creditorii anteriori căsătoriei pot urmări în timpul căsătoriei numai nuda proprietate a imobilelor dotale, fructele rămânând proprietatea bărbatului, dacă separaţie de patrimonii n'a intervenit, iar în cas de separaţiune, credem, că acești creditori vor putea urmări tot nuda proprietate și poate și parte numai din veniturile dotale, cari acum sunt ale femeei debitoare și anume atât numai cât ar prisosi peste sarcinile căsătoriei, căci nu trebue uitat, că în orice mod ar fi constituită dota, ea este inalienabilă în interesul și al femeei și al soţului și a familiei: a copiilor.

Quid pentru creditorii din timpul căsătoriei?

147. b) In ce priveşte pe creditorii femeei din timpul căsătoriei și anteriori unei separaţiuni de patrimoniu, chestia de a se ști dacă ei, după separaţiunea de patrimonii ar putea urmări pe femee, asupra veniturilor dotale, indiferent dacă pentru tot sau pentru parte numai, a fost și este controversată. A fost și este controversată, zic, pentru că altă dată în Franţa, se admitea

că, inalienabilitatea dotală nu privea de cât proprietatea, fondul sau capitalul, iar nu şi veniturile cari se puteau urmări în totalitate în mâna soţului în timpul căsătoriei şi în mâna femeei dacă intervenea o separaţiune de patrimonii.[1]

Mai în urmă, s'a decis, că creditorii femeei anteriori separaţiunei de patrimoniu, nu pot în mod absolut urmări nimic din veniturile dotale după separaţiunea de patrimonii.[2]

Ceva mai târziu, jurisprudenţa franceză admite că creditorii aceştia ai femeei, ar putea urmări din veniturile dotale ale ei, după separaţiune, prisosul peste trebuinţele căsătoriei.[3]

Se susţine în această părere, că după cum în mâna bărbatului, proprietar al fructelor dotale, este un prisos peste trebuinţele căsătoriei care se poate urmări, tot astfel, după separaţiunea de patrimonii când aceste fructe le culege, le are femeea, trebuie să existe acelaş prisos urmăribil, şi dacă aşa este, nimic nu s'ar opune ca femeea să se poată obliga asupra acestui prisos încă dinaintea separaţiunei de bunuri. Această soluţiune însă n'a persistat în jurisprudenţă, căci Casaţia Francesă prin

---

[1] Cas. fr. 9 Avril 1823; Dal. Pér. 23 1, 353; Sirey, 23, 1, 331; S. cap. 7, 1, 224; Cas. 28 Mars 1827; Dal. Pér. 27, 1, 299; S. cap. 8, 1, 557.

[2] Cas. fr. 11 Janvier 1831; Dal. Pér. 31, 1, 51; Sirey, 31, 1 3; C. Toulouse, 15 Janvier 1824, Sirey, 24, 2, 241; Civ. cas. 1 Décembre 1834; Sirey, 35, 1, 925; Civ. rej. 15 Mars 1853; Sirey, 53. 1, 465.

[3] C. Paris, 7 Mars 1851; Dal. Pér. 51, 2, 195; Sirey, 51, 2, 289; C. Paris, 15 Juillet 1856; Dal. Pér 57, 2, 121; Sirey, 56, 2, 433; C. Aix, 20 Juillet 1857; Dal. Pér. 58, 2, 1; C. Montpellier, 10 Juillet 1860; Dal. Pér. 61, 5, 167; Sirey, 61, 2, 156; Troplong IV, 3302—3309; Marcadé, art. 1554, No. 4; Tessier, Questions sur la dot, no. 145; v. şi Degré. scrieri juridice, vol. I pag. 432—436 (V. decisiile citate la pag. 436.)

o decisie din 28 Iunie 1859[1] și mai târziu prin alta dată în secții unite din 7 Iunie 1864[2] consacră în mod definitiv, că creditorii femeei anteriori separațiunei de patrimoniu nu pot urmări după această separațiune nimic din veniturile dotale, nici chiar după desfacerea căsătoriei, în mâna femeei sau a erezilor săi.[3]

Iată cum Curtea de Casație prin această hotărâre însoțită de un raport strălucit și ca erudiție juridică și ca formă, consacră părerea sa:

«*Attendu que les revenus dotaux échus après la séparation de la dame Martel ne peuvent répondre de l'obligation qu'elle avait contractée envers Laurent avant la séparation; Qu'il est de principe, en effet, que les fruits et revenus de la dot sont affèctés aux charges du mariage; Qu'ils appartiennent au mari, tant qu'il conserve l'administration des biens dotaux, à la charge par lui de les employer conformément à leur destination légale. Que sous l'administration du mari, la femme ne peut donc disposer de ces revenus, et que le créancier qui l'à pour obligée ne peut exercer ses droits sur les revenus à echoir, soit avant, soit après la séparation. Avant la séparation, parce qu'ils sont la propriété, exclusive du mari; après la séparation, parce que, sous un régime qui doit la protéger contre les engajements*

---

[1] Dal. Pér. 59, I, 257; Sirey, 59, 1, 666.

[2] Dal. Pér. 64, I, 201; Sirey, 64, 1, 201.

[3] Planiol, op. cit. III, no. 1630; Aubry et Rau, op, cit. V, paragr. 538, pag. 608 și 609 text și nota 16; Rodière et Pont, III 1765. C. Paris, 1896 Juin 11; Dal. Pér. 97, 2, 14; Sirey, 96, 2, 261. Alexandresco, VIII, pag. 254; Baudry-Surville, op. cit. III, no. 1692; Guillouard, IV, 2084; Dutruc, Séparation des biens, 421 pag. 298; Th. Huc, IX, 492; Cas. r. C. București, Iași, Dr. 1879, no. 22 și 32; Dr. 1882, no. 74; Dr. 1883, no. 13; Dr. 1894, no. 74; Dr. 1899, no. 8 și 42; Dr. 1901, no. 19; Cr. Jud. 1903, no 21, pag. 173; Dr. 1903, no. 32.

«téméraires et imprudents, toute aliénation anticipée de ces «revenus lui est interdite. Qu'en effet, il ne saurait lui être «permis, lorsqu'elle est encore sous l'influence du mari, de «compromettre les ressources que la loi réserve à la famille «pour le cas où la séparation devient nécessaire. Que, d'ail-«leurs, ces revenus ne peuvent être engagés à l'avance, sans «être détournés de leur destination. Qu'autrement, les effets «de la séparation seraient illusoires et pourraient même de-«venir préjudiciables à la femme, en ouvrant à ces créanci-«ers un droit qu'ils n'avaient pas auparavant» etc.

Planiol recunoscând, că aceasta este părerea generalmente admisă astăzi, totuşi critică această părere pe motiv că nu este bine a se încuraja un debitor, să nu-şi plătească datoriile, şi apoi pentru că excede scopul dotalităţei, nelăsând a se urmări prisosul peste sarcinile căsătoriei care nu este util şi necesar acelor sarcini.

Obiecţiunei făcută de Planiol, se răspunde, că femeea, în timpul căsătoriei, dacă nu se poate obliga cu nimic asupra bunurilor sale dotale, fond sau venituri, este pentru că ei trebue să i se restituie, la caz de separaţiune de bunuri, sau la desfacerea căsătoriei, dota sa întreagă şi neatinsă. Aceasta este condiţia esenţială a dotalităţei. Ori, dacă s'ar decide altfel, ar urma, ca după desfacerea căsătoriei prin moartea femeei, să se poată urmări în mâna erezilor săi toate veniturile foaste dotale, pe motivul că nu mai este căsătorie şi deci nici sarcini căsătoreşti, cea ce este inadmisibil, ştiut fiind, că inalienabilitatea dotei este admisă şi în vederea familiei femeei.[1]

---

[1]Aubry et Rau op. cit. V. parag. 538, pag. 609, nota 16 în fine.

Quid pentru creditorii posteriori separaţiei de patrimonii?

148. c. In ce priveşte pe creditorii femeei dotale, posteriori separaţiunei de patrimonii, adică din timpul când dânsa are în administraţia şi folosinţa sa fructele dotale, se decide, şi cu drept cuvânt, că ei pot urmări prisosul acestor venituri dotale peste trebuinţele căsătoreşti, prin analogie cu dreptul ce au creditorii barbatului, când el este uzufructuar legal, căci în aceiaşi măsură ca şi dânsul, ea poate înstreina şi ceda fructele dotale. Nu ar fi nici o raţiune a se decide, altfel, cu atât mai vârtos cu cât, desigur, acei cari creditează pe femeea dotală după separaţiunea de bunuri, o fac în vederea de a fi plătiţi din veniturile dotale, fondurile rămânând şi după separaţiune inalienabile. Iată cum se exprimă Casaţia franceză prin decizia sa din 14 Août 1883:[1] «*Attendu que les* «*revenus de la dot ne participent à l'inaliénabilité du fonds* «*dotal que pour la portion nécessaire au besoin de la fa-* «*mille; que le superflu, resté libre, peut être saisi par les* «*créanciers du mari jusqu'à la separation de biens, et qu'en-* «*suite il devient le gage de ceux envers lesquels la femme* «*s'oblige postérieurement à la séparation et peut etre saisi* «*par eux entre ses mains.*»

După desfacerea căsătoriei se pot urmări imobilele dotale?

149. III. Să vedem acum, dacă după desfacerea căsătoriei, se poate urmări veniturile foaste dotale.

Quid pentru creditorii femeei anteriori căsătoriei?

150. a) In privinţa creditorilor femeei, a căror creanţă are dată anterioară căsătoriei, soluţiunile în acest caz, vor identice cu acele arătate supra pag. 157, 158 când am vorbit

---

[1] Sirey 86, 1. 37, Dal. Pér. 84, 1, 334. V. şi Cas. 4 Novembre 1846. Dal. Pér. 47, 1, 174. Sirey, 47, 1, 201. Cas. 28 Juin 1859. Dal. Pér. 59, 1, 257. Sirey, 59, pag. 666. şi printre cele mai vechi Cas. 26 Février et 1 Décembre 1834. Dal. Pér. 35. 1, 122 şi 127. Sirey, 34, 1, 176, Cas. 6 Janvier 1839. Dal Pér. 40, 1, 69. Sirey, 40, 1, 133. Planiol. op. cit. III, no. 1630. Aubry et Rau, op. cit. V, parag. 539, pag. 619 şi nota 10 şi pag. 623 şi nota 19. Troplong, 11, 1441, 1442 şi IV, 3310. Marcadé, art. 1554, no. 4. Alexandresco, VIII, pag. 254.

de drepturile acestui fel de creditori de a urmări veniturile femeei dotale. după separațiunea de patrimonii.

151. b) In privința creditorilor femeei din timpul căsătoriei și anume d'inainte de o separațiune de patrimonii intervenită între soți, ei, am văzut că nu pot urmări nimic din veniturile dotale ale femeei, nici înainte de separația de patrimonii, căci atunci veniturile aparțineau barbatului, nici după separațiune, din cauza incapacitățeі dotale a femeei, care n'a putut să angajeze fructele dotale viitoare. (V. supra pag. 160 și nota 3). N'ar fi nici o rațiune, ca această categorie de creditori să poată urmări după desfacerea căsătoriei, veniturile imobilelor dotale, adică să aibă în acest caz mai multe drepturi ca în celalt, căci după cum separația de patrimonii dă loc la o restituire anticipată a dotei, care trebue să se predee în mâna femeei neatinsă și negrevată de nici o datorie sau sarcină, din pricina inalienabilităței ei, tot astfel, desfacerea căsătoriei dă loc la restituțiunea legală și oportună a dotei, care trebue să se întoarcă neatinsă în mâna femeei sau a moștenitorilor ei.[1]

Quid pentru creditorii femeei din timpul căsătoriei anteriori separației de patrimoniu?

152. c) Tot în această situație se găsesc și creditorii femeei a căror creanță are dată din timpul căsătoriei, dar după separația de patrimonii; aceștia deși în timpul separațiunei, în căsătorie, au dreptul a urmări în mâna femeei prisosul veniturilor dotale peste sarcinile căsătorești, (v. supra pag. 162), totuși din momentul desfacerei căsătoriei, ei nu mai pot urmări nimic din aceste venituri, ale bunurilor foaste dotale, nici chiar acel prisos pe care îl urmăreau mai înainte. Asupra obiecțiunei ce se face, că, după desfacerea căsătoriei, ne mai fiind sarcini căsătorești, la care să fie afectate veniturile dotale, situația creditorilor femeei, cel puțin a celor având

Quid pentru creditorii femeei posteriori unei separații de patrimoniu?

---

[1] Vezi autorii și jurisprudențele citate la pag. 160 nota 3

dată după separaţia de patrimonii, ar trebui să fie mai bună, adică să poată urmări toate fructele imobilelor foaste dotale, întru cât acum nu mai există dotalitate, se răspunde că tocmai posibilitatea executărei totalităţei acestor venituri pledează pentru respingerea acestei obiecţiuni. In adevăr, precum am mai spus-o, în deosebite rânduri, dotalitatea nu priveşte numai la interesul femeei şi a soţului în timpul căsătoriei, dar şi la a familiei ei în şi chiar după căsătorie, căci inalienabilitatea dotei nu este de cât garanţia, că la finele căsătoriei ea se va restitui femeei sau moştenitorilor săi, neatinsă de nimic, neputând femeea prin obligaţiuni contractate în timpul căsătoriei sub influenţa soţului său, să-şi compromită dota. Altfel, s'ar găsi că separaţiunea de bunuri, care este organizată de legiuitor tocmai în interesul său, spre a nu i se pierde şi compromite dota de către barbat, ar veni în contra sa, căci ea în acest timp aflându-se tot sub influenţa soţului său, căsătoria nefiind desfăcută ar putea consimţind obligaţiuni valabile pentru viitor, să facă ca la desfacerea căsătoriei, aceste obligaţiuni să o priveze pe femee sau pe moştenitorii ei, de tot venitul fondurilor sale dotale inalienabile (şi după desfacerea căsătoriei); aceste fonduri lipsite de venitul lor, ce ar rămâne în mâna femeei sau a familiei sale ca mijloc de subsistenţă? S'ar face necesară înstreinarea lor şi deci ruina familiei. Nu acesta a fost scopul legiuitorului, organizând o dotalitate şi o inalienabilitate care s'o garanteze In ce priveşte obiecţiunea, că este nedrept şi neraţional, ca creditorii femeei posteriori separaţiunei de patrimonii, să nu poată urmări după desfacerea căsătoriei, nici macar prisosul pe care îl puteau urmări mai înainte, pe lângă consideraţiunile de mai sus ce dăm ca răspuns, adăogăm

şi pe următorul dat de Aubry et Rau:[1] «*Pour écarter «cette objection, il suffit de faire remarquer que, si les cré- «anciers peuvent saisir l'excédant des revenus dotaux sur les «besoins du ménage, c'est uniquement par le motif que cet «excédant est entré dans le patrimoine disponible de la fem- «me, au fur et à mesure de l'échéance de ces revenus*».

Se exceptează în cazul acesta pe creditorii a căror creanţă are de cauză întreţinerea tocmai a sarcinilor căsătoriei, a femeei şi a familiei; acestora li se recunoaşte dreptul de a fi plătiţi din veniturile averei foaste dotale după desfacerea căsătoriei, căci tot cu aceste venituri trebuiau procurate femeei şi familiei sale cele necesare pentru întreţinere.

Creditorii a căror creanţă au de causă întreţinerea familiei.

153. d). In ce priveşte pe creditorii femeei având dată după desfacerea căsătoriei, faţă de dânşii averea ei nemai având vre-un caracter de dotalitate şi obligaţia lor fiind consimţită în mod valabil de femee, ei vor putea urmări şi vinde pentru îndestularea creanţei lor atât imobilele foaste altă dată dotale cât şi veniturile acestor imobile şi orice altă avere a femeei. In acest caz, art. 1718, 1719 cod. civ., îşi are întreagă aplicaţiune.

Quid pentru creditorii posteriori căsătoriei?

154. Imobil parte dotal, parte parafernal. In executarea unei creanţe valabile asupra unui imobil, proprietate a femeei dotale, se întâmplă adesea, ca parte din acest imobil să fie dotal şi parte parafernal. Cum, după principii partea din imobil, dotală, este inalienabilă şi partea parafernală, alienabilă, nu s'ar putea susţine că, par-

Cum se urmăreşte un imobil parte dotal, parte parafernal?

[1] Op. cit. V, parag. 539, pag. 623 şi nota 20; Guillouard, op. cit. IV, no. 2086; Baudry-Surville, op. cit. III, no. 1692; Civ. Cas. fr. 1 Décembre 1834, Sirey, 35, 1, 925; Dal. Pér. 35, 1, 177; Civ. Cas. 24 Aout 1836; Sirey, 36, 1. 913; Dal. Pér. 37, 1, 141; C. Paris, 28 Août 1846; Sir. 47, 2, 162; Dal. Pér. 47, 2, 184; C. Douai, 27 Juillet 1853; Sirey, 54, 2, 181; Dal. Pér 54, 2, 234. Contrá: Marcadé, art. 1554, no. 4; Troplong, IV, no. 3302 şi urm. Laurent, XXIII, no. 552. V. şi Planiol, III, No. 1630.

tea inalienabilă din imobil să împedice vânzarea şi deci executarea părţei alienabile.

Speţa s'a prezentat în Franţa şi jurisprudenţa franceză a decis, că va trebui să se proceadă la licitaţiunea imobilului, dacă el nu se poate împărţi în natură astfel în cât să se poată exact determina şi separa partea dotală de cea parafernală, şi suma prinsă din vânzarea imobilului se va diviza în două, în suma rezultând din partea dotală, asupra căreia nu se poate îndestula creditorul urmăritor şi în suma rezultând din partea parafernală, asupra căreia numai urmează a se îndestula creditorul de creanţa sa.[1] Soluţia aceasta este mai bună de cât aceea, care ar permite creditorului numai a vinde în executare, partea indiviză parafernală din imobil, căci în acest caz, nu s'ar putea realiza un preţ avantajos, ştiut fiind, că porţiunile indivize se vând cu mare dificultate şi cu preţ scăzut.[2] Este de observat, că speţa ne oferă un exemplu curios de indiviziune; Avem o indiviziune nu sub raportul persoanelor care nu sunt mai multe, ci numai una, femeea în parte dotală şi în parte parafernală, dar sub raportul naturei drepturilor de proprietate asupra aceluiaş imobil, care sunt distincte. Este neîndoios, că în cazul diviziunei părţei parafernale de cea dotală, femeea va trebui să fie legal autorizată de soţ sau justiţie, fie că diviziunea se poate face în natură à l'amiable, fie că urmează a se face prin judecată. (V. supra pag. 111 urm.)

---

[1] Dal. Pér. 68, 2, 221. Sirey, 68, 2, 299. Cas. fr. 1886. Sirey 88, 1, 145. C. Limoges, 6 Décembre 1897. Sirey, 1902, 2, 124. Dal. Pér. 1901, 2, 224. Baudry-Surville, T. III, no. 1688, pag. 385 urm. Eiquem, op. cit. no. 257.

[2] Aubry et Rau, op. cit. V. parag. 538, pag. 616. Guillouard, op. cit. IV, no. 2100. Baudry-Surville, ibidem.

Soția donatară este ținută pentru alimente asupra imobilelor sale dotale?

155. Răspunsul depinde de chestiunea de a se ști, dacă obligația femeei ca donatară este o obligație personală legală, sau numai o obligațiune *propter rem*, din cauza lucrului primit în dar.

Soția donatară răspunde pentru alimente cu imobilele dotale?

Mai întâi, este neîndoios, donatorul poate revoca donațiunea pentru neprestare de alimente conform art. 831 al. 3 c. civ. (955 fr.) în care caz, femeea dotală nu mai poate fi urmărită asupra altor bunuri. Aceiași soluție se impune și este în general admisă și pentru cazul când femeea urmărită abandonează imobilul dotal dăruit, în lipsa unei obligațiuni speciale, cât și în cazul când suma ce femeea a plătit dăruitorului equivalează cu întreaga valoarea a imobilului dăruit.[1] Este probabil cu toate acestea, că obligațiunea femeei de alimente față de dăruitor, este legală, și în acest caz este personală atâta timp cât voește a păstra imobilul dăruit. Așa fiind, urmează, că ea să fie ținută a executa obligațiunea sa și asupra celorlalte ale sale bunuri dotale, altele de cât cel dăruit, căci obligația nu rezultă aci din faptul femeei singure, care nu poate angaja în timpul căsătoriei imobilele sale dotale, ci din lege.

Unii autori admit, că chiar obligațiunea naturală a femeei dotale de alimente, ar putea autoriza înstreinarea imobilelor dotale, bineînțeles cu autorizarea Justiției, căci ar tinde la conservarea familiei femeei,[2] aceasta însă nu-

---

[1] Baudry-Surville, op. cit. no. 1696, pag. 400 urm.

[2] Colmet de Santerre, op. cit. IV, no. 230 bis VI; Baudry-Surville, op. cit. no. 1721, pag. 449, 450. Vezi însă Aubry et Rau, V, parag. 537 text și nota 119; Laurent, XXIII, no. 527; Planiol, III, no. 1564; Troplong, op. cit. IV, no. 3457; Guillouard, IV, no. 2031; Seriziat, op. cit. no. 67; Huc, IX, no. 476; Rodière et Pont, III, no. 1801.

mai în cazul când datoria ar fi născută anterior donaţiunei şi căsătoriei, şi ar avea o dată certă neîndoioasă.

Succesiuni primite de femee înainte de căsătorie şi constituite dotă.

Quid în cas de succesiuni primite de femee şi constituite apoi dotă?

156. In cazul când femeea înainte de căsătoria sa a primit o succesiune sau o donaţiune, care în virtutea foaei sale dotale prin care îşi constitue dotă bunurile prezente şi viitoare, ar deveni dotală, este evident, că dotalitatea acestei succesiuni sau donaţiuni este grevată de toate sarcinile şi datoriile succesiunei sau donaţiunei. Aceasta fiind intrată în patrimoniul femeei anterior mariajului său şi confundându-se cu celelalte bunuri constituite în dotă, angajează pentru datoriile ce comportă toate bunurile dotale ale femeei, dacă ea n'a fost primită sub beneficiu de inventar.

Quid în casul unei donaţiuni cu sarcini constituită dotă?

157. O donaţiune cu sarcini făcută prin contractul de căsătorie, face posibilă înstreinarea imobilului dăruit, căci sarcina ce grevează imobilul sau obligă pe femee, este considerată ca anterioară căsătoriei, sau ca intrând în tot cazul în prevederile art. 1253, cod. civ. al. 3 pentru care înstreinarea imobilelor dotale este permisă.[1]

Obligaţiunile femeei după desfacerea căsătoriei derivând dintr'o succesiune venită în timpul căsătoriei.

158. După desfacerea căsătoriei, femeea poate să se oblige cu bunurile sale dotale, care, în timpul căsătoriei, nu erau obligate la plata datoriilor, prin faptul acceptărei pur şi simplu, în acest timp, a unei succesiuni. Această obligaţie, femeea o poate lua acceptând a doua oară acea succesiune, sau cea ce însemnează mai bine, renunţând la avantagiile pe cari i le dă excepţiunea de dotalitate, pe care ar putea-o invoca şi după desfacerea căsătoriei, în favoarea creditorilor acelei succesiuni.

[1] Baudry-Surville, op. cit. III. no. 1697.

Imprescriptibilitatea fondului dotal.

159. Se știe, din art. 645 cod. civil, că prescripțiunea este încă un mod de dobândire și de pierdere a proprietății asupra unui lucru. Imobilele dotale fiind declarate de legiuitor inalienabile prin orice mod, în lipsă de o stipulațiune contrarie a părților, este natural, ca ele să nu se poată înstreina nici prin prescripțiune, care este o urmare a alienabilității. Principiul acesta al dependenței prescriptibilității de alienabilitate exista și în dreptul roman, în care *legea 28, Pr. ab initio, din Digeste. De verborum significatione, 50, 16* spune: «*Alienationis verbum etiam usucapionem continet.*» Imobilele dotale nu se pot înstrăina nici prin prescripțiune.

Articolul 1878 cod. civil este acel care se ocupă de imprescriptibilitatea fondurilor dotale și el are următorul cuprins:

Art. 1878 c. civ. «*Prescripțiunea nu curge, pe cât timp ține căsătoria, în contra femeei măritate, în privința imobilelor dotale cari n'au fost declarate alienabile, prin contractul de căsătorie, de cât dacă va fi început a curge mai înainte de căsătorie, sau din momentul separațiunei patrimoniilor, conform art. 1256-1270 c. civ. veri care ar fi epoca în care a început prescripțiunea (art. 1255, 1877, 1879, 1881 cod. civ. Com. 938 civ. fr. 2255, 1561*».

160. Origina imprescriptibilității fondului dotal se află tot în dreptul roman, care a organizat așa de bine și Origina imprescitibilită-

ţei fondului dolat.

inalienabilitatea lui. In Digeste, titlul De fundo dotali, L, 16 T. 23, 5. Tryphoninus scrie: «*Si fundum, quem Titius «possidebat bona fide, longi temporis possessione poterat sibi «quaerere, mulier ut suum marito dedit in dotem, eumque «petere neglexerit vir, cum id facere posset, rem periculi sui «fecit: nam licet Lex Julia quae vetat fundum dotalem alie«nari, pertineat etiam ad hujus modi adquisitionem, non ta«men interpellat eam possessionem, quae per longum tempus «fit, si, antequam constitueretur dotalis fundus, jam posses«sio caeperat. Plane, si paucissimi dies ad perficiendam longi «temporis possessionem superfuerunt, nihil erit quod imputa«bitur marito.*»

In dreptul nostru anterior.

161.—In legiuirea noastră anterioară, codul Caragea, art. 22 de la capitolul 16, partea III, pare a edifica aceeaşi reguiă de prescriptibilitate a lucrului dotal, când prescripţiunea începuse deja în momentul căsătoriei.[1] S'a hotărât însă şi în sensul, că după această lege, prescripţiunea curgea, în toate cazurile.[2]

Aplicaţiunea imprescriptibilităţei.

162. Este de observat, că neprescriptibilitatea statornicită de art. 1878 cod. civ. se aplică atât proprietăţei cât şi desmembrămintelor ei, usufruct, servituţi active sau pasive, afară însă bine înţeles de servituţile şi alte drepturi cari se stabilesc prin faptul legei şi situaţia locurilor, independent de voinţa părţilor.

De care prescripţiune este vorba.

163. De asemeni, este a se observa, că aci nu este vorba numai de prescripţiunea de 30 ani, care nu curge contra femeei măritate asupra imobilelor dotale, ci de

---

[1] Dr. 1899, no. 21 şi 1891 no. 33.

[2] Cas. rom. s. I, Bul. 1881 pag. 388 şi Dr. 1891, no. 70; C. Buc. Vezi însă Cas. rom. 1873 s. I, no. 455 nepublicată, luate din Alexandresco V pag. 256.

orice altă prescripţiune, decenală[1] şi chiar cincinală (v. supra pag.) fie ea aquisitivă sau extinctivă.

164. Cu aplicaţiune la servituţi de ex.: un proprietar de loc înfundat nu poate dobândi o servitute de trecere pe un imobil dotal, prin usucapiune, dacă prin situaţiunea locurilor şi după lege, ar fi putut trece prin altă parte[2] şi invers, dacă fondul dotal ar avea în activul său un asemenea drept de trecere asupra unui fond vecin, el nu s'ar stinge prin neus, în timp de 30 de ani.[3] In adevăr, dacă un vecin înfundat, ar putea reclama acelaş drept de trecere pe o altă proprietate vecină, de cât pe cea dotală şi drumul cel mai scurt de parcurs ar fi pe acea proprietate, nu s'ar înţelege pentru ce să se stabilească servitutea pe imobilul dotal, căci în acest caz, ar însemna, că prin consimţimântul părţilor, în timpul căsătoriei, s'ar putea înstreina, în mod parţial, imobilul dotal, ceea ce ştim că este oprit. Dacă însă, din potrivă, proprietatea dotală ar fi acea care ar oferi drumul cel mai scurt la calea publică şi cu o mai mică despăgubire, atunci este evident, că judecătorul apreciind va putea hotărâ trecerea pe această proprietate dotală şi hotărârea sa, astfel, ar decurge din lege pe baza si-

Imprescriptibilitatea cu privire la servituţi.

---

[1] Baudry-Surville, op. cit. t. III, no. 1790, pag. 564. Aubry et Rau, op. cit. V. V, paragr. 537 text şi nota 52, pag. 572; Arntz op. cit. III no. 900; Duranton, op. cit. XV, no. 539; Guillouard, op. cit. IV, no. 1927; T. Huc. op. cit. IX, no. 490, pag. 586; Planiol op. cit. V. III, no. 1541; Rodière et Pont, op. cit. III, no. 1885; Demante Colmet de Santerre, op. cit. V, VI, no. 23? bis 1; Seriziat. op. cit. no. 208; Alexandresco V 8. p. 256 şi nota 2.

[2] Aubry et Rau op. cit. V. paragr. 537 pag 573, nota 53; Cas. fr. civ. rej. 20 Janvier 1847. Sirey, 47, 1. 299; Baudry-Surville op. cit. T. III, no. 1791; Guillouard, op. cit. IV, no. 1928; Cpr. Laurent, V, VIII, no. 104; contra: Demolombe XII, 625; Troplong, IV, no. 3277.

[3] Planiol, III, 1541.

tuaţiunei locurilor.[1] In ce priveşte acţiunea în despăgubire a femeei dotale pentru stabilirea servituţei de trecere pe proprietatea sa dotală, s'ar părea că ea ar trebui să fie imprescriptibilă, ca resultând dintr'un imobil dotal. Totuşi însă, în considerare că, această acţiune este simplu mobiliară şi cum imobilele nu sunt neprescriptibile, se decide, că ea se prescrie prin 30 ani de neexerciţiu, rămânând totuşi femeei recurs în contra barbatului său, în căderea căruia era exerciţiul tuturor acţiunilor derivând din dotalitate.

Imprescriptibilitatea în materie de usucapiune.

165. Cu privire la aplicaţiunea principiului, în materie de usucapiune, (prescripţia de 10 ani bazată pe just titlu şi buna credinţă), de ex.: o femee care îşi constitue în dotă bunurile presente şi viitoare, primeşte o succesiune în întregime, pe când un terţiu deţinător a unui imobil sau a unei părţi din această succesiune credea că, femeea a primit ca parte succesorală numai jumătate. In asemenea caz, terţiul posesor de bună credinţă, ca erede aparent, nu poate prescrie imobilul sau imobilele stăpânite de el în contra femeei care le avea în dotă. Aceiaşi soluţie se dă şi pentru cazul când pe baza efectului retroctiv al partajului în momentul deschiderei succesiunei, s'ar găsi, că din timpul indiviziunei un imobil se posedă de un terţiu. Acesta n'a putut prescri contra soţiei dotale, care are stipulat în contractul de căsătorie dotalitatea bunurilor prezente şi viitoare, când momentul deschiderei succesiunei este din timpul căsătoriei.[2]

Se decide însă, în cazul când eredele aparent ar fi vândut altuia imobilul pe care îl credea al său, ca erede aparent şi acest altul l-a dobândit cu bună credinţă, că

---

[1] Baudry-Surville op. cit. III, no. 1791, pag. 566.
[2] Baudry-Surville op. cit. III, no. 1790, pag. 564.

acest aquisitor n'ar putea fi evins de soţia dotală, de oarece este admis în jurisprudenţă, că erezii aparenţi fac vânzări valabile terţiilor de bună credinţă, pe baza principiului: *Error communis facit jus.* Este bine înţeles însă, că eredele aparent rămâne ţinut faţă de femeea dotală de preţul pe care l-a primit din vânzarea imobilului şi terţiul achisitor chiar este ţinut de plata acestui preţ către femeea dotală, dacă nu-l plătise deja în mâna eredelui aparent, atunci când a aflat că, imobilul dobândit de el aparţinea femeei dotale. Ba încă, în ambele aceste cazuri, eredele aparent, ca şi terţiul achisitor sunt obligaţi a face reîntrebuinţarea preţului conform art. 1253 şi 1254 cod civil, sau conform stipulaţiunilor din actul dotal,[1] dacă sunt asemenea stipulaţiuni.

Cari sunt condiţiunile imprescriptibilităţei fondurilor dotale?

166. 1) Prima condiţiune a imprescriptibilităţei este ca, fondul dotal să nu fi fost declarat alienabil prin actul dotal. In adevăr, convenţiunile dotale repausând pe principiul libertăţei convenţiunilor, dacă soţii au prevăzut în convenţiunea lor înstrăinarea imobilelor dotale, urmează în mod necesar, că ele să poată fi înstreinate şi prin prescripţie, care este un mod de înstreinare. Este vorba aci, bine înţeles, de înstreinarea pură şi simplă, consimţită prin actul dotal, căci în cazul când înstrăinarea s'a permis, însă cu clauză de reîntrebuinţare a banilor luaţi din ea, atunci imobilul rămâne tot imprescriptibil, căci el este şi rămâne şi inalienabil până la facerea reîntrebuinţărei stipulate.[2]

Condiţiunile imprescriptibilităţei. Prima condiţiune.

---

[1] V. Baudry Surville op. cit. III no. 1790 pag. 565.

[2] Planiol III 1542; Aubry et Rau V. paragr. 537, p. 574. Guillouard IV, no. 1935. Alexandresco V 8 p. 258, nota 1; Rodière et Pont, III, 1889; Taulier, V. p. 345; C. Montpellier, 27 Déc. 1855, Sirey, 57, 1, 779.

Când imobilul dotal s'a preţuit prin actul dotal şi s'a declarat că, preţuirea face vânzare, el trecând în proprietatea bărbatului, devine alienabil şi prescriptibil, fiind barbatul ţinut numai către femee, la caz de separaţiune de patrimoniu sau desfacerea căsătoriei, de valoarea lui.

A doua condiţie.

2) A doua condiţiune a imprescriptibilităţei este, ca posesiunea care duce la usucapiune, să nu fi început a curge înaintea căsătoriei.

Am văzut la începutul acestui capitol că, această condiţiune îşi are origina în dreptul roman L. 16. Dig. De fundo dotali 23, 5. Din această condiţiune rezultă, că dacă prescripţia era începută în momentul căsătoriei ea continuă a curge şi a se împlini chiar în timpul căsătoriei asupra imobilului constituit dotă, afară numai dacă nu s'a întrerupt prin întreruperea civilă sau naturală (art. 1863, 1864, 1865 cod civ.) fie de către soţ, care are exerciţiul acţiunilor dotale, fie de către femee, de câte ori ea ar putea face acest lucru, — întreruperea prescripţiei asupra unui imobil dotal, fiind considerată de unii autori, ca un act de conservaţiune. In cazul împlinirei prescripţiunei prin greşala sau neglijenţa soţului, care n'a introdus acţiunile necesare pentru a o întrerupe, el rămâne răspunzător către femee. Se decide însă, in dreptul modern în sistemul codului civil ca şi în dreptul roman, că dacă după foarte puţin timp, 2-3 zile, de la căsătorie, prescripţiunea s'a împlinit, bărbatul dotal nu poate fi făcut responsabil dacă n'a ştiut de împlinirea acestei prescripţii.[1]

Când se consideră prescripţia începută înainte de căsătorie

Prescripţia se consideră începută înainte de căsătorie, chiar dacă ea n'ar fi oposabilă femeei dotale din causa incapacităţei sale, ca minoră sau interzisă, căci

[1] Baudry-Surville op. cit. III, no. 1787, pag. 559; Dal. Rép. Contrat de mariage no. 3920.

suspendarea prescripţiei din citatele cauze nu însemnează că, prescripţia n'a început, de fapt. Prin faptul suspendărei, ea este numai nefolositoare acelora cari posed, iar art. 1878 cod. civ. nu cere ca posesiunea începută de terţii cari voesc a prescrie, să fie o posesiune utilă.[1] Unii autori[2] susţin însă, că trebueşte ca, prescripţiunea să fie începută în mod util înainte de căsătorie pentru ca să poată curge în timpul căsătoriei. Astfel dacă posesiunea terţiului a început pe când trăia autorul femeei minore, înainte de căsătorie, dacă chiar mai în urmă ar fi murit autorul şi ar fi rămas femeea minoră, care astfel s'a căsătorit, prescripţia ar curge în timpul căsătoriei pentru că a început în mod util sub autorul femeei, înainte de căsătorie, iar suspensiunea ei din timpul minorităţei acesteia până la căsătorie n'are nici o influenţă asupra curgerei ei în timpul căsătoriei şi după încetarea minorităţei femeei. Din potrivă, prescripţia n'ar curge în timpul căsătoriei femeei dotale, dacă în momentul când terţiul a început a poseda, înainte de căsătorie, femeea era minoră, căci, de drept, prescripţia n'ar fi putut începe în timpul când nu putea avea nici un efect contra femeei.

Imposibilitatea de a prescrie se deosebeşte de suspendarea prescripţiei.

Este a se distinge însă, imposibilitatea de a prescrie de suspendarea prescripţiei. In cazul când terţiul posesor se află în imposibilitate de a prescrie, fie din cauza unei imprescriptibilităţi temporare, fie din cauză că, acţiunea pentru a întrerupe prescripţia nu este încă

---

[1] Alexandresco V. 8 p. 257. Aubry et Rau V paragr. 537, nota 56. Guillouard IV, 1931; Planiol III, 1542, Baudry-Surville III, no. 1789; Jouitou, op. cit. no. 351, 352 C. Grenoble, 6 Déc. 1842, Sir. 43, 2, 290; T. Huc, IX, no. 490; Mourlon III, 406; Rép. Dal. suppl. contrat de mariage, no. 1408. Pand. fr. Mariage, II, no. 10963.

[2] Duranton, XV, 537; Odiér III, 1256. Rodière et Pont, III, 1888.

deschisă, atunci se decide, că prescripţia contra femeei dotale asupra imobilului dotal nu începe a curge înainte de căsătorie şi deci ea nu va putea curge nici în timpul căsătoriei.[1]

A treia condiţiune.

3) A treia condiţiune a imprescriptibilităţei este ca, soţii să nu fie separaţi de patrimonii. In cazul intervenirei unei separaţiuni de patrimonii, art. 1878 cod. civ. prevede că, imobilul dotal — deşi rămâne inalienabil după cum am văzut mai înainte — devine totuşi prescriptibil. După cum observă, D-l Alexandresco în v. 8, p. 258, este neapărat, aci, o lipsă de logică şi o inconsequenţă, ştiut fiind că, imprescriptibilitatea este o consecinţă a inalienabilităţei. Se dă, ca raţiune a edictărei prescriptibilităţei în asemenea caz, împrejurarea că, prescripţia operând instreinarea imobilului într'un lung şir de ani şi în timpul când femeea are libera administraţie a bunurilor sale şi deci ar putea exercita toate acţiunile dotale de conservare, pericolul pentru dânsa nu este aşa de mare pentru ca legiuitorul să fi conservat măsura de protecţiune pe care o păstrează cu privire la inalienabilitate, când femeea s'ar putea mai uşor înşela în vederea unui equivalent în bani pe care l-ar putea cheltui.[2] Baudry-Surville op. cit. III no. 1788 cătând a determina caracterul şi baza juridică a imprescriptibilităţei şi susţinând că, ele nu residă pe indisponibilitatea bunului dotal sau pe scoaterea sa din comerţ, explică raţiunea existenţei ei acolo unde este şi inalienabilitatea şi chiar acolo unde nu este alienabilitatea ca în cazul separaţiunei de patrimonii — pe consideraţiun de practicitate pe cari legiuitorul a putut să le aibă în vedere, fără să se îngrijească prea mult de logică şi pe consideraţiuni de tradiţiune. Astfel, pentru a explica

[1] Aubry et Rau op. cit. V paragr. 537, pag. 573 nota 56.
[2] Marcadé, VI, art. 1561, no. 1.

prima condiţie de prescriptibilitate a imobilului dotal, el zice: «*Il semble que les rédacteurs du code civil de 1804* «*se soient ici attachés, avant tout, à l'idée que la prescrip*-«*tion repose sur une présomption d'acquisition au début de* «*la possession. Il s'agit là d'une acquisition que le temps* «*régularise peu à peu, mais qui a pour point de départ une* «*volonté d'aliéner tacite, nette surtout au début. La prescrip*-«*tion une fois accomplie, rétroagit. L'aliénation est cencée* «*avoir été régulièrement consentie au commencement du temps* «*requis pour prescrire.*»

Şi pentru a explica pe cea de a doua, prescriptibilitatea în caz de separaţie de patrimonii, dă aceleaşi consideraţiuni ca şi Marcadé, zicând : «*Ici, le législateur* «*a été entrainé par un seul des motifs ci-desus invoqués, à* «*savoir, que la femme séparée a eu toute liberté pour reven*-«*dquer son bien, et qu'elle n'était même pas entravée, dans* «*l'exercice de cette revendication, par l'obstacle moral qui* «*existerait, si elle avait consenti expresément une aliénation* «*contraire à l'article 15, 54 (1248 rom.) c. civ,*»

Oricare ar fi consideraţiunile legiuitorului, ceea ce este neîndoios, este că, legiuitorul, în mod formal, prevede că, din momentul separaţiunei de patrimonii, imobilele dotale devin prescriptibile şi din acest moment încetează şi pentru bărbat orice răspundere, în caz de prescripţiune, faţă de femeea sa dotală. Femeea are a-şi imputa ei negligenţa întreruperei prescripţiunei, căci ei îi aparţin acţiunile dotale din acel moment. In cazul când în momentul separaţiunei, ar mai fi trebuit câteva zile, pentru ca prescripţia să fie împlinită, bărbatul rămâne responsabil către femeea sa de împlinirea prescripţiei, căci ei nu i se poate imputa nici o culpă, că n'a ştiut, că se împlineşte prescripţia aşa curând, iar lui îi revine

toată vina, că a stat atâta timp în inacțiune pentru a face posibilă împlinirea prescripției.[1] .

Când prescripția încetează de a curge contra femeei.

Este a se observa, că în toate cazurile în care acțiunea în revendicare a femeei contra unui terțiu s'ar putea răsfrânge contra bărbatului său, prescripțiunea încetează a curge contra femeei. Prin aplicarea acestui principiu cuprins în art. 1880 cod. civ., se admite că și în casul femeei separate de bunuri, prescripțiunea nu curge contra bunurilor sale dotale imobiliare.[2] Aceasta are loc în cazul când soțul a vândut singur un imobil dotal al femeei unui terțiu de bună credință, sau în cazul când femeea vânzând un astfel de bun, vânzarea a fost garantată de soț.[3] Prescripția ar curge însă contra femeei separată de bunuri, în cazul când ea a vândut imobilul dotal numai cu asistența soțului, care nu și-a asumat asupra sa nici un fel de garanție.

Alienabilitatea dotei imobiliare

Acest capitol nu intră în cadrul tezei noastre, care se ocupă strict de inalienabilitatea dotei imobiliare; totuși în mod succint și în rezumat, vom face expunerea principiilor și a cazurilor mai frequente.

Cazurile în care dota imobiliară este alienabilă

Când dota

167.—Dota imobiliară este alienabilă în două ca-

[1] Alexandresco, V, 8, pag. 258; Guillouard, IV, 1799; Laurent, XXXII, no. 54; Troplong, Préscription, II, no. 761; T. Huc, IX, no. 491; Aubry et Rau, V paragr. 535, p. 551, text și nota 21; Podière et Pont, III. 1751.

[2] Alexandresco, V. 8, pag. 259; Aubry et Rau V. paragr. 537, pag. 574; Colmet de Santerre, VI. no. 232 bis XXIX; Troplong, contrat de mariage, IV, 3581; Rodière et Pont, III, 1891; Pand. fr. Mariage, II, 10968.

[3] Alexandresco, V. 8, pag. 259, Répert. Dalloz, Contrat de mariage, no. 3500.

[4] Alexandresco, V. 8 pag. 259.

zuri, prin lege şi prin voinţa părţilor cari au stipulat-o prin contractul dotal. imobiliară e alienabilă.

Stipulaţiunea alienabilităţei este permisă, căci regimul dotal repauzează pe principiul libertăţei conventiuninilor iar inalienabilitatea nu este de ordine publică şi nici de esenţa regimului dotal.

Cazurile de alienabilitate ale imobilelor dotale sunt însă nişte excepţiuni de la regula generală, în materie de dotă, care este inalienabilitatea şi de aceea sunt de strictă interpretare[1] Astfel în înstreinare, nu s'ar cuprinde şi ipoteca pentru motivul că ipoteca este mai periculoasă ca vânzarea sau alt mod de înstreinare.[2] Tot astfel. mai departe, permisiunea vânzărei n'ar autoriza şi schimbul şi vice-versa; compromisul nu autoriză vânzarea şi ipoteca şi vice-versa. Se poate stipula prin contractul dotal orice fel de înstreinare, vânzare, schimb, ipotecă, compromis etc. (Dal. R. no. 3552). Permisiunea înstreinărei nu autorisă ipoteca, schimbul, compromisul, sau transacţia.

Minora abilă a se mărita este abilă şi a face contractul dotal *(abilis ad nuptias, abilis ad pacta nuptialia)* şi a stipula astfel alienalienabilitatea imobilelor constitu- Minora poat stipula prin actul dotal alienabilitatea.

---

[1] Alexandresco, V. 8, pag. 263; Baudry et Surville, t. III, no. 1742; Colmet de Santerre, VI, 229, bis, VI; Aubry et Rau, V. paragr. 537 p. 575; Guillouard, IV, 1942; T. Huc, IX, 462; Planiol, III, 1547; Rodiere et Pont, III, 1780; Dal. Pér. 90, 1, 55; Pand. fr. II, 9653; Laurent, XXIII. no. 517.

[2] Dal. R. No. 3553; Baudry-Surville, III, 1743; Arntz, III, 901; Aubry et Rau, V. paragr. 537, pag. 575; Alexandresco, V. 8, p. 263; Colmet de Santerre, VI, 229 bis VI; Guillouard, IV, 1943; T. Huc, IX, 462; Jouitou, I, 285; Laurent, XXIII, 517; Marcadé, VI, art. 1557, no. 1; Planiol, III, 1547; Rodière et Pont, III, 1781; Thiry, III, 518; Mourlon, III, 377; Duranton, XV, no. 479: Tr. Ilfov. Dr. 1879 no. 47; Pand. fr, Mariage II, 670; Pentru jurisprudenţa fran eză, vezi nota 5 din Baudry-Surville, III, no. 1743, pag. 489. Contra: Troplong, IV, 3363; Odier, III, no. 1268; Seriziat, op. cit. no. 140; C. Buc. Dr, 1879, no. 20; Cas. rom, Dr. 1890, no. 47; Bul. 1890, p. 752; Trib. Vlaşca, Cr. Jud. 1902, no. 74; C. Galaţi, Dr. 1903, no. 39.

te în dotă, în care caz, înstrăinarea urmează a se face cu formele prevăzute pentru minori, afară numai dacă nu s'a prevăzut formal scutirea de aceste formalități de către femee asistată în regulă.[3]

Ambii soți numai pot face o înstreinare.

Facultatea de înstreinare prevăzută prin actul dotal nu autoriză nici pe bărbat singur nici pe femee singură de a o face, ci numai amândoi o pot face.[2] Consimțimântul femeei la vânzare poate însă resulta dintr'un mandat expres dat soțului prin contractul de căsătorie sau deosebit; el poate să fie și tacit, destul însă ca el să resulte neîndoios.[3] Vânzarea făcută de un bărbat singur de un imobil dotal, ce n'a trecut în proprietatea sa este nulă, ca emanând de la un ne-proprietar, Ea însă, poate fi ratificată de femee, atât în timpul căsătoriei, cât și după desfacerea căsătoriei. Vânzarea făcută numai de femee este nulă în privința ei, a soțului și copiilor, ca fiind făcută fără autorizația maritală (art. 199 cod. civ.).

Când înstreinarea este permisă prin contractul de căsătorie, fără obligația unei reîntrebuințări, terțiul aquisitor n'are nici o obligațiune afară de acele resultând din dreptul comun și are îndatorirea a plăti prețul; când din potrivă, s'a stipulat o asemenea reîntrebuințare, vânzarea nu este validă de cât dacă s'a făcut anume acea reîntrebuințare, conform cu prevederile din actul dotal și potrivit intențiunei părților.

---

[1] Alexandresco, V. 8, p. 57; Aubry et Rau, V paragr. 502, text și nota 25 și 26; Baudry et Surville t. 1, no. 145 și 146; Guillouard, I, 306; T. Huc, IX, 57; Laurent. XXI, 28; Troplong, I, 275; Cas. fr. Dal. Pér 1847, 1, 225; Sirey, 47, 1, 241, C. Buc. Dr. 1881, no. 78.

[2] Alexandresco, V. 8, p. 265; Arntz III, 901; Guillouard, IV, 2951; T. Huc. IX, 462 pag, 549.

[3] Alexandresco, V 8, p. 265; Guillouard. IV, 1952. T. Huc. IX, 462; Planiol, III, 1549. Cas. fr. Dal. Pér. 1893, 1, 261. Sirey 93, 1, 350. C. Buc. Dr. 1881 no. 78. Pand. fr. II, 9742.

I. Casuri de alienabilitatea dotei imobiliare prevăzute de lege.

168. In anume cazuri autorizate de lege, la romani, dota se putea restitui femeei, ca pentru hrana soţului, copiilor, a tatălui aflat în exil, pentru plata datoriilor anterioare căsătoriei etc.[1] Când se restituia dota la romani.

In dreptul vechiu frances era, asemenea permisă înstreinarea imobilului dotal pentru căpătuirea copiilor.[2] Când se putea înstreina în dr. vechiu frances.

Codul Calimah prevedea şi el anume cazuri, în cari dota se putea înstreina, în art 1641 şi anume pentru: 1) achitarea datoriilor femeei; 2) pentru cumpărarea de moşii cari puteau aduce un venit mai bun şi 3) pentru susţinerea copiilor femeei din altă căsătorie, a fraţilor, surorilor şi părinţilor ei în lipsă, sau pentru răscumpărarea lor din robie ori de la tâlhari, ori din puşcărie. In codul Calimach.

Tot astfel mai departe permisiunea vânzărei n'ar autoriza şi schimbul şi vice-versa; compromisul nu cuprinde vânzarea şi ipoteca şi vice-versa.

Cu voia femeei, zestrea putea să se şi prefacă din lucruri în bani şi vice-versa (art. 1643). Dacă în acest fel zestrea se putea cheltui, barbatul nu avea nici o răspundere «nu se învinovăţeşte în urmă despre aceasta», zice art. 1642.

In codul Caragea găsim dispoziţiile art. 15, capit. 16 partea III, care autoriză pe mamă a înzestra fata cu zestra sa şi art. 34, acelaş cap. şi parte, care dă voe asemenea femeei a'şi vinde zestrea, însă cu permisiunea judecăţei pentru: 1) a pune la cin politicesc pe barbatul său; 2) pentru a desrobi, a scoate din închisoare, ori a In codul Caragea.

---

[1] L, 73, Parag, 1 şi 85, Dig. De jure dotium, 23, 3 şi L. 20, soluto matrimonio, 24, 3.

[2] Dal. Rép. No. 3578.

tămădui pe el sau pe copiii ei sau a-şi mărita vr'o copilă a sa.

In codul nostru civil.

Codul civil cuprinde cazurile prevăzute de art. 1250, 1253 şi 1254 cod. civ. şi cel prevăzut de art. 1252, care stă la libera stipulaţiune a părţilor ce se căsătoresc.

Art. 1250 c. c. Femeea poate, observând formalităţile prescrise prin articolul precedent, să dea imobilul său dotal:

1) pentru căpătuirea copiilor săi, dintr'o căsătorie anterioară;

2) pentru căpătuirea copiilor comuni ambilor soţi (art. 199, 1249, 1251 c. civ. fr. 1556).

Art. 1251. c. c. Când femeea înstreinează o avere dotală cu permisiunea justiţiei, în caz de refus de autorizare din partea barbatului, acesta conservă de drept folosinţa lucrului înstreinat.

Instreinarea imobilului pentru căpătuirea copiilor femeei dintr'o căsătorie anterioară sau copiilor comuni.

169. Din cuprinsul art. 1250 se vede, că el autoriză înstreinarea imobilului dotal de către femee, însă cu autorizarea soţului sau în lipsă, cu autorizarea Justiţiei, pentru căpătuirea copiilor ei din altă căsătorie.

Autorizarea soţului este necesară, mai întâi, pentru că fără dânsa, înstreinarea nu este valabilă şi apoi, pentru că prin autorizarea lui la vânzare, el pierde uzufructul legal asupra bunului înstreinat. (Arg. à contrario din art. 1251). In cazul când barbatul nu voeşte sau nu poate (caz de absenţă sau interdicţie) să dea autorizarea, atunci femeea poate recurge la justiţie spre a o obţine şi înstreinarea astfel făcută este valabilă. Conform art 1251 c. c., în acest caz, uzufructul bunului înstreinat rămâne al soţului. Autorizarea Justiţiei supleează pe a soţului şi în cazul căpătuirei copiilor femeei din altă căsătorie şi în cazul căpătuirei copiilor comuni, în deosebire de cea

ce este la francezi, unde autorizarea Justiţiei nu poate suplea pe a soţului care nu voeşte s'o dea, în cazul acest din urmă, al căpătuirei copiilor comuni, afară numai dacă soţul nu este absent sau incapabil[1]

170. Priu cuvântul «a da» din art. 1250 c. civ., nu se înţelege numai darul propriu zis, ci orice mod de înstreinare, vânzare, ipotecă, sau renunţare la ipoteca legală etc.[2] Ce se înţelege prin cuvântul a da din art. 1250?

171. Prin cuvântul «copii» se înţelege atât copiii, adică fiii cât şi nepoţii şi strănepoţii din fii.[3] Tot astfel era şi în dreptul roman şi în codul Calimah.[4] Quid prin cuvântul copii?

172. Prin cuvântul «căpătuire» care traduce pe «ètablissement» din franţuzeşte, se înţelege, nu numai căsătoria copiilor. ci orice mod de aşezare a lor care să le permită a trăi într'un mod independent, ex: dobândi- Quid prin căpătuire?

---

[1] Aubry et Rau op. cit. V. parag. 537, pag. 584, nota 100 şi 101. Alex. V. 8, pag. 282 şi nota 2. Nacu III, pag. 92. Dal. Rép. suppl. contrat de mariage No 1297, 1298.

[2] Alexandresco v. 8 pag. 279. Aubry et Rau, V. paragr. 537 p. 585 şi 592. Baudry et Surville, III. 1706, 1711. Baudry, III, 391. Duranton, XV, 492. Guillouard, IV, 2000, 2009. T. Huc, IX, 461, 470. Jouitou, I, 240. Laurent, XXIII, 523. Marcadé, VI, art. 1555, 1556, no. IV. Odier, III, 1284. Planiol, III, 1559. Rodiére et Pont, III, 1794, 1806. Troplong, IV, 3352. Tessier, I, p. 379. Seriziat, op. cit. 152, p. 205. Dal. P. 1889, 2, 111. Sir. 89, 2, 166. Cas. Rom. s. I. Bul. 1881, pag. 903. Cas. R. Bul. 1885, p. 238. C. Buc. Dr. 1884, n. 63. C. Iaşi, Dr. 1897, no. 34, Dal. Rép. suppl. contrat de mariage no. 1294; Contrá: Colmet de Santerre VI, 228 bis IV. C. Buc. Dr. 1875 no. 3.

[3] Aubry et Rau, op. cit. V. parag. 537, pag. 585 şi nota 104 Alex. V. 8, pag. 283. Baudry, III, 391. Baudry-Surville, III, 1704. Aubry et Rau, V, paragr. 537. p, 585. Guillouard, IV, 1993. T. Huc, IX, n. 460. Jouitou, I, 249. Odier op. cit. III, n. 1278. Tessier, I, p, 376. Troplong, IV, 3348. Rodiére et Pont, III, 1792. Dal Rép. suppl. n. 1289. Contrá Benoit, I. 225; Nacu. III, no, 117 p. 90.

[4] L. 220, Pr. ab. initio. De verborum significatione şi L. 15, Dig. De pollicititationibus, V. şi art, 826 cod. Calimah.

rea unei cariere, o profesie, dobândirea unui fond de afaceri, de comerţ etc.[1]

Cheltuiala cu creşterea copiilor nu e căpătuire.

Cheltuiala făcută de părinte cu creşterea copiilor n'ar fi o căpătuire, pe când din contra darea unei instrucţii speciale, o şcoală de inginerie, universitate, şcoală militară etc, ar constitui o căpătuire în sensul legei.[2]

Quid pentru ipoteca consimţită de o femee în garantarea restituirei dotei nurorei ?

Ipoteca consimţită de femee asupra bunurilor dotale pentru garantarea restituirei dotei de către fiul său nurorei sale, s'a decis că, nu intră în prevederile art. 1250.[3]

Căpătuirea este la aprecierea suverană.

In toate cazurile, cea ce constitue sau nu o căpătuire în sensul legei, este a se aprecia suveran de instanţă judecătorească.[4]

Causa înstrăinărei trebue să fie reală.

Cauza înstreinărei pentru căpătuire va trebui să fie reală; altminteri înstreinarea este anulabilă; terţiul răspunde de fraudă când a fost complice, iar dacă a fost de bună credinţă nu răspunde şi n'are obligaţia supravegherei întrebuinţărei banilor.[5]

Se poate înstreina imobilele dotale chiar când femeea are şi paraferna.

Femeea în scopul căpătuirei poate da sau afecta imobile dotale deşi are şi bunuri parafernale; legea nu î face piedică, iar dacă înzestrând pe o fiică a sa, din actul dotal ar rezulta, că intenţia sa ar fi fost a face în-

---

[1] Alexandresco V. 8, pag. 284. Dal. Rép. n. 3581 şi urm. şi Dal. Rép. supl. no. 1289. Baudry, III, 391, Aubry et Rau, V, paragr. 537, p. 585. Guillouard, IV, 1995, Huc. IX, 460. Jouitou, I, 241; Laurent XXIII 522. Planiol, III, 1563. Troplong. IV. 3350. Nacu, III, p. 89. Cas. fr. D. P. 92, 1, 620, Sirey 91, 1, 574.

[2] Alexandresco V. 8, p. 284. Guillouard, IV, 1995. Rodière et Pont, III, 1793. Pand. fr. II. 10243.

[3] Aubry et Rau op. cit. V. Parag. 537. pag. 586, nota 109, Dal. Rép. n. 3598. Cpr. Dal. Rép. suppl. no. 1293.

[4] Guillouard IV, 1997; Laurent, XXIII, 522; Dal. p. 59, 1, 298; Sirey 59, 1, 665.

[5] Alexandresco. V. 8 p. 285; Huc. IX, 460, Dal. Rép. n. 3605, 3606. Guillouard, IV, 2004. Jouitou, I, 245. Cass. fr. Dal. Pér. 1892, 1, 620. Sirey, 92, 1, 574. Contra: Aubry et Rau, V, paragr. 537, pag. 587.

zestrarea cu bunuri dotale, ca mai convenabile, Tribunalul poate hotărâ aceasta [1] In caz de îndoială însă, se presupune, că a voit a se da bunuri parafernale.[2]

Alte cazuri de înstreinare a fondului dotal cu autorizarea Justiției.

173. Art. 1253 c. civ. Imobilul dotal poate asemenea consimțind femeea, a se înstreina cu permisiunea Justiției și după formele vânzărilor publice : Când se mai poate înstreina imobilele dotale?

1) Spre a scoate de la închisoare pe barbat sau pe femee;

2) Spre a procura alimente familiei, în cazurile prevăzute prin art. 185, 187, și 188 de la titlul despre căsătorie;

3) Spre a plăti datoriile femeei sau ale celor ce au constituit dota, când acele datorii au dată anterioară căsătoriei; (civ. 1171, 1182).

4) Spre a face repararațiuni mari, neapărate pentru conservarea imobilelor dotale. (civ. 546, 1243).

5) In fine, când acel imobil se stăpânește în indiviune cu alții și este recunoscut că nu se poate impărți. (civ, 736, 1388).

In caz când licitațiunea pentru cauza aci expresă ar fi provocată de o a treia persoană, în puterea art. 728 și 1388, consimțimântul femeei pentru înstreinarea imobilului dotal, nu este neaparat.

Iu toate cazurile, cea ce prisosește din prețul vânzărei, peste trebuințele recunoscute, va rămăne dotal și se va întrebuința spre cumpărare de alt imobil, de se poate. (Civ. 1307) (fr. 1558).

---

[1] Aubry et Rau, op. cit. V. Paragr. 537 pag. 587 nota 112. C. Iași, Dr. 1897, n. 34. Alexandresco, V. 8. p. 285.

[2] Aubry et Rau ibidem și nota 113. Dal. Pér. Rep. 3609, 3611. Dal. Pér. Rép, suppl. op. cit. no. 1296.

Schimbul imobileior dotale.

174. Art. 1254 c. civ. Imobilul dotal poate fi schimbat cu consimţimântul femeei, pe alt imobil. în valoare de cel puţin de patru cincimi din valoarea sa, justificându-se de utilitatea schimbului, dobândindu-se autorizaţiunea justiţiei şi după o preţuire prin experţi numiţi din oficiu de Tribunal.

In acest caz, imobilul primit în schimb va fi dotal; adaosul în bani ce s'ar putea lua pe lângă imobilul primit, va fi asemenea dotal şi se va întrebuinţa spre cumpărare de imobil: de se poate.

Regulele comune tuturor cazurilor de instreinare.

Reguli comune la toate instreinările. Consimţimântul femeei.

175. Pentru toate aceste cazuri de înstreinare, legiutorul zice: «consimţind femeea».

Această expresie este de prisos şi inutilă, căci este evident, că ea trebue să consimtă, ca proprietară a dotei, iar nu barbatul care nu este proprietar. In Franţa totuşi chestia e discutabilă (Rép. Dal. n. 3695).[1]

Cuvântul «înstreinare» are un înţeles generic; el cuprinde vânzarea sau ipoteca etc.[2]

Permisiunea justiţiei.

176 «Permisiunea Justiţiei» este de esenţa acestor înstreinări. Ea va trebui să fie specială pentru anume bun (imobil) ce voeşte a se înstreina şi chiar pentru ce anume fel de înstreinare; ea va mai trebui să fie de necesitate, prealabilă înstreinărei ce se cere.[3] Cu toată a-

---

[1] Guillouard, IV, 2007; Dal. Rép. suppl. Contrat de mariage no. 1338.

[2] Alex. V. 8, p. 286 şi nota 3. Dal. Rèp. n. 3700; Rèp. n. 3698. Dal. Rép. suppl. no. 1339 şi autorii citaţi. Aubry et Rau, V. paragr. 537 p. 592 şi nota 128. Guillouard, IV, 2009; Marcadé VI, art. 1558 no. 6. Contra: C. de Santerre, VI, 230 bis. XIII.

[3] Aléxandresco, V. 8 pag. 287; Aubry et Rau, V. Paragr. 537, pag. 592; Benoît, I, 239; Guillouard, IV, 2006; C. Lyon, Si-

utorizarea Justiției, este absolut necesară și acea a soțului, căci fără dânsa bărbatul rămâne usufructuarul averei înstreinate (arg. 1251, c. civ). Totuși însă, înstreiearea se poate face. (Rép. Dal. No. 3696) Dal. Rép. suppl. no. 1338 și autorii citați).

177. Cazurile de înstreinare prevăzute de art. 1253 unt strict limitative;[1] ele nu pot fi întinse prin analogie, cum este în codul italian, unde justiția poate acorda înstreinarea, după nevoile femeei, pe care ea e chemată a le aprecia. Odată încuviințată autorizarea Justiției care poate fi și refuzată, ea este valabilă numai pentru cazul de înstreinare pentru care s'a admis. Tribunalul poate da autorizarea chiar când femeea ar avea bunuri parafernale, cari însă ar fi insuficiente a satisface trebuințele sale.[2]

Casurile de înstreinare sunt limitative.

178. Autorizarea Justiției trebue dată de Tribunalul domiciliului soților.

Care tribunal trebue să dea autorizarea?

S'a decis însă, că nu e nulă atunci când e dată de alt tribunal, de ex. al situației imobilului.[3]

179. Vânzarea imobilului se va face, spune textul

In ce formă se poate face vânzarea?

rey, 33, 2, 359. Sirey, 42, 2, 520; C. Toulouse, Sirey, 55, 2, 611. C. Nîmes, Sir. 57, 2, 100. Pand. fr. II, 10333. V. și Planiol III, 1567. T. Huc, IX, 470. Dal. Pér. 92, 2, 253. Sirey, 93, 2, 81. Dal. Rép. suppl. op. cit. no. 1342 și 1343.

[1] Baudry-Surville, op. cit. III, 1699; Guillouard, IV, 1936; T. Huc. IX, 470; Marcadé, art. 1571, No. 1; Odier, III, 1251; Planiol, III, 1559, 1565; Rodière et Pont, III, 1787; Seriziat no. 171. Tessier, I, 446; Troplong, IV. 3514.

[2] Alexandresco, V. 8. pag. 287.

[3] V. Alexandresco, V. 8, pag. 288 și nota 1; Aubry et Rau V, Paragr. 537, pag. 592; Guillouard, IV, 2052. Dal. Rep. suppl. Contr. de mariage no. 1365. Procedura autorizărei este gracioasă și dacă ea este obținută a se înstreina un imobil pentru un cas neprevăzut de lege și fără a se putea imputa dol femeei; ea poate cere la timp, revocarea instreinărei făcute în baza acelei autorizări V. Dal. Rép. suppl. no. 1365, 1366 și autorii și jurisprudențele citate acolo.

«numai după formele vânzărilor publice». Locul unde are a se face vânzarea este acel al situaţiunei imobilului.[1] Vânzarea publică şi locul situaţiunei imobilului pentru vânzare pare a garanta mai bine o vânzare în bune condiţiuni.

Cui trebue achitat preţul

180. Preţul ce va rezulta din vânzare trebue achitat în mâna persoanelor prevăzute în jurnalul de autorizare a Justiţiei, iar în caz de neprevedere, cumpărătorul poate cere Justiţiei să dea un jurnal indicatoriu. Acesta este dator deci a observa, ca preţul înstreinărei să meargă la destinaţiea pentru care s'a autorizat instreinarea,[2] fiind responsabil altfel şi putându-i-se revoca înstreinarea. Răspunderea sa decurge din principiile privitoare la plată.[3] Este însă şi părere contrară.[4] Se admite, în fine, că supravegherea nu este obligatorie, unde este imposibilă.[5]

Ce trebue să se facă cu prisosul peste trebuinţe?

181. Cu prisosul resultat din înstreinare, «peste trebuinţele recunoscute», zice textul, şi care este dotal, se va face reîntrebuinţare prin cumpărare de alt imo`il. Terţiul aquisitor este obligat la supravegherea facerei reîn-

---

[1] Vezi însă Duranton, V. XV, No. 503.

[2] Aubry et Rau, op. cit. parag. 537. pag. 593 şi nota 130 şi 131.

[3] Alexandresco, V. 8, pag. 290. Aubry et Rau V. Paragr. 537, pag. 593 şi nota 130. Benech. op. cit. 132, pag. 293. Colmet de Santerre, VI, 230 bis. XI. Guillouard IV, 2012. Laurent XXIII no. 531. Troplong, IV, 3487. C. Nîmes Dal. P. 79. 2, 55; Sirey, 79, 2, 182. C. Lyon, Dal. P. 79, 2. 230. Sirey, 98, 2, 142. Cas. fr. Dal. P. 98, 1, 56 şi 99, 1, 271. Sirey, 1900, 1, 197. C. Bucureşti, Dr. 1884 No. 37.

[4] Alexandresco, V. 8, pag. 291. Cas. rom. Dr. 1903, No. 19 Dr. 1893, No. 17. Cr. Jud. 1902 no, 74 Bul. Cas. 1896 p. 235 şi 1352. Dal, Pér. 1899, 2, 28.

[5] Colmet de Santerre, VI, 230 bis XI Guillouard, IV, 2013. Aubry et Rau, V, paragr. 537 p. 593 nota 130. Planiol, III, 1570. Alexandresco v. 8, p. 291, 292. Cas. r. s, I-a, B. 1884, p. 763. C. Buc. Dr 1890, no. 40. Tr. Ilfov. Dr. 901, no, 84. Cas. fr. D. P. 98, 1, 56. Sir. 99, 1, 119.

trebuințărei.[1] Ne-facerea reîntrebuințărei expune pe terții a mai plăti odată acel excedent, nu însă la revocarea înstreinărei.[2]

182. Ordonanța de adjudecare nu este susceptibilă de recurs, căci vânzarea este voluntară deși este publică Ea însă s'ar putea ataca pe calea unei acțiuni principale în nulitate.[3]

Ordonanța de adjudecare se poate ataca cu recurs?

1) Scoaterea barbatului sau a femeei de la închisoare.

183. In acest scop, textul art. 1253 alin. I, permite înstreinarea imobilului dotal. Această dispoziție exista și în dreptul roman, codul Calimah și a lui Adronache Donici. Astăzi mai nu mai are aplicațiune, căci nu visează închisoarea dată după codul penal,[4] ci închisoarea pentru datorii sau constrângerea corporală, care la noi nu se aplică, deși stă în legea din 24 Septembre 1864. Poate, ar putea avea aplicațiune în cazul obținerei unei eliberări pe cauțiune în timpul instrucției, sau pentru a scoate pe barbat din mâna tâlharilor,[5] din captivitate etc.

Scoaterea barbatului de la închisoare.

[1] Alexandresco, V, 8, pag. 290. Aubry et Rau V. Paragr, 537 pag. 593 nota 132 și 133; Guillouard, IV, 2014; Benech, op. cit. 132; Marcadé VI, art. 1558, No. VI; Odier, III, 1314; Rodière et Pont, III, 1848; Seriziat, op. cit. no. 172, pag. 250; V. C. Iași, Cr. Jud. 1899, No. 17; Contra: Duranton, V. XV, no. 516.

[2] Alexandresco, V. 8. p. 290 în nota 1, Aubry et Rau, Guillouard, ambii, loc. cit. în nota 3; Planiol III, 1571; T. Huc, IX, 482. Contra: Marcadé, VI. art. 1558 no. 6.

[3] Cr. Jud. 1902, no. 54; Cas. 19 Iunie 1902, V. și Cr. Jud. 1903 No. 26.

[4] Planiol, III, 1561; Huc; IX. 471; Baudry-Surville, III, 1714 și urm. Guillouard IV, 2021; Alexandresco, V. 8, pag. 292. Dal. Rép. suppl. op. cit. no. 1304.

[5] Alexandresco, V, 8, pag. 293 și nota 1.

Procurarea de alimente familiei.

Înstreinarea imobilului dotal pentru procurare de alimente familiei

184. Şi în acest caz, înstreinarea imobilului dotal este permisă. Prin obligaţii de alimente se înţeleg acele prevăzute de art. 185, 187, 188 cod. civ., adică acele ce sunt a se da copiilor, părinţilor şi socrului şi soacrei. Este necontestat însă, că articolul este aplicabil şi pentru alimentele cuvenite soţilor (art. 195, 196 cod civ [1] şi copiilor femeei dintr'o căsătorie anterioară. In acest din urmă caz însă, se pare că permisiunea înstreinărei imobilului dotal s'ar motiva mai bine pe alin. 3 al. art. 1253, căci datoria de alimentaţie a femeei pentru copiii săi este anterioară căsătoriei de a doua şi deci dotalităţei.[2] Printre copii intră şi copii adoptivi şi cei naturali şi recunoscuţi.

Procurarea de alimente trebue să fie în viitor.

In principiu, autorizarea înstreinărei imobilului dotal se cere pentru procurare de alimente în viitor, şi nu pentru datorii deja născute; totuşi se admite şi pentru acest caz, acordarea autorizaţiunei.[3] Această autorizare este personală femeei şi n'ar putea-o obţine şi negustorul care a furnizat alimentele, pentru a pune în urmărire un imobil dotal.[4]

---

[1] Planiol III, 1564; Alexandresco, V. 8, pag. 293; Aubry et Rau V. Paragr. 537, pag. 589 şi nota 117; Baudry, III, 394, Baudry-Surville, III. 1719; Fuzier Herman C. Civ. ann. III, art. 1558 no. 17, 18; Guillouard, IV, 2024; Duranton, XV, 540; Laurent, XXIII, 526; Marcadé VI, art. 1558, No. II; Tessier, I, pag. 414: Troplong, IV, 3448; Rodière et Pont, III, 1798; Planiol, III, No. 1564; C. Rouen, Sirey, 22, 2, 225; Cas. fr. Sirey, 99, 1, 173; Pand. fr. Mariage, II, 10476;

[2] Aubry et Rau, op. cit. V. Paragr. 537, pag. 589, text şi nota 118;

[3] Dal. Rép. No. 3646; Cpr. Alexandresco, Vol. 8, pag. 296; Guillouard, IV, 3027; Baudry-Surville, op. cit. III, no. 1718, p. 443; Dal. Rép. suppl. op. cit. no. 1310.

[4] Planiol, op. cit. III, 1564; Alexandresco, Vol. 8, pag. 297; Baudry et Surville, III, no. 1720; Planiol, III, 1564; Cas. fr. Dal. Pér. 1898, 1, 296; Sirey, 98, 1, 353; Dr. 1898, no. 7;

Când tribunalele acordă soției înstreinarea imobilului dotal pentru acest motiv, trebuie să-și facă convingerea, că femeea n'are alte mijloace de viețuire,[1] și poate lua măsuri ca banii prinși din înstreinare să servească la scopul pentru care s'a admis.

Femeea trebue să n'aibă alte mijloace de vîețuire.

Jurisprudența dă o interpretare mai largă cuvântului «alimente». Astfel, el nu cuprinde numai hrana propriu zisă, ci tot ce e necesar pentru întreținere, locuință, îmbrăcăminte, cheltueli pentru căutarea sănătăței etc. și pentru creșterea copiilor.[2] Casația franceză a decis că în alimente intră și procurarea unui stabiliment industrial pentru soț, sau a unui oficiu, sau cultivarea unui domeniul rural și evitarea unei catastrofe comerciale.[3]

Interpretarea cuvântului „alimente" în jurisprudență.

Se admite, că în cazul înstreinărei imobilului dotal pentru creșterea copiilor comuni, femeea are o acțiune în contra barbatului, pentru partea sa, dacă dobândește mai în urmă avere.[4] (arg. din art, 185, c. civ.) Jouitou e de părere contrară. (V. I, 255, pag. 285).

Femeea poate avea acțiune în despăgubire contra soțului care dobândește avere în urmă.

Plata datoriilor femeei anterioare căsătoriei.

185. Se înțelege, ca în acest caz, imobilul dotal al

Instreinarea imobilului do-

---

[1] Duranton, XV, 510; Rodière et Pont, III, 1798, pag. 362, nota 1; Alexandresco, Vol. 8, pag. 294. Dal. Rép, suppl. op. cit. no. 1308 și 1312;

[2] Alexandresco, V. 8, pag. 295, notele 1, 2, 3 și p. 296, nota 1 și toți autorii. Dal, Rép. No 3642-3645; Dal. Rép. suppl. op. cit. no. 1309.

[3] Planiol, op. cit. III, pag. 1564 Sirey 1889, 1, 429; D. 1897, 1, 231; Dal. Pér. 1858, 2, 207; Dal. supl. T. IV, p. 234, nota 2; D. Pér. 1898, 1, 367; Dal. Pér. 1904, 1, 551. Dal. Rép. suppl. no. 1313.

[4] Guillouard, IV, 2028 și 2029; Baudry Surville, III, 1720; Alexandresco, 8, pag. 296; C. Nîmes, Sirey, 42, 2, 475; Dal. Pér. 93, 2, 290; Cas. fr. Dal. P. 1903, 1, 465; V. Marcadé, VI, art. 1558, no. II; Troplong, IV, 3456; Dal. Rép. suppl. no. 1316; Compară T. Huc, IX, 472, pag. 562; contra: Jouitou, I, no. 255, pag. 285, V. și Cas. fr. Dal. Pér. 1903, 1, 465.

tal pentru plata datoriilor femeei anterioare căsătoriei

femeei să poată fi înstreinat, căci el înainte de a intra în dotalitate şi deci a deveni inalienabil, forma gajul creditorilor, cari nu pot suferi din faptul stipulărei dotalităței de către femee, adică a faptului ei personal.

Aci se aplică principiul: *non sunt bona nisi deducto aere alieno.*

Date certe.

Articolul francez cere ca datoriile acestea să aibă dată certă. La noi, cuvântul «certă» n'a mai fost reprodus; este neîndoios însă, că el se subînţelege, căci altfel, s'ar putea, lesne, frauda legea. Data certă urmează a se constata conform art. 1182 cod. civ. afară numai dacă n'ar fi vorba de datorii comerciale,[1] sau chiar civile a căror dată anterioară ar fi însă neîndoelnică. In codul francez se cere ca datoriile să fie anterioare *contractului de căsătorie*; la noi se cere să fie anterioare *căsătoriei* şi este mai logic, căci din momentul căsătoriei începe dotalitatea. (Vezi supra pag. 31).

Plata datoriilor anterioare ale constituitorului dotei.

186. Instreinarea imobilului dotal este permisă şi pentru plata datoriilor anterioare a constituitorului dotei, când acesta este altul de cât femeea. Nici o dificultate când datoriile sunt ipotecare. Dacă însă datoriile sunt chirografare, trebue să fie anterioare contractului de căsătorie, iar dotalitatea să fie constituită în mod universal, sau cu titlu universal, ca să dea loc la înstreinarea imobilelor dotale pentru plata lor. Dacă au dată după contractul de căsătorie sau dacă dotalitatea este constituită cu titlu particular, ele nu se mai pot urmări asupra bunurilor date în dotă şi deci n'ar putea motiva în-

---

[1] Alexandresco, V. 8. p. 297; Jouitou, 1, 261; Rodière et Pont, III, 1800; Troplong, IV, no. 3466; Pand. fr. II, 10572; Cas. fr. Dal. P. 1831, 1, 9; Sirey, 1865, 2, 53; Aubry et Rau, V. Paragr. 537, pag. 590 şi nota 123; Rép. Dal. no. 3662. Rép. Dall. suppl. op. cit. no. 1319. Pentru constatarea datei certe conf. art. 1182 c. civ. v. Guillouard, IV, 2034.

streinarea acestora pentru plata lor, de oarece, în cazul d'intăi, aceste bunuri eşise deja din nainte, din patrimoniul constituitorului dotei şi n'a putut fi gajul acestor fel de creditori,[1] a căror titlu este posterior dotalităţei, iar în cazul al doilea, creditorii chirografari ai constituitorului au urmat buna credinţă a debitorului lor şi nu se pot plânge, de cât numai în caz de fraudă dacă debitorul lor prin înstreinarea bunurilor sale, dându-le dotă, a devenit insolvabil. (Dal. Rép. suppl. no. 1326).

Quid când datoriile suut posterioare contractului de căsătorie dar anterioare căsătoriei?

Femeea poate, totuşi, după cuprinsul art. 1253 al. 3 c. civ., a înstreina imobilul dotal cu permisiunea Justiţiei pentru plata acestor datorii a constituitorului dotei chiar posterioare contractului dotal, însă anterioare căsătoriei şi raţiunea probabilă pentru care legiuitorul a încuviinţat aceasta este, că legiutorul n'a voit ca femeea să fie obligată a rămâne în dotă cu banii creditorilor acelor cari i-au constituit-o. Este aci în joc şi o chestiune care priveşte onoarea familiei femeei, mai ales când constituitorul dotei este un părinte sau o rudă a ei.[2]

Datoriile prevăzute în contractul de căsătorie.

187. Datoriile prevăzute prin contractul de căsătorie sunt considerate ca anterioare căsătortei şi deci pot motiva înstreinarea imobilului dotal; aceasta atât în cazul când datoriile sunt ale femeei cât şi atunci când sunt ale constituitorului său.[3]

Quid în caz de succesiune venită mai în urmă femeei?

188. Jurisprudenţa franceză a admis, că imobilul dotal se poate înstreina şi pentru a plăti datoriile ce gre-

---

[1] Alexandresco, V. 8. pag. 301; Rép. Dal. n. 3669.

[2] Colmet de Santerre, v. VI, no, 230 bis, VI. Cpr. Huc, IX, 476; Marcadé, VI, art. 1558, n. III. pag. 72. Contra: Aubry et Rau V. parag. 537, pag. 589, nota 119; Laurent XXIII, no. 527; Odier III, 1296; Seriziat, no. 67, pag: 232; Rodière et Pont III, 1801; Guillouard IV, 2031.

[3] Guillouard, IV, 2033; Jouitou, no. 260; Rép. Dall. suppl. no. 1321;

vează succesiunile venite femeei în timpul căsătoriei și cuprinse în constituirea dotei sale.[1]

Facerea reparațiunilor mari la imobilul dotal.

Instreinarea imobilelor dotale pentru reparațiuni.

189. Instreinarea imobilului în acest caz, presupune că femeea are și alte bunuri dotale. care sunt în pericol de a se pierde, dacă nu li s'ar face reparațiuni mari, cari privesc conservarea imobilului. Nu este vorba aci de îmbunătățiri, căci reparațiunile de întreținere și îmbunătățiri sunt în sarcina barbatului, ca usufructuar dotal. (Arg. art. 546, 1243 al. 1 c. civ). Autorizarea Tribunalului pentru asemenea înstreinare trebue dată cu precauțiune și numai când se vădește o absolută *necesitate* de reparațiuni, tinzând la conservarea imobilelor dotale.[2]

Instreinare pentru casuri asemănătoare. Jurisprudență.

190. Jurisprudența extinde autorizarea de înstreinare și la cazuri asemănătoare, de ex. înstreinarea unui imobil pentru replantarea unei vii distrusă de filoxeră,[3] sau pentru plata cheltuelilor făcute de femee cu separarea de bunuri și plata avocaților,[4] nu insă și pentru plata cheltuelilor făcute de femee în procesul de divorț.

Autorizarea de instreina-

Autorizarea înstreinărei trebue să fie totdeauna prea-

---

[1] Aubry et Rau V. Parag. 537, pag. 591; Planiol III, 1564, pag. 275 ; Dal. 1889, 2. 111; Sirey, 1889, 2, 166 ; Alexandresco V. 8, pag. 30 ; T. Hu , IX, 477; Guillouard, IV, 2037; Pand. fr. Mariage, II, 1058 ; Dal. Rép. no. 3663; Dal. Rép. suppl. no. 1328.

[2] Alexandresco V. 8, pag. 304, Guillouard, IV, 2041 ; Jouitou, I, 262; Laurent, XXIII, 528; Marcadé, VI, art. 1558, no, VI; Planiol, III, 1564 ; Rodière et Pont, III, 1804; Pand. fr. II, 10626. Dal. Rèp. suppl. contrat de mariage no. 1330, 1331.

[3] Cas. fr. Dal Pér. 99, 1, 39; Sirey 99, 1, 93. Trib Perpignan, Dal. P. 99, 2, 28.

[4] Planiol, III, 1564; Dal. Pér. 88, 1, 49; Sirey 88, 1, 289. Guillouard IV, 2039; Rodière et Pont, III, 1805; contra: Baudry-Surville, op. cit. III, no. 1723, pag. 433, Huc. IX, no. 480.

labilă, afară de un caz extrem de urgență, cum ar fi descoperirea imobilului dotal sau dărâmarea unui zid de furtună.[1] re trebue să fie prealabilă.

Instreinarea pentru eșire din indiviziune.

191. Când imobilul indivis este în parte dotal, proprietate a femeei și în parte proprietate a soțului sau a unui terțiu, art. 1253 al. 5, permite instreinarea întregului imobil, cu autorizarea Justiției, prin licitație publică. Pentru obținerea autorizărei, va trebui însă, ca imobilul să nu poată fi împărțit comod în natură și fără perdere pentru femee.[2] Este evident, că pentru facerea acestei înstreinări trebue să consimtă și ceilalți proprietari ai femeei, căci altfel este loc la împărțeală prin judecată. In cazul unei asemenea acțiuni de partaj intentată de ceilalți coproprietari ai femeei, dânsa n'are nevoe de autorizarea Justiției, nici la judecată, nici la vânzarea licitativă. Aceasta o spune expres art. 1253 Al. 5 partea 2-a.

Instreinarea imobilelor dotale pentru eșire din indiviziune.

Imobilul parte dotal, proprietate a femeei, vânzându-se în întregime la licitație, se poate intâmpla să fie cumpărat de femee. In acest caz, ea va fi proprietară dotală pentru tot imobilul, dacă și-a stipulat prin contractul dotal, dotalitatea tuturor bunurilor ce ar dobândi în urmă (viitoare), sau altminteri ar fi proprietară dota-

Care este situațiunea unui imobil în parte dotal și a prețului în cas de înstreinare?

---

[1] Alexandresco, V. 8, pag. 305, Baudry et Surville III, 1723, T. Huc, IX, 478; Guillouard, IV, 2042; Pand. fr. II, 10646; Cas. fr. Dal. P. 98, 1, 367. Dal Rép. suppl. Contrat de mariage, no. 1332.

[2] Alexandresco, V. 8 pag. 305; Aubry et Rau, V. parag. 537 p. 594, și nota 137; Benoît, I, 243, p. 344; Baudry et Surville III, no. 1725; Guillouard, IV, 2045; T. Huc. IX, 481; Laurent, XXIII, 529; Planiol, III, 1564. Odier, III, 1301; Cpr. Rodière et Pont, III, 1807; Pand. fr. II, 10658.

Cpr. Rèp. Dal. No. 3683; Rép. Dal. suppl. Contrat de mar, no. 1334, 1335.

lă pentru parte din imobil şi parafernală pentru cealaltă parte. Dacă imobilul vândut se cumpără la licitaţie, de soţ sau de un al treilea, atunci el ese din dotalitate, însă preţul cuvenit ei pentru partea sa, este dotal şi va căuta să se întrebuinţeze conform aliniatului final al art. 1253 c. civ,, adică în cumpărare de alt imobil, dacă se poate. Imobilul astfel dobândit cu bani dotali, credem că devine dotal prin voinţa legei, care prevede acest fel de reîntrebuinţare.[1] Terţiul cumpărător sau soţul dacă a cumpărat pentru el, sunt ţinuţi la facerea reîntrebuinţărei. fiind responsabili cu plata preţului a doua oară şi chiar cu anularea vânzărei.[2]

Schimbul imobilului dotal.

Schimbul de imobile dotale·

192. Schimbul unui imobil dotal contra altui imobil, proprietate a vre unui terţiu, sau chiar a soţului. (art. 1307 c. civ. nu se aplică la schimb), este formal autorizat de art. 1254 c. civ., căci femeea nu pierde nimic din dota sa, de oarece, imobilul ce dobândeşte prin contra schimb, devine tot dotal.[3]

Era permis şi în dreptul roman.

Schimbul de imobile dotale era formal permis şi de dreptul roman şi de vechile noastre legiuiri, dacă era în folosul femeei.[4]

Condiţiunile schimbului.

Schimbul se poate face sub următoarele condiţiuni:

---

[1] Troplong, IV, 3488; Benech, op. cit. 131, pag. 290, 291; Alexandresco, V. 8, pag. 307, nota 3. Contra: Tessier, Tr. de la dot. I, pag. 236 şi nota 40; Odier, III, 1313.

[2] Aubry et Rau op. cit. V. parag. 537 bis, pag. 596 şi nota 145 şi nota 133 pag. 593.

[3] Guillouard, IV, 2056 T. Huc. IX, 483. Dal. Rép. suppl. no. 1317.

[4] L. 26, Dig. De jure dotium, 23, 3. Cod. Andronache Donici, cap. 33 parag. 13. Cod. Calimah, art. 1643 şi cod. Caragea, Partea III-a, cap. 16, art. 33. V. Cas. rom. S. I-a, Bulet. 1893, pag. 568 şi Cr. jud. 1893 no. 62.

Cea dintăi, «consimţimântul femeei.» Cred, că expresia e de prisos, căci dacă femeea este proprietară, este evident, că numai prin consimţimântul ei se poate face schimbul. Autorizarea şi consimţimântul barbatului e necesară, căci altfel soţul, a cărui lipsă de consimţimânt e supleată de justiţie păstrează dreptul de uzufruct asupra imobilului, dat în schimb (arg. art. 1251 c. civ.). Unii autori decid că Justiţia nu poate suplea la lipsa de consimţimânt a soţului.[1]

Prima: Consimţimântul femeei.

A doua condiţiune este, ca imobilul ce se primeşte în schimb de femee, să aibă o valoare «de cel puţin 4 cincimi din valoarea celui ce se dă de ea în schimb. Valoarea ambelor imobile urmează a se stabili «prin experţi numiţi din oficiu de Tribunal.» De aci reese, că schimbul imobilului dotal nu se poate face contra unor lucruri mobile, oricât de valoroase ar fi. E discutabil dacă s'ar putea face contra unei servituţi.[2]

A doua: valoarea ce trebue să aibă imobilul ce se ia în schimb.

A treia condiţiune este, ca să justifice înaintea Tribunalului chemat a da autorizarea, «de utilitatea schimbului». Să se observe, că legea vorbeşte de utilitate, adică de avantajul ce poate avea femeea prin schimb, iar nu numai de cazul *necesităţei* de a face schimbul. Dacă imobilul primit în schimb de femee, ar valora mai mult de cât cel dat de dânsa, pentru plus valoare, acel imobil este parafernal, dacă în actul de dotă nu e stipulată dotalitatea oricăror bunuri viitoare. Dacă se va da femeei pe lângă un imobil şi o sultă în bani, această sultă, zice art. 1254 al. II, este dotală şi se va întrebuinţa spre

A treia: Justificarea utilităţei schimbului.

---

[1] Aubry et Rau op. cit. V. Parag. 537 bis, pag. 596 şi nota 146; Rodiére et Pont III. 1813. Odier III, 1317. Guillouard, IV, 2050. Rép. Dal. suppl. no. 1345. Pand. fr. II, 10672. Pand. belges, T. 32, Dot. no. 3980.

[2] Rodière et Pont, III. 1815 şi Rép. Dal. no. 3715. Contra: Seriziat, op. cit. 177, pag. 257.

cumparare de imobile. Evident că, coschimbistul femeei rămâne ţinut de facerea acestei întrebuinţări. Femeea n'ar putea da un fond dotal în schimbul construcţiilor făcute de un terţiu pe alt imobil dotal, căci acele construcţii devin tot dotale prin incorporaţie, iar constructorii n'au de cât o acţiune contra femeei, neexecutorie asupra averei dotale.[1] De asemeni, femeea n'ar putea, chiar autorizată de justiţie a preface un imobil al său dotal în parafernal substituindu-i un altul tot al său parafernal, care astfel să devină dotal. S'ar modifica în acest mod contractul de căsătorie, în timpul căsătoriei, fără voia legiuitorului, care a înţeles în art. 1254 c. civ., să reglementeze un schimb real, iar nu numai un schimb de valori.[2]

Schimbul de imobile dotale trebue transcris.

Schimbul de imobile dotale, ca orice alt schimb şi ca orice mutaţiune de proprietate, în genere, trebueşte transcris şi deci adus la cunoştinţa terţilor interesaţi a cunoaşte care imobile încetează şi cari încep a fi dotale. (arg. din art. 1254 comb. cu art. 1248, 1229, 1230 cod. civ. şi 721 pr. civ.[3]

Transcrierea actului de schimb e suficientă.

Transcripţia actului de schimb şi nu şi a jurnalului de autorizare în registrul de mutaţiuni de proprietăţi, ar fi suficient.[4] Lipsa transcrierei schimbului poate fi invocată atât de terţii cât şi de femee, moştenitorii ei sau barbat, pentru a cere revocarea înstreinărei.[5] Femeea însă, n'ar putea invoca lipsa de transcriere, când imobilul primit de ea în schimb n'ar fi grevat de vre-o sarcină,

---

[1] Dal. Pér. 1860, 1, 393. Sirey, 1861, 1, 10. Cpr. Guillouard IV, 2055. Pand. fr. Mariage II, 10682.

[2] Alexandresco, V. 8, pag. 311 şi nota 1.

[3] V. pentru desvoltări, Alexandresco, V. 8, pag. 312 şi urm. 314 şi jurisprudenţele citate în nota 2.

[4] Cas. rom. S. I-a, 1899, pag. 260.

[5] Alexandresco, V. 8, pag. 315 şi nota 2.

căci n'ar avea interes, de oarece ea ar putea cere ori-când această transcriere.[1]

II. Instreinarea imobilului dotal permisă prin contractul de căsătorie.

Permiterea instrăinărei imobilului dotal prin contractul de căsătorie.

193. Art. 1252 c. civ. Imobilul dotal poate fi înstreinat, când înstreinarea sa este permisă prin contractul de căsătorie (civ. 1223, 1246, 1248) (civ, fr. 1557).

Am văzut mai sus. pag. . . . cari sunt principiile generale în cazul stipulărei în actul dotal a alienabilităței dotei imobiliare.

Când alienabilitatea e pură şi simplă.

Câte odată alienabilitatea este stipulată pur şi simplu, fără nici o condiţiune, Soţul atunci, ca şi terţiul aquisitor, n'au nici o îndatorire de nici un fel. Soţii pot consuma cum vor preţul înstreinărei, în toată libertatea, cea ce micşorează garanţiile regimului dotal,

Când se permite soţului singur prin actul dotal a face instreinarea.

Când prin contractul de căsătorie s'a permis soţului singur de a face înstreinarea, aceasta equivalează cu un mandat expres ce i s'a conferit prin actul dotal.[2]

Stipulaţie de reîntrebuinţare.

De cele mai multe ori însă, soţii stipulând alienabilitatea imobilelor dotale, stipulează şi cea ce trebue să facă cu preţul prins din înstreinarea lor adică cum să se reîntrebuinţeze acest preţ. Când stipulaţia este, ca din preţul rezultat să se cumpere altul sau alte imobile, cari să devină dotale, ea se cheamă clauză de reîntrebuinţare.

Clauza de reîntrebuinţare.

Clausa de reîntrebuinţare.

194. Clauza de reîntrebuinţare trebueşte deosebită de clauza de întrebuinţare, care este atunci când din su-

---

[1] Alexandresco, Vol. 8. pag. 315 şi 316 şi Cas. rom. S. I-a Bul. 1899, pag, 261,

[2] Planiol, op. cit. III, 1549.

mele de bani constituite dotă, s'a prevăzut prin contractul matrimonial, să se cumpere imobile. cari să devină dotale. Aceste imobile astfel dobândite, rămân definitiv dotale şi nealienabile mai departe, prin voinţa singură a soţilor; sunt însă alienabile numai în condiţiunile art. 1250, 1253, 1254 cod. civil.[1]

Reîntrebuinţarea era cunoscută în dreptul roman.

Clauza de întrebuinţare era cunoscută în dreptul roman, de unde a trecut în codul civil [v. Lg, 21 de pact. dot). Clausa de reîntrebuinţare însă era necunoscută în dreptul roman.[2] Ea există însă în vechiul drept frances. Astfel în Normandia,[3] reîntrebuinţarea era de drept, nu era nevoe să fie stipulată şi faţă de femee, pentru nefacerea ei, răspundea mai întâi bărbatul cu bunurile sale şi numai în cas când nu se acoperea de la dânsul, răspundea terţiul achisitor[4]

Cum trebue prevăzuiă clausa de reîntrebuinţare?

Clauza de reîntrebuinţare trebueşte prevăzută, în mod expres, în contractul de căsătorie, deşi nu e necesitate de termeni sacramentali, pentru că ea produce obligaţiuni în persoana soţului dotal şi a terţiilor. [5] In lipsa prevederei unei asemenea clauze, dacă un imobil dotal se vinde, lucrul cumpărat în urmă cu banii rezultaţi, nu este dotal. Aquisitorul imobilului dotal n'ar putea să refuze plata preţului acelui imobil pretinzând o reîntrebu-

---

[1] Marcadé VI, art. 1551, şi 1553, no. III, pag. 43. Alexandresco, Vol. 8, pag. 275. Seriziat, op. cit, 125, p. 138. Benech, op, cit. 95, pag. 220, 221.

[2] Dal. Rép. Contr. de mariage, no. 3944. Eyquem, op. cit. no. 55, pag. 35.

[3] Coutume de Normadie, no. 540-541. Dal. Rép. no, 3945.

[4] Eyquem, ibidem, no. 56.

[5] Alexandresco, V. 8, pag. 267. Aubry et Rau V. paragr, 537, pag. 577, şi nota 72. Baudry et Surville, III, n. 1751. Colmet de Santerre, VI, 229 bis. III. Guillouard, IV, 1956. T. Huc. IX, 463. Rodière et Pont, III, 1839. Troplong, IV, 3412, C. Caen, 2 Iunie, 1860, Dalloz, P. 1861, 2, 420. Dal. Rép. nota 3949 şi 3959 şi urm.

ințare.[1] Cu ocazia separației de patrimoniu, imobilul ce s'ar da de bărbat soției în plata banilor săi întrebuințați de dânsul, nu constitue o reîntrebuințare, — în lipsa unei asemenea clauze în actul dotal — și imobilul astfel dobândit de femee, nu devine dotal;[2] Judecătorul nu poate ordona o întrebuințare sau o reîntrebuințare, afară de cazurile indicate de lege, sau de contractul dotal.[3] Cheltuelile reîntrebuințărei se suportă de femee din sumele de reîntrebuințat, sau din bunurile sale parafernale, căci reîntrebuințarea îi folosește ei.[4] Când contractul dotal prevede anume felul reîntrebuințărei, se va urma întocmai. In lipsa prevederei unui anume fel, se va face reîntrebuințarea prin cumpărarea de orice fel de imobile rurale sau urbane și pe cât posibil astfel spre a se da femeei un imobil de aceeași natură ca și cel înstreinat.[5]

Ce constitue și ce nu, o reîntrebuințare.

Nu ar fi o reîntrebuințare suficientă constituirea unei rente viagere pentru soție sau chiar pentru ambii soți.[6]

---

[1] Dal. Rép. No. 3950; Aubry et Rau V. Paragr. 537, pag. 577 și nota 70;

[2] Dal. Rép. No. 3952 și urm.; Merlin Rép. Dot. Parag, 10; Duranton, T. 15, No. 433; Tessier, T. I, pag. 247 și nota 410; Zahariae, T. 3, pag. 575, No. 7; Troplong, No. 3179;

[3] Dal. Rép. no. 3983.

[4] Planiol, op. cit. III. 1550; Alexandresco, Vol, 8; Bellot des Minières. IV, Pag. 120; Benech, op. cit. no. 91; Baudry-Surville, III, 1764; Guillouard, IV, 1975; Marcadé, VI, art. 1557. No. III; Troplong, IV, 3428; Rodière et Pont. III, 1846; Dal. Rép. no. 4018. Dal. Pér. 59, 1, 490; Sirey, 60, 1, 241; Aubry et Rau, V. Parag. 537, pag. 582 și nota 90; contră: C. Caen, Sirey, 37, 2, 186.

[5] Alexandresco, V. 8, pag. 268; Aubry et Rau, V. Paragr, 537, pag. 578; Baudry et Surville, III, 1754; Guillouard, IV, 1957 1958; T. Huc, IX, 464; Planiol, III, 1550; Rodière et Pont, III, 1849. Tessier, I. pag, 409. Troplong, IV, 3421.

[6] Aubry et Rau op. cit. parag. 537, pag. 579, Guillouard, IV, 1964. Planiol, III, p. 269 nota 1 sub no. 1550, C. Riom, Sirey 44, 2, 592; Cas. fr. Sirey, 46, 1, 865; Dal. Pér. 46, 1, 332. Alexandresco, V, 8, pag. 268. Contră: Troplong, IV, 3399, C. Caen fr. Sir. 48, 2, 134.

nici dacă cu prețul înstreinărei imobilului dotal s'ar plăti datoriile femeei ce ar apăsa asupra imobilelor dotale,[1] nici dacă cu acel preț s'ar constitui o ipotecă în favoarea femeei[2] și nici când printr'o convenție a soților s'ar da caracter de dotalitate la alte imobile parafernale ale femeei.[3] Nu ar fi o reîntrebuințare suficientă nici atunci când imobilul cumpărat în locul celui înstreinat, ar fi grevat de sarcini, ipoteci etc., sau supus la evicțiune; și în acest caz, femeea ar putea revoca înstreinarea imobilului său dotal înstreinat.[4]

Timpul în care se poate face reîntrebuințarea e tot timpul căsătoriei.

195. Epoca reîntrebuințărei. Reîntrebuințarea se poate face în tot timpul căsătoriei și chiar după termenul fixat prin actul dotal, dacă nu se dispune, formal, altfel.[5] Ea se poate face chiar după separațiunea de bunuri între

---

[1] Alexandresco, V. 8, pag. 268. Aubry et Rau, V. paragr. 537, pag. 279 și nota 80. Baudry et Surville, III, 1762. Guillouard, IV, 1962. Rodière et Pont, III, 1841. Planiol, eod. loco. Troplong, IV, 3425. Huc, IX, 464; Marcadé IV, art. 1557, no. IV. Contra: Pand. fr. II, no. 9911.

[2] Aubry et Rau, op. cit. V. parag. 537, pag. 579 și nota 79. și Alexandresco, ibid, loco. Benech, op. cit. no. 77. Baudry et Surville, III, 1754. Guillouard, IV. 1961. Rodière et Pont, III, 1840 Troplong, IV, 3416. Pand. fr. II, 9905. Planiol, ibidem. C. Caen. Dal. P. 52, 2, 226, Sirey, 52, 2, 177, și 182; Cpr. C. Bordeaux, Sirey, 44, 2, 536. Rép. Dal. no. 3989.

[3] Alexandresco, V. 8, pag. 268. Aubry et Rau V. paragr. 537, pag. 579 și nota 81. Guillouard, IV, 1963. T. Huc. IX, 464. Jouitou, I, 305; C. Caen 6 Mars, 1848. Dal. Pér, 49, 2, 32. Sirey, 48, 2, 385.

[4] Alexandresco, Vol. 8, pag. 269. Aubry et Rau, V. Paragr. 537 pag. 582 și nota 94. Benech, op. cit. 114, pag. 255. Guillouard, IV, 1979. Rodière et Pont, III, 1845. Troplong, IV, 3424. Cas. fr. Sirey, 40, 1, 668. C. Caen și Bordeaux, Sirey, 48, 2, 133 și 384; Cas. fr. Dal. Pér. 84, 1. 23, și Sirey, 84, 1, 285. Pand. fr. II, 9926. Dal. Rép. no. 4002.

[5] Alexandresco, ibid. Aubry et Rau, V. Parag, 537, p. 579, și 580. Benech, op. cit. no. 89. Guillouard, IV, 1968. T. Huc, IX, 464. Jouitou, I. 299. Troplong. IV. 3418. C. Nîmes, Sirey, 42, 2, 73. C. Rouen 21 Juin 1845, Dal. Pér. 49, 2, 39. Sirey, 46, 2, 334.

soţi, căci separaţia de bunuri nu desfiinţează dotalitatea.[1] Ea se mai poate face şi prin anticipaţie, adică înainte de înstreinarea imobilului dotal al femeei[2] şi până la concurenţa preţului ce ar eşi din această înstreinare. După desfacerea căsătoriei însă, nici o reîntrebuinţare nu mai este posibilă, căci nu mai este dotalitate.[3]

196. Cine poate şi trebue să facă reîntrebuinţarea. Dacă în contractul dotal se prevede anume, că soţul este obligat la aceasta, el singur o va putea face cu acceptarea femeei, care devine proprietară a imobilului ce i se dă, afară numai, dacă prin contract nu s'a prevăzut, că nu e nevoe de nici o acceptare a femeei.[4] Barbatul sau ambii soţi pot face reîntrebuinţarea.

In lipsa unei prevederi formale, ambii soţi o pot face, femeea cu autorizaţiunea soţului, sau,[5] în lipsă, cu au- Când actul dotal nu prevede nimic.

---

care confirmă sentinţa Trib. Pont Audemer din 14 Iulie 1844. Pand. fr. II. 9986. V. şi Baudry Surville, III, No. 1767, pag. 525 nota 1. Dal. Rép. no, 4046.

[1] Alexandresco. ibidem. Aubry et Rau, V, Paragr. 537. pag. 580 şi nota 84, Baudry Surville. III, no. 1767, pag. 524, 525. Guillouard, IV. 1969, 1970. T, Huc, IX, 464. Planiol. III, 1551. Seriziat. op. cit. 119. C. Bordeaux. Dal. P. 49, 2, 40. Sirey. 48, 2, 721. C. Caen Dal. P. 52, 2, 194. Sirey, 522. 177. Dal. Rép. no. 4048, contra: Benech, op. cit. 88. Troplong, IV, 3419. C. Toulouse, Dal. Pér. 53, 2, 11. Sirey, 52, 2, 636.

[2] Alexandresco ibidem. Aubry et Rau, V. Parag. 537. pag. 582. Benech, op. cit. no. 89, pag. 203. Baudry-Surville, III. no. 1770, pag. 530. Guillouard, IV, 1974. T. Huc. IX, 464, pag. 552. Cpr. Cas. fr. Sirey, 52, 1, 798. şi 55, 1, 353. Dal. Pér. 55, 1. 74. V. Cas. fr. Dal, P. 85, 1. 460. Pand. fr. 2 10007.

[3] Alexandresco, ibidem, pag, 270. Aubry et Rau, V. paragr. 537, pag. 580 şi nota 86. Benech, op. cit. no. 88. Baudry-Surville, III, no. 1767 şi autorităţile cit. în nota 2 pag. 202. Guillouard, IV, 1972. T. Huc. IX, 464. Jouitou, I, 307. Planiol, III. no, 1551. Troplong, IV, 3419. Cas. fr, Dal. P. 56, 1. 174. Sirey, 56, 1, 201. şi Dal. P. 59, 1, 2 5. Sirey 59, 1, 293. Dal. Rép. no. 4047. Contra: Rodière et Pont, III, 1844. Seriziat, no. 119. C, Grenoble, Sirey, 61, 2, 565.

[4] Aubry et Rau, V. Paragr. 537, pag. 581 şi nota 88. Duranton, IX, 489. Benoît, op. cit. 1, 110. Troplong, IV, 3429.

[5] Aubry et Rau, V. Paragr. 537, pag. 578. T. Huc. IX, 465.

torizarea Justiției, după ce va fi somat pe soț pentru autorizare. In cazul când soțul este îndatorat prin contractul dotal la facerea reîntrebuințărei și nu voește a o face, femeea o va putea face cu autorizarea Justiției, după ce va fi căpătat o hotărâre condamnatoare asupra soțului de a face reîntrebuințarea, în anume termen, care a expirat. In cazul când femeea nu voește a face reîntrebuințarea și soțul o vrea, acesta o va putea face, însă în acest caz, imobilul cumpărat în reîntrebuințare, este pe contul său până la acceptarea femeei. (Baudry-Surville, III, no. 1768, pag. 527).

Terțul aquisitor răspunde de facerea reîntrebuințărei.

197. Terțiul aquisitor este ținut de facerea reîntrebuințărei și răspunde după cazuri: sau plătind prețul încă odată, dacă l'a achitat în mâna barbatului, care l-a consumat, ori în mâna femeei căreia nu i-a folosit, ori chiar în mâna amândurora, sau revocându-i-se înstreinarea imobilului dotal;[1] el însă, deși ținut astfel la facerea reîntrebuințărei nu poate totuși cere direct facerea reîntrebuințărei.[2] Are însă mijloace indirecte, de a sili pe soți la facerea reîntrebuințărei și anume: a nu plăti prețul sau restul de preț, dacă nu-l plătise deja, și să l de-

---

Benech, op. cit. no. 85. C. Caen, Dal. Pér. 52, 2, 226. Sirey, 52, 2, 182. Cas. fr. Dal. P. 53. 1, 120. Sirey, 53, 1, 151. Guillouard, IV, no. 1976. Alexandresco, pag. 270. Compară Baudry-Surville, III, 1767.

[1] Alexandresco, Vol. 8, pag. 272. Aubry et Rau, V. paragr. 537, p. 583. Benech, op. cit. 115, pag. 267. Baudry, III. 388 bis. Baudry-Surville, III, 1775, urm. Benoît, op. cit. I, 112. Bellot des Minières op. cit. IV, pag. 119. Colmet de Santerre, VI, no. 229 bis. IV. Duranton, XV, 485, 486. Guillouard, IV, 1980. T. Huc, IX, 466. Jouitou, I, 311. Laurent, XXIII, 519, 520. Marcadé VI, art. 1557, no. III, Planiol, III, 1553. Rodiére et Pont, III, 1838. Thiry, III, 518. Troplong, IV, 3404. Vigié, III, 574. V. și jurisprudențele franceze citate în nota 2 Badory-Surville loco cit.

[2] Baudry-Surville, III, no. 1769 în fine pag. 529. Contra: Dal. Rép. no. 4031, 4035, 4036. Alexandresco, Vol. 8, pag. 270 în nota 2.

pună la Casa de Depuneri;[1] Dacă-l plătise în mâna soțului, se poate restitui contra acestuia, iar dacă l-a plătit femeei, se poate restitui chiar contra ei, însă numai asupra bunurilor sale parafernale.[2]

198. După separarea de bunuri, femeea poate și trebue chiar a face reîntrebuințarea.[3] Cine face reîntrebuințarea după separația de patrimoniu?

119. In toate cazurile în cari bărbatul e ținut la facerea reîntrebuințărei și nu o face, rămâne răspunzător către femee, nu numai de restituirea prețului primit dar și la daune,[4] femeea mai putând cere în aceste cazuri, după unii, și separarea de patrimonii.[5] Cum răspunde bărbatul de ne-facerea reintrebuințărei

200. Terțiul aquisitor nu se descarcă de obligația de a supraveghia la facerea reîntrebuințărei, dacă a depus prețul la Casa de Consemnații. El se descarcă astfel numai de obligația de a plăti procente soțului dotal.[6] Cum răspunde terțiul achisitor.

Răspunderea terțiului nu se acoperă nici prin faptul că soții i-ar fi dat o declarațiune inesactă, că reîntrebuințarea s'a făcut, dacă ea nu s'a făcut în realitate.[7] Quid în casul unei declarații neexacte a soților că s'a făcut reîntrebuințarea?

---

[1] Alexandresco, Vol. 8, pag, 272. Aubry et Rau, V. paragr. 537, pag. 583, nota 95 și 96. Baudry-Surville, III, no. 1769. C. Limoges, Dal. Pér, 53, 2, 5. Sirey, 52, 2, 592. Cas. fr. Dal Pér. 91, 1, 295. Cas. rom. Bul. S. I-a, 77, pag. 347. C. Iași, Dr. 1895, No, 34.

[2] Baudry-Surville, op. cit. III, no. 1768 și 1769.

[3] Baudry-Surville, op. cit. III, no. 1767. Aubry et Rau, V. Paragr. 537, pag 580 și nota 84.

[4] Alexandresco, Vol. 8, pag. 271 și nota 2; Aubry et Rau, V, paragr. 537, pag. 578; Guillouard, IV, 1977; T. Huc, IX, 465; Jouitou, I, 310; Troplong, IV, 3541; Cass. fr. Dal, Pér. 61, 1, 335; Sirey, 62, 1, 199; Bărbatul este degajat de orice răspundere însă, dacă nu i se poate imputa nici o vină. v. Huc., loc. cit.

[5] Alexandresco, ibidem, nota 3. Toullier, t. 13 no. 31; Rodière et Pont, III, 2099; contra: Dal. Rép. no. 1660.

[6] Alexandresco, vol. 8, pag. 273; Aubry et Rau, V, paragr. 537, pag. 583 și nota 96; Baudry III, no. 1775; Guillouard, IV, 1981; Cpr. Duranton, XV, 486; Benech, no. 60.

[7] Alexandresco, vol. 8, pag. 273; Planiol III, no. 1555, in fiine; C. Riom, 19 Mai 1891, Dal. Pér. 92, 2, 537; Reîntrebuin-

Se decide că, rămâne responsabil chiar în cazul când a cumpărat imobilul dotal la licitație publică,[1] dacă în contractul dotal al soților, terții nu sunt descărcați de obligația supravegherei reîntrebuințărei — cea ce soții pot face în baza principiului libertăței convențiunilor.[2]

Terțiul poate plăti a doua oară sau să sufere stricarea înstreinărei.

In toate cazurile în cari terțiul aquisitor este ținut la supravegherea îndeplinirei reîntrebuințărei, el poate, în caz când reîntrebuințarea nu s'a făcut, să fie constrâns a plăti prețul a doua oară.[3] El este încă expus să sufere revocarea înstrăinărei, la care nu se poate opune decât oferind încă odată prețul, dacă nu este desfăcută căsătoria, dacă astfel adică mai este în timp a se face reîntrebuințarea.[4]

Cine poate acționa pe terțiu?

Acțiunea i se poate intenta de soț ca reprezentant al soției (mandatar legal) și chiar de soție cu autorizarea soțului sau în lipsă, a Justiției, însă numai după separația de patrimonii. Terțiul evins, are recurs contra soțului, din pricina neglijenței sau nevoinței căruia nu s'a făcut reîntrebuințarea, pentru restituire de preț și daune, dacă e locul. S'a decis, că terțiul se poate și subroga în ipoteca legală ce femeea are asupra averei soțului, căci el n'ar fi de cât garantul soțului care e și el ținut principialmente la facerea reîntrebuințărei.[5]

țarea ca să fie validă trebue făcută efectiv și încă în felul arătat prin contractul matrimonial.

[1] Alexandresco, vol. 8, pag. 273; Jouitou, I, 312; Contra: T. Huc, IX, no. 466.,

[2] Planiol III, 1557; Dal. Rép. no. 4043, 4044.

[3] Dal. Rép. no. 4060.

[4] Aubry et Rau, V, paragr. 537, p. 580 și nota 85; Dal. Rép. no. 4061, 4065; Baudry-Lacantinerie, III, no. 1775; Guilleuard IV, 1970; De Folleville, Rev. prat. t. XLVII, p. 195; Rodière et Pont, III, 1844. Seriziat, no. 119.

[5] Planiol III, 1558, Cass. fr. D. al. Pér. 90, 1, 71, Sirey 89, 1, 121.

Efectele facerei reîntrebuințărei

201. In actul de reîntrebuințare, trebue să se arate proveniența banilor cu care se face dobândirea noului imobil.[1]

Efectele reîntrebuințărei.

Reîntrebuințarea odată făcută conform actului dotal sau principiilor expuse, face pe terțiu deplin proprietar asupra imobilului dotal înstreinat, care astfel ese din dotalitate, și pe femee proprietară pe imobilul nou dobândit prin reîntrebuințare și care devine dotal în măsura prețului prins din reîntrebuințare și dat pentru dânsul. Dacă peste prețul înstrăinărei imobilului dotal, reîntrebuințarea s'a făcut cu încă o sumă în plus, imobilul astfel dobândit este dotal în parte și parafernal pentru rest, afară numai dacă plusul de sumă plătit nu era și el dotal și supus la o clauză de întrebuințare. Dacă imobilul câștigat în reîntrebuințare, nu s'a plătit în întregime cu prețul prins din imobilul dotal înstreinat, el deși devine dotal, rămâne totuși afectat cu privilegiu față de vânzătorul lui, sau față de copărtaș, și imobilul astfel cumpărat, despăgubește cu preferință pe creditorul privilegiat înaintea femeei dotale.[2]

Terțiul devine proprietar pe imobilul dotal: femeea pe cel câștigat în reîntrebuințare ce devine dotal.

Nefacerea reîntrebuințărei în mod suficient, equivalează cu nefacerea ei și dă loc la acțiunile despre cari am vorbit în capitolul precedent.

Ne-facerea reîntrebuințărei în mod suficient.

In fine, un ultim efect al reîntrebuințărei este, că imobilul dobândit de femee, — dacă nu este stipulațiune contrară în actul dotal — poate fi și el mai departe vân-

Imobilul dobândit de femee poate fi mai departe înstreinat ca și primul.

[1] Dal. Rép. no 4009.

[2] Planiol, op. cit. III, 1552; Alexandresco, vol. 8, pag. 276: C. Aix, 20 Janvier, 1894, Dal. Pér. 94, 2, 286. Sirey, 94, 2, 72. C. Montpellier, 24 Janvier 1895, Dal. Pér. 95, 2, 434.

dut și cu prețul realizat să se facă o altă reîntrebuințare.[1]

Forma în care trebue făcută reîntrebuințarea.

Forma în care trebue făcută reîntrebuințarea poate fi un act autentic sau sub semnătură privată.[2] Actul va trebui transcris, ca să fie adusă la cunoștința terțiilor dotalitatea noului imobil.

Cine poate acționa pentru nefacerea reîntrebuințărei.

203. Cine poate face și susține acțiunea în revocare pentru nefacerea reîntrebuințărei sau facerea ei în mod insuficient și cari sunt drepturile aquisitorului evins, se vor vedea în capitolul următor, la sancțiunea inalienabilităței imobilelor dotale.

Sancțiunea inalienabilităței imobilelor dotale

Care e sancțiunea inalienabilităței imobilelor dotale.

204. Atunci când în afară de cazurile excepționale permise, arătate până aci, soții sau unul din ei au înstreinat fondul dotal, sancțiunea este în art. 1255 c. civ. care spune : «Art. 1255. Dacă în afară de cazurile excepționale mai sus arătate, femeea sau amândoi soții împreună înstreinează imobilul dotal, femeea sau moștenitorii săi pot face a se revoca înstrăinarea, în curs de zece ani după desfacerea căsătoriei».

«Femeea va avea acelaș drept în curs de zece ani după separațiunea patrimoniilor. Bărbatul va putea și el însuși să facă a se revoca alienațiunea în timpul căsătoriei, rămânând cu toate acestea supus la daune-inte-

---

[1] Alexandresco, vol. 8, pag. 274; Aubry et Rau, V, paragr. 537, pag. 583 și nota 99. Baudry, III, no. 1772. Baudry et Surville, III, no. 1772 Guillouard, IV, 1987. T. Huc, IX, no. 464. Laurent, XXIII, no. 520; Planiol, III, 1552· Rodière et Pont, III, no. 1843. Seriziat, 125, pag. 138. Tessier, I, pag. 407. Troplong, IV, 3430. Pand. fr. Mariage, no. 10026. Pand. belges, T. XXXII, Dot. no. 603. Dal. Rép. suppl. Contr. de Mariage no. 1456. Cas. fr. 9 Mars 70. Sirey, 70, 1, 285. Dal. Pér. 70, 1, 85.

[2] Dal. Rép. no. 4008.

rese cătră cumpărător, dacă nu va fi declarat în contract că imobilul vândut este dotal». (Art. 207, 952, 1084 1164, 1167, 1190, 1242, 1248, 1256 urm. 1878, 1900 c civ. Art. 1560 c. fr)

Acest articol, precum vedem, consacră acţiunea în revocare sau nulitate a înstrăinărei imobilului dotal.

Caracterul juridic al acţiunei în revocare

205. Dacă considerăm textul art. 1255 c. civ. care vorbeşte de o acţiune în revocare, dacă considerăm mai departe, că textul dă această acţiune soţului, soţiei şi moştenitorilor acesteia, înţelegând astfel să ocrotească interesele lor resultând din dotalitate, uşor se vede, că acţiunea de care este vorba, este relativă.[1] In adevăr, astfel, ea este şi consecinte principiului pus şi arătat în cursul acestei lucrări, că inalienabilitatea dotală nu este de ordine publică, ca altă dată la Romani, şi ea nu repauzează pe o indisponibilitate a bunurilor intrate în dotă, ci pe o adevărată incapacitate specială a femeei. Dat fiind acest caracter de relativitate a acţiunei, care nu face din înstreinarea imobilului dotal o nulitate radicală, o inexistenţă, soţul, femeea, sau moştenitorii ei, cari o vor exercita, nu vor putea cere direct revendicarea imobilului dotal înstreinat, ci numai anularea actului de înstreinare, în urma cărei anulări numai, revendicarea imobilului vine ca o consecinţă

Caracterul revocărei e relativ.

---

[1] Baudry-Surville, op. cit. III, no. 1794, pag. 569. Alexandresco, vol. 8, pag. 317. Aubry et Rau, V. parägr. 537, pag. 561, 562 şi nota 21. Duranton, XV, 528. Benech, no. 187. Baudry-Lacantinerie, III, no. 404. Arntz, T. III no. 899. Colmet de Santerre, VI, 232 bis 1. Guillouard, IV. no. 1882. T. Huc. IX, no. 486. Jouitou, I, no. 193. Laurent, XXIII, 502. Planiol, III, 1529. Thiry, T. III, no. 517. Dalloz, Rép. supplém. Contr. de mariage, no. 1369. Trib. Suceava, Dr. 1886, no. 18. C. Bucureşti, Dr. 1901, no. 84. v. Troplong, IV, 3516 şi urm. Odier, III, 1337. Sincholle, Inalién. de la dot, no. 304; Dal. Rép. no. 3791.

Cum era în proectul primitiv al codului francez?

In proectul primitiv al codului civil francez era prevăzută nulitatea radicală a înstreinărei imobilului dotal, însă în urma discuţiunilor avute în Tribunat, s'a consimţit a se schimba şi a se declara revocabilă înstreinarea de către soţ, soţie şi moştenitorii săi, adică a se admite o nulitate relativă care nu se poate invoca decât numai de aceştia,[1] nu şi de terţii care ar avea interes sau de aquisitorul fondului dotal înstreinat.[2]

La romani.

La romani, nulitatea înstreinării imobilului dotal era radicală, ea se putea cere de bărbat în calitate de proprietar al dotei.[3]

Quid când înstreinarea e făcută de femee fără autorizarea soţului sau numai de soţ?

Când înstreinarea imobilului dotal în afară de cazurile permise, s'a făcut de femee cu sau fără autorizarea soţului său, caracterul relativ al nulităţei înstreinărei apare fără nici o discuţiune. Când a înstreinat însă barbatul singur, ca al său, un imobil dotal, atunci e discutabil, dacă nulitatea o poate invoca numai soţii dotali sau şi cumpărătorul care a cumpărat imobilul de la un *non dominus*.

Exercitarea acţiunei e principală sau incidentală.

Calea exercitărei acţiunei în revocare este, cel mai adesea, principală, adică pornită în justiţie de soţ, soţie sau succesorii ei; când însă terţiul aquisitor ar cere executarea instrăinărei imobilului dotal consimţită în afară de cazurile permise, este evident, că soţul, soţia şi suc-

---

[1] Locré, XIII, pag. 226 si 259 (Legisl. civile) Dal. Rép. no. 3791.

[2] Alexandresco, vol. 8, pag. 317. Aubry et Rau, loc. cit. Baudry III, 407. Baudry-Surville, III, 1799. Arntz, III, 900. Colmet de Santerre, VI, 232 bis 2. Guillouard, IV, 1883, T. Huc. IX 486. Jouitou, ibid. 193 şi 203. Laurent, ibid. 501, 502. Marcadé, VI, art. 1560, no. 1. Odier, ibid. Planiol, ibid. Rodière et Pont, III, 1823. Troplong, ibid C. Pau, Dal. P. 1889, 2, 112. Montpellier, Dal. Pér. 94, 1, 353. Cas. fr. Dal. Pér. 94, 1, 407. v. Sincholle, Inaliénabilité de la dot, no. 304. Pand. fr. Mariage II, 10729.

[3] V. Dig. De jure dotium, L. 30 şi L. 13, Paragr. 3, Dig. De fundo dotali, 23, 5, 1.

cesorii acesteia, pot opune nulitatea înstreinărei şi pe cale de excepţinne.[1]

Cine şi în ce ordine poate face acţiune în revocare.

Cine poate intenta şi susţine acţiunea în revocare? Soţul în timpul căsătoriei.

In timpul căsătoriei textul art. 1255 al. 2, spune ritos, că exercitiul acţiunei îl are soţul, căci lui îi aparţine singur acţiunile dotale conform art. 1242 c. civ., ca şef al asociaţiei conjugale şi ca reprezentant legal al femeei dotale[2] Dacă barbatul s'ar găsi în vre o stare de incapacitate legală, minoritate, interdicţ'e sau sub consiliu judiciar, capacitatea i se va complecta conform dreptului comun.

Soţia poate şi ea sta în instanţă.

Alături cu soţul în instanţa de anulare ar putea sta şi soţia ;[3] rolul său ar fi însă simplu pasiv, căci acţiunea compete numai barbatului femeea, în timpul căsătoriei şi înainte de o separaţiune de bunuri, nu poate lucra distinct de soţul său în acţiunea de revocare, căci art. 1255 şi 1242 c. civ. nu-i deschid această cale.[4]

---

[1] Baudry-Surville, op. cit. III, no. 1794 pag. 570 în fine. Jouitou, op. cit. no. 182.

[2] Baudry-Surville, III, no. 1795 pag. 571 şi nota 2; Dal. R. no. 3801, 3804; Alexandresco, Vol. 8, pag. 320 şi 321; Aubry et Rau, V. paragr. 537, pag. 565 şi nota 30; Arntz, III, 900. Baudry III, 410. Colmet de Santerre, VI, 235 bis IV. Benoît de la dot, I. no. 253. Dutruc, Séparat de biens, no. 447. Guillouard, IV. 1894; T. Huc, IX, 486. Jouitou, I, no. 206. Laurent, XXIII, no. 505. Marcadè, VI, art. 1560 no. 2. Massé et Vergé, IV. Paragr. 670 nota 15. Odier III, 1331. Planiol, III, 1532. Rodière et Pont, III, 1871. Seriziat, no. 184. Tessier, II, no. 761, pag. 75. Thiry, III, 517. Taulier, V. pag. 330. Troplong, IV, 3541. Dalloz, Rép. Suppl. Contrat de mariage, no. 1378. C. Pau, Sirey, 59, 2, 404. Contra: Toulier XIV, no. 228. C. Rouen, Sirey, 40, 2, 70.

[3] Baudry-Surville loco cit. şi părerile contra din nota precedentă.

[4] Alexandresco. Vol. 8, pag. 322, şi nota 2. Compară Baudry-Surville, III, no. 1795, pag. 571. Dal. Rép. no. 3806 şi 3807 şi toţi autorii citaţi în nota 2 de mai sus.

După separaţia de patrimonii soţia singură poate intenta şi susţine acţiunea în revocare.

207. 2) După separaţiunea de bunuri, administraţiunea tuturor bunurilor dotale intră în mâna femeei şi deci şi toate acţiunile privitoare la dotă. Numai ea singură deci, în acest timp, bineînţeles însă cu autorizaţia barbatului ca soţ, pentru a-i complecta incapacitatea generală (art. 197 c. civ.) va putea intenta şi susţine acţiunea revocatorie.[1] Este exclus, ca barbatul să mai poată face şi susţine o asemenea acţiune, în acest timp, din moment ce prin efectul separaţiunei de patrimonii, care constituie un blam adus administraţiunei sale, i s'a ridicat exerciţiul acţiunilor dotale.

Consideraţiuni trase apoi din lucrările preparatorii ale codului civil, mai ales înaintea Tribunatului, explică în mod istoric, că soţul numai, are acest drept, după separarea de patrimonii.[2]

După desfacerea căsătoriei, femeea şi moştenitorii au această acţiune.

208. 3) După desfacerea căsătoriei, textul art. 1255 c. civ., spune clar, acţiunea în revocare aparţine numai femeei şi moştenitorilor săi. Fostul soţ nu mai are nici o calitate de a lucra, afară numai dacă căsătoria nu s'a desfăcut prin moartea femeei şi bărbatul s'ar prenumăra printre moştenitorii femeei, testamentar, în mod universal, sau cu titlu universal, sau chiar cu titlu particular asupra unui imobil fost dotal sau ca moştenitor *ab intestat*, în lipsă de orice alte rude ale femeei.[3]

---

[1] Baudry-Surville, op. cit. III, no. 1726, pag. 572. Aubry et Rau, V. Paragr. 537, pag. 564 şi nota 29. Arntz, III. 900. Colmet de Santerre, VI, 232 bis. III. Guillouard, IV, 1893. T. Huc. IX. 486. Jouitou, I, no. 206. Laurent, XXIII, no. 508. Marcadé VI, art. 1560, no. 8. Planiol, III, 1532. Rodière et Pont. III, 1870. Odier, III, 1328. Tessier, II, pag. 20, 21. Sincholle, op. cit. no. 312. Troplong, IV, 3528. Dalloz Rép. suppl. no. 1376 Rép. Dal. Contrat de mariage no. 3805.

[2] V. Baudry-Surville ibidem. Dal. Rép. no. 3804.

[3] T. Huc. op. cit. IX, no. 486.

Moştenitorii femeei în drept a exercita acţiunea în revocare vor fi toţi acei cari ab intestat vin la succesiunea ei dotală şi acei cari sunt legatari sau donatari, universali, cu titlu universal asupra imobilelor succesiunei dotale sau chiar cu titlu particular pentru un imobil sau mai multe, dotale.

Cari moşteni-tori ai femeei au acţiunea?

Legatarul sau aquisitorul particular de imobile dotale înstreinate în timpul dotalităţei în afară de cazurile permise, are această acţiune în revocare, căci ea nu este exclusiv personală a femeei din moment ce este transmisibilă prin succesiune şi apoi ea este imobiliară, iar legatarul particular este neîndoios un ayant-cause al femeei dotale cu privire la imobilul ce i s'a legat.[1]

Legatarul sau aquisitorul particular de imobile dotale poate avea această acţiune

209. Acţiunea în revocare transmisibilă prin succesiune, este transmisibilă şi între vii, adică femeea o poate ceda fiind în viaţă, trebuind să opereze (o facă) însă numai după desfacerea căsătoriei, căci până atunci ea urmează să fie inalienabilă ca şi imobilul la care compete.[2]

Acţiunea în revocare este transmisibilă şi între vii.

210. In cazul când moştenitorii femeei sunt în acelaş timp şi moştenitorii bărbatului care ar fi fost ţinut de excepţiunea de garanţie, credem că ei n'ar putea intenta acţiunea de revocare, dacă n'au acceptat succesiunile ale bărbatului ca şi a femeei sub beneficiu de inventar. sau măcar pe a soţului, căci numai în acest caz patrimoniul femeei fiind distinct de al bărbatului, ei ar putea lucra numai ca moştenitori ai femeei; pe când din contra, dacă au acceptat succesiunile pur şi simplu, ele

Când moştenitorii femeei n'au acţiunea în revocare.

---

[1] Baudry-Surville, op. cit. III, no. 1797. Alexandresco, Vol. pag. 324. C. Pau, Dal. Pér. 61, 2, 149. Pand. fr. Mariage, II, no. 10833.

[2] Baudry-Surville loc. cit. p. 574.

confundându-se în patrimoniul lor comun care ar face un tot, li s'ar putea opune excepţiunea de garanţie.

Creditorii soţilor pot intenta acţiunea în revocare?

Creditorii soţului dotal n'au acţiunea în revocare.

211. Creditorii soţului. — Bărbatul, în timpul căsătoriei exercitând acţiunea în revocare, nu în baza unui drept patrimonial propriu al său, ci numai ca mandatar legal al femeei dotale, este evident, că creditorii lui, anteriori sau din timpul căsătoriei, cari nu pot avea de gaj al creanţei lor averea ce nu este a debitorului lor, să nu poată avea această acţiune.[1]

Creditorii soţiei au acţiunea după distincţiune.

212. Creditorii soţiei.—In privinţa creditorilor soţiei trebue făcută distincţiunea, după cum ei sunt anteriori, din timpul sau posteriori căsătoriei.

Creditorii anteriori căsătoriei.

213. 1. Trebue deosebit asemenea şi între creditorii anteriori căsătoriei, după cum ei sunt privilegiaţi ori ipotecari sau simplu chirografari.

Creditorii privilegiaţi au acţiunea în revocare.

a) Creditorii privilegiaţi şi ipotecari anteriori căsătoriei au asupra imobilului constituit dotă un drept real care le conferă pe lângă dreptul de preferinţă şi dreptul de suită în mâna oricui ar trece acel imobil.

Urmează deci, ca ei să poată avea şi exerciţiul acţiunei în revocare[2] spre a aduce imobilul înstrăinat ne-

---

[1] Alexandresco, vol. 8, pag. 318; Aubry et Rau, V, paragr. 537, pag. 562; Baudry-Lacantinerie, III, no. 1798; Colmet de Santerre, VI, 232 bis V; Guillouard, IV, 1887; T, Huc, IX, 487; Marcadé, VI, art. 1560, no. 5; Rodière et Pont, III, 1872; Sincholle, op. cit. no. 307; Troplong, IV, 3530. Odier, III, 1329. Planiol, III, 1532; Pand. fr. II, 10748; Pand. belges. T. XXXII, Dot. no. 462. Rép. Dal. suppl. no. 1371. Cas. fr. Dal, Pér. 1894, 1. 407.

[2] Alexandresco, vol. 8. pag. 319. Aubry et Rau, V, paragr. 537, pag. 563 şi nota 26; Guillouard, IV, 1888. Marcadé VI, art. 1560, no. 5. Pand. fr. II, 10755. Cass. fr. Sirey, 51, 1, 385; şi 60, 1, 132. C. Toulouse, Sircy, 55, 2, 611. Jonitou, op. cit. no. 206. Baudry-Surville, op. cit. no. 1798.

legal în patrimoniul debitoarei or.

b) Creditorii chirografari ai femeei anteriori căsătoriei sunt foarte discutați în doctrină și jurisprudență, dacă au sau nu acțiunea în revocare. Creditorii chirografari sunt discutați dacă au sau nu acțiunea.

Unii autori și jurisprudențe [1] nu admit acestor creditori acțiunea în revocare, pentru motivul, că această acțiune ar avea un caracter eminamente personal, că ea ar fi fost creată exclusiv în interesul familiei dotale ca și inalienabilitatea, și deci ar fi contrară scopului dotalităței. Se zice, că dacă această acțiune s'ar putea exercita de un creditor, fără voea soțului și a soției dotale, s'ar putea da naștere la o acțiune de garanție din partea aquisitorului evins în contra soțului, care ar putea fi expus la restituirea uuui preț bun și folositor familiei. Un sistem care le refusă acțiunea.

Un autor Jouitou [2] admite această acțiune pentru creditorii anteriori căsătoriei, însă numai în cazul când înstreinarea s'a făcut în frauda lor. Părerea lui Jouitou.

După alți autori și jurisprudențe [3] însă, și părerea acestora mi se pare cea mai întemeiată, creditorii chirografari ai femeei anteriori căsătoriei au dreptul de-a exercita acțiunea în revocare. In adevăr, oricât inaliena- Un alt sistem le acordă acțiunea.

---

[1] V. nota 1 și 2 Baudry-Surville, op. cit. III, pag. 575 și Alexandresco, vol. V pag. 209 nota și vol. 8 pag. 319. Aubry et Rau, V, paragr. 537, p. 562 și nota 25. Cubain-Droit des femmes no. 376. Marcadé, VI, art. 1560 no. 5. Troplong, IV, 3519. Massé et Vergé, IV, paragr. 670 nota 14.

[2] Op. cit. no. 206, 5, pag. 229 și urm.

[3] Baudry-Surville, op. cit. III, no. 1798, pag. 575, 576. Benech, De l'emploi et du remploi, no. 104. Beltyens, Encyclopédie du code civil, T. III, pag. 386, no. 28. Baudry-Lacantinerie, Oblig. T. 1, no. 617 și Contr. de mariage T. III, no. 1798. Colmet de Santerre, T, VI, no. 232 bis. Demolombe, T. XXV, no. 87. Guillouard, IV 1889. T. Huc, VII, no. 202 și IX no. 487. Larombière, Des obligations, I, art. 1166, no. 12. Odier, III, 1336. Planiol, III, 1533. Seriziat, op. cit. no. 196. Tessier, II, pag. 86. Vigié, T. III, no. 1798. Pand. belges, T. VI. action subrog. no. 44. Pand. fr. Mariage, II, 10751. C. Bordeaux, Sirey, 1891, 2, 33. V. și nota de Lacoste.

bilitatea dotală ar fi fost consacrată în interesul familiei, ea suferă excepţiune faţă de acest fel de creditori, cari pot pune în urmărire şi se pot despăgubi asupra imobilelor dotale, în timpul căsătoriei. In scopul despăgubirei acestor creditori, femeea însăşi le poate înstreina, cu autorizarea justiţiei (art. 1253 al. 3). Nu s'ar înţelege pentru ce în patrimoniul dotal al femeei în căsătorie, aceste bunuri să poată garanta creanţa lor, iar dacă ele au fost înstreinate nelegal de soţi, acţiunea acestora pentru revocare care este şi imobiliară să le rămână exclusiv soţilor şi să iasă din gajul creditorilor.

Ţinând seama, că această acţiune nu este exclusiv personală soţului, soţiei şi familiei, căci este transmisibilă şi succesorilor testamentari, cari de multe ori nu fac parte din familia de sânge a femeei dotale şi anume: legatari universali, cu titlu universal şi chiar particulari, cea ce nu s'ar aplica dacă s'ar socoti exclusiv personală şi familiară, ea are şi un caracter pecuniar necontestat şi aşa fiind, intră în gajul creditorilor chirografari ai femeei, anteriori căsătoriei.

S'a adus obiecţiunea, că în sistemul acesta, femeea ne-având ea însăşi exerciţiul acţiunei în revocare în timpul căsătoriei, nici creditorii săi chirografari anteriori căsătoriei, să nu-l poată avea în acest timp, căci ei sunt ayant-cause (droit) ai femeei şi n'ar putea avea mai multe drepturi ca dânsa, debitoarea lor. Se răspunde la această obiecţiune, că în timpul căsătoriei, acţiunea în revocare, ca drept patrimonial, este tot a femeei şi soţul dacă o exercită este pentru că singur este mandatarul legal al ei şi deci a dreptnrilor ei; aceasta însă nu însemnează, că puterea conferită astfel barbatului, să împedice exerciţiul dreptului creditorilor cari pot urmări chiar acele bunuri dotale în timpul căsătoriei.[1]

[1] Colmet de Santerre, op. cit. VI. no. 232 bis VI. V. Baudry-Surville, op. cit. III, no. 1798.

214. 2. Creditorii din timpul căsătoriei. Creditorii barbatului din acest timp nu au acţiunea în revocare, căci nu o are nici soţul, debitorul lor, de cât ca mandatar al femeei sale, iar nu ca un drept al său propriu patrimonial. Creditorii ipotecari şi privilegiaţi ai soţului, de asemenea.

Creditorii soţului din timpul căsătoriei n'au acţiunea în revocare.

215. a) Creditorii soţiei din timpul căsătoriei, înainte sau după separaţia bunurilor, dacă sunt ipotecari sau privilegiaţi asupra imobilelor dotale şi dacă ipoteca lor este legal constituită pot exercita acţiunea în revocare, ei având un drept real asupra imobilului dotal înstreinat sau ipotecat nelegal şi având interesul de a nu se prejudicia drepturile lor.[1]

Craditorii soţiei, privilegiaţi şi ipotecari au această acţiune.

b) Creditorii chirografari ai femeei din timpul căsătoriei, neputând avea nici un drept asupra imobilelor dotale, pe care ea nu le poate angaja din cauza inalienabilităţei lor, nu pot avea nici acţiunea în revocare şi aceasta, atât în timpul căsătoriei, înainte sau după separaţia de bunuri, cât şi după desfacerea căsătoriei, când efectele inalienabilităţei încă subsistă în interesul familiei.

Creditorii chirografari nu au acţiune.

216. 3. a) Creditorii posteriori desfacerei căsătoriei nu pot fi de cât ai femeei. Aceştia, dacă sunt privilegiaţi sau ipotecari asupra unui bun înstreinat de femee în timpul căsătoriei, nelegal, este probabil, că, pot exercita acţiunea în revocare, în calitate de ayants-cause cu drepturi reale, ai femeei care poate singură exercita această acţiune asupra aceluiaşi imobil. Căci deşi bunul ar intra în patrimoniul femeei cu caracterul lui din momentul înstreinărei, adică dotal şi inalienabil, totuşi caracterul îi este schimbat prin desfacerea căsătoriei, devenind para-

Creditorii posteriori desfacerei căsătoriei privilegiaţi sau ipotecari asupra unui imobil nelegal instreinat de femeea dotală, pot avea această acţiune.

[1] Alexandresco, Vol. 8, pag. 319. Aubry et Rau, V. Paragr. 537 pag. 63 şi nota 26. Guillouard, IV, 1888. Marcadé VI, art. 1560, no. 5. Dal. Rép. Supplément, no. 1373. Pand. fr. II, 10755. Cass. fr. Dalloz, Pér. 51, 1, 118. C. Toulouse, Dal. Pér. 56, 2, 273. Cas. fr. Dal. Pér. 59, 1, 398.

fernal. Cu atât mai mult, creditorul ipotecar posterior desfacerei căsătoriei, asupra imobilului dotal ipotecat, nelegal, altui creditor din timpul căsătoriei, ar putea, credem, opune acestui din urmă, nulitatea ipotecei sale. Se presupune însă, în ambele casuri, că femeea a concedat creditorului ipotecar posterior desfacerei căsătoriei și exercițiul acțiunei în revocare.

Creditorii chirografari n'au acțiune.

b) Creditorii chirografari ai femeei, posteriori desfacerei căsătoriei, n'ar avea însă această acțiune în revocare, căci ei n'ar avea nici un drept asupra fondului dotal care ar intra în patrimoniul femeei,[1] căci este probabil, că n'au contat pe el în momentul constituirei datoriei, iar acțiunea aceasta este personală a femeei și moștenitorilor săi.

Aquisitorul imobilului dotal poate invoca acțiunea în nulitate? Dat fiind că această acțiune este relativă și creată numai în interesul soțului, soției și moștenitorilor săi, aquisitorul nu o va putea invoca (V. supra pag. .).

El nu o va putea invoca nici în cazul când, la vânzare, nu i s'a declarat dotalitatea imobilului,[2] sau când i s'a spus chiar, că imobilul este parafernal.[3] Vina este a lui dacă nu s'a interesat îndestul spre a afla care era situațiunea imobilului, Simpla arătare a soților că bunul vândut este parafernal pe când în realitate el era dotal,

---

[1] Alexandresco, Vol. 8, pag. 319.

[2] Baudry-Surville. op. cit. III, no. 1799, pag. 577. Dal. Rép. no. 3796, 3797. Baudry, III, 407. Alexandresco, Vol. 8, pag. 317, și 318. Aubry et Rau, V. Paragr. 537 pag. 562. Arntz, III, 900. Colmet de Santerre, VI, 232 bis II. Guillouard, IV, 1883 și 1884. Th. Huc, IX, 486. Jouitou, I, 193. Laurent, XXII, 501, 502 Marcadé, VI, 1560, no. I. Planiol, III, 1529. Tessier, II, pag 4 și nota 687. Troplong, IV, 3521. Dal. Rép. suppl. no. 1369. Sincholle, no. 304.

[3] Alexandresco, loc. cit. Baudry-Surville, loc. cit. Guillouard, IV, 1884. Troplong, IV, 3521. Pand. fr. II, 10741. Contra: Benoît, I, 249. Delvincourt, III, p. 113. Duranton, XV, 522. Odier, III, 1338 Rodière et Pont, III, 1883. Toullier, XIV, 236, 238.

nu poate fi considerat ca un dol, caz pentru care numai, se admite, generalmente, că aquisitorul are acţiunea în nulitate a înstreinărei, ca fiindu-i viciat consimţimântul.[1] In cazul de dol însă, acţiunea în nulitate a aquisitorului, nu este o acţiune în revocaţiune, rezultând din art. 1255 cod. civil, ci acea care rezultă din articolele 953, 960, 961 cod. civil.

Aquisitorul imobilului dotal înstreinat nelegal n'are acţiunea în revocare, dar se poate opune la plata preţului.

217. Dacă aquisitorul imobilului dotal, nelegal înstreinat, n'are, precum am văzut, acţiunea în revocaţiune el însă se poate opune la plata preţului înstreinărei conform art. 1364 cod. civ. având cuvânt de a se teme, că va fi evins.[2]

Cazul când soţul vinde ca al său un imobil dotal. Acţiunile ce comportă.

218. In cazul când soţul singur a înstreinat imobilul dotal, ca al său propriu, el a înstreinat un lucru care nu era al său şi vânzarea este nulă. In Franţa, există text formal care declară nulă vânzarea lucrului altuia (art. 1599 fr.) La noi, deşi nu există text, credem că principiul este acelaş şi urmează a se da aceiaşi soluţiune. In acest caz, femeea are o acţiune în revendicare iar aquisitorul are acţiunea în nulitatea vânzărei;[3] care însă nu este acţiunea revocatorie din art. 1255 c. civ.

In Franţa.

In Franţa este cotroversată chestiunea de a se şti, care este caracterul acţiunei în nulitate a înstreinărei imobilului dotal, în cazul când soţul singur a vândut acest imobil, nu ca al său propriu, ci ca dotal, fără să

---

[1] Alexandresco, Vol. 8, pag. 318. Aubry et Rau, V. paragr, 537, pag. 562, nota 22. Baudry-Lacantinerie, III, no. 1799. Baudry Surville, III. 1799, pag. 579. Guillouard, IV, 1885. Th. Huc, IX 486. Duranton loc. cit supra. Delvicourt, ibidem. Odier. III. 1338. Troplong, IV, 3523. Pand. fr. II, 10742. Dal. Rép. no. 3798.

[2] Alexandresco, Vol. 8, pag. 317· Aubry et Rau, V. paragr. 537, pag. 562 Baudry, III, 407. Guillouard, IV, 1884. Planiol, III. 1529. Rodière et Pont, III, 1883. Pand. fr. II, 10745. Dal. Rép. no. 3800.

[3] Planiol, op. cit. III, no. 1530. Guillouard, IV, no. 1886. T. Huc, IX, no. 485. Baudry-Surville op. cit. III, no. 1801. Rodière et Pont, III, 1883. Dal. Rép. no. 3799. Contra: Alexandresco, V. 8, pag. 318. Troplong, IV, 3522.

fie proprietarul lui, nici autorizat a'l vinde. Unii autori[1] pretind'că nulitatea înstreinărei ar fi absolută ca și în cazul precedent. Bărbatul a înstreinat cea ce nu-i aparținea, depășind peste puterile sale de mandatar al femeei. Consecințele acestei păreri ar fi, că acțiunea femeei în stricarea vânzărei, ar fi o acțiune în revendicare contra aquisitorului care deține fără drept un imobil al său și nu acțiunea în revocare derivând din art. 1255. Acțiunea ar compete barbatului în timpul căsătoriei și femeei numai după separația de bunuri sau desfacerea căsătoriei. Mai departe, prescripția ce s'ar putea opune la acțiunea în nulitate a femeei, nu ar fi cea extinctivă din art, 1255, ci una aquisitivă de 30 ani. In această teorie după unii, terțiul aquisitor ar avea și el acțiunea în nulitate, ca și in cazul precedent, derivând din vânzarea lucrului altuia, iar după alții,[2] nu ar avea-o, ca unul «care a acceptat situațiunea consimțind a trata cu barbatul.»

Alți autori[3] pretind, că cazul acesta este formal regulat de art. 1560 c. civ. care prevede pe bărbatul singur înstreinând imobilul dotal și deci acțiuuea care ar decurge este simplu revocatorie.

La noi. La noi, unde textul diferă de cel frances, neprevăzând acest caz, credem că vânzarea făcută de soț, singur, a unui imobil dotal, intră în ipoteza vânzărei lucrului altuia. In privința aquizitorului insă, adoptăm părerea lui Planiol, că n'are acțiunea în nulitate de vreme ce a știut și a consimțit la înstreinarea ce se făcea de

---

[1] Laurent, V. XXIII, no. 504. Toullier, XIV, 232. Vazeille, Des prescriptions, II, 551. Duranton, XV, 521. Odier, III, 1340. Rodière et Pont, III, 1894. Zahariae, paragraful 537, text și nota 14.

[2] Planiol, op. cit. III, no. 1530.

[3] Aubry et Rau, op. cit. v. Paragr. 537 text și nota 39; Delvicourt, III, pag. 1:2 Troplong, IV, 3583; Marcadé, v. VI, art. 1560 no. 5.

bărbat fără drept. El ar avea numai acţiunile ce i-ar aparţine după dreptul comun contra soţului vânzător.

Art. 1255. Daune interese.

In cazul când soţul sau ambii soţi înstreinând imobilul dotal n'au declarat dotalitatea lui, art. 1255 acordă aquisitorului daune-interese în contra soţului.

Dreptul de opţiune al femeei

Ce drept de opţiune are femeea dotală?

219. De câte ori femeea cu autorizarea soţului sau soţul au înstreinat un imobil dotal în afară de cazurile prevăzute de lege, femeea şi moştenitorii săi pe lângă acţiunea în revocarea înstreinărei, are şi o acţiune în despăgubire contra soţului său sau moştenitorilor lui. Ea poate opta între una sau alta din aceste două acţiuni. S'a tăgăduit femeei altă dată dreptul acesta de opţiune, susţinându-se, că ea ar fi obligată mai întâi a exercita acţiunea în revocare şi numai dacă imobilul nu s'ar mai putea restitui sau ar fi degradat, atunci s'ar putea întoarce în contra soţului, ca obligat la păstrarea imobilelor dotale ale femeei şi care nu şi-a îndeplinit această obligaţiune.[1] Astăzi însă dreptul acesta al femeei este admis de jurisprudenţă şi de doctrină, căci el decurge din dreptul comun[2] şi ambele acţiuni ale femeei sunt principale şi nu subsidiare.[3]

Când femea nu poate cere de cât revocarea instreinărei?

In timpul căsătoriei şi după separaţia de bunuri, femeea nu poate cere de cât revocarea înstreinărei. In a-

---

[1] Seriziat, op. cit. no. 194; Benoît, De la dot, I, no. 261; v. jurisprudenţele din nota 2, Baudry-Surville, III, pag. 579.

[2] Alexandresco, vol. 8. pag. 323; Planiol, III, no. 1531. Dal. Rèp. op. cit. no. 3811 nota 1. Dreptul acesta de opţiune exista şi în dreptul roman în Lg. 30 in medio, Codice, De jure dotium, 5, 12 care prevede în partea sa finală dreptul de acţiune: «per utramque viam, sive in rem, sive hypothecarium ei plenissime consulatur»,

[3] Tessier, op. cit. II, pag. 3, text şi nota 685; Pand. fr. II, 10799; Alexandresco, vol. 8, pag. 324.

cest timp, nu se înțelege din partea femeei o ratificare a înstreinărei.

După desfacerea căsătoriei, femeea poate ratifica înstreinarea și prin aceasta a renunța la acțiunea în revocare. In acest caz, dacă cumpărătorul n'a plătit prețul înstreinărei, ea îl poate pretinde de la dânsul. Dacă cumpărătorul a plătit prețul în mâna bărbatului, femeea îl va cere de la acesta sau de la moștenitorii lui, putând lua în contra lui și inscripție ipotecară legală.

După desfacerea căsătoriei, femeea poate ratifica înstreinarea.

In cazul inalienabilităței imobilelor dotale cu clauză de reîntrebuințare, și după separațiunea de patrimonii, femeea poate cere sau revocarea înstrăinărei imobilului dotal pentru nefacerea reîntrebuințărei, sau poate cere soțului prin justiție să facă el reîntrebuințarea, sau îi poate cere prețul primit pentru a face ea reîntrebuințarea. Această opțiune a femeei între aceste acțiuni, în timpul căsătoriei, este însă provizorie oarecum, căci prin faptul, că femeea acționează pe soț, pentru restituirea prețului sau pentru facerea reîntrebuințărei, nu însemnează că a renunțat la acțiunea în revocarea înstrăinărei imobilului său dotal în contra terțiului, căci această renunțare ea nu o poate face valabil de cât după desfacerea căsătoriei, când încetează și inalienabilitatea dotală imobiliară. De aci urmează ca consecințe :

Quid după separația de patrimonii în casul înstreinărei unui imobil dotal upus la reîntrebuințare?

a) Că aquisitorul imobilului dotal, n'ar putea opune la acțiunea în revocare intentată de femee, în timpul căsătoriei, un fine de neprimire a acțiunei ei, susținut pe acea, că ar fi primit prețul imobilului de la bărbat; b) că soțul în contra căruia, cu ocazia separațiunei de patrimonii, s'ar intenta de femee, o acțiune pentru restituirea prețului imobilului dotal înstreinat, sau și daune pentru paguba ce i s'a făcut înstreinându-i-se imobilul — n'ar putea opune la acțiunea femeei că ea n'ar avea

Consecințe.

dreptul s'o intente, dacă ar face revocarea înstreinărei; c) că femeea, care pentru restituţiunile eventuale ce ar avea în contra bărbatului pentru înstreinarea imobilului dotal, ar lua inscripţie ipotecară legală asupra imobilelor bărbatului, va fi trecută în tabloul de ordine a creditorilor soţului — la caz de vânzarea imobilelor lui — şi colocată provizoriu, fără ca creditorii ipotecari posteriori în rang, ai soţului, să poată face vre-o opoziţiune.[1]

Fine de neprimire cari pot şi nu pot fi opuse la acţiunea în revocare.

220. I. *Indemnitatea ce s'ar oferi de aquisitor.* In toate cazurile de înstreinarea unui imobil dotal, în afară de cazurile permise de lege, sau în cazurile permise, când instreinarea este făcută neconform regulelor prevăzute de codul civil, aquisitorul imobilului dotal nu se poate opune la acţiunea în revocare ce i s'ar intenta de soţ, soţie sau moştenitorii ei, oferind a plăti încă odată preţul sau o îndemnitate oricât de însemnată.

Indemnitatea oferită de aquisitor.

In cazul însă a înstreinărei unui imobil dotal cu clauză de reîntrebuinţare, dacă reîntrebuinţarea nu s'a făcut din culpa soţului sau a aquisitorului, sau chiar a femeei, aquisitorul imobilului dotat poate opri acţiunea în revocare, în tot timpul căsătoriei adică atât cât ţine dotalitatea, oferind a plăti preţul dacă nu-l plătise sau a-l plăti a doua oară şi făcând cu el reîntrebuinţarea conform actului dotal.[2]

Când imobilul înstreinat era supus reintrebuinţărei.

---

[1] Baudry-Surville op. cit. III p 1800.

[2] Aubry et Rau, V. Parag. 537, p. 580 şi nota 85; Baudry-Lacantinerie, III, 1775; Guillouard, IV, 1970; De Folleville, Rev. prat, t, XLVII, pag. 195; Merlin, Quest. de droit. Remploi parag. 8, No. 2; Seriziat, No. 119; Rodière et Pont, III, 1814; Dal. Rép. suppl. No. 1455; Planiol, III, 1551; C. Bordeaux 21 Août 1848, Dal. Pér, 49, 2, 40; Sirey, 48, 2, 721; C. Caen, 30. Avril 1849, Dal. Pér. 52, 2, 194; Sirey. 52, 2, 177. Contra: Benech, op. cit. No. 88; Du-

Dacă însă căsătoria s'a desfăcut, aquisitorul n'ar mai putea, oferind încă odată prețul spre reintrebuințare, să opună astfel un fine de neprimire la acțiunea în revocare a femeei sau moștenitorilor săi, căci nu mai poate fi reîntrebuințare, ne-mai existând dotalitate,[1] afară numai dacă prin interpretarea ce s'ar da clauzelor contractului dotal, s'ar înțelege că scopul reîntrebuințărei era de a asigura numai prețul înstreinărei imobiliului dotal contra vreunei pierderi. [2]

Excepția: quem de evictione.

221 2. *Excepțiunea garanției de evicțiune.* După principiile generale de la vânzare, vânzătorul este ținut la garanție față de cumpărător la caz de evicțiune. Din acest principiu decurge și maxima, că vânzătorul nu poate fi evingător: *Qui doit garantir, ne peut evincer*, sau *Quem de evictione tenet actic, eundem agentem repellit exceptio.* Dacă în materia ce tratăm, ar fi să se aplice acest principiu, atunci soțul sau soția sau amândoi înstreinând un imobil dotal, dacă au garantat tacit sau expres de evicțiune, n'ar mai putea intenta și susțiune acțiunea în revocare. Acest principiu însă nu se aplcă în materia specială a dotei, căci atunci ar fi să se aprobe și permită, indirect, alienabilitatea imobilelor dotale inalienabile.

---

truc, Séparat. de biens, No. 432; Jouitou, I, 308; Troplong, IV. 3419; C. Toulouse, 14 Juillet 1852, Dal. Pér. 53, 2, 1.; Sirey, 52, 2, 636.

[1] Baudry-Surville, op. cit. III, 1802 și 1767; Aubry et Rau, V, parag. 537, pag. 581; Benech, Emploi et remploi, No. 88; Baudry-Lacantinerie, III, 1767; Dutruc, op. cit. No. 432; De Folleville, Rev. pratique, T, XXXIX, pag. 191; Guillouard, IV, 1972; T. Huc. IV, 464; Jouitou, I, No. 307; Laurent, XXII, 519, 520; Massé et Vergé, T. IV, paragr. 670; Planiol, III, 1551; Troplong, IV, 3419; Pand. belges, T. XXXII, Dot, No. 577; Pand, fr. Mariage, II, 9998; V. și jurisprudențele franceze citate în nota 86 loc cit. Aubry et Rau și nota 1 pag. 524 din Baudry-Surville loc. cit.—Contra: Seriziat, No. 119; Rodière et Pont, III, 1844.

[2] Aubry et Rau, V. paragr. 537, pag. 581 și nota 87.

Nu se poate opune barbatului, reclamant în revocare, excepţiunea de garanţie, dacă chiar va fi garantat expres în actul de instreinare, căci el reclamă ca mandatar legal al femeei sale, în timpul căsătoriei şi înainte de separaţia de patrimonii,—iar nu în numele lui personal, după cum e ţinut a răspunde de garanţie.[1] Aquisitorul imobilului dotal, restituindu-l în mâna soţului ca administrator dotal, va avea contra lui numai o acţiune personală pentru restituire de preţ şi eventual şi pentru daune, dacă nu va fi declarat în actul de înstreinare, că imobilul e dotal, atât şi nimic mai mult. Soţul garant nu s'ar putea sustrage la pretenţiunea aquisitorului, invocând nulitatea obligaţiei sale, ca nelicită sau contrară legei, căci asemenea obiecţiuni, pe de o parte nu-şi au locul, iar ne de altă parte, este ştiut, că se pot garanta şi obligaţiuni anulabile pentru incapacitate (art. 1653 c. civ., v. 2012 fr.)

Zisa excepţie nu se poate opune soţului reclamant.

Barbatul însă, exercitând acţiunea în revocare ca succesor, pur şi simplu al femeei sale — cea ce se întâmplă când femeea a murit fără nici o rudă de sânge sau, l-a instituit prin testament legatar universal sau cu titlu universal—i se poate opune cu succes excepţiunea de garanţie, căci el lucrează în revocare în numele său personal, cu dreptul lui propriu şi tot astfel este ţinut şi de garanţie.[2]

Cas când se poate opune soţului

[1] Alexandresco, Vol. 8, pag. 320, 321; Baudry-Surville, op. cit. III, No. 1803; Aubry et Rau, V, paragr. 537, p. 565 şi nota 31; Bandry Lacantinerie, III, 408; Arntz, III, no. 899; Colmet de Santerre, VI, 232, bis XIX; Guillouard, IV, 1895; T. Huc, IX, 449 şi 485; Jouitou, I, 187; Laurent, XXIII, 507. 508; Marcadé, VI. art. 1560, no. 2; Planiol, III, 1534; Rodière et Pont, III, 1761; Seriziat, op. cit no. 184; Sincholle, op. cit. no. 312; Troplong, IV, 3525 şi urm, Dall. Rèp, suppl. no. 1376; —Contrà: Odier, III, 1515; Massé et. Vergé, IV, p. 235.

[2] Guillouard, IV, 1899; Odier, III, 1345, 1347; Marcadé, VI,

Când barbatul este obligat la garanție? Cas când barbatul autoriză numai.

222. In ce cazuri se poate spune că barbatul este obligat la garanție? Se decide, că dacă bărbatul a autorizat numai pe femee a înstreina un imobil dotal, fără să fi participat la vânzare, care s'a făcut printr'un act deosebit, nu răspunde de garanție față de aquisitor către care nu s'a obligat cu nimic, deși rămâne totuși obligat față de femeea sa, care, — se presupune — că a înstreinat sub influența și înrâurirea bărbatului, cel dintăi chemat să vegheze la păstrarea averei dotale.

cas când iea parte la înstreinare.

Dacă însă a luat parte la înstreinare în acelaș act cu femeea, fie numai pentru a o autoriza, dacă n'a declarat, că imobilul este dotal, sau a vândut el singur, sau a vândut împreună cu soția sa în mod conjunct sau în mod solidar, atunci se consideră obligat a răspunde de garanție, dacă chiar nu și-a luat expres această îndatorire.[1]

Cas când barbatul se obligă în mod expres.

Bărbatul poate să se oblige și în mod expres la garantarea înstrăinărei imobilului dotal și o asemenea garanție cuprinde, de obiceiu, nu numai obligațiunea de restituire a prețului, sau eventual, daune-interese, ci și faptul de a nu întreprinde acțiunea în nulitatea înstrăinărei sau garanția ratificărei acelei instrăinări de către femee.

Barbatul în toate ocaziunile are acțiunea în revocare.

Am văzut însă mai sus, că o asemenea obligațiune nu împedică pe soț totuși ca mandatar al femeei a intenta și susține acțiunea în revocare.

Soțul dotal

Dotalitatea nu ridică soțului libertatea și capacita-

---

art. 1560, no. IV; Aubry et Rau, V. Paragr. 537, pag. 566 text și nota 35; Troplong, VI, 3552; Baudry-Surville, op. cit. III, no. 1805, pag. 594; Pand. fr. II, 10764; Rép. Dal. op. cit. no. 3839.

[1] T. Huc, IX, 487; Planiol, III, 1536; Baudry-Surville, III, no. 1805; Marcadé, VI, art. 1560; Wahl nota în Sirey, 97, 4, pag. 33 col. 1; Alexandresco, vol. 8, pag. 320 nota. V. totuși Troplong, IV, no. 3535.

tea de a se obliga personal la orice și față de ori-cine. se poate obliga personal.
Teama familiei de angajarea bărbatului prin astfel de garanții cu toată averea sa, poate fi temperată de însuși femeea dotală, care poate lua inscripție ipotecară asupra bunurilor lui.

223. In ce privește pe femee, ea poate intenta acțiunea în revocare, fără să se poată opune de către aquisitorul imobilului dotal excepțiunea de garanție prin faptul vânzărei făcută de ea, căci dacă ar fi altfel, ar urma ca legiuitorul care-i acordă acțiunea în nulitate prin art. 1255 c. civ. să i-o ridice indirect prin art. 1337 c. civ. Ea poate intenta și susține acțiunea în revocare, chiar atunci, când în actul de înstreinare, a garantat, expres, de evicțiune, căci ea nefiind capabilă a se obliga ca femee dotală asupra imobilelor dotale inalienabile, n'a putut angaja prin garanția sa, de cât bunurile sale parafernale.[1] Aquisitorul imobilului dotal nu-i va putea deci opune excepția de garanție și deci a o împiedeca de la o acțiune în revocare, nici în acest cas și nici chiar atunci când prețul înstrăinărei i-ar fi folosit.[2]

Femeei dotale nu i se poate opune excepția de garanție.

[1] Aubry et Rau, V, paragr. 537, pag. 572 și nota 51; Alexandre co. vol. 8, pag. 321 și 322. Arntz, III, no. 899; Baudry-Lacantinerie, III, no. 1805; Baudry-Surville, III, 1804; Colmet de Santerre, VI, 232 bis XXI. Duranton, XV. no. 530; Guillouard, IV 1903, și 1896. Th. Huc, IX, 487. Odier, III, 1346. Planiol III, 1536. Rodière et Pont, III, 1880. Tessier, II, pag 76, nota 762. Taulier, V, pag. 335. Dalloz, Rép. suppl. Contrat de mariage, no. 1399. Pand. fr. II, 10936. C. Bordeaux, 26 Novembre 1889, Sirey, 91, 2, 223 și C. Rouen, Sirey, 82, 2, 41. Contra: Bellot des Minières, IV, pag. 206. Cubain, Dr. des fammes, no. 367. Jouitou, I, 219. Marcadé, VI, art. 1560, no. 4. Troplong IV, 3544. Rolland de Villargues, Régime dotal no 39.

[2] Alexandresco, vol. 8 pag. 323. Cas. fr. Dalloz, Pér. 47, 1, 209. Sirey, 47, 1, 180. Iată cum se exprimă Curtea: «Que la répétition à laquelle la famme pourrait être soumise, n'autorise point le juge á repousser la demande en nulité de la vente de son bien dotal...» V. și Pand. fr. II. 10794.

S'ar putea opune însă cu succes femeei excepțiunea de garanție ca fine de neprimire la acțiunea în revocare când ea ar fi legatară universală sau moștenitoare a soțului său, pur și simplu, căci în acest caz se confundă patrimoniul său cu al soțului și răspunde de toate obligațiunile acestuia.[1]

Excepția se opune însă femeei în cas de dol.

De asemenea, femeea n'ar putea fi primită a exercita acțiunea în revocare când singură sau împreună cu soțul ei, au întrebuințat manopere dolosive, spre a determina pe aquisitor la dobândirea imobilului dotal, căci în acest caz, faptul său constituie un delict civil sau un quasi delict și este răspuuzătoare cu bunurile sale dotale,[2]

Femeea poate garanta înstreinarea imobilului dotal și astfel a angaja numai bunurile parafernale.

224. Femeea poate garanta ea însăși înstrăinarea imobilu'ui dotal inalienabil. Obligațiunea sa de garanție cu autorizarea soțului resultă din principiile generale privitoare la obligațiuni și ea poate, cu această ocaziune, angaja bunurile sale parafernale cum ar putea-o face pentru orice altă obligațiune. Se înțelege, să nu poată angaja bunurile dotale inalienabile, dar cele parafernale, da, și dedublarea persoanei sale în una capabilă și alta incapabilă resultă din situațiunea ei de femee dotală și parafernală.

Obligația de garanție a femeei nu este de drept.

Obligațiunea de garanție a femeei dotale nu este, *de drept;* ea nu rezultă sub-înțeles din vânzarea sau înstreinarea imobilelor dotale conform art. 1337 c. civ., ci numai atunci, când în mod expres, femeea și-a luat prin contractul de înstreinare, o asemenea obligațiune, iar aceasta se numește garanție *de fapt*. Am văzut mai sus, pag, 227. că chiar în acest caz. ea nu răspunde de cât

---

[1] Baudry-Surville, op. cit, III no. 1805, fine. Rép. Dal. op. cit. no. 3832.

[2] Alexandresco, vol. 8, pag. 324. Baudry-Surville, III, no 1799, pag. 578. Dalloz, Rép. op. cit. no. 3836.

cu bunurile sale parafernale.[1] De asemeni am văzut mai sus (pag. 226.) ce poate cuprinde o acţiune de garanţie.

225. *In ce priveşte pe succesorii femeei.* Succesorii femeei vor exercita acţiunea în revocare în contra aquisitorului imobilului dotal cu exact aceleaşi drepturi ca şi femeea dotală a cărei continuatori sunt. Nici lor, acesta nu le-ar putea opune, ca fine de neprimire, obligaţia de garanţie expresă a femeei, care n'a putut angaja bunurile dotale şi care deci n'ar putea acum împedica acţiunea în revocare. Ei ar fi ţinuţi însă asupra bunurilor parafernale ale femeei, sau asupra bunurilor lor proprii dacă au acceptat succesiunea femeei pur şi simplu. Dacă însă, moştenitorii femeei sunt în acelaş timp şi moştenitorii pur şi simplu ai bărbatului, căruia i s'ar fi putut opune excepţii de garanţie, atunci confundându se ambele patrimonii şi răspunzând nelimitat de sarcinile şi datoriile succesiunei soţului, li s'ar putea opune şi lor această excepţiune.

Succesorii femeei dotale au aceleaşi acţiuni ca şi autoarea lor.

226. Se întâmplă câte odată, ca înstreinarea imobilului dotal făcută de femee să fie cauţionată nu de bărbat nici chiar de femee, ci de terţii, rude sau streini şi chiar de moştenitorii presumtivi ai femeei, afară numai dacă prin aceasta nu se face un pact succesoral viitor.[2]

Succesorii presumtivi ai femeei pot garanta instreinarea făcută de dânsa.

Este evident, că copiii femeei, moştenitori presumtivi ai ei, să poată garanta înstrăinarea mamei lor, da-

---

[1] V. încă Alexandresco, vol. 8, pag. 320 în urmarea notei 4 de la pag. 319. v. şi autorii citaţi în pag. 37 nota 1.

[2] Baudry Surville, op. cit, III, no. 1804 pag. 590. Aubry et Rau, V, paragr. 537, pag, 572 text şi nota 51. Demante et Colmet de Santerre, VI, 232 bis XVI. Duranton, XV, 530. Guillouard, IV, 1905. Odier, III, no, 1346. Rodière et Pont, III, no. 1880. Tessier, II, pag. 76. Dal Rép. Contrat de mariage, no 3829. C. Bordeaux, Sirey, 91, 2, 233. Dal. Pér. 92, 2, 543. Cas. fr, 3 Août 1825. Dal. Pér. 1825, 1, 387. C. Rouen, 22 Mai 1839, Sirey, 39, 2, 453. Dal, Pér. 39, 2, 578.

că sunt majori şi capabili, căci ei se pot obliga pentru oricine şi sunt liberi a'şi dirija cum voesc, interesele lor şi pecuniare şi familiare.

Ce poate cuprinde o asemenea garanţie?

In cazul când ei au garantat personal înstreinarea imobilului dotal făcută de mama lor, — garanţie care cuprinde : restituirea sumei la caz de evicţiune, obligaţia de a confirma înstreinarea sau de a nu întreprinde acţiunea în revocare, — ei pot, ca moştenitori ai femeei, intenta şi susţine acţiunea în revocare, dacă au acceptat succesiunea sub beneficiu de inventar, dacă adică succesiunea autoarei lor nu se confundă cu patrimoniul lor propriu.

Este evident însă, că în acest caz aquizitorul păstrează contra lor, personal, acţiunea de garanţie, pe baza obligaţiunei lor exprese, executorie asupra bunurilor lor proprii. Nu li s'ar putea, însă opune de aquizitor o excepţiune utilă, ca succesori ai femeei sub beneficiu de inventar, căci inalienabilitatea imobilelor dotale ca şi acţiunea în revocarea înstreinărei a astfel de imobile, este creată şi în interesul lor. (V. art. 1255 c. civ.)

Casul când moştenitorii femeei dotale sunt şi ai soţului obligat la garanţie.

Când moştenitorii femeei dotale, obligată expres la garanţia înstreinărei imobilului dotal, sunt şi moştenitorii soţului, obligat la garanţie şi chiar ei însişi sunt garanţi pentru acea înstreinare, pot totuşi intenta şi susţine acţiunea în revocare, dacă au acceptat ambele succesiuni, a soţului ca şi a soţiei, sub beneficiu de inventar, rămânând însă, bineînţeles, ţinuţi faţă de aquisitor a răspunde pentru restituirea preţului sau daune, cu bunurile succesorale ale soţului, cu cele succesorale parafernale ale soţiei şi cu ale lor proprii.

Aceste soluţiuni rezultă din principiile generale de la succesiune, garanţie şi acceptarea succesiunei pur şi simplu sau sub beneficiu de inventar.

Legatarul sau achizitorul cu titlu particular al unui imobil dotal ipotecat în timpul căsătoriei, dacă a garantat personal creditorului ipotecar respectarea ipotecei, cred că, n'ar putea fi primit a exercita acţiunea în revocare sau nulitate a acelei ipoteci, şi lui i s'ar putea opune cu succes excepţia: *quem de evictione*, de oarece el nu poate face dtstincţiunea între bunurile sale prin vre-o separaţiune patrimonială după origina bunurilor. Aquisitorul particular al imobilului dotal garantat de înstreinare n'are acţiunea în revocare.

Acţiunea în revocarea înstrăinărei imobilului dotal este o acţiune imobiliară; consecinţa ei este revendicarea imobilului. Credem, că atât în cazul exercitărei acţiunei, simplu, în revocare, cât şi în cazul exercitărei acţiunei de revendicare (când femeea n'a participat la înstreinare), Tribunalul competent a judeca acţiunile este tribunalul situaţiunei imobilului.[1] Acţiunea în revocare e imobiliară.

227. 3. *Ratificarea, confirmarea.* Se ştie că confirmarea sau ratificarea este actul care face validă o obligaţiune sau o dispoziţiune în contra căreia s'ar putea exercita acţiunea în nulitate. Confirmarea ratificărei.

228. Fiind în materia nevalabilităţei înstreinărei imobilului dotal, se înţelege, că o confirmare sau ratificare venită din partea soţului dotal este inopevantă, căci el neputând să-l înstreineze direct, nefiind proprietar, nu poate nici a-l înstreina indirect, prin confirmaţiune sau ratificare, afară numai dacă la epoca aceasta nu ar fi devenit proprietarul imobilului, şi având dreptul de a o face.[2] Confirmarea soţului e inoperantă.

229. Femeea dotală, în timpul căsătoriei, neputând aliena imobilele sale dotale şi deci nici renunţa la acţiunea în revocare a înstreinărei lor, nu va putea, în acest Confirmarea soţiei în timpul căsătoriei e nevalabilă.

---

[1] Alexandresco, Vol. 8, pag. 324; Pand. fr. 10828.

[2] Laurent, XXIII, no, 510, Alexandresco, Vol. 8, pag. 325; Guillouard, IV, 1906; Sirey, Rèp. Tot. 3518; Pand. fr. Mariage, II, 10835, Pand. belges, XXII, Dot. no. 487.

timp, confirma sau ratifica înstreinarea. Orice act de aşa natură, este el însuşi revocabil din partea ei, dacă e separată de bunuri,[2] sau a soţului, daca are acţiunile dotale.[3] Numai după desfacerea căsătoriei. când dotalitatea şi deci inalienabilitatea imobilelor dotale a încetat, femeea sau moştenitorii săi vor putea ratifica sau confirma înstreinarea imobilului dotal din timpul căsătoriei şi aceasta, fie în mod tacit, fie în mod expres. In adevăr, ştim, că acţiunea în revocarea este relativă şi bazată pe incapacitatea specială af emeei dotale; Ori, când această incapacitate încetează, principiile generale de drept în materie de obligaţiuni, işi pot avea aplicaţiunea lor.[4]

Confirmarea e supusă regulelor comune.

230. Confirmaţiunea urmând a se face conform dreptului comun este supusă regulelor art. 1190 şi 1167[5] c. civ. (1338 fr.) Ea va trebui să rezulte neîndoios din actul îndeplinit.

Exemple de confirmare.

231 Exemple de confirmare tacită sunt când de ex: Fe-

[2] Alexandresco, Vol. 8, pag. 325. Aubry et Rau, V. paragr, 537, pag, 566 şi nota 36. Baudry-Lacantinerie, III, no. 1677 şi 1806. Colmet de Santerre, VI, 232 bis XXII. Guillouard, IV, 1906. Th. Huc, IX, 489. Jouitou, I, 214. Laurent, XXIII, 510. Planiol, III, 1537; Odier, III, 1358 şi 1359. Tessier, II, nota 727. Rodière, et Pont, III, 1882. Troplong, IV, 3565. Pand. fr. II, 10836, 10837. Fuzier Herman, Rép. Dot. no. 2521 şi urm. Dal. Rép. op. cit. no. 3827 şi Dal. Rép. suppl. op. cit. no 1383. Cas. fr. 11 Juillet 1859; Sirey, 60, 1, 35. C. Riom, Dal. P. 49, 2, 140. Sirey, 49, 2, 147. Cas. rom. Cr. judiciar 1901 no. 85. Contra: Toullier, T. XIV. no. 233.

[3] Alexandresco, Vol. 8, pag. 325, V. autorii citaţi în nota precedentă şi C. Limoges Dal. Pér. 80, 2, 255. Sirey, 79, 2, 232. Cas. fr. 21 Mars 1904. Dal. Pér. 1904, 1, 317. Cas. rom. Bul. 1891, pag. 300 şi C. Galaţi, Dr. 1890, no. 26.

[4] Bâudry-Surville. op. cit. III, no. 1806. Alexandresco, Vol. 8. pag. 325 şi 326. Guillouard, IV, 1907 şi toţi autorii şi jurisprudenţele citate în ambele două note precedente. V. şi Trib. Suceava, Dr. 1886, no. 18 şi C. Bucureşti, Dr. 1901. no. 84.

[5] Huc, IX, no 489. Guillouard, IV, no. 1908. Baudry-Surville, op. cit. III. no. 1806, pag. 596.

meea după desfacerea căsătoriei, a primit, à l'amiable, prețul imobilului înstreinat de la terțiul aquizitor sau de la un altul pentru acesta, căruia i-a dat descărcare, sau dacă chemând în judecată pe aquizitor pentru plata prețului a obținut hotărâre și s'a îndestulat.[1] Dacă însă femeea va fi primit de la terțiul aquisitor numai procentele prețului datorit, este a se vedea din chitanțele de primire date de dânsa și în tot cazul, de examinat în fapt, dacă acele procente ea le-a primit ca avansuri asupra fructelor imobilului instreinat, ce ar trebui restituite la caz de revocarea înstreinărei, sau din potrivă, ca simple procente la prețul instreinărei imobilulului pentru care aquizitorul era considerat ca simplu debitor. Se decide, în genere, că procentele astfel primite de femee constitue o confirmare tacită a înstreinărei.[2] Se socotește tot ca o urmare a unei confirmări tacite și faptul femeei dotale, de a fi constituit ca legat prin testament prețul înstreinărei imobilului dotal și murind fără a-l revoca.[3]

232. Dacă prin testamentul său, femeea ar confirma înstreinarea unui imobil dotal în timpul căsătoriei se Confirmare făcută de femee prin testament.

[1] Baudry-Surville, ibidem.

[2] Baudry-Surville, ibidem; Alexandresco, Vol. 8, pag. 327; Aubry et Rau, V. parag. 537 pag 567 și nota 38; Baudry-Lacantinerie, III, no. 1806; Guillouard, IV, 1908; Th. Huc, IX, 489. Rodière et Pont, III, 1882. Acești autori citați decid, că chestiunea este de aprecierea, în fapt, a Justiției. Alții decid, că perceperea procentelor equivalează cu confirmarea: Tessier, II, pag. 59. Seriziat, no. 193. Contra, Despeisses, De la Dot, Secția, III. parag. 29 no. 2; Benoît, I, no. 258. Cpr. Bellot de Minières, IV, pag. 210 și urm. Pand. fr. 10854. Odier, III, 1360, 1361; Troplong IV, 3564. Merlin Rép. Dot, paragr. 8, no. 2. V. și Jurisprudențele din Aubry et Rau, loc. cit. nota 38.

[3] Baudry-Surville, op. cit. III, no. 1806, pag. 597. Alexandresco, Vol. 8, pag. 326. Aubry et Rau, eod. loco și nota 37. Baudry-Lacantinerie, II, 1245. Guillouard, IV, 1908. Tessier, II, 25. Troplong, IV, 3566. C. Riom, 2 Avril 1857. Dal. Pér. 57. 2, 180. Sirey, 57, 2. 602. C. Caen, 26 Janv. 1888. Sirey, 88, 2, 171; Dal. Pér 88. 2. 299; C. Bordeaux 20 Déc, 1832. Sirey, 33, 2, 279. Pand. fr. II, 10841.

decide, că confirmarea e valabilă, ca fiind socotită făcută după desfacerea căsătoriei, când testamentul nu va mai avea efect.[1] Soluţia este identică aceleia când femeea a înstreinat prin testament bunurile sale dotale imobile.

Confirmarea trebue să rezulte din actul îndeplinit.

Am zis mai sus pag. 232 că confirmarea trebue să rezulte din actul îndeplinit. Astfel s'a admis că, dacă femeea urmărind pe aquizitorul imobilului dotal în plata preţului, acesta deşi condamnat, n'a plătit preţul şi nu-l poate plăti, poate cere revocarea înstreinărei.[2] De asemenea, succesorii femeei cari ar fi convenit la un compromis cu aquizitorul imobilului dotal implicând ratificarea înstreinărei, poate totuşi intenta acţiunea în revocare, dacă compromisul n'a avut efect prin faptul că n'a primit arbitrul desemnat.[3]

Confirmarea înstreinărei făcută numai de barbat.

233. Se poate confirma înstreinarea imobilului dotal făcută numai de barbat, în timpul căsătoriei, de câte ori alienabilitatea este permisă prin contractul de căsătorie. In acest caz, femeea confirmând înstreinarea consimţită de barbat singur, consimte ea însăşi la această vânzare şi consimţimântul său produce efecte retroactive la data înstreinărei barbatului.[4]

Creditorii femeei cari pot revoca, pot împedeca ratificarea ei?

234. Creditorii femeei cari pot exercita acţiunea în revocare, pot împedica prin acţiunea lor ratificarea înstreinărei imobilului dotal din partea femeei? Chestiunea este foarte controversată. Curtea din Bordeaux (26 Novembre 1889, S. 91, 2, 233) a decis că, da. Aceiaşi părere o împărtăşesc şi Baudry-Surville.[5]

---

[1] Alexandresco, Vol. 8, pag, 326 şi autorii citaţi în nota precedentă. V. şi Dall. Rép. op. cit. no. 3828.

[2] Baudry-Surville, op. cit. no. 1806, pag. 597 jos.

[3] Baudry-Surville, op. cit. no. 1806 pag. 597 jos. Cas. fr. D. Pér. 79, 1, 441. Sirey, 81, 1, 353.

[4] Alexandresco, Vol. 8, pag. 326. Guillouard, IV, 1909. Pand. fr. II, 10863. Contra, Laurent, XXIII, 5:1. Jouitou, I, 215, pag. 242.

[5] Baudry-Surville, op. cit. III, no. 1806, în fine. Vezi însă Sirey, Répert, Dot. 2522.

235. *Efectele confirmărei.* Confirmarea odată îndeplinită, înstreinarea imobilului dotal consimţită în timpul căsătoriei, devine definitivă şi irevocabilă. Terţiul aquisitor devine proprietar cu efect retroactiv din momentul înstreinărei, iar femeea care astfel prin faptul confirmărei a exercitat dreptul său de opţiune, are dreptul a cere de la aquizitor preţul imobilului, dacă n'a fost plătit, sau de la barbat dacă acesta e care l-a primit şi nu l-a restituit femeei sau n'a făcut reïntrebuinţarea trebuitoare, în cazul când o reîntrebuinţare trebuia făcută, după actul dotal,[1] Cari sunt efectele confirmărei?

236. 4. *Prescripţiunea.* Prescripţiunea este din finele de neprimire, cel mai important, care s'ar putea opune acţiunei în revocare. Ea se poate invoca, când este îndeplinită atât de terţiul aquizitor cât şi de moştenitorii săi, sau ayants-cause. Prescripţiunea.

237. Termenul cerut de lege pentru îndeplinirea acestei prescripţiuni este hotărât de art. 1255 c. civ. El este de zece ani, de la separaţiunea patrimoniilor sau de la desfacerea casătoriei. Se exceptează cazurile când barbatul singur a înstreinat imobilul dotal, ca dotal sau ca al său propriu. In aceste cazuri, el înstreinând un bun asupra căruia nu era proprietar, femeea, care n'a participat la act, are în contra aquizitorului acţiunea în revendicare in timp de 30 de ani, începând dela desfacerea căsătoriei, căci în timpul căsătoriei, înainte de separaţiunea de patrimonii n'are acţiune, iar după separaţia de patrimonii, prescripţia nu poate curge contra femeei, de oarece acţiunea ce ea ar exercita contra aquizitorului s'ar refrânge contra soţului, ţinut a răspunde de garanţie (art. 1880 c. civ. 2256, al. 2 fr.)[2] v. şi supra pag 178. Termenul de prescripţie.

[1] Planiol III, 1357. Alexandresco, Vol. 8, pag. 327.
[2] Contra: Alexandresco, Vol. 8, pag. 328. Aubry et Rau, V,

Când începe prescripția? (Controversă).

Asupra datei începerei prescripțiunei de zece ani opozabilă acțiunei de revocare, în Franța, chestiunea este controversată. Unii autori,[1] susțin, că ea începe a curge de la separațiunea de patrimonii, argumentând pe baza art. 1561 c. fr., care prevede prescripția de zece ani, pentru imobilele dotale, de la separația de bunuri; iar alții susțin din contra, că începe a curge de la desfacerea căsătoriei,[2] argumentând pe baza art. 1304 și 1560 c. fr. La noi, chestiunea nu este susceptibilă de controversă, căci art. 1255, în primul său aliniat, spune: „Femeea sau moștenitorii săi poate face a se revoca înstreinarea, în curs de zece ani, după desfacerea căsătoriei;» iar în alin. 2 spune: «Femeea va avea acelaș drept (de revocațiune) în curs de zece ani, după separațiunea patrimoniilor;» sau cea ce însemnează, că la noi, prescripțiunea curge de la separațiunea de patrimonii, în cazul când există o asemenea separațiune, și de la desfacerea căsătoriei, în caz contrar. Este evident, că aceiaș termen de curgere a prescripțiunei care este pentru acțiunea în revocare a femeei, este și pentru moștenitorii săi, cu al-

paragr. 537, pag. 567 nota 39. Guillouard, IV, 1913, Marcadé, VI, art. 1560, no. 5. Troplong, IV, 3583. V. în sensul vederilor noastre: Baudry-Lacantinerie. III, 416. Colmet de Santerre, VI, 232 bis. 8. Arntz, III, 900. Rodière et Pont, III, 1894, Laurent, XXIII, 504. Planiol, III, 1530, Thiry, III, 517. Pand. fr. II, mariage, 10870.

[1] V. Alexandresco, Vol. VII, pag. 90. Duranton, XV, 521. Dutruc, op. cit. no. 463. Odier, IV, 1342. Troplong, IV, 3375. Planiol, III, 1538, 1633. Toullier, XIV, 233. Valette, Rév. de dr. fr. et etr. 1840, VII, pag. 241. Vazeille, Préscription, no. 289. Fuzier Herman, Rép. Dot. no. 2574. Pand. fr. mariage, II, 10876. C. Nimes, S. 36, 2, 50. Dal. Pér. 36, 2, 9. C. Grenoble, S. 43, 2, 24. Dal. Pér. 43. 2, 122.

[2] V. Alexandresco, Vol. VII, pag. 91 nota 2. Baudry-Surville, op. cit. III, no. 1807 și nota 2, pag. 601. Huc, IX, 489. Guillouard, IV, 1913. Arntz, III, 904. Laurent, XXIII, 515. Aubry et Rau, V, paragr. 537 text și nota 40. Colmet de Santerre, VI, 232 bis XXV și no. 233 bis IV.

te cuvinte cea ce se poate opune femeei, se poate opune şi acestora, de ex: Dacă femeea separată de bunuri, a lăsat să treacă cinci ani de la separarea de bunuri, fără să facă acţiunea în revocare şi apoi a murit, moştenitorii săi nu vor mai avea timp util pentru întroducerea acţiunei în revocare de cât numai cinci ani de la moartea femeei, cari împreună cu cei cinci ani scurşi în persoana femeei de la separaţia de bunuri la moartea ei, fac tocmai zece ani. Dacă s'ar pretinde, că moştenitorii au zece ani de a putea întroduce acţiunea de la moartea femeei, atunci ar urma, ca ei să aibă drepturi mai multe ca autoarea lor, cea ce nu se poate: *Nemo plus juris ad alium transferre potest, quam ipse habet* [1] Mai departe, ca consecinţă a acestui principiu, odată acţiunea în revocare exercitată de femee, hotărârea dată asupra ei este opozabilă, cu autoritate de lucru judecat, moştenitorilor săi.

Deşi, în principiu, acţiunea în revocare a femeei este prescriptibilă prin zece ani de la separaţiunea de patrimonii, ea nu i se va putea aplica, în realitate, mai nici odată, socotită cu începere de la acest timp. In adevăr, în cazul când barbatul este răspunzător de evicţiune faţă de terţiul aquisitor, şi deci acţiunea în revocare a soţiei s'ar resfrânge în contra soţului, prescripţiunea nu curge contra femeei cât timp ţine căsătoria fiind suspendată conform art. 1880 c. civ. (2256, al. 2. fr.) Ori, aceasta se întâmplă în toate cazurile în cari barbatul a concurat la actul de înstreinare, afară numai de: 1) cazul când concurând pentru autorizare a declarat dotalitatea imobilului; în acest caz, el nu răspunde, faţă de aquizitor, de daune-interese, dar nu poate reţine

[3] Alexandresco, Vol. 8, pag. 329 şi nota 2. C. Buc. Dr. 1901 no. 47.

prețul înstreinărei, dacă l'a primit; sau 2) când a autorizat pur și simplu prin act deosebit înstreinarea imobilului, ori a autorizat pe femee la o înstreinare cu titlu gratuit.[1]

Două prescripții deosebite.

In cazul când înstreinarea imobilului dotal a fost consimțită numai de femee, fără autorizarea soțului, ea are două acțiuni în nulitate, una conf. art. 1255 c. civ. în contra căreia prescripția ar urma să curgă de la separația de bunuri și alta, acea rezultând din art. 207 și 1879 c. civ. 225, 1304 fr.) în contra căreia prescripția este suspendată în tot timpul căsătoriei, și nu începe a curge de cât de la desfacerea căsătoriei.[2]

Nici chiar în cazurile foarte rare in cari prescripția la acțiunea în revocare a femeei, ar începe a curge de la separația de patrimonii, nu i se închide totuși femeei dreptul de a intenta această acțiune, în termen de zece ani, de la desfacerea căsătoriei. In adevăr, prescripțiunea de zece ani, de la separația de patrimonii ce s'ar opune la intentarea acțiunei de revocare a femeei n'ar fi altceva de cât o prescripție extinctivă repauzând pe confirmarea tacită a femeei asupra înstrăinărei imobilului său dotal. Ori, din pricina incapacităței speciale a femeei, în tot timpul căsătoriei (și după separația de bunuri), de a aliena direct sau indrect imobilele sale dotale, rezultă că nu i s'ar putea opune, ca prescripție, timpul de zece ani scurs de la separația de patrimonii, căci altiminteri ar urma, că cea ce femeea nu poate face direct, să poată face indirect, adică să înstreineze prin tăcere, într'un timp când îi este, formal oprit, a o face expres, imobilele sale dotale.

---

[1] Baudry-Surville, op. cit. III, No. 1807, pag. 600 și Alexandresco, Vol. 8, pag. 329, nota 3.

[2] Planiol, III, 1636; Alexandresco, vol. 8, pag. 330; Baudry-Surville, III, 1807, pag. 599; Valette, Mélanges de Dr. de jurispr. et législ. I, pag. 19 nota 1.

Ar fi o gravă inconsequență din partea legiuitorului, care știm, că din potrivă, a arătat toată îngrijirea și toată solicitudinea pentru a asigura cât mai bine și mai restrâns, inalienabilitatea imobilelor dotale în interesul femeei. a soțului și a familiei, și ar fi a se lăsa un mijloc ușor de fraudă la lege, printr'o punere la cale a unei înstreinări nepermise, a unei separări de patrimonii după dânsa și apoi în urma acesteia, a unei tăceri de zece ani.[1]

Efectele acțiunei de revocarea înstrăinărei fondului dotal

238. Acțiunea în revocare exercitată și admisă, are de efect direct și principal, reintrarea în patrimoniul dotal al femeei al imobilului înstreinat, — nelegal, — prin obligația aquizitorului de a-l restitui, dacă se află în posesiunea sa, cu tot ce se încorporează la dânsul. Revocațiunea câștigată de femee, judecătorește, față de aquisitorul prim al imobilului, produce efecte, *in rem*, nu numai *in personam* și în baza ei, femeea poate revendica imobilul dotal de la un sub-aquizitor,[2] care va vedea resolvat astfel dreptul său prin aplicațiunea principiului : *Resoluto jure dantis, solvitur jus accipientis.*

Efectul revocărei este reîntrarea în patrimoniul femeei a bunului înstreinat.

239. Acțiunea în revendicare a imobilului dotal, ca urmare a revocațiunei înstrăinărei, aparține acelorași persoane, cu aceleași distincțiuni — cărora le aparține și acțiunea în revocare.

Acțiunea în revendicare cui aparține.

Pentru simplificare, de câte ori un imobil dotal se deține de un sub-aquisitor, este bine, ca odată cu acțiunea în revocarea înstrăinărei intentată contra aquisi-

Cazul când sunt sub-aquizitorii.

[1] Alexandresco, vol. 8, pag. 330.
[2] Baudry-Surville, op. cit. III, no. 1808.

torului, să se pună în cauză și sub aquisitorul, ca deținător al imobilului și pârât astfel în revendicare.

Fructele imobilului revocat.

240. In ce privește fructele imobilului dotal revocat, jurisprudența decide, în genere, că regulele dreptului comun sunt aplicabile (art. 485 c. civ.) Astfel, dacă aquitorul a fost de bună credință — ceea ce se întâmplă, mai ales de câte ori a ignorat dotalitatea imobilului — fructele percepute sunt proprietatea lui și nu este ținut a le restitui soțului dotal care face revocarea, de cât din momentul intentărei acestei acțiuni, de când adică numai a fost constituit de rea credință.[1] O jurisprudență franceză a decis chiar, că cunoștința dotalităței bunului înstreinat de către aquizitor nu-l constituie de rea credință când imobilul era alienabil cu clauză de reîntrebuințare, și el a neglijat a supraveghea ca soții să fi făcut reîntrebuințarea.[2]

Cari sunt drepturile aquizitorului evins?

241. Aquizitorul astfel evins de imobilul dotal, care sunt drepturile sale? In cele mai multe cazuri aquizitorul este un cumpărător sau are o situațiune aproape identică. In această calitate, el are, conform art. 1341 cod. civ. (1630 fr.) dreptul de a cere: 1) restituirea prețului; 2) fructele, adică procentele prețului, dacă este dator a le întoarce proprietarului care l-a envins; 3) spe-

---

[1] Alexandresco, vol. 8, pag. 331; Aubry et Rau, V, paragr. 537, pag. 570; Guillouard, IV, 1916; Pand. fr. II. 10886; Dal. Rép. suppl. op. cit. no. 1401; C. Limoges, Dal. Pér. 77, 2, 35; Când aquizitorul a fost de rea credință, restitue fructele din ziua intrărei lui în folosință, dacă bărbatul e cel care susține revocațiunea — căci fructele se cuvin lui, ca uzufructuar al dotei; iar, dacă revocațiunea o cere femeea sau succesorii ei, atunci el nu restituie fructele de cât din ziua separației de patrimonii sau a desfacerei căsătoriei, adică de atunci numai de când dreptul la fructe îl are femeea sau succesorii săi. V. Tessier, II, 776 și urm. Benech De l'emploi et du remploi no. 101; Odier, III, 1350; Rodière et Pont, III, 1877; Seriziat, no. 186; Troplong, IV, 3559.

[2] Cas. fr. S. 1840, 1, 668.

sele de instanță; 4) spesele contractului de vânzare, dacă le-a făcut el și 5) daune-interese, dacă e locul.

242. Cum și de la cine își va valorifica, aquizitorul aceste drepturi? Ce acțiuni are el mai întâi în contra bărbatului dotal? In ipoteza, că barbatul n'a garantat înstreirea — ceea ce poate avea loc, când el a dat, pur și simplu, autorizarea femeei, care a înstreinat prin acest act deosebit. In această ipoteză, bărbatul nefiind nici într'un chip obligat față de aquizitor, acesta n'are nici o acțiune contra lui.[1]

Acțiunile contra soțului

243. In ipoteza, că barbatul, care exercită acțiunea în revocare, s'a obligat la garanție, ceea ce poate rezulta tacit: a) din simplul fapt al participărei la actul de înstreinare consimțit de femee, ca soț pentru autorizare; b) din nedeclararea în actul de înstreinare la care a participat ca soț a caracterului de dotalitate al imobilului pe care aquizitorul îl ignora; c) din faptul că a figurat în act, ca vânzător ori covânzător; sau în fine, d) din obligația lui expresă de garanție; în toate aceste cazuri, el, (barbatul) este ținut după principiile generale de la garanție și anume: în ipoteza *a*, este ținut la restituirea prețului pe care l-ar fi primit și l-ar deține altfel fără cauză; în ipoteza *b*, este ținut atât la restituirea prețului cât și la daune-interese (art. 1255 c. civ.), ne-mai fiind ținut la daune în cazul când a declarat dotalitatea, sau va dovedi că aquizitorul o cunoștea din altă parte, extrinsecus;[2] în ipoteza *c*, el este ținut de garanție și ținut

Când soțul e obligat la garanție.

---

[1] Baudry-Surville, op. cit. II, no. 1813.

[2] Alexandresco, vol. 8. pag. 383; Aubry et Rau, V, paragr. 537, pag. 571 și nota 47; Colmet de Santerre, VI, 232 bis XVIII; Guillouard, IV, 1921; Bellot des Minières, IV, pag. 190 și 450; Delvincourt, III, pag. 113; Duranton, XV, 523, 524; Troplong, IV, 3535; Pand. fr. II, 10925; V. Dal. Rép, Contrat de mariage no, 3844 și Dal. Rép. suppl. ibidem, no. 1398; Contra: Benoît, op.

astfel a restitui prețul, fără daune-interese, dacă a declarat dotalitatea și cu daune-interese, în cazul când n'a declarat-o; în ipoteza *d* este ținut, ca orice garant, după dreptul comun.[1]

Când barbatul a primit prețul și l-a remis soției.

244. In ipoteza, că barbatul a primit prețul înstreinărei și l-a remis soției sale, mai este ținut la restituirea lui față de aquizitor? Dată fiind calitatea de administrator legal al bărbatului, în timpul căsătoriei, până la separațiunea de patrimonii, care calitate îi conferă exclusiv dreptul de a primi capitalurile (art. 1242 c. civ.) trebue să decidem, că va răspunde față de aquizitor, ca unul ce era dator să păstreze în mâna sa acele capitaluri. După separația de bunuri sau desfacerea căsătoriei, el este ținut a restitui prețul aquizitorului pentru motivul că l-a primit. Faptul de a-l fi dat mai în urmă soției, nu-l descarcă de obligația sa, ca garant, față de aquizitor, care însă ar putea avea în femeea separată de bunuri sau văduvă, un debitor mai mult.[2] Este cert, că bărbatul plătind pe aquizitor, are recurs contra femeei sau moștenitorilor ei.

Soțul e ținut la daune și la ce daune?

245. Cu privire la daunele pe cari aquizitorul ar putea să le ceară de la soțul dotal, este de observat, în genere, că în afară de obligația de garanție a acestuia, care îl face răspunzător de ele, el va mai răspunde încă, de câte ori prin faptul său a putut induce în eroare pe aquisitor cu privire la cumpărarea imobilului. Astfel ar fi și cazul când va fi declarat aquizitorului, că înstreinarea era permisă prin contractul de căsătorie.[3]

---

cit. I, 267; Baudry, III, 409; T. Huc, IX, 487, pag. 580; Jouitou, I, 189, pag. 211; Marcadé, VI, art. 1560, no. III; Rodière et Pont, III, 1879.

[1] Baudry-Surville, III, no. 1814. Alexandresco, v. 8 p. 331 si p. 333; Dal. Rép. op. cit. no. 3841, 3843, 3844—3848.

[2] Baudry-Surville, III, No. 1815.

[3] Alexandresco, Vol, 8, pag. 333; Aubry et Rau, V, Paragr.

246. In ce privește dreptul aquisitorului la plata speselor contractului de vânzare revocat și la cheltuelile de judecată, se va decide, că soțul care exercită acțiunea în revocare va trebui să le plătească de câte ori este chemat a răspunde de garanție. Spesele contractului revocat.

247. Dreptul aquisitorului a fi despăgubit pentru cheltuelile făcute cu îmbunătățirile aduse imobilului dotal cari astfel au conservat sau au mărit valoarea lui, după cum au fost necesarii sau utile, este neîndoios, că are a se exercita în contra bărbatului, dacă el este acel care intentă și susține acțiunea în revocare și dacă aquizitorul a fost de bună credință. Soțul dotal nu s'ar putea sustrage de la plata acestor cheltueli, căci chiar dacă imobilul dotal revendicat ar fi fost în posesia sa în totdeauna, pe cele necesari era dator să le facă însuși și le putea face conform art. 1253 al. 4 chiar cu prețul înstrăinărei altor imobile dotale, iar pe cele utile, trebue să le plătească, căci ele au contribuit la urcarea valoarei fondului dotal și deci a mărit și veniturile lui, cari aparțin soțului. Imbunătățiri aduse la imobilul revocat.

248. Dreptul aquizitorului la interesele sumei sale plătită ca preț, are o strânsă relațiune, cele mai adese ori, cu fructele bunului revocat, pe care este obligat și el, la rândul lui, a le restitui soțului reclamat în revocațiune. Curtea din Pau prin două hotărâri date asupra aceleiași afaceri, una din 27 Iunie 1867 și o alta din 29 Iulie 1868, hotărăsce lucrul acesta. De asemenea Curtea din Rennes hotărăște acelaș lucru la 29 Nov. 1843 și hotărârea sa este confirmată de Curtea de Casație la 4 Iulie 1849.[1] De aci urmează, că pentru timpul Dreptul la procente.

537, pag. 571; Benoît, I, 268; Guillouard, IV, 1921; Pand. fr. II. 10017; Dal. Sép. op. cit. No. 3846 și 3807 nota 1; Dal. Rép. suppl. op. cit. No. 1397.

[1] Cas. fr. S. 1840, 1, 668.

cât aquisitorul restituie fructele percepute de el de la imobilul dotal revocat, pentru acelaş timp urmează să ceară şi el fructele sumei debursate de el. Va fi întotdeauna o chestiune de calcul şi de apreciere pentru instanţele judecătoreşti, după împrejurări, cât i se va cuveni aquisitorului în raport cu ceea ce el restituie. Inainte de separaţiunea de bunuri, el trebuind să restituie fructele imobilului revocat, soţului reclamat în revocaţiune ca proprietar al lor, acesta va fi ţinut a restitui şi el aquizitorului fructele preţului de răspuns, căci tot el a trebuit să le perceapă şi să beneficieze de ele, ca administrator şi usufructuar legal al averei femeei. După separaţia de bunuri şi după desfacerea căsătoriei, femeea exercitând acţiunea în revocare şi fiind substituită soţului său, ea va fi ţinută la restituirea intereselor preţului, cuvenit aquizitorului, după cum acesta va răspunde faţă de dânsa de fructele bunului dotal perceput.

Acţiunile contra femeei.

249. Drepturile aquisitorului când are acţiune contra femeei:—Când femeea va fi garantat expres înstreinarea imobilului dotal, asupra bunurilor sale parafernale, aquizitorul evins va putea avea recurs contra femeei spre a se despăgubi integral de toate consecinţele evicţiunei pe care o suferă,[1] căci ea s'a putut obliga valabil cu bunurile ei nedotale.

Restituirea preţului.

250. In principiu, femeea nu răspunde de restituirea preţului, dacă n'a garantat. Ea va putea răspunde totuşi cu bunurile sale parafernale faţă de aquizitor, chiar atunci când n'a dat o garanţie expresă, adică n'a garantat, dacă însă se va dovedi că preţul înstrăinărei imobilului dotal i-a profitat,[2] şi în măsura profitului rea-

[1] V. Baudry-Surville, op, cit. III, No. 1816, pag. 611, 612 şi nota 1.

[2] Planiol, III, No. 1536; Baudry-Surville, III, No. 1811 şi

lizat cu prețul primit (actio de in rem verso).

Rațiunea pentru care situațiunea femeei este mai avantajoasă de cât a barbatului este, că dânsa este presupusă a fi înstreinat imobilul dotal sub influența bărbatului său, iar rațiunea pentru care ea nu e ținută a răspunde cu bunurile sale dotale, ci numai cu cele parafernale, este interesul păstrărei dotei sale pe care ea n'a putut-o angaja în starea de incapacitate specială în care se afla.

Aquizitorul păstrează dreptul de a se restitui încă de prețul plătit femeei și care i-a folosit, chiar în cazul când el a fost de rea credință, adică a cunoscut caracterul dotal al imobilului ce a cumpărat, însă tot asupra bunurilor parafernale, pe baza principiului, că nimeni nu se poate îmbogăți pe nedrept în dauna altuia; Ori, evident că femeea s'ar îmbogăți pe nedrept, dacă ar căpăta prin revocațiune, pe deoparte, imobilul dotal înstreinat, iar pe de alta, ar păstra mai departe — fără cauză — averea câștigată și îmbogățirea resultând pentru ea din prețul acelui imobil. Dacă însă cumpărătorul de rea credință, a cumpărat pe riscul și pericolul său, atunci n'ar mai avea cuvânt să se plângă de vătămarea ce i se pricinuește prin faptul său personal, pe a lui proprie și exclusivă răspundere.[1]

Când prețul a folosit femeei.

Se poate întâmpla, ca să rezulte pentru femee o

Când femeea s'a îmbogățit.

1812; Dal. Rép. op. cit. No. 3850; Dal, Rép. suppl. op. cit. No, 1399 în fine. Duranton XV, 530; Odier, III, 1346; Rodière et Pont II, 592; Tessier, II, p. 76; Taulier.

[1] Planiol, III, 1536; Baudry Surville, III, No. 1811; Alexandresco, Vol. 8, pag. 331, și 332; Aubry et Rau, V, Parag 537, pag. 571 și nota 50; Benoît, I, 260; Colmet de Santerre, VI, 232 bis XX; Guillouard, IV, 1917; Jouitou, I, 220; Odier, III, 1351; Rodière et Pont, III, 1880; Tessier, II, pag. 89, No. 87; Troplong, IV, 3548; Pand. fr. II, 10794 și 10900; Cas. fr. Dal. Per. 55, I, 326; Sirey, 55, 1, 481; C. Pau, Dal. Pér. 68, 2, 237; Sirey, 69, 2 69; Dal. Rép. op. cit. no. 3850; Dal. Rép. suppl. op. cit. no. 1396. V, p. 335; contră: Bellot de Miniéres, IV, p. 206; Crebain, Dr. des femmes p. 367; Mareadé, VI, art. 1560, no. 4; Merlin, Rep. Dot, paragr. 8, no. 5; Rolland de Villargues, Rép. Rég, dot. no. 39; Troplong, IV, 3544.

îmbogăţire din faptul, că prin efectul revocărei a primit imobilul dotal. *cum omni causa*, adică cu toate îmbunătăţirile ce aquisitorul i-a făcut în timpul cát a fost în posesiunea sa. In acest caz, dacă îmbunătăţirile aduse imobilului sunt voluptuarii, de lux, evident, că femeea nu va fi ţinută să le ramburseze. Dacă ele vor fi utile, mărind valoarea imobilului, femeea le va rambursa în măsura plus-valutei,[1] iar dacă vor fi necesarii, pentru conservarea imobilui, le va rambursa în întregime.

Aprecierea plus-valutei.

In ce priveşte aprecierea plus-valutei, Curtea de apel din Pau (Franţa) având ocaziunea a se pronunţa, a decis, în ce priveşte îmbunătăţirile resultând din construcţiuni şi plantaţiuni: 1) că nu se poate reclama ca plus valută, de cât costul cumpărărei arborilor şi cheltuelile făcute cu plantarea lor şi 2) că această plus-valută astfel circumscrisă trebue plătită integral aquisitorului fără să i se poată opune în compensaţiune veniturile imobilului dotal percepute de aquisitor, căci acestea i se cuvin lui, de drept, ca posesor de bună credinţă[3] In toate cazurile, femeea este ţinută pentru aceste rambursări numai asupra bunurilor parafernale. Femeea

---

[1] Alexandresco, Vol. 8, pag. 332 şi nota 1, Pand. fr. II, 10907.

[2] Alexandresco, Vol. 8, pag. 332; Aubry et Rau, V, paragr. 537, pag. 571; Baudry, III, 411; Guillouard, IV, 1919; Jouitou, I, 220; Marcadé, IV, art. 1560; no. III; Rodière et Pont, III, 1880; Pand. fr. II, 10913; Dal. Rép. op. cit. no. 3861 şi 3862. Femeea însă, nu va putea fi obligată a restitui şi cheltuelile necesitate de simpla întreţinere a imobilelor, căci acestea sunt o sarcină imediată a fructelor şi nu pot intra în îmbunătăţiri. Baudry-Surville op. cit. III, no. 1816 în fine, pag. 613; Sirey, 69, 2, 69; Dal. Pér 68, 2, 237.

[3] Baudry-Surville, op. cit. III, no. 1811. Dal. Rép. op. cit. no. 3861, 3862; Dal. Rép. suppl. 1400; C. Pand. Dal. Pér. 68, 2, 237, affaire Berdal. V. Tessier, II, p. 93, no. 779; Troplong, IV. 5557.

n'ar putea fi ţinută asupra bunurilor sale dotale nici într'un caz, nici chiar pentru cheltuelile făcute de aquizitor pentru reparaţiuni mari aduse imobilului dotal pentru conservarea lui, căci nu se poate trage nici un argument în favoarea aquizitorului din faptul că, legea dă voie femeei pentru a face asemenea reparaţiuni, să înstreineze alte imobile dotale, căci această înstreinare legea o permite numai cu autorizarea justiţiei, specială şi prealabilă, sub pedeapsă de nulitate.

251. Aquizitorul pentru creanţele ce are contra femeei dotale, reclamantă în revocaţiune, poate invoca dreptul de retenţiune? In privinţa dreptului de retenţiune, în genere, sunt două sisteme mai de seamă, unul care nu-l acordă decât strict în cazurile prevăzute de lege şi altul care îl acordă de câte ori este strânsă relaţiune între lucrul revendicat şi dreptul ce şi aquizitorul ar avea contra reclamantului cu privire la acel lucru, sau cea ce se cheamă »*debitum cum re junctum*«. Dacă chiar am admite în materia specială ce tratăm, că dreptul de retenţiune să se acorde de câte ori există, *debitum cum re junctum*, încă de câte ori aquizitorul imobilului dotal n'ar avea contra soţiei de cât acţiunea pentru restituirea preţului deţinut de soţ, sau care i-a folosit ei, nu va putea pretinde retenţiunea imobilului, căci n'ar exista nici o relaţiune strânsă între preţul datorit de soţ aquizitorului sau chiar datorit de soţie—când i-a folosit—şi lucrul ce ce revendică, căci am văzut mai sus, că în toate cazurile, aquizitorul nu se poate restitui de la femee pentru preţul lucrului revendicat, decât asupra averei ei parafernale.

Aquizitorul are drept de retenţiune asupra imobilului dotal?

Chestiunea se decide în acelaş sens chiar în cazul când aquizitorul are acţiunile în contra femeei, pentru

Quid în cas de reparaţiuni mari făcute la

imobilul dotal? reparațiuni mari făcute la imobilul dotal sau pentru cheltuelile utile care îi dă o plus-valută, deși sunt oarecari motive de îndoială. In adevăr, în acest caz, există *debitum cum re junctum*, există relațiune între dreptul femeei asupra lucrului și dreptul aquizitorului contra femeei din cauza aceluiaș lucru. După cum am văzut supra pag.88urm. când ne-am ocupat de quasi-contracte, plus valuta adăogată la imobilul dotal devine dotală în virtutea dreptului de accesiune, iar reparațiunile mari incumbau femeei, ca proprietară a fondului. Dar oricât s'ar susține de aquizitor, că dacă femeea dotală și soțul ei nu pot angaja imobilele dotale prin faptele lor voluntare proprii, în cazul de față însă, nefiind nici un fapt voluntar din partea lor, acele bunuri ar putea fi astfel angajate; oricât, mai departe, la obiecțiunea soților reclamanți în revocațiune,—că imobilul revendicat trebue să intre în dotalitate, pentru ca veniturile lui să servească la destinația lor legală — s'ar răspunde, — că, cu privire la aceste venituri, ar trebui să se vadă și în acest caz ca și în cazul sesisabilității lor, dacă toate sunt necesare sarcinilor căsătoriei, — totuși imobilul dotal revendicat nu poate fi reținut de aquizitor, căci, precum am mai spus, reparațiunile mari făcute la imobilul dotal de terțiul aquizitor, fără autorizare specială și prealabilă a justiției nu poate duce la înstrăinarea lui prin constituirea asupra-i a unui drept real, ca dreptul de retențiune și apoi, interesul în care inalienabilitatea fondului dotal a fost consacrată, ar suferi, indirect, prin faptul unui al treilea, o gravă atingere. De altfel, în materîe de dotă imobiliară și cu privire ia inalienabilitate, orice interpretare trebuind să fie restrictivă, nu există nici un text de lege, —art. 1255 c. civ. nu o spune—

care să autorize un asemenea drept de retenţiune care nu poate fi creat prin interpretare. [1]

In ce priveşte acţiunea aquizitorului evins contra femeei pentru daune.

252. Dacă femeea n'a luat parte la vânzare, nu are a i se imputa nici un fapt personal din care să rezulte o obligaţiune a ei la daune. Dacă chiar va fi luat parte la vânzare, ştim că garanţia ei nu este de drept, adică nu i se aplică art. 1313, 1337, 1341 c. civ., şi deci în afară de garanţie expresă, de fapt, luată prin act, ea nu va răspunde, de asemenea, la daune.

Aquizitorul evins are acţiune în daune contra femeei evingătoare?

Simpla tăcere a dotalităţei imobilului instreinat nu o obligă, de asemenea, la daune.[2]

Quid dacă o femee a tăcut asupra dotalităţei?

In caz de garanţie expresă sau de dol şi fraudă, imputabilă femeei, evident că ea răspunde de daune şi toate elementele evicţiunei, conform art. 1341 c. civ.

Quid dacă a garantat expres?

In toate cazurile, (afară de dol şi fraudă sau delicte civile şi quasi-delicte imputabile femeei) femeea nu este ţinută pentru daune de cât cu bunurile sale parafer-

---

[1] Baudry-Surville, op. cit. III, no. 1811, pag. 606; Alexandresco, Vol. 8, pag. 332; Aubry et Rau, V, paragr. 537, pag. 569, text şi nota 44; Duvergier, XIV, no. 234, nota a; Glasson, Dr. de rétention, pag. 72; Guillouard, IV, 1925; Jouitou, I, no. 222; Massé et Vergé, T. IV, paragr. 670. nota 18; Odier, III, 1355; Troplong, IV, 3533; 3555; Planiol; III, 1535; Vigié, III, 536; Pand. belges, T. XXXII, Dot. 510; Pand. fr, II, 10946; Dal. Rép. op. cit. no. 3859; Dal, Rép. suppl. 1401. V. Jurisprud. din Aubry et Rau, şi Dal. Rép. şi suppl. Contrà: Duranton, IV, no. 382; Nicolas, Dr. de rét. no. 158; Rodière et Pont, III, 1887; Tessier, II, nota 7?9; Toullier, XIV, no. 234.

[2] Alexandresco, Vol. 8, pag. 333; Baudry, III, 411; Vigié, III, 536; Baudry-Surville, III, No. 1812; Aubry et Rau, V. paragr. 537, pag. 571; Rodière et Pont, III, 1880; Seriziat. No. 188; Cas. fr. Sirey, 46, 1, 865; C. Pau, Sirey. 57, 2, 286; C. Montpellier, Sirey, 69, 2, 49; Contrà: Taulier, V, pag. 336.

nale.[1] Pentru dol, fraudă, delicte și quasi-delicte, am văzut însă supra pag. 139, că ea este răspunzătoare cu bunurile dotale.

Cheltuelile actului de înstreinare.

253. Dreptul aquizitorului la cheltuelile actului de instreinare și cheltuelile de judecată asupra femeei, se va exercita tot numai asupra bunurilor ei parafenale și aceasta numai în cazul când ea este obligată a răspunde de garanție.

Dreptul aquizitorului evins contra moștenitorilor femeei dotale.

254. Dreptul aquizitorului asupra moștenitorilor femeei sau terțiilor cari vor fi garantat înstreinarea dotală. se regulează conform art. 1341 c. civ. Restituțiunile nu se vor putea executa asupra imobilului fost dotal, căci prin efectul revocărei înstrăinărei, aquizitorul este un creditor al femeei din timpul casătoriei, care n'are recurs contra bunurilor dotale imobile, nici chiar după încetarea căsătoriei.

Garanția terțiilor.

Cum sunt ținuți terții de garanție?

255. In cazul când terții, streini de femeea dotală au garantat înstreinarea imobilului dotal, supus la revocare, cea ce se poate face conform art. 1653 (2012 fr.) aquizitorul evins va recurge în garanție contra acestuia, dacă recursul contra soțului dotal sau a soției dotale, în cazurile când ei sunt ținuți de garanție, n'a fost eficace. Dacă terțiul a garantat înstreinarea imobilului dotal, în mod solidar, el va fi ținut principalmente, către aquizitor, care are alegerea de tot ce poate comporta și cuprinde acțiunea sa de garanție, după dreptul comun și urmând a se aplica regulile de la obligațiunile solidare.

Imprumutatorul de nume intră între terții garanți.

256. Printre terții garanți ai înstreinărei unui imobil dotal, Curtea de Casație din Franța a decis, că in-

[1] Alexandresco, vol. 8, pag. 334.

tră şi împrumutătorul de nume, adică acel care vinde un imobil, dreaptă proprietate a unei femei dotale, în calitate de proprietar aparent al acelui imobil.[1]

Iată cum se exprimă Curtea de Casaţie asupra acestui caz: »Attendu qu'il résulte de l'arrêt attaqué, que la dame de Bondy, (cumpărătoarea) connaissant le vice inhérent à l'immeuble qui lui a été vendu par le sieur Douglas et la dame de la Balmondiére, prête-noms des dames d'Yvoley et de Vinzelle a exigé la garantie personnelle de ses vendeurs apparents en vue des risques auxquels elle était exposée, et que ceux-ci la lui ont expressément accordée; qu'il a donc été fait une juste application de la loi, en prononçant contre le sieur Douglas et la dame de la Balmondière, une garantie et des dommages-intérêts auxquels ils s'étaient volontairement soumis»

Această decisiune a Cassaţiei franceză confirmă în privinţa acestui punct Decizia Curţei de Apel din Rennes de la 29 Novembre 1843.

1 Cas. fr. 4 Juillet 1849, Sirey, 50, 1, 282: Dal. Pér. 49, I, 330; Baudry-Surville, op. cit. III, No. 1818.

Dota mobiliară sub raportul instreinării.

In dreptul roman.

257. Dacă considerăm expresiunile ce se întrebuințează în legile romane pentru a se caracterisa inalienabilitatea dotei, se pare, că ele nu se referă de cât la dota imobiliară. Astfel în legea *Julia de adulteriis* găsim expresiunea: *praedium dotale,* cea ce însemnează: imobilul dotal. Gaius în Comentariul II, paragraful 63 când își arată îndoiala, dacă legea Julia se aplica și în provincii, intrebuințează tot cuvântul *praedia*: *quod quidem jus utrum ad italica tantum* **praedia,** *an etiam ad provincialia pertineat, dubitatur.* Titlul din Digeste care tratează despre această materie a inalienabilității dotei este: *De fundo dotali*, adică în înțelesul comun, despre imobilul dotal. Justinian, modificatorul în parte a legei Julia, întrebuințează aceiași expresiune. Astfel în Legea 1 Codice, *De rei uxoriae actione,* cartea 5-a, titlul 13, paragraf 15, găsim următoarele: *hoc tantummodo addito, ut* **fundum dotalem**... etc. și mai jos: *Placet itaque nobis eandem observationem non tantum in italicis* **fundis**...etc. Tot în Codice, cartea 4-a, titlul 29 *ad senatum Consultum Velleianum*, găsim însăși expresia imobil dotal: *Multo magis idem în dotibus locum habet, ut non aliquid* **immobile** *pro*

Dota mobiliară în dreptul roman.

ea alienetur vel obligetur. In Institute Cartea II, titlul 8. Principiu, textul se referă tot numai la imobile când zice: *Etiam in eas res quae in provinciali* **solo** *positae sunt, interdicta alienatio...etc.*

Barbatul are dreptul de instreinare.

258. Dar în afară de aceste texte din care resultă, că inalienabilitatea dotală a fost stabilită pentru imobile, ceia ce însemna o restricțiune la puterile nelimitate ce avea bărbatul ca *dominus dotis*, de a dispune de averea dotală a t â t m o b i l ă cât și imobilă, în dreptul roman vechiu, mai sunt încă o mulțime de texte, care prevăd expres, cu privire la dota mobiliară, posibilitatea ei de instreinare. Astfel bărbatul putea manumite pe sclavul dotal fără consimțimântul femeei, putea dispune de creanțele dotale, putea face novație, acceptilație, remiteri de datorie, cu condiție însă, ca să fi fost solvabil și fiind ținut la răspundere în cas de a fi făcut, astfel, o rea gestiune.[1]

In cas de insolvabilitate a bărbatului care instreinase dota mobiliară, femeea avea o acțiune utilă în revendicare, în potriva terțiilor detentori, fie că insolvabilitatea era contemporană instreinărei, fie că era posterioară. Când insolvabilitatea bărbatului era contemporană instreinărei, aceasta se socotea chiar nulă, ca fiind făcută în frauda drepturilor femeei[2].

Este de observat, că exercițiul acestei acțiuni de revendicare, femeea îl are condițional, *si res tamen extant.*

---

[1] Vezi supra pagina 14 textul și notele 3, 4, 5, 6. V încă: Accarias v. I, no. 315 pag. 829 urm. ediția IV-a. Demangeat, *Condition du fonds dotal*, pag. 12; Van Wetter *Cours de droit romain* v. II no. 546. Alexandresco v. 8 pag. 334; Baudry et Surville tome III, no. 1822; Duranton v. XV, no. 543, 544; Aubry et Rau, v. V, paragraf 537 bis. Planiol v. III, no. 1571. Guillouard v. IV no. 2058; Troplong v. IV, no. 3202. Lariche Bonjean, *Explication méthodique des Institutes de Justinien* v. I pag. 638 no. 1205.

[2] Tessier, *De la dot*, note 449 și *Questions sur la dot* no. 84, 89. Troplong IV, no. 3204.

Intemeindu-se pe Legea 30, Codice. *De jure dotium*, cartea 5, titlul 12, care acordă femeei acțiunea de revendicare, de care am vorbit mai sus, Jurisconsultul italian Bartole [1] și după dansul și alții (v. supra pag. 14), au susținut că, și mobilele dotale erau inalienabile, căci acțiunea de revendicare ar presupune o proprietate retroactivă a femeei. In favoarea inalienabilității dotei mobiliare s'a mai tras un argument din novela 61 și din Authentica *Sive a me* (Codice paragraful 1), care deși nu vorbește de cât de imobilul dotal, totuși întrebuințează sfârșind și formula aceasta generală: *si quid dotis*. Părerea lui Bartole.

Această părere a fost combătută de Cujas [2] care face o distincțiune, atribuind femeei o proprietate naturală și barbatului o proprietate civilă asupra dotei mobiliare. *Uxor domina est rerum dotalium naturaliter, maritus civiliter* [3]. Totuși această distincțiune între o proprietate naturală și alta civilă, pare greu de înțeles și de precisat lui Marcadé [4]. In adevăr, pe de o parte, fiind necontestată puterea barbatului în calitate de *dominus dotis*, de a dispune de averea mobilă, lucru pe care nu-l poate face decât un proprietar, este cert, că femeea, de altă parte, are și ea un drept de proprietate asupra averei mobile, din moment ce i se dă o acțiune de revendicare, i se aplică maxima: *res perit domino* pentru lucrurile neprețuite și i se restitue de către barbat accesiunile ca: arborii mari, succesiunile culese de sclavi după ordinul său și creanțele câștigate prin mijlocul lucrurilor dotale; [5] deci sunt doui proprietari. Părerea lui Cujas.

---

[1] *Ad. codicem*, lg. unică, *De rei uxoriae actione*, Cartea 5. titlul 12.

[2] *Ad codicem*, XII, cartea V. paragraful *Et cum lex*.

[3] De aceiași părere sunt și jurisconsulții Voet și Vinnius, V. în Dalloz Répertoire, Contrat de mariage no. 3414. Baudry-Surville tomul III no. 1822.

[4] Marcadé v. VI, art. 1549 pag. 32, 33.

[5] Mainz v. III, paragraf 396 și nota 42.

Ori cum ar fi, aceasta este situația dotei mobiliare în dreptul roman sub legea Julia și constituțiunea lui Justinian, sub raportul înstreinărei de către soț și părerea împărtășită de Cujas este împărtășită de mai toți autorii. (v. supra pag. 14 și nota 3 și pag. 254 nota 1).

Femeea n'are drept de instreinare.

259. In ce privește pe femee, ea nu poate instreina dota sa mobiliară sau siguranțele ei; ea nu i se putea nici restitui în timpul căsătoriei, de cât în cas de desordonare în afacerile barbatului, sau în alte casuri cu totul excepționale.[1] Dacă în afară de aceste casuri speciale s'ar fi făcut restituirea dotei în timpul căsătoriei, ea era nulă și deci bărbatul nu se socotea descarcat față de o acțiune în restituție pe care ar fi putut-o face femeea la timpul oportun; iar în timpul căsătoriei barbatul putea reveni asupra restituirei și a repeta averea dotală d'impreună cu fructele aferente ce s'ar fi perceput de femee în mod nelegal.[2]

In dreptul vechiu francez.

Alienabilitatea dotei mobiliare în vechiul drept frances. Drepturile barbatului.

260. Nu în toate țările de drept scris erau aceleași dispoziţiuni cu privire la condiția dotei mobiliare sub raportul înstreinărei, deși Toullier în vol. 14, pag. 185, 186, 202-203 pretinde, că ea rămăsese alienabilă, în genere. Jurisprudențele variaŭ în deosebite aceste țări.

Ca observațiuni generale și urmând distincțiunile pe cari le face Tessier în cartea sa, *Questions sur la dot*, cu privire la natura bunurilor și drepturile bărbatului și ale femeei, găsim că, în ce privește banii dotali și averea mobilă fongibilă și acea prețuită, acestea se puteaŭ înstreina de către bărbat, fără îndoială.

---

[1] Tessier *Questions sur la dot* no. 88 și 89. Lariche-Bonjean op. cit. no. 1201 pag. 637.

[2] v. Pellat. *Textes sur la dot traduits et commentés*. pag. 342, 374.

In ce privește celelalte lucruri, se distinge după cum sunt corporale sau incorporale. Pentru cele corporale, principiul dominant este: *les meubles n'ont pas de suite; Mobilia sequelam non habet*, sau prescripția instantanee din dreptul modern formulată în maxima: *En fait de meubles, possession vaut titre.* Aceasta însemnează că, o dată lucrurile corporale înstreinate de soț și terțiul aflat în posesiunea lor, femeea nu mai era admisă a le revendica de la acesta [1]. Cu toată puterea de dispozițiune a bărbatului, asupra acestor lucruri, ele totuși nu puteau fi urmărite pentru datoriile sale. Dacă însă lucrurile erau urmărite și femeea nu intervenea pentru a'și reclama drepturile sale, ea nu le mai putea revendica în urmă, în deosebire de cea ce era în dreptul roman.

261. In Bordeaux, Automne asupra articolului 53 al Cutumei, probabil cu privire la lucrurile corporale nefongibile, se exprimă în modul următor: *Le droit et la coutûme baillent au mary la seule administration des biens de la femme et des fruits, pour supporter les charges du ménage; c'est une chose injuste de lui permettre la vente.*» [2] Aci dota mobiliară ca și cea imobiliară este, în întregime, inalienabilă. Ast-fel, dacă chiar lucrurile erau estimate, ele nu se puteau urmări pentru datoriile soțului și aceasta nici în casul când acele datorii erau pentru chirie. In Toulouse, cu privire la datoriile pentru chiria casei ce ocupau soții, se decidea însă, că lucrurile mobile ale femeei se puteau urmări în mod subsidiar. In Bordeaux.

In ce privește lucrurile incorporale, ca ori-ce drepturi, creanțe sau acțiuni, ele erau considerate ca o specie de bunuri deosebită, care nu intra nici în categoria mobilelor, nici a imobilelor. Puterea de dispozițiune a

---

[1]) Tessier, op. cit. No 99. Baudry-Surville, tome III, No. 1823 în fine.

[2] luată din Baudry-Surville, Tome III pag. 620. no. 1823. V. Eyquem op. cit. no. 69 pag. 42.

bărbatului asupra lor era diferită în deosebitele țări de drept scris.

In Aix. 262. In Aix, barbatul este proprietarul acțiunilor dotale ; s'a decis de către parlamentul respectiv, că el putea face o transacție asupra drepturilor femeei sale cu privire la un cont de tutela.[1] El putea încasa și instreina creanțele dotale între cari însă nu se socotea, că intră și rentele constituite, căci acestea erau considerate acolo ca imobile și deci inalienabile.

In Bordeaux, unde, am văzut mai sus, că dota era în întregime inalienabilă, se socoteau totuși rentele constituite ca mobile și ele odată instreinate de soț și intrate în patrimoniul terțiului aquisitor, nu mai puteau fi revocate prin vre-o acțiune de către femee, pe temeiul principiului : *les meubles n'ont pas de suite*. Ca și lucrurile nefongibile, creanțele dotale nu se puteau urmări pentru datoriile barbatului.[2]

In Grenoble 263. In Grenoble, barbatul avea libera dispozițiune asupra creanțele dotale, pentru că putea urmări plata lor având toate acțiunele pentru aceasta. Se dă încă ca rațiune, mai întâi, că creanțele sunt o specie distinctă de mobile și de imobile și al doilea, că aci nu este nevoe de tradițiune ca la fondurile dotale, de care tradițiune numai să fie atașată inalienabilitatea, cum era în dreptul roman[3]. S'a decis, că bărbatul în vechiul Dauphiné putea ceda chiar creanțele dotale având de obiect drepturi succesorale ale femeei; că putea lăsa să se prescrie acțiunile cu cari ar fi putut urmări aceste drepturi și această prescripție să opereze chiar în timpul căsătoriei ; că putea scăpa de garanție față de femee sau de moștenitorii ei, chiar când lăsa să se prescrie acțiunea în

---

[1] V. Dalloz, Rép. op. cit. no. 3415.
[2] Dalloz, Rép. ibidem.
[3] Dalloz, Rép. op. cit. no. 3415, Baudry-Surville op. cit. no. 1823;

reclamația unui supliment de reservă cuvenit femeei, dacă însă învedera șanse nesigure pentru reușita acțiunei; că cesiunea drepturilor succesorale ale femeei era valabilă chiar când succesiunea s'ar fi deschis după codul civil; că în fine, putea face cesiunea acțiunilor având de obiect imobile, bine înțeles, înainte de codul civil. Sunt însă și hotărâri contrare, mai ales de câte ori instreinările operate de soț erau privitoare la imobile.[1]

264. In Normandia (v. supra pag. 16) bărbatul poate instreina cu concursul femeei care are o acțiune de remploi contra soțului și una subsidiară contra terțiilor, în lipsă de remploi. In Normandia

265. In Toulouse, țară eminamente de drept scris, se zicea, că creanțele dotale, fiind în afară de proibițiunile legei Julia, ele se puteau înstreina de către soțul dotal, care avea și acțiunile pentru încasarea lor și deci puterea de a dispune de capitalul resultat după încasare. S'a decis în resortul parlamentului Tulusei, că barbatul putea face o transacție asupra drepturilor dotale ale femeei saie minoare cu privire la un cont de tutelă, cum și asupra unei acțiuni în reclamarea unui supliment de dotă cuvenit soției, acțiunea având însă un caracter mobiliar. Este nesigură și controversată chestia, dacă barbatul putea să fie urmărit asupra creanțelor și acțiunilor dotale pentru datoriile sale. Se citează hotărâri și pro și contra. Tessier[2] susține, că se putea face urmărirea; că însă femeea avea dreptul a interveni la cas de insolvabilitate a bărbatului și să se opună la urmărire[3], ca și în dreptul roman. In Toulouse.

266. In Lyonnais, Beaujolais, Forez et Mâconnais, In țările ce

[1] V. Dalloz, Rép. op. cit. no. 3332, 3333, 3334.
[2] Questions sur la dot. no. 92 și 98.
[3] Dalloz, Rép. op. cit no. 3415.

ţineau de parlamentul Parisului:

ţări de drept scris, ca şi în toate cele cari ţineau de resortul parlamentului Parisului, s'a decis prin mai multe hotărâri din 16 Septembrie 1654, din 8 Mai 1657 şi 13 Iulie 1658, că dota mobiliară trebue protejată tot atât cât şi dota imobiliară, urmând a se aplica legea Julia. La 1636 a intervenit o hotărâre contrară, iar la 1664 April 16, Ludovic al XIV printr'un edict special decide pentru cele patru ţări citate, că aci nu se va mai aplica legea Julia, ci usurile care permiteau instreinarea dotei, *«comme étant plus accommodants à la société civile et plus favorables aux affaires de la famille et même necessaires au grand commerce qui fleurit en notre ville de Lyon et lieux circonvoisins à cause de l'avantage de la situation, lequel prouve l'abondance de toutes sortes de marchandises à notre royaume»*. Aşa dar, în urma acestui edict, dota mobiliară ca şi cea imobiliară era alienabilă. Baudry-Surville[1] citează un cas relatat de Bretonnier (Questions V. Dot) în care Primul president Lamoignon a refusat aplicaţiunea declaraţiunei regale în Auvergne, deşi această provincie ţinea şi dânsa de parlamentul Parisului, zicând, că ea nu era aplicabilă în această provincie.

In ţările care ţineau de parlamentul Parisului la care edictul nu se aplica, inalienabilitatea dotei mobiliare a continuat să subsiste alături de a dotei imobiliare. Se decidea deci, că obligaţiunile ori-căruia dintre soţi, sau a amândurora, nu se puteau executa asupra lucrurilor dotale mobile, şi aceasta nici chiar după desfacerea căsătoriei. Se admitea totuşi prescripţia creanţelor dotale în timpul căsătoriei şi liberarea debitorilor astfel, chiar dacă soţul era insolvabil la epoca restituirei dotei. In Auvergne, era admisă această prescripţie a creanţelor do-

---

[1] Op. cit. no. 1823, pag. 619.

tale, însă numai dacă bărbatul era solvabil la data restituirei dotei.[1]

267. In Savoia, printr'un edict din 1582 s'a decretat inalienabilitatea tuturor bunurilor dotale, mobile şi imobile.[2] In Savoia.

Am văzut până acum care erau drepturile bărbatului sub raportul înstreinărei dotei mobiliare consistând fie din bani, lucruri fongibile şi nefongibile, fie din drepturi, creanţe şi acţiuni.

268. In ce priveşte drepturile femeei, asupra dotei mobiliare, se decidea aproape în genere, în ţările de drept scris, că dânsa nu o putea înstreina, nu o putea angaja şi face urmăribilă prin obligaţiunile sale şi nici putea renunţa la ipoteca legală ce avea asupra bunurilor bărbatutul sau la ori-ce alte siguranţe legale. Ea se putea însă instreina pentru cauze necesare, de ex: a procura alimente familiei, a scoate de la închisoare, pe bărbat etc. Drepturile femeei.

269. Astfel în Auvergne (Coutumele tome 14 art. 3 şi tom 18 art. 1) şi de la Marche (art. 297 şi următori), femeea era strict oprită a înstreina averea sa dotală şi nu se putea obliga nici pentru soţ nici pentru acei pe cari ar fi putut să-i moştenească şi nici putea renunţa în nici un mod la garanţiile dotale, căci era oprită de la aceasta prin text expres.[3] Ea nu putea nici confirma obligaţiunile sale luate în timpul căsătoriei prin jurământ. In Auvergne, La Marche.

In alte ţări de drept scris, femeea, nu se putea obliga asupra dotei mobiliare nici în timpul căsătoriei, fără soţul său, sau chiar cu el şi nici după separaţiunea

---

1 Tessier, op. cit. No. 95.
2 V. Dalloz Rép. op. cit. No. 3415; V. şi suprà pag. 17.
3 Baudry-Surville, op. cit. no. 1823; Dalloz. Rép. op. cit. no. 3416.

de patrimonii. Ea nu putea fi executată asupra dotei după separaţia de patrimonii şi nici după moartea soţului.[1]

In Bordeaux. *270.* In Bordeaux, dota mobiliară era inalienabilă din partea femmeei ca şi din partea soţului. Ea nu o-putea înstreina nici separat, nici împreună cu soţul său şi nici chiar după separaţia de patrimonii, nu putea renunţa la garanţia ipotecară pentru dota sa şi o renunţare făcută de ea, nu era valabilă, dacă barbatul nu avea destulă avere pentru a răspunde faţă de această renuntare. Se admitea însă, că femeea îşi putea înstreina dota pentru a procura allmente familiei sau a scoate pe soţ din închisoare.[2]

In Dauphiné. (Grenoble) *271.* In Dauphiné care ţinea de Grenoble, femeea putea să doneze dota sa mobilă sau imobilă cu autorisarea soţului, iar în cazul lipsei de autorisare din partea acestuia, i se reservă usufructul. Ea putea să înstreineze dota pentru o causă nesesară, însă cu autorisarea justiţiei.[3])

In Provense. *272.* In Provense, femeea nu poate înstreina dota, fie că consistă în bani, în mobile sau imobile. Ea însă o poate înstreina pentru cauze juste şi oneste, ca daruri la copii, pentru alimente trebuincioase familiei etc.[4])

In Dijon. *273.* Terminând cu arătarea condiţiunei dotei mobiliare sub raportul înstreinărei în vechiul drept frances, (ţările de drept scris), să menţionăm, că în *Dijon* se aplica dreptul scris, adică dreptul roman. Prin edictul lui Enric IV din 1606, care abroga dispoziţiunile senatusconsultului Veleian, s'a permis femeei a se obliga pentru ea, ca şi pentru soţ şi chiar a dispune de dota sa.

---

[1] Dalloz. Rép. op. cit. ibidem. Tessier op. cit. no. 99.
[2] Eyquem op. cit. no. 69, pag. 42.
[3] Eyquem op. cit. no. 70. Baudry-Surville op. cit. 1823. pag. 620.
[4] Eyquem op. cit. no. 71. Baudry-Surville op. cit. no. 1823.

In dreptul frances modern.

Alienabilitatea dotei mobiliare în dreptul frances actual.

274. In Franța, în starea dreptului actual, chestiunea dacă dota mobiliară este alienabilă sau nu, este foarte controversată și controversa durează de mult. aproape de la apariținnea codului și se poate considera statornică și insolubilă, căci jurisprudența și doctrina s'a divizat de o parte și de alta, cea dintăi susținând inalienabilitatea, iar cea de a doua, urmând textele, susținând alienabilitatea.

Vom da aci motivele pe care se sprijină și o părere și cealaltă.

Părerea Jurisprudenței: Dota mobiliară este inalienabilă.

275. In părerea jurisprudenței franceze că dota mobiliară ca și cea imobiliară este inalienabilă, din partea femeei, găsim următoarele argumente:

1) Titlul secțiunei în care se află art. 1554 fr. este: Despre inalienabilitatea *fondului dotal.* Ori, cuvântul *fond*, are o accepțiune generală care cuprinde și imobilele și mobilele, căci așa este definit acest cuvânt și de către Academia francesă, când spune că : fond este capitalul unui bun. Apoi art. 1555 și 1556 fr. nu mai întrebuințează expresiunea *fond,* ci *bunuri dotale*, »biens dotaux», cea ce de sigur, că se raportă atât la mobile cât și la imobile. In fine, o dovadă mai mult, că cuvântul fond se poate referi și la mobile și la imobile, este că în art. 530 fr. se întrebuințează expresia *fond imobil.* cea ce nu s'ar înțelege întru-cât ar fi inutil, dacă cuvântul fond nu s'ar referi de cât la imobile.

2) Art. 83 din procedura civilă franceză când supune la comunicarea către ministerul public, pricinile privitoare la dota femeilor, nu distinge între dota imobiliară și cea mobiliară. Tot ast-fel art. 9 din legea de la 23

Mars 1855, care presupune cazul renunţărei femeei la ipoteca legală.

3) In fine, în al treilea rând, se invoacă ca argument istoric, jurisprudenţele parlamentelor din ţările de drept scris, după care, în cele mai multe părţi, dota mobiliară era inalienabilă, căci trebuia să se păstreze femeei intactă dota sa şi acţiunile de garanţie pentru restituirea ei, la caz de separaţie de patrimonii sau de desfacere a căsătoriei. Ori, legiuitorul codului Napoleon n'a putut trece cu vederea această stare de drept existentă şi aplicabilă, atunci când redactând codul civil, nu a arătat, că a înţeles să facă vre-o inovaţie.[1])

Drepturile barbatului du pă jurisprudenţă.

276. In ce priveşte pe bărbat, jurisprudenţa franceză îi recunoaşte dreptul de a înstreina dota mobiliară a femeei şi aceasta în temeiul art. 1549 c. civ. fr. (1242 român), argumentându-se din acea, că dacă barbatul are toate acţiunile contra debitorilor şi încasarea creanţelor dotale, trebue să aibă şi dreptul de dispoziţiune pentru o mai bună şi mai utilă întrebuinţare a dotei mobiliare, faţă de şansele de pagubă şi câştig ce presintă, fie că ea ar consista în lucruri fongibile sau nefongibile, consumptibile sau nu, ori în creanţe exigibile. Iată cum legitimează Curtea de Casaţie franceză în hotărârea sa din 6 Decembrie 1859 menţionatele chipuri de înstreinare a dotei mobiliare din partea barbatului: »*Attendu que sauf les cas de concert frauduleux entre le mari et les tiers, ces appréciations et ces actes rentrent dans les limites des pouvoirs du mari sur la dot mobilière; que si, à côté des avantages d'une administration intelligente et sage, se présentent les dangers d'une gestion imprudente, c'est aux conventions*

---

1 Dalloz. supplément au Répertoire. Contrat de mariage. Tome IV. pag 213, 214.

matrimoniales d'y obvier; que à defaut de stipulations spéciales, il y est pourou dans la mesure que la loi a jugé suffisante par la responsibilité du mari avec la garantie de l'hypothèque légale sur tous ses immeubles; que c'est ce recours hypothécaire de la femme qui ne peet être aliéné par elle; qu'ainsi, pour la femme, la regle de l'inaliénabilité quant à la dot mobilière se traduit dans l'impuissance légale de renoncer même avec l'autorisation de son mari aux créances resultant pour elle de la responsabilité encourue par celui-ci dans l'exercice du pouvoir d'administration qui lui appartient».[1]

277. Doctrina francesă în imensă majoritate[2] combate inalienabilitatea dotei mobiliare în privința femeei consacrată de jurisprudență și se întemeiază întru aceasta pe următoarele argumente: Părerea doctrinei franceze: Dota mobiliară este alienabilă.

1) Intitulatul secțiunei în care se află art. 1554 fr. «Des droits du mari sur les biens dotaux et de *l'inaliénabilite du fonds dotal.* Se face aci o diferență între bunurile dotale și imobilul dotal care se distinge de legiuitor dintre acele, pentru ca în mod excepțional, să fie declarat inalienabil. Aci cuvântul fond dotal are semnificația latină de imobil dotal. Apoi însuși art. 1554 fr.

---

[1] Dalloz Supplément ibidem. V. și Baudry-Surville op. citat. no. 1826 pag. 632.

[2] Baudry Lacantinerie, III, no. 420; Baudry-Surville, III, no. 1825. Arntz. III, no. 897; Guillouard IV, 2058; Huc. v. IX, no. 450; Laurent XXIII, no. 540. Odier, III. no. 1329; Troplong, v. IV, no. 3225; Thiry, III, no. 519: Planiol. v III, no. 1576. Aubry et Rau v. V. paragr. 537 bis, pag. 598; Coulon, Quest. de droit. II, p. 206; Duranton. XV, no. 542 urm. Marcadé, v. VI, art. 1554, no. 2 și 3: Toullier, XIV. no. 76: Vazeille. Du mariage. II. 330; Contrà: Bellot des Minières, IV, p. 88; Benoit I, 206; F. Herman C. civil, annoté, III, art 1554. no. 181 urm; Delvincourt, III, p. 112; Rodière et Pont, 1772 urm. Rolland de Villargues Rép. v. Régime dotal, no. 101; Pont. Revue critique, 1853. III. p. 655; Taulier, V. p. 278 urm. Grenier, Des hypothèques, I, 34; Tessier, De la dot, I, p. 288 urm. Quest. sur la dot, no. 106 urm. V. încă Pand fr. Mariage II, 10975, urm.

întrebuinţează expresia precisă de imobile când zice «*Les immeubles dotaux ne peuvent être aliénés ou hypothéqués*».

Aceaşi expresie se găseşte în art. 1557, 1558, 1559 fr. cari vorbesc de excepţiunile la inalienabilitate. In fine, sancţiunea la prohibiţia inalienabilităţei din art. 1561 fr. care vorbeşte de prescripţiune, nu priveşte, de asemenea, decât tot imobilele dotale.

Expresiunea «*bunuri dotale*» din art. 1555 şi 1556 fr, nu poate însemna altceva decât o variaţiune de stil, raportându-se tot la imobile, căci dacă s'ar referi la mobile, atunci ar urma, ca acestea să fie inalienabile cu mai multă restricţie, de cât imobilele, căci ar trebui, să se decidă, că numai în aceste singure cazuri ele s'ar putea aliena, adică în cas de căpătuire a copiilor.[1] *L'inaliénabilité est une exception, zice Laurent, que le législateur n'a admise qu'à regret et malgré lui; de droit commun, les biens peuvent être aliénés, l'intérêt public l'exige, l'intérêt bien entendu des particuliers. De là suit, que les biens dotaux de la femme ne sont frappés d'inaliénabilité que par les dispositions formelles qui en prohibent l'aliénation; tout bien qui n'est pas déclaré inaliénable, reste aliénable; et il faut une disposition formelle pour que l'on puisse admettre l'inaliénabilité, parce que c'est une exception à un principe fondamental de notre droit et l'exception, quand elle est admise, est de l'interprétation la plus stricte*».

2) Cercetând lucrările preparatorii ale codului Napoleon şi considerând atât Expunerea de motive la corpul legislativ a lui Berlier[2] cât şi raportul la Tribunat al lui Duveyrier,[3] din cari se vede, că preocuparea lor

---

[1] Baudry-Surville op. cit. tome III no. 1825. Laurent vol. 23 no. 541.

[2] Fenet XIII p. 682; Locré, XIII, p. 294.

[3] Fenet, XIII, pag. 756; Locré, XIII, p. 387.

era numai despre inalienabilitatea *imobilelor dotale*, singura expresie ce se vede întrebuințată și repetată, ușor se poate conchide, că legiuitorul codului Napoleon, nu s'a preocupat a hotărâ inalienabilitatea dotei mobiliare.

3) In fine, se mai invoacă ca argument, că legiuitorul nu s'a putut preocupa la 1804 de dota mobiliară spre a o decreta inalienabilă, din considerațiune, că pe atunci domnia principiul : *res mobilis res vilis*.

Doctrina francesă combate, asemenea și dreptul atribuit de jurisprudență barbatului de a înstreina dota mobiliară a femeei în temeiul art. 1549 fr. (1242 român) și cu drept cuvânt, căci zisul articol nu acordă barbatului de cât un drept de administrațiune, ceva mai larg, este adevărat, ca la un administrator ordinar, dar nicăieri nu-i acordă dreptul de a dispune de lucruri cari nu sunt proprietatea lui și care rămân ale femeei sale. Jurisprudența franceză invoacă considerațiuni de utilitate în întrebuințarea dotei și probabil. că are și reminiscența puterilor barbatului, din dreptul roman, care îl constituiau *dominus dotis*, cel puțin *civiliter*, pentru a-i acorda și în dreptul frances modern, puteri de dispozițiune, care însă nu resultă de nicăiri din texte de lege sau din principii.[1] Administrația soțului dotal este asemănată cu acea ce o are un mandatar și chiar i se zice în doctrină și jurisprudență, mandatar legal, în ce privește dota soției sale; Ori puterile unui mandatar general sunt acele fixate de rticolul 1988 c. civ. fr. (1536 rom.) după care: «Mandatul a conceput în termeni generali cuprinde numai actele de administrațiune.

Când e vorba de instreinare, hipotecă sau de facerea unor acte ce trec peste administrația ordinară, mandatul trebue să fie special.

E neîndoios dar, după acest text, că soțul dotal ca-

[1] Marcadé, art· 1553. pag. 41.

re nu are de cât un mandat general, fie şi legal, de administraţiune, că nu poate face acte de dispoziţiune.

Dacă argumentarea ce se face în jurisprudenţă pe baza art. 1549 c. civ. fr. ar fi cea bună, atunci ar fi urmat, ca barbatul dotal care are şi administraţia imobilelor dotale şi acţiunile petitorii privitoare la ele, să aibă şi dreptul de dispoziţiune asupra lor; că dacă totuşi nu are acest drept pentru că i-l refuză în mod expres, art. 1554 c. c. fr, apoi fără acest text, dreptul lui de dispoziţie ar trebui să fie necontestat după art. 1549 c. civ. fr. Ori, cum ar putea barbatul dispune de un imobil care n'ar fi în proprietatea lui fără un mandat special din partea proprietarului imobilului, mai ales, că în Franţa este anume text care spune că: *la vente de la chose d'autrui ést nulle ?*

De altfel, dacă barbatul dotal prin puterea lui de administraţie a mobiielor dotale, ar acapara oare-cum şi dreptul de a dispune de ele ca proprietar, cum s'ar împăca aceasta cu art. 1551 c. civ. (1245 rom.) după care numai dota preţuită trece în proprietatea barbatului, considerându-se preţuirea ca o vânzare, pe când în toate celelalte casuri, femeea este acea care rămâne proprietară. Reesă evident din toate acestea, cum dar jurisprudenţa franceză, în contra tuturor textelor de lege. acordă barbatului dotal asupra dotei mobiliare, un drept de a dispune, care nu se poate explica de cât istoriceşte, în mod tradiţional. [1] Iată cum se exprimă Laurent[2] cu privire la aceasta, criticând decisia casaţiei franceze, citată mai sus pag. (264 şi 265) care vrea să legitimeze dreptul de înstreinare a soţului pe consideraţii de utilitate din cauza şanselor de perdere şi alterare a efectelor mobiliare dotale: *Rien de mieux, mais qu'en faut-il conclure ? Logiquement la*

---

[1] Baudry-Surville, op. cit. III no. 1826, pag. 626.

[2] Op. cit. vol. XXIII, no. 542, pag. 536.

conclusion devrait être que la dot mobilière n'est pas inaliénable, et, par conséquant, que la femme en peut disposer avec autorisation du mari. Non, la femme n'a pas ce droit, mais le mari l'a. Voilà une singularité, disons mieux, une anormalie «inexplicable». Quoi! le régime dotal est stipulé pour donner à la femme une garantie contre le mari, la loi veut protéger sa faiblesse contre l'abus de la puissance maritale, elle lui d'éfend d'aliéner ses effets dotaux. Et cette même lui donnerait au mari un pouvoir illimité de disposer du mobilier dotal! Ainsi le mari dont on se défie, le mari contre lequel le régime est stipulé, dispose de la dot mobilière en seigneur et maître!»

Aşa dar, în Franţa, situaţiunea juridică actuală a dotei mobiliare sub raportul instreinărei este următoarea:

1. Femeea nu poate instreina dota mobiliară.

2. Barbatul poate dispune de dota mobiliară întemeindu-se pe puterile sale întinse de administraţiune.

3. După separaţiunea de patrimonii pronunţată între soţi, nu numai soţul nu mai poate instreina dota mobiliară, căci nu mai are calitatea de administrator dotal, dar soţia (femeea dotală) tot nu capătă dreptul de a instreina dota mobiliară, căci dreptul de administrare ce-i revine după separaţia de patrimoniu, nu-i ridică incapacitatea specială resultând din dotalitate.

Casurile de aplicaţiune a sistemului frances. Drepturile femeei. Ea nu poate înstreina mobilele dot. nici ceda reprisele sau ipoteca legală.

278. Să vedem acum pe scurt, cazurile mai frequente de aplicaţiune ale acestui sistem existent în Franţa. In ce priveşte pe femee, ea nu poate instreina direct dota sa mobilă nici înainte şi nici după o separaţie de patrimonii din pricina incapacităţii sale speciale resultând din dotalitate. Ea nu are administraţia dotei sale şi nici o acţiune privitoare la dânsa, căci ele sunt conferite barbatului, afară de acţiunea de partaj şi cele exclusiv personale. Incapacitatea femeei de a instreina do-

ta sa mobiliară apare, mai ales, cu privire la neputința de a ceda reprisele sale dotale și la neputința renunțărei sau subrogărei la ipoteca sa legală, care garantează acele reprise. Orice cesiune făcută de femee de aceste reprise, cu sau fără autorisarea soțului și orice renunțare sau subrogare la ipoteca sa legală care le garantează, înainte de desfacerea căsătoriei sáu separația de patrimonii, este nulă și nu poate avea efect de cât pentru reprisele parafernale. Incapacitatea femeei de a face asemenea acte exista și în dreptul vechiu frances,[1] unde era proclamată de tribunale, iar mai în urmă chiar sub codul civil.[2] Mai în urmă a intervenit însăși legea din 23 Martie 1855, care consacră această stare de drept, în mod formal. Femeea nu poate nici să primească înainte de separația de patrimoniu sau desfacerea căsătoriei de la debitorii săi personali sau ipotecari achitarea creanțelor sale dotale. Asemenea plăți sunt inoperante și debitorii mai rămân încă ținuți la obligațiunile lor.[3]

Femeea nu poate înstreina către soțul său.

279. Dacă femeea nu poate ceda reprisele dotale sau renunța la garanția și acțiunile pentru dânsele, în favoarea unui al treilea, este evident, că nu o poate face nici către soțul său, față de care, mai ales, i s'a și dat aceste garanții în scopul ca să i se poată restitui o dată dota sa integrală.[4]

---

[1] Dalloz. Rép. Contrat de mariage no. 3457.

[2] Aubry et Rau vol. V paragraf 537 bis. pag. 600. Baudry-Surville op. cit III no. 1830, pag. 642. Planiol op. cit. III no. 1582 Cass. fr. chamb. réunies, 14 Nov. 1846. Sirey 46, 1, 824. Sirey, 51, 1, 805. C. Pau, 11 Avril 1833. Dalloz Pér. 40, 2, 84. C. Rennes, 26 Janv. 1849. Dal. Pér. 5[illegible], 2, [illegible]19. Cas. 3. Déc. 1883. Dal. Pér, 84, 1, 334. Sirey 84. 1. 232. Cas. 13 Avril 1893. Dal, Pér. 94. 1. 407.

[3] Cas. fr. 23 Août 1854. Sirey 55, 1. 404. și 57. 1, 349. Aubry et Rau, op. cit. vol. V. paragr. 537 bis. pag. 601.

[4] Planiol, op. cit. III no. 1852.

280. Femeea dotală nu poate da nici descărcare pentru inscripţia ipotecară care garantează creanţele sale dotale, dacă nu'i sunt plătite şi nici aquiesa la o hotărâre care ar pronunţa radiarea ipotecei în aceste condiţiuni.[1] Ea nu poate compromite ipoteca sa legală, nici în mod indirect prin colocarea la tablou a unui creditor, cu preferinţă, când rangul acestuia nu'i-ar da acest drept.[2]

Ea nu poate mărturisi, aqiesa transige sau compromite.

281. Dacă femeea dotală nu poate înstreina valabil lucrurile sale dotale mobile, totuşi însă înstreinarea o dată făcută şi lucrurile intrate de bună credinţă în mâna unui al treilea, acesta le păstrează în basa prescripţiunei instantanee a mobilelor. *En fait de meubles la possession vaut titre*, căci mobilele dotale dacă sunt inalienabile din partea femeei, nu sunt şi inprescriptibile.[3] Tot astfel se decide şi în privinţa creanţelor dotale şi a intereselor lor cu privire la prescriptibilitate. Laurent distinge între aquisitorul direct a lucrurilor sau valorilor mobile de la femeea vânzătoare, şi un al treilea aquisitor de bună credinţă de la aceasta; acordă beneficiul prescripţiei acestuia şi o refusă primului aquisitor, faţă de care femeea are pentru reîntoarcerea lucrurilor vândute, nu o acţiune de revendicare, ci una de anularea vânzărei[4]

Aplicabilitatea prescripţiei instantanee.

282. Femeea dotală nu poate angaja nici indirect bunurile sale mobile dotale, prin obligaţiuni, etc. Ea nu poate fi urmărită asupra dotei sale mobiliare de credi-

Femeia nu poate instreina nici indirect

[1] Baudry-Surville, III, no. 1830 bis. pag. 641.

[2] Baudry-Surville ibidem. Planiol III, no. 1582; Cas. fr. 6 Déc. 1882; Dal. Pér. 83, 1, 219; Sirey, 84, 1, 27; Aubry et Rau. op. cit. vol. V. paragr. 537 bis pag. 601 şi notele 12 şi 13.

[3] Baudry-Surville, op. cit. III. no. 1830 pag. 638 şi no 1834 bis pag. 643. Aubry et Rau. loc. cit. pag. 602 şi notele 19 şi 20 şi toţi autorii.

[4] Laurent. vol. 23 no. 543.

torii săi și nici chiar de creditorii bărbatului, dacă el n'a consimțit la obligațiunea femeei și nu s'a obligat.[1] Nu poate face vre-o mărturisire, declarație în justiție care să o oblige asupra dotei sale mobiliare, și nici nu poate transige sau face vre-un compromis cu privire la drepturile mobiliare.

Autoritatea lucrului judecat are loc

283. Inalienabilitatea dotei mobiliare nu împedică însă, ca hotărârile judecătorești date cu privire la dânsa, să capete autoritate de lucru judecat.[2]

Când femeea poate renunța la inalienabilitate.

284. După desfacerea căsătoriei, femeea și moștenitorii săi pot renunța la beneficiul inalienabilităței dotei mobiliare, ratificând instreinările sau obligațiunile consimțite în timpul căsătoriei și care ar fi fost nule și îngăduind urmărirea dotei mobiliare.

Când femeea și-a stipulat alienabilitatea prin actul dotal.

285. Se înțelege, în casul când prin actul dotal se prevede dreptul pentru femee de înstreinare, în genere, a dotei sale, ca ea să poată înstreina atât dota sa imobilă cât și pe cea mobilă, bine înțeles cu consimțimântul barbatului; Totuși chiar în acest cas, se decide, că femea tot nu poate ceda reprisele sale dotale și nici renunța sau subroga la ipoteca legală ce are în contra averei imobile a soțului său pentru garantarea lor. Cu mai mult cuvânt, se decide astfel, mai ales, în casul când permisiunea de înstreinare a femeei prin actul dotal este privitoare numai pentru bunurile imobile,[3] căci în acest cas, mobilele rămân inalienabile.

---

[1] Baudry-Surville, III no. 1831; și 1830 bis.pag 642.Laurent XXIII no. 544; Aubry et Rau, loc. cit. pag 601. Planiol III no. 1581. Cas. fr. 18 Mai 1859. Sirey, 59, 1, 481; Dal Pér. 59, 1, 226;

[2] Aubry et Rau, vol. V parafr. 537 bis, pag. 603; Baudry-Surville III no. 1830 în fine.

[3] Aubry et Rau. vol. V. paragr. 537 bis. pag. 602; Taulier, V. p. 295 și 296. Marcadé. art. 1557; Rodière et Pont. III, 1784 Laurent XXIII. no. 546. Baudry-Surville, III, no. 1834; Guillouard, IV, no. 2067; C. Lyon, 6 Mai 1832; Sirey 33, 2, 625; Cas fr. 1 Iuin 1853; Sirey, 53, 1, 730. C. Lion, Sirey 46, 2, 361; Cas. fr.

286. Doctrina şi jurisprudenţa franceză admit, că toate excepţiunile legale la inalienabilitatea dotei imobiliare, cuprinse în art. 1555 până la 1559 c. civ. fr. sunt aplicabile şi la dota mobiliară şi că deci, în toate aceste casuri, observându-se formalităţile cerute, însă cu privire la lucrurile mobile, ea va putea să fie înstreinată.[1] Laurent constatând acest fapt, critică, cu drept cuvânt, cum jurisprudenţa franceză care după ce admite o inalienabilitate dotală mobiliară fără text de lege, iî admite apoi şi excepţiuni, tot fără lege.[2]

Excepţiile legale la inalienabllitate.

287. Să examinăm acum câte-va casuri de aplicaţiune de liberă înstreinare a dotei mobiliare din partea barbatului.

Dota alienabilă din partea barbatului Mobile corporale.

Este în afară de ori-ce discuţiune, puterea de înstreinare a barbatului, în ce priveşte mobilele corporale, lucruri fongibile rămase în proprietatea femeei şi mai ales, a lucrurilor nefongibile însă preţuite, cari au trecut astfel în proprietatea barbatului.[3]

Lucruri incorporale.

288. In ce priveşte lucrurile incorporale, ca acţiuni creanţe, drepturi, rente etc., de asemeni, s'a decis, în jurisprudenţă, că barbatul are dreptul de ale înstreina în calitatea lui de administrator al averei dotale. Cea d'intâi hotărâre a Curţei de casaţiune care a hotărât aceasta

---

Sirey. 47, 1, 616; Cas. fr. 4 Juin 1866, Sirey, 66, 1, 218; Dal. Pér. 66, 1, 321; Sirey 66, 1, 315; Dal. Pér. 66, 1, 322; Sirey 67, 1. 114; Dal. Pér. 67, 1, 24; Cas fr. Sirey, 68, 1, 270; C. Lion, Sirey, 85, 2, 154,--Contrá: Seriziat no. 141; Troplong IV, no. 3251 şi 3397; Pont: Des privilèges et hypothèques no. 453; Bertauld: De la subrogation à l'hypotheque légale no. 39; Gérardin, Revue pratique 1867. XXX, p. 97. Cas. fr. Sirey 53, 1, 730 şi C. Bordeaux, Sirey 54, 2, 263. V. şi pag. 270 nota 4, şi pag. 271 notele 1 şi 2 şi pag. 270 nota 2.

[1] Aubry et Rau loc. cit. pag. 602 şi nota 16; Baudry-Surville op. cit. III. no. 1833.

[2] Laurent XXIII, no. 546.

[3] Aubry et Rau. vol. V. paragr. 537 bis. pag. 599; Baudry-Surville, III. no. 1827; Dalloz. Rép. loc cit. no. 3425; Planiol, III, no. 1580. Laurent, XXIII, no. 542.

este din 1 Februar 1819. Această hotărâre consacră în dispositiv neputința femeei de a înstreina dota mobiliară nici într'un chip direct sau indirect, după ce printr'un motiv stabilește că, »*le marî étant seul maître de la dot mobilière dont il a la propriété ou la libre possession, lui seul peut en avoir la disposition... et qu'ainsi il était inutile d'en interdire l'aliénation à la femme.*[1]

Creanțe dotale. Astfel s'a decis, că bărbatul poate ceda unui terțiu o creanță dotală chiar înainte de exigibilitate[2] și chiar creanța dotală contra constituitorului dotei.[3] Mai departe, s'a decis, că el poate ceda și o rentă dotală.[4]

Curțile de apel din Franța au adoptat jurisprudența Curței de Casație și au decis, că bărbatul poate ceda ipoteca ca și rangul ipotecei cu care a asigurat un capital dotal; [5] poate ceda asemenea acțiunea în plata dotei mobiliare exigibile[6] și că poate ceda, angaja sau schimba, în genere, ori-ce creanță dotală ca și un proprietar.[7]

Rente. S'a decis, că poate transfera rentele perpetue precum le poate și consimți și poate stinge o rentă viageră, primind în schimb un capital ;[8] poate aduce într'o socie-

---

[1] Dalloz Rép. loc. cit. no. 3427.

[2] Cas. fr. Dal. Pér. 46, 1, 297; Dal. Pér. 48, 1, 214; Sirey, 48, 1, 721.

[3] Cas. fr. Dal. Pér. 51, 1, 89; Sirey, 53, 1, 729;

[4] Cas. fr. Dal. Pér. 51, 1, 309;

[5] C. Grenoble, 13 Juillet 48; Dal. Pér. 49, 2, 52, Sirey 48, 2, 753;

[6] C. Bordeaux. 18 Fév. 50; Dal. Pér. 50, 2, 141; Sirey, 50, 2, 339;

[7] C. Bordeaux 26 Mai 49; Dal. Pér. 52, 2 57. Sirey 50, 2, 97-103; V. Aubry et Rau loc. cit. pag. 600 și nota 8. Baudry-Surville op. cit. no. 1827 și nota 3 și 5. Dalloz Rép. no. 3427 și no. 3428.

[8] Cas. fr. 6 Déc. 1859. Dal. Pér. 59, 1, 501; Sirey 60, 1, 644. Sirey, C. Caen 26 Mars. 1862, 63, Sirey, 2, 62.

tate ca aport drepturi dotale mobiliare ;[1] poate compensa o datorie a sa personală față de un creditor care la rândul lui ar fi debitor cu creanță dotală; poate face novație, remitere de datorie sau de garanție a unei creanțe dotale și chiar transacțiuni asupra drepturilor dotale mobiliare.[2]

S'a decis încă, că soția împreună cu soțul său și chiar soțul singur, pot da în gaj titluri de valori dotale și că operația este valabilă căci dreptul de recurs al femeei contra soțului rămâne neatins;[3] s'a judecat și hotărât, că mobilierul dotal al femeei este cuprins și face obiectul asupra căruia se poate exercita privilegiul locatorului pentru plata chiriei convenite de soțul dotal, căci aceasta ar fi tot un gaj.[4] Gaj.

In ce privește rentele dotale asupra statului sau acțiunile băncei Franței, pentru transportul cărora se cere consimțimântul proprietarului, cererea de transport trebue făcută de ambii soți, adică și de femee, proprietara titlurilor de rentă sau a acțiunilor.[5] Rente asupra statului.

289. Dota mobiliară fiind alienabilă din partea soțului, ar urma, ca ea să fie și urmăribilă din partea creditorilor acestuia. Rațiunea acestei urmăriri ar sta în acea Dota sesisabilă.

---

[1] C. Pau, 14 Janr. 1854. Dal. Pér. 54, 2, 212. Sirey, 54, 2, 90: C. Montpellier 29 Nov. 1897. Dal. Pér. sous. Cass. 99, 1, 353.

[2] Baudry Surville op. cit. no. 1827. Troplong IV. no. 3235; Rodière et Pont. op. cit. III, no. 1862-1863; Dal. Rép. op. cit. no. 3430.

[3] Cas. fr. 13 Janv. 1874; Dal. Pér. 74, 1, 154; Sirey, 74, 1, 160.

[4] Aubry et Rau. op. cit. V, paragr. 536. p. 555. Baudry-Surville, III. no. 1827; Guillouard IV, no. 1822, 2063; Planiol II, no. 1584; Dalloz Rép. op. cit. no. 3435. Troplong. no. 3246; Rodière et Pont. op. cit. III. no. 1775; Tessier. Quest. sur la dot. no. 121 și 129. Cas. fr. 4 Août 1856; Dal. Pér. 56, 1, 335; Sirey, 57, 1, 216;

[5] Dalloz Rép, no. 5432-5434.

că dacă se dă dreptul soţului a o vinde de bună voe şi cu banii prinşi din vânzare să-şi plătească datoriile, pentru ce nu s'ar putea urmări direct de creditorii lui pentru plata acelor datorii?[1] Chestia e însă contraversată.

Modul de obligaţiune.

290. Pentru a obliga sau angaja dota mobiliară, soţul dotal o poate face în toate chipurile prevăzute de lege, adică făcând orice convenţiuni şi forme prevăzute de codul civil. Când însă alături de soţ, care poate obliga dota mobiliară, semnează şi soţia, aceasta nu micşorează puterea şi efectul convenţiunei încheiete, deşi semnatura femeei este ne-necesară, întru cât ea nu poate nici într'un chip înstreina sau angaja dota sa mobiliară. Când soţia este acea care face actul de instreinare şi soţul consimte, atunci se decide, că consimţimântul soţului echivalează cu chiar o instreinare din partea lui, iar dacă consimţimântul lui este deosebit şi posterior instrăinărei făcute de femee, atunci se consideră, că femeea a înstreinat având mandat de la soţul său care a ratificat înstreinarea. Instreinarea consimţită de soţ cu condiţie ca să o aprobe femeea sa, este valabilă ca o vânzare sub condiţiune şi va opera întocmai după regulele stabilite la obligaţiunile sub condiţiune.[2]

Instreinările făcute cu fraudă sunt nule.

291. Cu toată puterea de disposiţiune atribuită soţului de jurisprudenţa franceză în ce priveşte dota mobiliară de ori-ce natură, s'a decis totuşi, că înstrăinările făcute de dânsul în frauda drepturilor femeei, adică cu complicitatea terţiilor cu care a contractat, nu pot fi valabile faţă de dânsa, care le poate ataca în nulitate, de câte

---

[1] Dalloz Rép. op. cit. no. 3435. Troplong op. cit. IV no. 3243 3246. Contrà: Aubry et Rau op. cit. vol V, paragraf 536, p. 555. Guillouard IV. no. 1821; Tessier Quest. sur la dot. p. 59-68. Pand. fr. Mariage, II, 9397.

[2] Baudry Surville op. cit. III, no. 1828. Cas. fr. 22 Mai 1855. Dal Pér. 55, 1, 321. Sirey 55, 1, 412.

ori poate resulta pentru ea un prejudiciu, mai ales ca urmare a insolvabilităței soțului său.[1]

292. S'a decis, asemenea, că soțul dotal nu poate înstreina nici singur și nici chiar împreună cu soția veniturile viitoare (arrérages) unei rente asupra statului, afară de cazul când instreinarea ar fi permisă prin contractul de căsătorie.[2] Tot astfel cu orice venituri viitoare de valori dotale, căci decisia citată sub nota 2 nu distinge.

Nu se pot aliena veniturile viitoare, în întreg.

In privința fructelor și veniturilor dotale, puterea de dispozițiune a soțului, este mărginită; el nu poate instreina integral veniturile viitoare a valorilor dotale dacă nu instreinează însuși titlul valoarei dotale, căci ar însemna să-și înstreineze dreptul de usufruct în sine, care știm, că este incesibil, fără distincție pentru ori-ce avere dotală, mobilă ca și imobilă, el urmând a fi afectat la înlesnirea sarcinilor căsătoriei. Venitul neputându-se ceda de cât parțial, nu va fi deasemenea urmăribil de creditorii soțului de cât în limita apreciată de justiție, ca constituind un prisos peste trebuințele căsătoriei.[3]

293. Terminând cu arătarea sistemului juridic ce guvernează dota mobiliară în Franța, să arătăm, că în casul când prin contractul de căsătorie s'a stipulat alienabilitatea dotei mobiliare, sub condițiune de remploi, cea ce constitue o diminuare a puterei barbatului de a dis-

Alienabilitate sub condiție de remploi.

[1] Aubry et Rau op. cit. vol. V. parag 537 bis. pag. 600. Baudry Surville op. cit. III, no. 1829, Guillouard IV, no. 2061. Cas. fr. 26 Mars 1855. Dal. Pér. 56, 1, 326. Sirey 55, 1, 481.

[2] Baudry Surville op. cit. III no. 1829. Dalloz Rép. op. cit. no. 3433. C. Paris 13 Fév. 1845. Dal. Pér. 45, 2. 158. Sirey 46, 2, 175.

[3] C. Montpellier, 1 Fév. 1828; Dal Pér. 28, 2. 158. C. Poitiers, 23 Déc. 1891. Dal. Pér. 93, 1, 311; Sirey 95, 1, 35. C. Paris, Sirey 96, 2, 261. Baudry Surville op. cit. III no. 1829. Dalloz Rép. op. cit. no. 3438 și 3440.

pune în mod liber şi absolut de dota mobiliară, este evident, că înstreinarea nu se va mai putea face valabil de cât cu condiţiunea facerei reîntrebuinţărei. La facerea unei întrebuinţări sau reîntrebuinţări trebue să participe şi femeea, ca proprietară şi să consimtă, afară numai dacă barbatul a avut mandat a o face singur. Terţii sunt şi în acest cas garantaţi de principiul prescripţiunei instantanee: «*En fait de meubles, possession vaut titre,*» dacă instreinarea poartă asupra unui mobil corporal. Ei n'ar putea fi ţinuţi de nefacerea reintrebuinţărei, nici în casul când înstreinarea ar avea de obiect o creanţă sau un drept, ori un fond incorporal, dacă contractul dotal nu-i obligă în mod expres la aceasta. Vor fi ţinuţi însă intotd'auna de nefacerea reintrebuinţărei când contractul dotal îi obligă la acest lucru şi sunt răspunzători de valoarea creanţei, cu titlu de despăgubire şi în plus, alte daune, dacă ar fi locul. Răspunderea terţiilor de nefacerea reîntrebuinţărei este aceiaşi, fie că causa de remploi este convenţională, fie că este legală sau judiciară. Şi nu se mărgineşte numai la existenţa reintrebuinţărei, ci chiar la utilitatea şi suficienţa ei, în cas când convenţia părţilor prevede obligaţiunea precisă pentru terţii, de a supraveghea felul şi întinderea, adică valoarea calitativă şi cantitativă a reintrebuinţărei.

Sub aquisitorii. în lipsă de remploi n'au răspundere.

294. Sub aquisitorii următori a lucrurilor dotale mobiliare, n'au nici o răspundere pentru nefacerea reîntrebuinţărei, căci nu sunt ţinuţi la aceasta prin contractul dotal şi apoi sunt aparaţi de prescripţia instantanee: «*En fait de meubles.*[1]

Ce drepturi are femeea.

295. In ce priveşte pe femee, stipulaţia alienabilităţei dotei mobiliare cu clausă de remploi, îi conferă în

[1] Baudry Surville op. cit. no. 1835-1839. Eyquem op. cit. pag. 176.

cas de a avea ea administrarea bunurilor sale, puterea de a-şi înstreina averea mobiliară.[1]

In dreptul vechiu român.

296. Când am studiat inalienabilitatea dotei imobiliare, am văzut supra pag. 18 şi următori, că în dreptul român vechiu, în Pravilniceasca condică a lui Alexandru Ion Ipsilante, care s'a aplicat în Muntenia de la 1780—1817, în Codul Caragea, a lui Andronache Donici şi în Codul Calimach, textele se exprimă cu privire la zestre sub raportul instreinărei, în mod generic, oprind instreinarea ei, fără a distinge între dota mobiliară şi cea imobiliară. Dacă considerăm această generalitate de exprimare a textelor, ar trebui să conchidem la inalienabilitatea dotei mobiliare sub aceste legiuiri. Dacă însă considerăm, din potrivă, că toate aceste legiuri se inspirau din Basilicale, adică din dreptul roman, atunci va trebui să conchidem că şi sub dânsele, ca şi în dreptul roman, dota mobiliară era alienabilă din partea ambilor soţi, sau cel puţin din partea soţului care este şi administratorul ei legal şi deci un fel de dominus dotis, pe când numai dota imobiliară era inalienabilă D-l Alexandresco, eruditul nostru comentator al dreptului civil[2], găseşte că, în dreptul nostru anterior, dota mobiliară era alienabilă şi tot astfel a hotărât şi jurisprudenţa noastră. Sunt însă şi oare cari păreri deosebite.[3]

Dota mobiliară în dreptul vechiu român. Se putea instreina ?

297. In jurisprudenţă, s'a decis, că sub legiuirea Caragea, femeea cu autorisaţia soţului putea instreina dota

In Cod. Caragea cum a decis Jurisprudenţa ?

[1] Eyquem ibidem.
[2] Alexandresco op cit. v. VIII; pag. 336.
[3] A. Pascal şi Al. Giani. Gazeta tribunalelor anul 1861. no. 2 pag. 15; no. 19, pag 154; no. 23 pag. 190 şi no. 24. Aceste citaţiuni sunt luate de la D-l Alexandresco.

sa mobiliară. Astfel Tribunalul Ilfov[1] secţia II-a printr'o sentinţă din 1 Decembrie 1880 argumentează în modul următor:

«Asupra celui d'al treilea motiv, că vânzarea zisului fond de farmacie este nulă pentru motiv, că acea farmacie era dotală şi că dota chiar mobiliară era declarată inalienabilă de codul Caragea:

Având în vedere Partea III-a Cap. XVI, Codul Caragea, unde în art. 32 pentru zestre, se zice: «Nici bărbatul nici muierea nu pot să vânză zestrea, sau să o zălogească, sau să o dăruiască» afară de cazurile prevăzute special de articolele următoare ale acestui cod.

Considerând că deşi la prima vedere acest art. 32 pare a declara inalienabilă orice avere dotală, fie imobilă, fie mobilă, fără distincţiune, totuşi aceasta nu poate fi adevărat, căci legiuitorul Codului-Caragea n'a avut în vedere în acel articol 32 de cât imobilul dotal.

Considerând că aceasta se vede îndestul din art. 33 şi 34 Cod. Caragea, unde se vede, că legiuitorul în aplicarea dispoziţiunilor art. 32 nu prevede de cât dota imobiliară pe care o declară alienabilă numai sub oare-care condiţiuni.

Având în vedere că aceasta reese asemenea din circulara Departamentul Dreptăţei cu No. 45, din 2 Ianuarie 1848 prin care acel departament, dând instrucţiuni tribunalelor pentru aplicarea art. 32, menţionat mai sus, nu prevede asemenea aplicarea lui de cât la imobilul dotal.

Considerând că aceasta resultă şi din art. 23 Partea III-a capit. 8 Pentru împrumutări şi datorii, Codul caragea.

Considerând că acesta este sensul art. 32, după întreaga economie a legiuirei Caragea în această privinţă.

Având în vedere, de alminteri, că principiul inalienabi-

---

[1] Dreptul 1880-1881 no. 22 pag. 173-175;

lităței aplicat la obiectele mobile ar fi de o aplicațiune foarte rară și dificilă, de oarece deținătorul acelor obiecte ar fi acoperit în cele mai multe casuri de maxima salutară : En fait de meubles, la possession vaut titre.

Având în vedere că principiul inalienabilităței, principiu esențialmente excepțional, contrar tuturor principiilor de economie socială, contrar comerciului și industriei, ruinător al creditului public, nu poate fi consacrat de autoritățile judecătorești, de cât numai când este scris în lege, în termeni, categorici, neîndoioși și necombătuți de alte dispozițiuni ale legei.

«Având în vedere că în art. 32 menționat, nu numai că «acest principiu nu este scris, în mod categoric, dară că din «contra, din art. 33 și 34 de la zestre Codul Caragea, din art. «23 Partea III, Cap. VIII și din circulara Departamentului «Dreptăței cu No. 45 din 2 Ianuarie 1848, se vede îndes- «tul că legiutorul Codului Caragea nu a înțeles a admite «acel principiu excepțional de cât pentru imobilul dotal și că «prin urmare judecătorul nu poate întinde inalienabilitatea «și la dota mobiliară.

«Având în vedere că, astfel fiind, dota mobiliară era «alienabilă sub regimul Codului Caragea.

Curtea de Casație prin decizia No. 213 din 1881[1] decide în acelaș sens, argumentând însă nu numai din alte dispozițiuni ale legei Caragea în afară de art. 32 ci și pe temeiul tradițional al dreptului roman, pe Basilicale. Iată cum se exprimă înalta curte: «*Considerând că, pentru aplicarea puținelor dispozițiuni ale Codului Caragea, putem recurge la dreptul roman Justinian astfel precum e în legislația bizantină care a avut o explicație imediată în țările române; că regulile dreptului roman sunt că, bărbatul poate înstreina tot ce i s'a dat ca zestre, afară de imobilele dotale (vezi cod. lib. 5, titl, 12* **De jure dotium;**

[1] Buletin 1881 pag. 496.

Digeste, lib. 23 titl. 5 și cod. lib. 5, titl. 23 **De fundo dotali**), *dispoziții care sunt reproduse și în Basilicale (lib. 29 titl. 1 capit. 110 și titl. 1 cap. 110 și titl. 6); că afară de acestea, aplicarea continuă a dispozițiunilor codului Caragea din partea III-a, capit. 16, paragraful 26 și următori, a fost în sensul dreptului roman, adică că: numai imobilul dotal este inalienabil; că această aplicare se confirmă și prin circulara departamentului dreptăței din 2 Ianuarie 1848 și 14 Ianuarie 1849; că dispozițiile codului Caragea au a fi înțelese astfel, că numai imobilul dotal e inalienabil, aceasta resultă și din analogia și combinarea paragrafelor 26, 27, 28, 32; apoi din împrejurarea că în paragraful 31 urm. legiuitorul codului Caragea se ocupă numai de lucrurile dotale nemișcătoare și în fine, din paragrafele 33-35 a aceluiaș cod, care nu se pot înțelege de cât numai în privința imobilelor dotale*».

Am reprodus aproape în întregime ambele aceste hotărâri, singurele publicate, pentru a se vedea neschimbate argumentele jurisprudenței noastre, care hotărăște alienabilitatea dotei mobiliare sub codul Caragea.[1] Din sentința Trib. Ilfov citată, se mai vede și reaua dispozițiune a Tribunalului către inalienabilitatea dotală în genere, găsind-o contrară economiei sociale și creditului public.

In celelalte legiuiri.

298. In ce privește celelalte legiuiri, ca Pravila lui Matei Basarab, Codul lui Ipsilante, Codul lui Andronache Donici și Codul Calimach, pentru aplicațiunea textelor privitoare la dota mobiliară sub raportul înstreinărei, nu avem jurisprudențe cunoscute. Credem însă, că toate aceste legiuiri având de sursă dreptul roman bizantin, a

---

[1] Vezi și decisia Curței de Apel București s. II-a no. 53 din 1881.

trebuit să urmeze dispoziţiunilor acestui drept, în privința dotei mobiliare, adică să fie alienabilă cel puţin din partea soţului, în timpul căsătoriei.[1]

Este neîndoelnic, că aceiaşi situaţiune juridică urmează să aibă dota mobiliară sub regulamentele organice ale Moldovei și Munteniei, căci tot legiuirile Caragea şi Calimach se aplicau.

In dreptul român actual (sub codul civil).

299. In dreptul nostru, chestia dotei mobiliare sub raportul înstreinărei este tranşată prin introducerea art. 1249 c. civ. care lipseşte din codul civil francez și care prevede în mod formal dreptul pentru femee cu autorisaţiunea soţului, de a putea, o înstreina. Este neîndoios, că legiuitorul român introducând acest articol, a făcut-o având conştiinţa controversei ce există în dreptul frances și cu voința de a o curma. Iată cum se exprimă acest articol: Art. 1249: «*Dota mobiliară care după distinctiunea art. 1245-1246, este proprietate a femeei, nu poate fi alienată de aceasta de cât cu autorisațiunea bărbatului, sau la caz de refuz din partea acestui, cu permisiunea judecăței*».

Alienabilitatea dotei mobiliare în dreptul român actual.

300. Raportarea acestui articol la distincţiunele art. 1245 cod. civ. este logică și raţională, căci după acest din urmă articol, dota mobiliară poate consista în obiecte mişcătoare, preţuite prin contractul de căsătorie și care astfel devin proprietatea bărbatului, sau din obiecte mişcătoare nepreţuite, cari rămân în proprietatea femeei, sau în fine, din obiecte mişcătoare care deşi preţuite

Raportarea art. 1249 c. civ la art. 1245 c. civ.

[1] Vezi textele acestor legi suprà pag. 18 şi următori.

însă se arată prin contractul de căsătorie, că nu trec în proprietatea bărbatului, ci rămân tot în proprietatea femeei. Articolul 1249 raportându-se la aceste distincţiuni, hotărăşte asupra ipoteselor în care dota mobiliară a rămas în proprietatea femeei.

Raportarea art. 1249 c. civ. la art. 1246 c. civ.

301. In ce priveşte însă raportarea art. 1249 c civ. la art. 1246 cod. civ. ea mi se pare lipsită de logică, căci art. 1246 c. civ. vorbeşte de nemişcătoarele dotale, adică de dota imobiliară, care sau rămâne în proprietatea femeei, sau trece în proprietatea barbatului prin preţuire însoţită şi de o declaraţiune expresă în acest sens, în contractul matrimonial. Ori, şi într'un cas şi într'altul imobilele dotale, n'au nimic de comun cu drepturile femeei de alienabilitate asupra dotei mobiliare rămasă în proprietatea ei. In adevăr, în cazul când imobilele dotale sunt proprietatea femeei, ea nu le poate înstreina, nici singură, nici cu consimţimântul soţului, conf. art. 1248 cod. civil, afară numai dacă nu se află în casul excepţional, al permisiunei înstreinărei prin contractul de căsătorie, şi chiar în acest din urmă cas, se ştie, că femeea măritată nu poate înstreina nimic—necum imobile dotale—fără autorisarea soţului, din pricina incapacităţei sale generale (art. 199 urm. cod civ.) aşa că textul art. 1249 c. civ. când se referă la art. 1246 c. civ. sau face o eroare, sau vrea să spună un lucru inutil şi de prisos, anume că, femeea nu poate înstreina imobile dotale—când poate face aceasta după actul dotal—fără autorisarea soţului, care este şi usufructuarul averei dotale şi deci interesat direct la înstreinare.

In cas când imobilele dotale prin preţuire şi declaraţiune expresă în actul dotal, ar trece în proprietatea bărbatului, e bine de văzut, că art. 1249 c. civ. nu lă-

murește nimic, căci bărbatul fiind proprietar și în întregime capabil, de a dispune cum vrea de averea sa, femeea dotală nu poate avea nici o relațiune de drept, sau vre-o analogie juridică, în ce privește drepturile ei de proprietară asupra dotei mobiliare cu acele ale soțului, proprietar de imobile dotale, sub raportul înstreinărei.

Considerând textele art. 1245 și 1249 cod. civil, observăm că dota mobiliară sub raportul înstreinărei poate presenta următoarele ipotese din punct de vedere a obiectului dotei și capacitatei soților dotali:

A) Averea dotală mobiliară a rămas în proprietatea femeei.

B) Din contra, ea a trecut în proprietatea soțului.

Dota mobiliară, în principiu, e proprietate a femeei și alienabilă

302. A. In principiu, ori ce avere mobilă adusă în dotă este proprietatea femeei, căci ea este acea care se află înzestrată. Asupra averei mobile ce face obiectul dotei sale femeea are dreptul de înstreinare însă numai cu autorisațiunea soțului. Puterea de disposițiune aparține femeei ca proprietară, iar soțul îi complectează numai capacitatea generală, dându-i cuvenita autorisare. Cu privire la acest fel de dotă nu există o incapacitate specială pentru femee de a o înstreina, cum există cu privire la imobilele dotale. Femeea ar putea înstreina dota sa mobiliară și fără consimțimântul și autorisarea soțului său, însă în acest cas are absolută nevoie, pentru validitatea actului, de autorisarea judecăței, cum pretinde formal partea finală a art. 1249 cod. civil.

Dreptul femeei de a înstreina dota sa mobiliară cu consimțimântul soțului, sau în lipsă, cu autorizarea justiției, se poate exercita pentru orice cauză, fie pentru a specula și transforma lucrurile dotale, fie pentru a obvia la adevărate nevoi căsătorești, ca în casurile pre-

văzute de art. 1250, 1253 cod. civil. In casul art. 1253 cod. civil, femeea dotală, n'are nevoe de autorisarea justiției pentru înstreinarea dotei sale mobiliare, dacă aceasta n'a fost declarată inalienabilă în mod expres prin contractul de căsătorie[1] ceia ce este permis în baza principiului libertăței convențiunilor.

Femeea are contra soțului garanții pentru dota alienabilă.

303. Cu toate că femeia rămâne și este, în principiu, proprietara dotei sale imobiliare, în lipsă de stipulațiune contrară prin actul dotal și deși numai ea, o și înstreinează ca proprietară, iar soțul numai o asistă pentru autorisare, totuși legea acordă femeei pentru dota sa alienabilă prin art. 1281, 1754 și 1757 cod. civil o ipotecă asupra averei barbatului, care constitue o garanție pentru dânsa de restituirea dotei, în cas când este locul. Dat fiind că legiuitorul prin citatele articole nu distinge care avere dotală alienabilă — adică pentru cea rămasă în proprietatea soției sau pentru acea trecută în proprietatea soțului — ea, femeea, are dreptul la ipoteca legală în averea bărbatului, urmează să credem, că și pentru dota mobiliară rămasă în proprietatea sa femeea are acea ipotecă legală. Rațiunea legiuitorului ar sta în acest cas, în aceea că femeea este presupusă totdeauna, că face o înstreinare după îndemnul și sfatul bărbatului, și de aceia îl și constitue responsabil. Este atât de adevărat, că aceasta trebue să fie rațiunea exactă, încât vedem în art. 1249 cod. civ. că legiuitorul prevede formal autorisarea soțului la alienabilitatea soției, lucru de care n'ar mai fi fost nevoie față de art. 199 cod. civ.; dacă însă legiuitorul o mai cere și prin art. 1249 c. civ., este pentru că voește să arate, că soțul

[1] Alexandresco vol. 8 pag. 337. C. București Dreptul 1876 no. 18.

dotal trebue să fie şi el interesat la păstrarea averei mobiliare, la care de altfel şi este legalmente interesat, căci are dreptul de usufruct asupra ei şi trebue să răspundă ca administrator, de direcţiunea şi conducerea femeei şi averei sale dotale.

304. Am zis mai sus că, în principiu, femeea ar trebui considerată proprietara oricărei averi dotale mobiliare, dacă prin contractul de căsătorie nu se dispune altfel; în fapt şi considerând dispoziţiunile art. 1242 codul civil, după care numai soţul dotal are administraţiunea, usufructul, acţiunile dotale şi dreptul de a primi capitaluri, este evident, că dota consistând în bani şi lucruri fongibile ori consumptibile, care se remit barbatului, şi chiar din lucruri corporale rămase în proprietatea femeei,[1] o va putea întrebuinţa şi numai el singur dispunând de dânsa, rămânând însă bine înţeles obligat şi răspunzător faţă de femee.

Deşi femeea e proprietară a dotei mobile, totuşi soţul o poate înstreina.

Iată cum se exprimă în această privinţă Inalta Curte de Casaţie la care trimitem prin nota 1: «Considerând că, ţinând seamă de nestabilitate, de împrejurarea că, lucrurile mişcătoare pot fi supuse peirei sau stricăciunei, de trebuinţele familiei precum şi de drepturile bărbatului ca administrator al averei dotale, mobilele dotale corporale pot fi înstreinate fără ca să se opue clausa inalienabilităţei şi achisitorul de bună credinţă a unor asemenea bunuri corporale va fi apărat prin regula art. 1909 c. civil; prin urmare, înstrăinarea unor mobile dotale corporale făcute de soţ va fi valabilă, afară dacă ar fi fost la mijloc o înţelegere frauduloasă între soţi şi cei de al treilea şi aceiaşi soluţie va trebui să fie admisă şi pentru mobilele dotale necorporale lăsate la dis-

[1] Cas. rom. s. II 9 Decembrie 1903. Curierul judiciar no. 12 pag. 100. Alexandresco vol. 8 pag. 205.

posiţia soţului, pe care soţul va putea a le ceda sau înstreina spre a'şi procura imediat mijloacele necesare pentru întreţinerea familiei.»

Din acest important considerent resultă o mulţime de constatări de mare importanţă juridică: 1) că jurisprudenţa noastră adoptând aceleaşi raţiuni şi motive ca şi jurisprudenţa francesă, permite bărbatului a înstreina dota mobiliară a femeei, chiar în cas când acea dotă a fost declarată inalienabilă prin contractul de căsătorie; 2) Că această înstreinare făcută de soţ, ca să fie valabilă însă, trebue să nu fie pătată de fraudă căci în acest din urmă cas, e locul a se anula înstreinarea de către femee; 3) că înstreinarea făcută de soţ face pe achisitorul de bună credinţă desăvârşit proprietar din momentul predărei lucrului înstreinat, în baza principiului prescripţiei instantanee din art. 1909 c. civ. cea ce însemnează, că femeea a cărei soţ—fără drept—i-a vândut un lucru dotal mobiliar, nu mai poate revendica lucrul de la aquisitorul posesor de bună credinţă; 4) In fiine, citatul considerent al Casaţiei române asimilează cu mobilele corporale şi pe cele incorporale în privinţa dreptului de înstreinare al soţului dotal, şi aceasta, să nu uităm în casul când ele sunt proprietatea femeei şi declarate inalienabile prin contractul de căsătorie. Cu atât mai vârtos deci, după această decisiune, se recunoaşte soţului dotal în puterea art. 1242 cod. civ. dreptul de a înstreina în mod direct, averea dotală mobilă a femeei, care n'a fost declarată inalienabilă prin contractul de căsătorie.

Când dota constă în bani.

305. Când dota consistând în bani, deşi înzestrată este femee şi deci proprietară prin dar, totuşi jurispru-

denţa[1] a decis, că în lipsă de orice stipulaţiune în actul dotal, banii trec şi devin proprietatea barbatului şi deci puterea lui de dispoziţiune asupra lor ar decurge din chiar dreptul lui de proprietar şi nu din simpla calitate de administrator cu puteri largi a capitalurilor dotale. In adevăr, dacă dăm art. 1246 cod. civ. un înţeles general şi cuprindem sub expresiunile «obiecte mişcătoare» *şi banii*, cari sunt prin excelenţă, obiecte mişcătoare şi încă *preţuite* prin însăşi valoarea lor de curs pe piaţa, iar mai departe, dacă considerăm şi art. 1273 cod. civil, care referindu-se la art. 1245 cod. civ. pune în aceiaşi situaţiune juridică şi banii ca şi lucrurile mobile preţuite prin actul dotal, atunci vedem, că jurisprudenţa citată este întemeiată când hotărăşte, că dota consistând în bani devine proprietatea soţului.

306. Când dota mobiliară consistă din lucruri consumptibile şi fongibile, dreptul de usufruct ce are barbatul asupra lor, implică dreptul de consumaţiune şi de înstreinarea lor şi deci puterea de dispoziţie a bărbatului relevează şi aci din calitatea lui de proprietar, ca usufructuar. Cand dota constă din lucruri fongibile şi consumptibile.

307. Când dota consistă în creanţe, obligaţiuni, bonuri etc. dacă acestea nu sunt preţuite prin contractul de căsătorie, rămân în proprietatea soţiei, care poate dispune de dânsele cu autorisaţiunea soţului, în chipul cum am arătat mai sus.[2] (v. art. 1275 cod. civ.) Când dota constă în creanţe şi drepturi.

---

[1] Cas, rom. s. I no. 360/1890; Buletin 1890 pag. 1138; C. Bucureşti s. III-a no. 221/1890; Dreptul no. 4/1891. Trib. Gorj, 25 Noemb. 1903. Cr. judic. no. 12 pag. 103/903.

[2] Cas. s. I no. 120/94 din cod. civ. adnotat de Hamangiu. Buletin 1894 pag. 262. Curierul judeciar 1894 no. 15; Alexandresco vol. 8 pag. 193 nota 2; Benoît, I, no. 104; Bellot des Minières, Traité du contrat de mariage, IV, p. 70 şi 71; Duranton, XV no. 559; Marcadé v. VI sur l'art. 1551, no. II; Troplong, IV, no. 3164-3165.

Femeea poate ceda reprisele dotale şi subroga sau ceda ipoteca legală ?

308. Dota mobiliară fiind alienabilă în cas când nu e stipulat contrarul prin actul dotal, s'a pus chestiunea dacă femeea poate ceda repetiţiunile sale dotale mobiliare sau ipoteca care le garantează.

Curtea de Casaţie s. I prin decisia no. 316/1884 a decis, că femeia poate face asemenea cesiune. Cred că hotărârea Casaţiei este neîntemeiată atât în ce priveşte reprisele dotale mobiliare, cât şi ipoteca legală înscrisă. In ce priveşte ipoteca legală înscrisă sau numai dreptul la ipoteca legală, art. 1218, 1757 şi 1760 c. c. sunt categorice şi am arătat supra pag. 41 urm. că şi jurisprudenţa actuală este fixată în sensul, că femeia nu le poate ceda sau renunţa la ele, fie în favoarea barbatului, fie în favoarea vre-unui terţiu. Raţiunea stă în aceea, că femeia s'ar pune astfel în imposibilitate de a fi restituită de dota sa, la ocasiune. In ce priveşte repetiţiunile dotale, logic, ar urma ca femeea să le poată ceda, dacă poate înstrăina dota sa mobiliară, căci ele ar representa nişte acţiuni dotale mobiliare, şi apoi legea n'ar interzice nicăeri o asemenea cesiune în mod formal. Cred însă, că femeea nu poate nici ceda reprisele sale dotale, nici a renunţa la ele, căci a decide altfel, ar însemna să scoatem pe bărbat din orice obligaţie de restituire a dotei mobiliare faţă de femee, lipsind astfel pe aceasta de o acţiune de acest fel, care constitue pentru dânsa în raporturile ei dotale faţă de soţ, unica garanţie, că acesta va fi prudent şi circumspect cu averea soţiei sale şi nu o va îndemna să facă acte de înstreinare, care să-i determine ruina ei materială şi a familiei sale, pentru înlesnirea traiului căreia i s'a constituit o dotă. Aceasta ar merge direct în contra scopului pentru care se constitueşte o dotă (art. 1233 cod. civil). De altfel,

pentru ce legiuitorul, prin art. 1281, 1754 şi 1757 c. civ. îi acordă femeei o ipotecă legală în averea soţului, dacă nu pentru garanţia restituirei dotei sale alienabile? Ipoteca legală ce i se acordă astfel, nu garantează o acţiune mobiliară, repausând pe un drept mobiliar, adică dota sa alienabilă? Şi cum? Accesoriul care garantează dreptul, adică ipoteca înscrisă sau mai mult încă, dreptul la ipotecă numai (art. 1757 c, civ.) să fie necesibil şi nealienabil, precum îl declară şi textele şi jurisprudenţa, iar dreptul mobiliar în sine, creanţa, să fie cesibilă şi alienabilă? Dacă legiuitorul prin art. 1757 cod. civ. a dispus, că femeea nu poate renunţa la dreptul ei de a lua o inscripţie ipotecară, adică nu poate renunţa la dreptul de a'şi asigura restituirea dotei sale de la bărbat, nu a dispus implicit, că dânsa nu va putea, din îndemnul barbatului, să se pună în imposibilitate de ori-ce restituţiune dotală? Dacă soţul, pe de-oparte, ar îndemna şi autorisa pe femeie a'şi înstreina dota sa mobilă, iar pe de altă parte, s'ar pune la adăpost de ori-ce restituire, îndemnând şi autorisând pe femee, fie de a ceda repetiţiunile dotale, fie de a renunţa la ele, nu însemnează aceasta, că dota femeei va fi o curată parafernă şi atunci nu s'ar modifica însăşi contractul dotal dintre părţi în timpul căsătoriei? Cea ce caracterizează mai ales dota, este însăşi acţiunea în restituire ce femeea are pentru ea în contra soţului. Suprimând această acţiune, care ar mai fi imboldul unui soţ dotal de a veghea la păstrarea dotei în interesul înlesnirei căsătoriei şi care ar mai fi avantajul dotei? In Franţa, în casul când este stipulată prin contractul de căsătorie alienabilitatea dotei mobiliare, ceia ce este identic cu situaţia juridică a dotei mobiliare de la noi, unde alienabilitatea

este de drept, din lege, se decide, de asemenea de cei mai de seamă autori şi jurisprudenţe, că femeea nu poate ceda reprisele sale. Iată cum se exprimă Aubry et Rau în vol. V paragraful 537 pag. 576 nota 65 ; *La réserve de la faculté d'aliéner les biens dotaux n'est pas incompatible avec le but du régime dotal qui doit protéjer la femme contre les conséquences des engagements qu'elle contracterait dans l'intérêt ou sous l'influence de son mari. En effet, l'aliénation des objets composant la dot donne ouverture, en faveur de la femme, à une reprise garantie par son hypothéque légale ; et si elle ne peut, ni céder cette action, ni renoncer a son hypothèque, sa dot lui demeurera assurée, quoi que sous une autre forme, et peutêtte d'une manière non moins complète on non moins efficace. Au contraire, la faculté laissée à la femme de ceder ses reprises, ou de renoncer à son hypothéque légale, irait directement contre le but du régime dotal, dont elle serait, en quelque sorte la négation. Cette faculté ne saurait donc être considérée comme comprise dans celle d'aliéner les biens dotaux, on comme en découlant par voie de conséquence et il faudrait, pour en admettre la réserve, une clause spéciale et formelle»* [1]

Femeea nu poate ceda reprisele dotale soţului său.

309. Este evident, că femeea ne-putând ceda reprisele sale dotale unui terţiu nu le va putea ceda cu atât mai mult chiar soţului său, faţă de care urmează a'şi păstra acţiunea în restituirea dotei sale.[2] Ea nu va pu-

---

[1] v. jurisprudenţele citate în notă; vezi şi supra pag. 272 şi nota 3; v. şi Baudry-Lacantinierie t. III no. 1830 bis şi 1831; Th. Huc, t IX, no. 453; Pand. belges t. XXXII, Dot. no. 449; Pand, franc. Mariage no. 10996; Cas fr. 4 Juillet 1881; Sirey 1882, 1. 194 şi Sirey 1880, 1, 360.

[2] V. supra pag. 270 şi nota 4.

tea da descărcare valabilă la ipoteca legală ce are contra soțului, sau subroga la dânsa pe soț ori pe un al treilea; nu va putea ceda rangul ipotecei și nici prioritatea în ordinea colocărei la tab'ou.[1]

310. Dota imobiliară rămasă în proprietatea femeei fiind alienabilă din partea ei, în mod direct, precum am văzut mai sus, ea urmează să fie alienabilă și în mod indirect, adică să fie sesizabilă de către creditorii femeei față de care dânsa s'a obligat, fie că acești creditori sunt anteriori sau din timpul căsătoriei. Aceasta se și decide astăzi atât în doctrină cât și în jurisprudență.[2] Creditorii soțului nu pot urmări averea dotală mobiliară rămasă în proprietatea femeei căci ea nu poate forma gajul lor. In cas de urmărire a lor, atât barbatul care are acțiunile dotale, cât însăși femeea ca proprietară și interesată în causă, poate interveni pe cale de contestație și anula urmărirea. Astăzi aceasta este frequent în jurisprudență și necontestat[3] Când însă bărbatul a d t cu amanet obiecte mobile de ale soției unui al treilea de bună credință sau când obiectele mobile ale soției garnisesc o casă închiriată de bărbat, se decide, că aceste lucruri se pot urmări de creditorul amanetar sau de locatorul care are și el un drept oarecum de gaj asupra lucrurilor ce se află în casa sa, având dreptul a se despăgubi din ele cu preferință, căci în ambele aceste cazuri, zișii creditori nu urmăresc lucrurile în virtutea dreptului lor general de creanță — pe care nici nu-l au față de femee, care nu e debitoarea lor, ci în virtu-

Dota mobiliară este sesisabilă.

---

[1] V. supra pag. 271 și notele 1 și 2.

[2] Alexandresco vol. 8 pag. 337; Jud. oc. Bârlad. Cr. jud. no. 4 din 1912.

[3] Alexandresco vol. 8 p. 205.

tea dreptului special derivând din gajul lor recunoscut în doctrină și jurisprudență și chiar de textul art. 1730 c. civ. din causa bunei lor credințe.[1] Este neîndoios, că în cas când acești creditori ar fi fost de rea credință, ceia ce se poate dovedi de către femeea dotală, gajul lor rămâne inoperant, căci ei nu mai pot fi primiți a urmări lucruri pe cari le știau că nu sunt a debitorului lor și pe care deci n'au putut conta.

Care dotă mobiliară se consideră în proprietatea femeei în vechiul drept?

311. Terminând cu partea aceasta a dotei mobiliare rămasă în proprietatea femeei, sub raportul înstreinărei, să arătăm în puține cuvinte, care dotă mobiliară se consideră a fi rămas în proprietatea femeei în dreptul vechiu român.

In pravila Matei Basarab

312. După pravila lui Matei Basarab zestrea este proprietatea femeei și devine a bărbatului numai în cas de prețuire. Iată cum se exprimă glava 265: «Zestrele prețuite pre bărbat rămân, de sunt, ori de vor muri, dobitoacele muerei; carele s'au dat zestre, ori de va fi stricat și ponosit hainele și, prețuirea deplin întoarce bărbatul îndărăt; iar zestrea care nu iaste prețuită la muiare iaste și dobânda și paguba.

In Codul Ipsilanti

313. După pravilniceasca condică a lui Alexandru Ion Ipsilante (vezi supra pag. 18), soția rămâne proprietara zestrei mobiliare, căci pierderea o privește pe ea, în casuri fortuite (art. 7).

Se pare, că prețuirea ei strămută proprietatea la bărbat, căci acesta e ținut a restitui bani în cas de lipsă a lucrurilor dotale (v. art. 3·) Dat fiind, că legea se inspiră din aceste pravile și obiceiul pământului, adică din isvoarele dreptului roman, urmează să decidem

[1] Cas. s. I no. 86/1890; Buletin Cas. 1890 p. 248; Cas. s. I no. 157/1891. Bul. Cas, 1891 pag. 427; C. Galați s. I no. 6/1888. Dreptul, No. 17[1888; Alexandresco vol. 8 pag. 205, 206 v. și supra pag. 275 și nota 4

că dota mobiliară se putea înstreina numai de către bărbat chiar când rămâaea în proprietatea femeei.

314. După codul lui Andronache Donici, gasim in capitolul XXXIII. articolul 6 și articolul 19 care lămurește cui aparține dota mobiliară. Astfel, în principiu proprietară se consideră femeea; art. 19: «*Femeea la cererea zestrei sale are jalobă* **in rem**, *fiindcă este stăpânul lucrurilor sale...*» Observăm înrudirea acestei legi cu principiile dreptului roman, unde femeea era proprietară *naturaliter* asupra dotei mobiliare și avea acțiunea în revendicarea bunurilor dotale: *si tamen extant.* In codul Andronache Donici.

Când însă, în Codul Andr. Donici, lucrurile mobile se arătau prețuite în bani, ele treceau în proprietatea bărbatului. Iată cum se exprimă textul, art. 6: «*Zestrea de va fi prețeluită și în foaia de zestre se va arăta în scris:* **atâția bani cutare lucru**, *atuncea barbatul este deplin stăpânul lucrului și volnic să-l vândă și să-l înstreineze cum și de va pieri a lui este paguba, căci are să răspunză și să întoarcă banii ce se arată în foaia zestrei. Ear de va fi înscris cutare lucru care face atâția bani, atunci însemnează că s'au dat zestre acel lucru arătându-se de ce preț este, pentru ca să nu-l poată schimba sau preface.*»

315. In codul Caragea, zestrea este totdeauna proprietatea femeei afară de cazul prețeluirei ei, când devine a bărbatului. Textele privitoare sunt: Capitol XVI art. 9: «*Zestre se zice averea femeei ce la căsătorie dă bărbatului ei cu tocmeală* **ca ea să fie stăpâna zestrei totdeauna**, *iar el să-i iea numai venitul.*» In codul Caragea.

Art. 10. *Nici barbatul poate vre-o dată să însușească stăpânirea zăstrei muerei sale, nici femeea rodul zestrei ei de la bărbatul său*, **ci zestrea este dreptul femeei iar rodul al bărbatului.**»

Art. 28: «Zestrea cea prețuită se primejduește pe seama bărbatului fără deosebire.» Iar în ce privește zestrea neprețuită art. 29: «iar ce stricăciune va cerca din neapărată întâmplare (cum foc, cufundare, resmeriță și altele) paguba este a nevestei.

In codul Calimach

316. In codul Calimach, tot astfel, art. 1636 spune că «*lucrurile mișcătoare ale zestrei dacă s'au trădat barbatului prețeluite se face el deplin proprietar al lor socotindu-se ca un cumpărător*;» iar „*de pe zestrea neprețeluită* zice art. 1637, *se cuvine bărbatului numai întrebuințarea și luarea rodurilor sau a veniturilor; iar proprietatea și sporirea zestrei se cuvine femeei.*»

In privința alienabilității dotei mobiliare sub aceste legiuiri vezi supra pag. 18 și pag. 15, 16, 17.

Când dota mobiliară este proprietatea bărbatului

317. B. Când dota mobiliară trece în proprietatea bărbatului, care sunt drepturile lui de înstreinare asupra ei și care îi este răspunderea?

Mai întâi când dota mobiliară trece în proprietatea bărbatului?

Am văzut supra pag. 21 că dota consistând în bani lucruri consumptibile și fungibile devine a bărbatului.

De asemeni, bonurile, creanțele și orice alte drepturi mobiliare când sunt prețuite, trec în proprietatea bărbatului și tot astfel, prin prețuire, și lucrurile corporale, în basa art. 1245 cod. civil.

Ei bine în toate aceste casuri bărbatul devenind chiar proprietar al acestor mobile dotale, el poate dispune de dânsele fără restricție conf. art. 480 cod. civil iar răspunderea sa este acea, că față de femeea lui se face debitor de valoarea lucrurilor înstreinate și este obligat a i-o restitui conf. art. 1271 și următori cod. civil.

318. Este evident că, bărbatul putând înstreina direct zestrea asupra căreia a devenit proprietar, o va putea înstreina şi indirect prin obligaţiuni executabile asupra ei, sau oricum altfel.

Soţul poate fi şi urmărit asupra dotei mobile, devenită proprietatea sa.

Când dota mobiliară a fost stipulată inalienalienabilă

319. Dota mobiliară conf. art. 1249 cod. civil este declarată alienabilă. Ea însă poate fi declarată inalienabilă prin convenţia părţilor, prin contractul de căsătorie şi o asemenea stipulaţiune este bună şi valabilă, adică obligatorie şi pentru părţi şi pentru terţii, cărora li se poate opune actul transcris.

Când dota mobiliară este declarată inalienabilă prin contractul de căsătorie.

Curtea noastră de Casaţiune[1] a fost chemată a se pronunţa asupra acestei chestiuni în urma recursului făcut contra sentinţei trib. Ilfov s. comercială no. 1018 din 13 Iunie 1903 care hotărâse că, condiţiunea de inalienabilitate a averei dotale mişcătoare cuprinsă într'un act dotal, este o condiţie contrarie ordinei publice şi deci nu poate împedeca urmărirea acestei averi de către creditori. Inalta Curte a casat, cu drept cuvânt, zisa sentinţă a tribunalului şi a decis că, încheerea convenţiunilor matrimoniale repausând pe principiul libertăţei convenţiunilor, se poate, ca ele să cuprindă stipulaţiunea inalienabilităţei dotei mobiliare, fără a se putea zice prin aceasta, că s'a atins ordinea publică. Iată însăşi argumentele Inaltei Curţi:

„Considerând că convenţiile matrimoniale se deosebesc de contractele ordinare putând fi încheiate cu o libertate mai mare decât contractele ordinare şi putând conţine disposiţii care folosesc sau vatămă pe cei de al treilea.

[1] Cas. rom. s. II Curier jud. No. 12/904 pag. 97 urm.

Că libertatea ce au părţile la facerea contractelor matrimoniale este însă mărginită nu întru cât acele contracte nu pot conţine clause contrare bunelor moravuri şi ordinei publice, întru cât nu se pot deroga drepturilor ce bărbatul are ca cap de familie sau ca cap al asociaţiunei conjugale, întru cât nu se poate deroga drepturilor soţului supraveţuitor, întru cât nu se poate deroga ordinei legale a succesiunei pentru soţi şi descendentii lor; întru cât nu se poate deroga dispoziţiunilor prohibitive a codului civil (v. art. 1224-1226 şi art. 5 cod. civ.)

Considerând că dacă contractul matrimonial expres declară că averea dotală mobiliară să fie inalienabila, precum în speţă, asemenea clausă nu e contrară nici ordinei publice nici veri unei dispoziţiuni prohibitive din codul civil.»

Urmează două considerente care justifică utilitatea practică a înalienabilităţei dotei mobiliare.

«*Considerând că clausa dintr'un contract matrimonial pentru inalienabilitatea zestrei mişcătoare nu poate fi considerată ca nelicită, de oarece nu este o disposiţie prohibitivă în codul civil în această privinţă; că libertatea părţilor la încheerea convenţiei matrimoniale şi ţinând seamă de scopul destinaţiei şi funcţiunea averei dotale, se legitimează dreptul de a stipula anume inalienabilitatea averei dotale mişcătoare; că precum pentru imobile, asemenea şi pentru averea dotală mişcătoare, nealienabilitatea este tot atât de necesară; că a denega părţilor dreptul de a stipula prin contractul matrimonial, inalienabilitatea averei dotale mobiliare, ar fi contrar tradiţiei, usului consacrat; că ar fi a îngreuia existenţa căsătoriei atât de utilă sub raportul social, cea ce, de sigur, asemenea este un interes mare de ordine publică; că, în fine, în spiritul regimului dotal, şi acum când averea mişcătoare a dobândit o însemnătate atât de mare, nu se poate refuza şi averei dotale mişcătoare protecţia inalienabilităţei.*

D-l Alexandresco, care adnotează această hotărâre, găseşte criticabilă hotărârea tribunalului Ilfov şi juridică şi întemeiată decisiunea Inaltei Curţi de Casaţie.»

320. Stabilit fiind acum că, dota mobiliară poate fi și inalienabilă, după contractul matrimonial, ce drepturi au soții dotali cu privire la înstreinarea ei?

Dreptul de înstreinare a soților dotali.

Tot această decisiune a Curței de Casație lămurește cari sunt drepturile soției și ale soțului și ale creditorilor soților din timpul căsătoriei, în asemenea ipotesă.

Am văzut supra pag. 287, când am citat chiar unul din considerentele acestei decisiuni a Inaltei Curți de Casație, că dota mobiliară rămasă în proprietatea femeei și declarată chiar inalienabilă se poate înstreina în mod direct de bărbat, în basa art. 1242 cod. civil.

Dreptul bărbatului

321. In ce privește pe femee însă, Casația a decis, că ea nu mai poate avea dreptul de înstreinare. Iată cum se exprimă Curtea: «*Considerând că, inalienabilitatea averei dotală mișcatoare produce efecte în deosebi pentru femeea măritată, cu deosebire întru cât* **ea nu poate, chiar cu autorisarea barbatului, înstreina, încasa creanțe sau renunța la creanțe, ea nu poate transige sau compromite asupra drepturilor dotale mobiliare, nici a face declarație de natură a atinge drepturile; ea nu poate obliga averea dotală mobilă inalienabilă prin datorii ce ar fi contractat în timpul căsătoriei, fie singură, fie împreună cu soțul».**

Cari sunt drepturile femeei?

322. In ce privește pe creditorii soției sau a soțului sau a amândurora. din timpul căsătoriei. dacă pot urmări dota mobiliară declarată inalienabilă, tot citata decisie dă soluțiunea prin următoarele considerenet:

Dota mobiliară inalienabilă este sesisabilă?

Considerând că de altfel, dacă pentru datoriile contractate în timpul căsătoriei, nu poate fi urmărită averea dotală mișcătoare declarată inalienabilă, nu se poate zice, că aceasta e contrariu art. 1718 cod civ. de oare ce prin încheierea contractului matrimonial, s'a adus la cunoștința tuturor că capacitatea soților e mărginită și că de aceea pentru datoriile contractate în timpul căsătoriei nu se poate urmari averea dotală mobiliară declarată inalienabilă.

«*Considerând că, în speță, fiind vorba de o datorie contractată de soți în timpul căsătoriei, (datoria este contractată*

pe basa unei cambii si ambii soți erau debitori) **nu se poate urmări averea dotală mobiliară declarată inalienabilă, nici în timpul căsătoriei, nici după desfacerea căsătoriei;** *căci obligațiunele contractate sunt imperfecte și nu încetează a fi imperfecte și după desfacerea căsătoriei, iar incapacitatea de a contracta din causa inalienabilității mobilelor dotale, se poate opune pentru datorii contractate în timpul căsătoriei și după desfacerea căsătoriei, întru cât viciul nu dispare prin desfacerea căsătoriei; că așa fiind întru cât creditorul soțului nu putea propri sumele dotale pentru plata unor datorii contractate în timpul căsătoriei de ambii soți, de oare-ce averea dotală mișcătoare era inalienabilă, motivul este întemeiat*;

Resultă dar, în mod neîndoios, din aceste considerente, că inalienabilitatea dotală mobiliară dintr'un contract matrimonial transcris este oposabilă terțiilor şi că dacă dânşii au obținut vre-o creanță în contra soțului, sau a soției, sau a amândurora, nu o va putea executá asupra dotei mobiliare inalienabile, nici în timpul căsătoriei, nici după desfacerea căsătoriei.

Ar părea puțin curios la prima vedere, cum tot prin citata decisie, pe deoparte se recunoaşte soțului dotal în basa art. 1242 cod. civ. dreptul de a înstreina direct mobila dotală inalienabilă a soției, iar pe de altă parte se refuză creditorilor soțului dreptul de a urmări aceiaşi avere spre a se îndestula de dreptul lor, lucru care este admis de unii autori în Franța (v. supra pag. 276 şi nota 1.) Cu toate acestea lucrul nu trebue să surprindă, căci soțul când înstreinează direct, face un act de administrație care conform art. 1242 cod. civil, este presupus făcut în interesul căsniciei, pe când atunci când urmăresc creditorii, nu se poate zice, că urmărirea lor constitue un act de administrațiune.[1]

[1] Alexandresco vol. VIII p 205; Aubry et Rau vol. V paragr. 536 pag. 555. Guillouard IV, no. 1821.

Terminând acest capitol, să observăm, că decisiunea Inaltei Curţi de Casaţie care a stabilit aplicativ principiile expuse în materia dotei mobiliare sub raportul alienabilităţei, a ţinut să fie complectă asupra materiei, atingând aproape toate chestiunile şi tratându-le în mod complect ca motive şi argumentare.

Prescriptibilitatea averei dotale mobiliare

323. Când dota mobiliară este alienabilă, ea este, evident şi prescriptibilă şi aceasta, de sigur în cazul când înstreinarea se face de ne-proprietarul ei. De ex.: un obiect dotal a rămas în proprietatea femeei şi e alienabil din partea ei. Dacă îl înstreinează soţul, care nu e proprietar, aquisitorul de bună credinţă prescrie, pe basa principiului din art. 1909 cod. civil. Femeea nu-l mai poate revendica. Dota mobiliară este prescriptibilă.

Când dota mobiliară este inalienabilă, femeea nu poate, evident, a o înstreina. Dacă însă o înstreinează, se aplică prescripţia din art. 1909 c. civ.? Doctrina franceză răspunde că da; Laurent face însă o distincţiune. (v. supra pag. 271 şi nota 3). Cred că aceiaşi soluţiune este admisibilă şi la noi în privinţa lucrurilor corporale. In privinţa creanţelor şi dobânzilor acestor creanţe, care deşi declarate inalienabile prin actul dotal, ele sunt asemenea supuse la prescripţiune faţă de debitorii lor, dacă nu se urmăresc în timp util.[1] Legitimarea prescripţiei în aceste cazuri se motivează pe buna credinţă a terţiilor şi a debitorilor cum şi pe consideraţia de utilitate publică pe care repausează în genere principiul oricărei prescripţiuni şi aceasta cu atât mai vârtos, cu cât alienabilitatea sau inalienabilitatea dotei mo-

[1] Pentru dobândă prescripţia e de cinci ani. Art. 1907 cod. civ. v. Alexandresco vol. 8 pag. 337 nota 2.

biliare ca și a celei imobiliare, nu este de ordine publică ci privesc interese pur private.

Când soția e proprietară a dotei mobiliare inalienabile și soțul este acel care înstrăinează lucruri dintr'însa, am văzut supra pag. 287 că Curtea noastră de Casație decide că, este aplicabilă prescripția din art. 1909 cod. civil. Femeea dar n'ar mai putea revendica lucrul înstreinat de la un aquisitor de bună credință. Soțul ei va rămâne însă responsabil față de dânsa și obligat de restituire, la ocasiune. Este necontestabil, de asemenea, că o hotărâre judecătorească obținută în mod valabil din punct de vedere formal și fără fraudă cu privire la lucruri dotale mobile inalienabile, va câștiga autoritate de lucru judecat și înfrânge inalienabilitatea stipulată. (v. supra pag. 272 și nota 2).

Când femeea poate renunța la efectele inalienabilității dotei mobiliare.

324. După desfacerea căsătoriei, femeea și moștenitorii săi pot să renunțe la beneficiul inalienabilității dotei mobiliare stipulată prin contractul de căsătorie, căci atunci dotalitatea este încetată și ei deci pot îngădui, dacă voesc, urmărirea acelei dote de către creditorii femeei din timpul căsătoriei.

Alienabilitatea fructelor și veniturilor dotei mobiliare

Fructele și veniturile dotei mobiliare sunt alienabile? In ce măsură?

325. Fructele și veniturile dotei mobiliare ca și a celei imobiliare, în cas când femeea nu și-a reservat nimic pe seama sa, conform aliniatului ultim art. 1242 cod. civ. aparține în basa zisului articol, barbatului, în scopul întreținerei sarcinilor căsătoriei. Evident dar, că toate aceste fructe și venituri vor fi alienabile pentru îndeplinirea zisului scop.

Chestiunea însă care se pune cu privire la dânsele este : Se poate ceda și aliena toate fructele și veniturile

viitoare a averei dotale mobiliare de către soț? Se decide, că nu, pe aceleași temeiuri pe care se decide în acelaș sens și pentru veniturile și fructele dotei imobiliare. Se admite, că aceste fructe și venituri nu pot fi alienabile și cesibile decât odată cu obiectul și creanța care le produce, neputând să rămână în dotalitate o creanță sau un obiect mobiliar lipsit de un venit necesar la întreținerea sarcinilor căsătoriei. Se va putea încă ceda și aliena parte din aceste fructe și venituri, adică prisosul peste sarcinele căsătorești și în aceiași măsură vor putea fi și urmărite (v. supra pag. 277 și nota 3 cum și pag. 34 40 și 153).

Excepțiuni la inalienabilitatea dotei mobiliare

326. Când dota mobiliară este declarată inalienabilă prin contractul de căsătorie, s'a pus chestiunea dacă totuși ea se poate înstreina în casurile speciale prevăzute de lege prin art. 1250 și 1253, c. civ. când adică însă imobilele dotale devin alienabile? Se decide afirmativ, căci cazurile prevăzute de articolele citate, prevăd necesități familiare imperioase și sunt considerate chiar de ordine publică.[1] Se înțelege, că în aceste cazuri, femeea va trebui să fie autorisată de soț cum cere art. 1250 cod. civ. sau și de justiție conf. art. 1253. Toate celelalte formalități cerute de aceste texte pentru înstreinarea imobilelor dotale (v. supra pag. 273 și nota 1 și supra pag. 181 și următori.)

Cari sunt excepțiile la inalienabilitatea dotei mobiliare?

327. Se poate întâmpla — ceea ce este chiar mai adesea — ca în contractul dotal să fie stipulată inalienabilitatea dotei mobiliare și permisă înstreinarea ei numai pentru a se face întrebuințare sau reîntrebuințare.

Stipularea alienabilităței cu condiție de emploi și remploi.

[1] C. București s. III, 22 Decembrie 1875; Dreptul no. 18 din 1876.

Se va aplica în acest cas exact principiile care se aplică şi în Franţa, căci situaţiunile juridice sunt absolut identice (v. supra pag. 277-278. Se poate zice, că se aplică chiar aceleaşi regule de la înstreinarea imobilelor dotale cu condiţie de remploi, urmând a se ţine seamă de modificările ce le poate produce prescripţiunea instantanee pe care o pot invoca terţii de bună credinţă (v. şi supra pag. 199 şi următori).

BIBLIOGRAFIE

Accarias C.—Précis de droit romain Paris 1882. 2 volume.

Alban d'Hauthuile.—Du régime dotal chez les romains. Révue de législation t. VII.

Alexandrescu D.—Explicaţiunea teoretică şi practică a dreptului civil român. 12 volume.

Alauzet.—Commentaire de code de commerce et de la législation commerciale 3-e éd. 1879. 8 volumes.

Appléton C.—Résumé du cours de droit romain. 1884-1885. 2 volumes

Arntz R. N. E.—Cours de droit civil francais. 1879. Bruxelles. Paris. 4 volumes.

Aubry et Rau.—Cours de droit civil francais d'après la méthode de Zachariae. édit. IV-e, 8 volumes.

Baudry-Lacantinerie G.—Précis de droit civil. 1905-1908, 3 volumes.

Baudry Lacantinerie G.—Le Curtois-Surville.—Traité théorique et pratique de droit civil, 28 volumes; Du contrat de mariage ou des régimes matrimoniaux tome III.

Baudry et Loynes.— Nantissement. 1907.

Baudry et Wahl.—Successions 1905; 3 volumes.

Bellot des Minières.—Du contrat de mariage. 1826; 4 volumes. Régime dotal et commun d'acquêts. 1853. 4 volumes. Le contrat de mariage consideré en lui-même 1855.

Benech.—De l'emploi et du remploi de la dot sous le regime dotal II-e éd. 1847.

Benoît.—Traité De la dot. 1846.

Bertauld A.—Questions pratiques et doctrinales de Code Napoléon. 1869.; De la subrogation à l'hypothèque légale; Revue critique 1866, XXIV.

Bodin.— Plan de cours de droit romain. 1883-1885; 2 volumes.

Boileux.—Commentaires sur le Code Napoléon. 1866. 6-éme édit. 7 volumes.

*Boitard-Colmet Daage.*Lecons de procédure civile 5-e édit. Paris 1890. 2 volumes.

Bravard-Veyrières et Demangeat.—Traité de droit commercial. 2-e édit. 1888-1892. 6 volumes.

Brocher.—Cours de droit international privé. 1882-1885; 3 volumes.

Charmont.—Revue critique 1901.

Cesărescu-Alexandrescu-Mironescu.—Noul cod de procedură civilă adnotat. Bucureşti 1900.

Cristescu.—Cod civil adnotat. Bucureşti 1894; 2 volume.

Coulon.—Questions de droit.

Cubain.—Traité des Droits des femmes en matière civile et commerciale. 1842.

Cuculi.—Articole scrise în revista «Dreptul» anul 1872 no. 16.

Curierul judiciar revistă de drept.

Dalloz D. M.—Phériodique. Requeil de jurisprudence.

Dalloz D. M.—Répertoire méthodique et alfabétique de législation, doctrine et jurisprudence XIII si XIV. Contrat de mariage. Paris 1852, 1853.

Dalloz.—Supplément au Répértoire publié sous la diréction de MM. Gaston Griolet, Charles Vérgé et M. C. Koehler Paris 1889.

Dalloz.—Jurisprudence générale Table alphabétique des dix années (1867-1877) du recueil périodique par Edouard Dalloz fils et Ch rles Vergé. Paris 1877.

Degré.—Scrieri juridice. Bucureşti 1900. 4 volume.

Deloynes.—Revue critique.

Delvincourt.—Cours de code civil 5-e édition 1823. 3 volumes.

Demangeat.—Condition du fonds dotal.

Demangeat Ch.—Cours élémentaire de droit romain Paris 1876. 2 volumes.

Demolombe.—Cours de Code Napoléon. 32 volumes.

Didier-Pailhé et Tartari.—Cours élémentaire de droit romain. Paris 1887; 2 volumes.

Demante-Colmet de Santerre. — Cours analytique du code civil. 1881-1896. Paris; 9 volumes.

Devilleneuve în Sirey an 1847, 1, 193.

Deschamps.—Le dol et la faute des incapables Th. Paris 1889.

» Etude sur la responsabilité civile des incapables et particulièrement de la femme dotale. 1889.

Despagnet.—Précis de droit international privé. 1904. Paris.

Dépinay J.—Régime dotal. Paris, 1902.

Dreptul Revistă de drept şi jurisprudenţă.

Duranton M. Cours de droit francais suivant le code civil XV Paris 1832.

Dutruc,—Traité du Partage de succesion 1855.

» Traité de la Séparation de biens judiciaire, 1853.

Duvergier (Toullier).—Droit civil francais suivant l'ordre du code, 6 e edition accompagné de notes par Duvergier 1844-48. 14 livres. Suite par Duvergier 1830 1839; 6 volumes.

Eyquem.—Le régime dotal. Paris 1903,

Fenet.—Recueil complet de travaux préparatoires ou Motifs du code civil, 1836, 15 volumes.

Fuzier-Herman.—Code civil adnnote 1881—98, 6 volumes. Supplément 1900-05, 2 volumes.

Follevile D.—Revue pratique t. 39 şi 47.

» Traité du contrat pécuniaire de mariage, 1882; 2 vol.

Garsonnet.—Traité théorique et pratique de procédure 1898-1904. 8 volumes.

Gide.—Etude sur la condition privée de la femme dans le droit ancien et moderne, 2-e édition par M. Esmein; 1885.

Glasson.—Histoire du droit et des institutions de la Françe; Paris, 1887, 7 volumes.

Grenier.—Traité des Donations, des Testaments 4-e édition; 1847. 4 vol.

» Traite des hypothèques. 1829. 2 volumes.

Guilhon.—Traite des don tions entre vifs; 1810. 3 volumes.

Guillouard.—Traite du contrat de mariage, 3-e edition, 4 volumes 1895

Gerardin.—Revue pratique 1867. XXX.

Hamangiu.—Codul general al României, Bucureşti 1907, 6 volume.

Huc Th.—Comentaire théorique et pratique de code civil; 15 volumes; 1891—1903.—

Ionescu I. Ioan.—Donaţiuni între soţi în timpul căsătoriei tesă de licenţă, Bucureşti, 1899.—

Jouitou.—Etude sur le système de régime dotal 1882-1888, 2 volumes.

Labbé.—In Buletin bibliographique S. 1888.

Lacoste et Raffet.—Consultations în Sirey.

Lariche Bonjean.—Explication méthodique des Institutes de Justinien 2 volumes 1878 Paris,

Larombière.—Théorie et pratique des obligations, 1885, 7 volumes.

Laurent F.—Principes de droit civil, Bruxeles, Paris V-ém édition 1893; 33 volumes.

Laurent et Siville.—Supplément aux Principes de droit civil, Bruxelles, Paris 1903; 8 volumes.

Locré.—Lègislation civile, comerciale et criminelle de la France, Le cod civil. 16 volumes 1803-1804.

Lyon-Caem et Renault.—Manuel de droit comercial Paris. 1896.

Mainz Ch.—Cours de droit romain. Bruxelles-Paris. 1870 1874.

Marcadè V.—Explication théorique et pratique de Code Napoléon VI, Paris. 1859.

Marinier.—In Revue pratique t. VIII.

Merlin.—Requeil alphabétique des Questions de droit. Remploi. Şi Répertoire universel et raisonné de jurisprudence.

Missir M. B.—In «Dreptul» 1876. no. 9 şi 10.

Mourlon.—Répétitions ecrites sur le Code Napoléon 12-e édition. 1885-96 3 volumes.

Mongin în Revue critique 1886. pag. 92.

Nacu—Dreptul civil român. Bucureşti, 3 volume 1901.

Odier.—Traité du Contrat de mariage, 3 volumes, 1847.

Pandectes francaises.—Recueil périodique d'avrêts.

Păucescu G. Gr.—Obligaţiuni.

Pellat M.—Textes sur la dot traduits et commentés.

Petrescu.—Donaţiuni şi Testamente.

Planiol.—Traité élémentaire de Droit civil, Paris, 1908. 3 volumes.

Popescu C. D. în «Dreptul».

Pont.—Des priviléges et des hypothèques.

Pothier.—Des donations entre vifs. Oeuvres annotées et mises en correlation, avec le Code civil par. M. Bugnet. 1861-90. 11 volume.

Proudhon.—Traité des droits d'usufruit, d'usage. d'habitation et de superficie 2-e édition augmentée par Curasson, 1836, 5 volumes.
Regnault.—Revue critique 1896.
Rodière et Pont. Traité du contrat de mariage et des droits respectifs des epoux ; 2-e édition, 1865-69 3 volumes.
Rolland de Villargues.—Répertoire, Régime dotal. No. 101.
Roussilhe.—Traité de la dot éd. Sacase 1856.
Ruben de Couder.—Résumé de répétitions ecrites de droit romain.
Savigny.—Systèmes. Traité de droit romain traduit par. Guenoux 1840-51. 8 volumes.
Seriziat.—Du régime dotale, 1843.
Strey.—Recueil général des lois et des arrêts.
Sincholle.—De L'Inaliénabilité de la dot mobilière et imobilière 1887.
Sourdat.—Trăité général de la responsabilité. 1902. 2 volumes.
Taslaoanu în »Dreptul» 1896 no. 5.
Taulier.—Théorie raisonnée du code civil, 1840-46, 7 volumes.
Tessier.—Traité sur la dot 1835 et Questions sur la dot. 1852.
Thiry.—Cours de droit civil professè à Liège 1892-93. 4 volumes.
Tocilescu.—Etude historique et juridique sur l'emphitéose Thèse pour doctorat, 1883 Paris.
Toulier.—Droit civil francais suivant l'ordre du Code 6-e édition, 1844-48, 14 livres.
Trézel.—Restriction à la liberté de disposer.
Troplong.—Le droit civil expliqué suivant l'ordre des articles du Code. 27 volumes. Du Contrat de mariage. 1857. 4 volumes.
Van Wetter.—Cours de droit romain 2 volumes.
Valette.—Mélanges de droit de jurisprudence et de législation. par. M. M. Herold et Lyon-Caen 1879-1880, 2 volumes.
*Vazeille.*Résumé et conférence des commentaires du code civil sur les successions, donations et testaments. 1847. 3 volumes.
Vernet.—Traité de la quotité disponible 1855.
Vigié.—Cours élémentaire de droit civil francais, 1889-1904, 3 volumes.
Weis A.—Traité élémentaire de Droit international privé Paris 1890.
Windscheid.—Lehrbuch des Paudektenrechts.

TABLA DE MATERII

E R A T A

La pagina 14 nota 3 a se citi paragr. *396* în loc de paragr. *496*.
„ „ 16 rândul 3 de jos a se citi *au* préjudice în loc de *ou* préjudice.
„ „ 17 rândul 3 a se citi *1664* în loc de *1864*.
„ „ 18 rândul 5 de jos a se citi *strămută proprietatea* în loc de *nu* srămută etc.
„ „ 19 „ 6 a se adaoga şi citi după cuvântul „paravile" *în ce priveşte. cel puţin, imobilele dotale.*

La pagina 19 rândul 16 a se citi în loc de „este alienabilă" *ar fi fost alienabilă* şi a se adăoga „*Totuşi Casaţia prin decisia No. 213 din 1881 (Bul 1881 pag. 496) a decis că, dota mobiliară era inalienabilă.*

La pagina 58 rândul 1 a se citi *posesiune* în loc de *pesesiune*.
„ „ 60 „ 7 din nota 1 a se citi *1907*, în loc de *1797*.
„ „ 61 „ 22 a se citi *hors*, în loc de *hars*.
„ „ 62 „ 11 a se şterge cuvântul „*putea*" o-dată, căci e scris de 2 ori.
„ „ 63 „ 15 a se citi *făcute de decujus* în loc de făcute de cujus.
„ « 63 „ 2 de jos a se citi *notele* în loc de *notelele*.
„ „ 64 „ 1 de jos a se citi *de* în loc *oe*.
„ „ 66 „ 15, a se citi *Codice* în loc de *Codiee*.
„ „ 66 „ 20 a se citi *loco* în loc de *loeo*.
„ „ 68 „ 2 nota 2 a se citi *judiciaire* în loc de *judiciare*.
„ „ 77 „ 20 a se citi *ca* în loc de *la*.
„ „ 91 » 1 a se se citi *indirect* în loc de *indicat*.
„ « 92 „ 18 a se citi *îndestulătoare* în loc de *îndestulător*.
„ » 92 „ 19 a se citi *exactă* în loc de *exect*.
„ „ 107 „ 20 a se ceti *autres* în loc de *antres*.
„ « 111 „ 20 a se citi *parte* în loc de *poarte*.
« „ 114 „ 2 de jos a se citi *soţului* în loc de *soţul*.
„ „ 120 „ 6 de jos a se citi *qu'elle* în loc de *quelle*.
„ „ 126 „ 4 de jos a se citi *Proudhon* în loc de *Prudhon*.
„ „ 130 „ 5 a se citi *controverse* fn loc de *contriverse*.
„ „ 130 „ 3 de jos a se citi *acesta* în loc de *aceasta*.
„ „ 133 „ 1 a se citi *convenţia* în loc de *convenita*.
„ „ 136 „ 2 de jos a se citi *aceste* în loc de *acrste*.
« „ 171 » 2 a se citi *pag. 58, 59* în loc de *pag*.
„ „ 172 » 6 a se citi *mobilele* în loc de *imobilelc*.
„ „ 177 „ 15 şi 16 a se citi *revendiquer* în loc de *revendquer*.
„ „ 181 „ 16, 17, 18, să nu se citească, căci sunt imprimate din eroare.
„ „ 183 „ 5 a se citi *Prin* în loc de *Priu*:
„ „ 185 „ 1 nota 2 a se citi *Dal. Rép.* în loc de *Dal. Pér. Rép.*
„ „ 135 „ 2 nota 2 a se citi *Dal. Rép.* în loc de *Dal. Pér· Rép.*
„ „ 190 „ 6 nota 1 a se şterge *Planiol, III. no. 1564.*
„ „ 190 „ 2 nota 4 „ „ „ „ „
„ „ 191 „ 3 nota 3 a se citi *1913* în loc de *19 3*.
„ « 199 după rândul 2 a se adăuga *A patra condiţie: autorisarea Justiţiei; A cincea condiţie: preţuirea imobilului cu care este a se face schimbul, prin experţi.*

La pagina 199 rândul 8 a se citi *pag. 179* în loc de *pag*. . . .
„ „ 200 » 2 din prima adnotaţie a se citi Reîntrebuinţarea *nu* era, în loc de Reîntrebuinţarea era.
La pagina 204 rândul 9 nota 1 a se citi *Baudry* în loc d *Badory*.
„ „ 212 „ 14 a se citi *nu mai* în loc de *numai*.
„ „ 215 „ 1 a se citi *lor* în loc de *or*.
„ „ 217 „ 1 a se adăuga după primul cuvânt „*Creditorii*": *soţului*.
„ „ 217 „ 1 de jos a se adăoga după cuvântul „*căsătoriei*": *faţă de acest fel de creditori*.
La pagina 218 rândul 18 a se citi *pag. 210 şi nota* 2 în loc de *pag*. . . .
„ „ 220 „ 20 a se citi *acţiunea* în loc de *acţiuuea*.
„ „ 222 „ 10 a se citi *alienabilităţei* iu loc de *inalienabilităţei*.
„ „ 224 „ 4 de jos, a se citi *susţine* în loc de *susţiune*.
„ „ 225 „ 15 a se citi *pe* în loc de *ne*.
„ „ 227 „ 3 nota 2 a se citi *femme* în loc de *famme*.
„ „ 231 adnotaţia 3-a a se citi *Confirmaţia şi ratificarea* în loc de *Confirmaţia ratificărei*.
La pagina 231 rândul 9 de jos a se citi *inoperantă* în loc de *inopevantă*.
„ „ 232 „ 9 a se citi *revocare* în loc de *revocarea*.
„ „ 234 „ 2 a se citi *numai va* în loc de *nu va mai*.
„ „ 245 „ 10 nota 1 a se ctti *Marcadé* în loc de *Mareadé*.
„ „ 259 paragraful 265 adnotaţia a se citi *Toulouse* în loc de *Tonlouse*.
„ „ 265 „ 276 rândul 2 a se citi *pourvu* în loc de *pourou*.
„ „ 267 rândul 27 a se citi *Mandatul* în loc de *Mandatula*.
„ „ 269 „ 8 a se citi *défend* in loc de *d'éfend*.
„ „ 276 „ 4 a se citi *controversată* în loc de *eontraversată*.
„ „ 289 „ 18 a se citi *lor*în loc de *or*.
„ „ 292 „ 13 a se citi *peutêtre* în loc de *peutêtte*.
„ „ 292 „ 19 a se citi *ou* în loc de *on*.
„ « 203 „ 5 a se citi *mobiliară* în loc de *imobiliară*.
„ „ 293 „ 18 a se citi *dat* în loc de *d t*.
